ایران

• چهارشنبه ۲۶ آذر ۱۴۰۴
• ۲۶ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷
• ۱۷ دسامبر ۲۰۲۵
• سال سی‌ویکم
• شماره ۸۹۱۳
• ۲۰ صفحه
• قیمت در سراسر کشور: ۱۰۰۰۰ تومان

Iran Newspaper
ISSN1027-1449
Keytitle: IRAN (Tehran)
irannewspaper.ir

khamenei.ir

رهبر معظم انقلاب در دیدار دست‌اندرکاران کنگره بزرگداشت شهدای استان البرز:

جوانان ما توانسته‌اند هویت دینی خود را حفظ کنند

۲

گفت‌وگو با روزنامه‌نگاران و تحلیلگران مصری در اعتراض به بازی سیاتل را در صفحات ورزشی امروز و روزهای آینده بخوانید

کمپین «ایران» از تهران تا قاهره

آزادی نباید ابزار فشار فرهنگی یا اخلاقی علیه ملت‌های دیگر شود | محمد سلیمان فاید

باید با بیانیه مشترک، فیفا را تحت فشار قرار دهیم | محمدسعید

معاون وزیر ورزش و جوانان: ایران و مصر به زودی بیانیه مشترک صادر می‌کنند

۱۲

ترکیب کالاها برای دریافت ارز مشخص شد
تقاضا برای ارز وارداتی واقعی می‌شود؟

صف تأمین و تخصیص ارز کوتاه‌تر می‌شود

۸

گفت‌وگو با تقی آزاد ارمکی، جامعه‌شناس درباره رفتارشناسی جامعه امروز

حافظه تاریخی ایرانیان ضعیف نیست

۱۵

«ایران» گزارش دیوان محاسبات مبنی بر زیان‌دهی ۱۳۹ شرکت دولتی را بررسی می‌کند

بودجه‌های نجومی که در سکوت بلعیده می‌شوند

همراه با یادداشت‌هایی از فرشید فرحناکیان حقوقدان، مهدی پازوکی اقتصاددان و ناصر پوررضا کریم‌سرا جامعه‌شناس

۳

گشت و گذاری در سیزدهمین نمایشگاه «ایران‌ساخت»

دانش‌بنیان‌ها، سرعت‌گیر خروج ارز از کشور

۱۳

مدیر کل ستاد مبارزه با مواد مخدر برنامه‌های دولت را تشریح کرد

مدیریت مصرف به جای ترک اجباری

۶

irandocfest.ir

در اختتامیه نوزدهمین جشنواره سینمای مستند

راویان «حقیقت» تندیس گرفتند

۲۰

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بزرگداشت کتابدار فقید مطرح کرد

فانی، شخصیتی کم‌نظیر در دوران معاصر

به منظور گرامی‌داشت یاد و خاطره زنده‌یاد کامران فانی، چهره ماندگار فرهنگی و ارج نهادن به چندین دهه خدمات صادقانه ایشان به جامعه علمی و فرهنگی کشور، ظهر سه‌شنبه مراسم ترحیم و گرامیداشتی در سالن قلم کتابخانه ملی برگزار شد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این مراسم که با قرائت پیام رئیس‌جمهوری همراه بود؛ با تأکید بر وجوه مختلف خدمات فرهنگی این کتابدار گفت: «ممتاز بودن و متوسط نبودن در هیچ حوزه‌ای ویژگی برجسته مرحوم کامران فانی بود، شخصیتی که کمتر نظیر او را در قرون معاصر و سال‌های اخیر داریم.»

سیدعباس صالحی در این مراسم با بیان اینکه برای ادای دین به مراسم آمده بودم، گفت: «افرادی که کارکردهای متفاوت دارند، در همه بخش‌ها عملکرد یکسان ندارند اما کامران فانی یک مؤلف، پژوهشگر، ویراستار، مدیر و سرپرست دانشنامه بود و در هیچ بخشی نمره‌اش متوسط نبود. انرژی زیادی نیاز است که فردی در همه کارکردها نمره خوبی بگیرد اما فانی در این حوزه‌ها ممتاز بود.» وزیر فرهنگ، فانی را ویراستاری خواند که بخش مهمی از میراثش در ویرایش باقی است و افزود: «در همین جایی که حضور داریم به عنوان کتابدار کار کرده و حتی مؤسس برخی حوزه‌ها در کتابداری فارسی بوده است. این ممتاز بودن و متوسط نبودن در هیچ حوزه‌ای ویژگی برجسته او بود و کمتر نظیر او را در قرون معاصر و سال‌های اخیر داریم. کارهای فانی برای ورود در حوزه‌های مختلف متوسط نبود و در هر حوزه‌ای که می‌نوشت یا صحبت می‌کرد، خوب به بالا بود و این بسیار ارزشمند است.»

غلامرضا امیرخانی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی نیز در این مراسم گفت: «کامران فانی بعد از بازنشستگی نیز سه‌شنبه‌ها به کتابخانه ملی می‌آمد و فهرست نویسان را راهنمایی می‌کرد. زنده‌یاد فانی تا سال ۹۷ همواره در کتابخانه ملی حضور داشت، اما ناگهان ارتباط خود را با دنیای بیرون قطع کرد. در سال ۹۹ ارتباط او به طور کامل قطع شد. حتی یکبار به منزل او رفتم اما موفق نشدم او را ببینم.» امیرخانی با بیان اینکه در کتابخانه ملی وقتی همه به مشکلی برمی‌خوردند به کامران فانی مراجعه می‌کردند، گفت: «در کار تدوین سرعنوان‌های موضوعی فارسی بودند که همواره در دست فهرست‌نویسان است که به همراه مرحوم پوری سلطانی و دیگر همکاران آن را کار کردند اما هر زمان مشکلی بود، کتابداران به ایشان مراجعه می‌کردند. ایشان کتاب‌دوستی بی‌مانند بودند.» احمد مسجدجامعی، وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی هم با اشاره به خدمات فرهنگی زنده‌یاد کامران فانی گفت: «خدمات ایشان بیش از چیزی است که دیده شده، دلیل آن هم پرهیز ایشان از دیده شدن است، تقریباً در عموم جهات و کارهای بزرگی که پس از انقلاب شد، ایشان اثری داشت اما به دنبال نام نبود.»

غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، نیز با تسلیت درگذشت کامران فانی، گفت: «از زمانی که وارد فضاهای فرهنگی شده‌ام، آن را از حضور یا نام فانی خالی ندیده‌ام، این نشانه فضیلت اوست، هیچ کس در دانش او تردید نکرد و همه به او اعتماد داشتند، در کنار اعتماد به دانش او به اخلاق و اندیشه او نیز اعتماد داشتند. درعلم‌آموزی بخل نداشت، بیش از هر رشته دیگری به کتاب و کتابداری مشهور بود، کتابدار و کتابشناس و کتابخوان بود، کثرت کتاب‌هایی که خوانده بود و وقتی که صرف کتاب‌ها کرده بود، باعث حیرت نزدیکان او شد که خود اهل کتاب‌خوانی بودند.» رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی با بیان اینکه فانی الگوی کتابداران بود افزود: «در دنیا هم شخصیت دایره المعارفی کم است؛ فانی چون دایره‌المعارفی به همه کمک می‌کرد. او یک کتابخانه گویا بود. پرخوان و کم‌سخن بود، متواضع و بی‌ادعا، کم گوی و گزیده گوی و از نظریه‌پردازی ادعای بیهوده پرهیز می‌کرد و برای کسب شهرت نظریه مطرح نمی‌کرد. ما بعد از فوت او چک‌های زیادی پیدا کردیم که مطالبات او از ناشران و نهادهای گوناگون بود و هرگز وصول نشده بود.»

در این مراسم آزاده نظربلند (دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور)، کاظم موسوی بجنوردی (مدیر دایره المعارف بزرگ اسلامی)، عبدالکریم جربزه‌دار (مدیر نشر اساطیر)، حسین معصومی همدانی (مدرس ادبیات فارسی و فلسفه) و جمعی از ادبا و فرهیختگان نیز حضور داشتند.

پیام هفته پژوهش

سید ضیاء هاشمی
معاون فرهنگی و اجتماعی معاون اول رئیس‌جمهور

آذرماه، ماه دانشگاه است و فرصت معرفی ظرفیت‌های سرشار دانشگاه برای پیشرفت و توسعه کشور. هفته سوم آذرماه مربوط به دانشجو و نماد آزادگی و سرافرازی دانشجوی ایرانی است و هفته چهارم هم هفته پژوهش و فرصتی برای تبادل نظر درباره نقش دانشگاه در پیشرفت و توسعه همه‌جانبه کشور، با اتکا به دانش، پژوهش و دانشگاه. خوشبختانه در هفته جاری جلوه‌های ارزشمندی از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های علمی و دستاوردهای پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور به نمایش گذاشته شد. بی‌گمان در جامعه مدرن، پیشرفت و موفقیت یک ملت در مسیر تحقق اهداف و آرمان‌هایش، جز با اتکا به علم و فناوری میسر نخواهد شد. کما اینکه موفقیت نهاد علم و پژوهش هم در پیوند با جامعه و صنعت و نقش‌آفرینی در رشد و تعالی آنها از طریق شناسایی چالش‌ها و راهگشایی برای رفع نیازها آنها حاصل می‌شود. بنابراین با «پیوند جامعه با دانش و دانشگاه» این مهم قابل تحقق است و با اتکا به سه عنصر زیر به دست می‌آید:

۱) سرمایه علمی (مهارت‌ها، پژوهش، نوآوری)

۲) سرمایه اقتصادی (تخصیص منابع لازم برای تبدیل دانش به محصول و خدمت)

۳) پیوستگی نهادی-اجتماعی که دانش و سرمایه را با نیازهای محلی و ظرفیت‌های منطقه‌ای پیوند می‌زند.

در واقع «اثربخشی دانش و پژوهش» تابع چگونگی «پیوند» دانش و دانشگاه با ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. بر این اساس نکات زیر در تحلیل پیام هفته پژوهش برای پیشرفت و توسعه قابل‌توجه است:

۱. سرمایه‌گذاری در پژوهش، موتور محرک و زیربنای نوآوری، تولید ارزش‌افزوده و عامل مقاوم‌سازی اقتصاد است. پس باید سهم حوزه تحقیق و توسعه (R&D) را در بنگاه‌ها افزایش داد و سازوکارهای تخصیص منابع مورد نیاز را به سمت طرح‌های خلاق و کاربردی سوق داد. به استناد آمار، سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی در ایران کمتر از نیم درصد برآورد می‌شود، در حالی که این رقم در کشورهایی مثل ژاپن حدود ۳٫۴ درصد، در کره‌جنوبی بیش از ۴ درصد و در برخی کشورها تا نزدیک ۶درصد برآورد می‌شود. این امر نشان‌دهنده شکاف جدی در میزان سرمایه‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری میان ایران و کشورهای توسعه‌یافته است.

۲. توسعه سرمایه انسانی پژوهشی (تراکم پژوهشگران): تعداد و کیفیت پژوهشگران پرتوان، شرط لازم برای تولید دانش و نوآوری است. از این رو باید سازوکار ارتقای آموزش عالی، شرایط تأمین فرصت‌های پژوهشی و مطالعاتی و بازگشت نخبگان را تقویت کرد. آمارها نشان می‌دهند، تراکم پژوهشگران (پژوهشگر به ازای هر میلیون نفر) در کشورهای توسعه‌یافته بسیار بالاست (هزاران پژوهشگر به ازای هر میلیون نفر)، که نشان می‌دهد این کشورها توان پژوهشی خود را به‌شدت تقویت کرده‌اند. از این منظر ضروری است در کشور ما نیز برای افزایش تراکم و ارتقای کیفیت پژوهشگران اهتمام ویژه وجود داشته باشد.

۳. فراهم‌سازی کانال‌های تبدیل پژوهش به نوآوری: پژوهش بدون طی مسیرهای منجر به نوآوری و اختراعات، کم‌اثر باقی می‌ماند؛ بنابراین شایسته است پارک‌های علم و فناوری، شتاب‌دهنده‌ها، حمایت‌های استارتاپی و قوانین مالکیت فکری تقویت شوند. به همین دلیل ایجاد مشوق برای ثبت اختراعات دانشگاهی، سرمایه‌گذاری برای پیشبرد پروژه‌های مشترک دانشگاه-صنعت و تسهیل دسترسی محصولات دانش‌بنیان به بازار داخلی و خارجی بسیار ضروری است. متأسفانه سهم ایران در درخواست‌های بین‌المللی «پتنت» (PCT) نسبتاً پایین است؛ این در حالی است که افزایش این درخواست‌ها در کشورهای کره و ژاپن -که نشانگر پیوند بهتر دانش و بازار است- موجب شده است این کشورها سالانه شمار قابل‌توجهی از پرونده‌های بین‌المللی را ثبت کنند.

۴. توزیع مناسب منابع و عدالت پژوهشی: بهره‌گیری شایسته از پژوهش و فناوری برای توسعه مناطق محروم و پیوند دانش با ظرفیت‌های محلی، تأثیری قاطع و سازنده بر توسعه منطقه‌ای دارد. شایسته است در هفته پژوهش، پروژه‌های منطقه‌ای برجسته و بودجه‌های رقابتی برای حل مسائل محلی تعریف شود؛ موضوعاتی از قبیل الگوی کشاورزی مقاوم در برابر خشکسالی، فناوری‌های نوین برای حل مشکل آب و آبیاری کم‌هزینه.

۵. ارتقای زیست‌بوم نوآوری: قوانین و مقررات سازنده و برانگیزاننده در حوزه پژوهش و فناوری نقش مهمی در تقویت نوآوری و تبدیل ایده به محصول دارد. بنابراین لازم است با تأمین مشوق‌های مالی و مالیاتی و منابع دولتی و خصوصی برای رشد نوآوری، روابط دانشگاه-صنعت تقویت شود. چنانچه سیاست‌های مشوق مالیاتی و حمایت‌های رسمی در کشورهای توسعه‌یافته به رشد مشارکت بخش خصوصی در فرآیند تحقیق و توسعه کمک کرده‌اند؛ به عنوان نمونه افزایش اعتبارات هوش مصنوعی و صنایع فناوری در کره‌جنوبی را می‌توان به‌وضوح مشاهده کرد.

۶. ارزیابی دقیق تأثیرات اجتماعی-اقتصادی پژوهش با طراحی شاخص‌های شفاف: برای تخصیص هوشمند و کارآمد منابع، لازم است شاخص‌هایی همچون میزان تبدیل پژوهش به محصول، نسبت ثبت اختراع به ازای هزینه صرف‌شده، میزان مشارکت دانشگاه-صنعت و نسبت پژوهش‌های کاربردی مرتباً ارزیابی و اندازه‌گیری شود. هفته پژوهش، فرصت مناسبی برای اعلام مجموعه‌ای از شاخص‌های ملی و هدفگذاری زمانمند است. مطالعات نشان داده است، کشورهایی که شاخص‌های ملی شفاف دارند، بهتر می‌توانند روندهای تحقیقاتی را حمایت و هدایت کنند؛ در کشور ما هم باید داده‌های علمی و پژوهشی با استانداردهای بین‌المللی گزارش شوند تا مقایسه‌پذیری و جلب مشارکت و سرمایه‌گذاری تسهیل شود.

۷. پژوهش مسئول و متعهد در قبال اهداف ملی: منابع ملی حوزه علم و پژوهش را که طبعاً نامحدود نیست باید به اولویت‌های ملی با بالاترین حساسیت اجتماعی اختصاص داد؛ پژوهش‌هایی که معیشت عمومی را بهبود و تاب‌آوری اجتماعی را افزایش می‌دهند باید اولویت داشته باشند. در هفته پژوهش شایسته است برنامه‌های حمایتی برای تقویت پروژه‌های حیاتی (آب، امنیت غذایی، انرژی، سرمایه اجتماعی و سلامت عمومی) معرفی و بودجه‌های تحقیقاتی برای تسهیل و تسریع اجرای آنها تأمین شود. در این راستا چند پیشنهاد قابل توجه هستند:

- فراخوان همکاری دانشگاه، دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی؛ برای ارتقای سطح علمی و پژوهشی؛
- تعیین یک «نهاد رصد ملی» برای ارزیابی روند تحولات پژوهشی در سطح ملی و فراملی با طراحی، تدوین و پیاده‌سازی شاخص‌های شفاف و علمی؛
- اعلام هدف مشخص و ملی افزایش سالانه و ثابت سهم پژوهش از GDP تا رسیدن به حداقل رشد ۱٫۵ درصد؛

و نهایتاً

- تصویب و اعلام اولویت‌های پژوهش و فناوری بویژه در حوزه‌های حساس و فناوری‌های نوین و برنامه‌های منطقه‌ای برای حل مسائل محلی.

لاریجانی و معاون نخست‌وزیر روسیه در تهران تأکید کردند

شتاب‌بخشی به کریدور شمال-جنوب

«ویتالی ساویف» معاون نخست‌وزیر فدراسیون روسیه با علی لاریجانی در محل دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دیدار و گفت‌وگو کرد؛ دیداری که در امتداد تفاهمات سطح عالی میان رؤسای جمهوری دو کشور و با هدف رفع موانع موجود و ورود به فاز عملیاتی انجام شد.

به گزارش ایرنا، در این نشست، دو طرف کریدور شمال ـ جنوب را به‌عنوان یک مؤلفه تعیین‌کننده در ژئوپلیتیک منطقه مورد بررسی قرار دادند.

لاریجانی در این دیدار با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران تصمیم خود را برای عملیاتی‌سازی این کریدور اتخاذ کرده است، اعلام کرد: «در بازه زمانی کوتاهی کلیه موانع اجرایی و نهادی موجود برطرف خواهد شد و توافقنامه‌های لازم برای تثبیت حقوقی و اجرایی کریدور شمال-جنوب برقرار می‌شود.»

وی همچنین با اشاره به وعده رئیس‌جمهوری ایران تصریح کرد: «با پیگیری مستمر دکتر پزشکیان، تمامی اراضی واقع در مسیر این کریدور تا پایان سال به تملک دولت درخواهد آمد تا پروژه بدون وقفه و با انسجام کامل پیش رود.»

معاون نخست‌وزیر روسیه نیز در این دیدار، با استقبال از رویکرد قاطع ایران، آمادگی مسکو برای سرعت دادن به پروژه و آغاز فرآیند عملیاتی را اعلام کرد.

در پایان، دو طرف تأکید کردند که کریدور شمال ـ جنوب بخشی از راهبرد مشترک ایران و روسیه برای تثبیت همکاری‌های پایدار و تعریف مسیرهای مستقل اتصال منطقه‌ای است.

بر همین اساس، مقرر شد سازوکارهای پیگیری مستمر در سطح عالی فعال و هماهنگی میان نهادهای ذی‌ربط دو کشور به‌صورت منظم ادامه یابد.

آگهی شناسایی پیمانکار

Iran Tractor Manufacturing Co.

شرکت تراکتورسازی ایران در نظر دارد **اجرای سالن تولید خود به مساحت ۱۱۰۰۰ مترمربع واقع در شهرک صنعتی شهید شهریاری زنجان** را از طریق مناقصه محدود به شرکت‌های دارای رتبه یک و دو از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور واگذار نماید. از شرکت‌های واجد شرایط دعوت به‌عمل می‌آید درصورت تمایل جهت تکمیل اسناد ارزیابی مربوط به انتخاب پیمانکار به نشانی اینترنتی www.itmco.ir مراجعه و حداکثر تا ده روز از تاریخ انتشار این آگهی از طریق پست سفارشی به نشانی زیر ارسال و یا به‌صورت حضوری تحویل نمایند.

شرکت در رد یا قبول کلیه پیشنهادات مختار است.

شماره تماس: ۰۹۱۴۳۱۴۱۳۱۸-۰۴۱-۳۴۲۴۵۹۶۹

آدرس: آذربایجان شرقی -تبریز- جاده سردرود- شرکت تراکتورسازی ایران - ساختمان شهید سردار سلیمانی (مرکزی) طبقه سوم - تدارکات

روابط عمومی وامور بین‌الملل گروه صنعتی تراکتورسازی ایران

رهبری

رهبر انقلاب در دیدار دست‌اندرکاران کنگره بزرگداشت شهدای استان البرز:

جوانان ما توانسته‌اند هویت دینی خود را حفظ کنند

بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار دست اندرکاران کنگره بزرگداشت ۵۵۸۰ شهید استان البرز، شب گذشته در محل برگزاری این همایش در کرج منتشر شد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار، یکی از کارهای مهم در شرایط کنونی را انتقال انگیزه‌ها و ارزش‌های دوران دفاع مقدس به نسل جوان دانستند و گفتند: «جوان‌های امروز ما جوانان خوبی هستند و به‌رغم امکانات پیشرفته‌ای که برای انتقال محتوا و مفاهیم مختلف به ذهن آنان وجود دارد اما توانسته‌اند هویت دینی خود را حفظ کنند و باید از این بستر جهت تبیین و انتقال هنرمندانه ارزش‌ها به جوانان استفاده کرد.»

رهبر انقلاب، شوق به لقاءالله و احساس تکلیف دینی در میان رزمندگان دفاع مقدس را از جمله ده‌ها ارزش و انگیزه‌های آن دوران برشمردند و با تأکید بر اینکه نباید گذاشت این انگیزه‌ها خاموش شوند، افزودند: «رفتاری که انسان از برخی دستگاه‌های فرهنگی و برخی دستگاه مسئول مشاهده می‌کند، همت و تلاش برای انتقال ارزش‌های دفاع مقدس را نشان نمی‌دهد.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه انتقال ارزش‌ها و انگیزه‌های دوران دفاع مقدس به نسل جدید نیازمند کار هنرمندانه و پیگیری بی‌وقفه است، خاطر نشان کردند: «به‌رغم همه سختی‌ها و تنگدستی‌ها و مشکلات، نقاط مثبت فراوان و آمادگی‌های زیادی برای حرکت در جهت اسلام و انقلاب در کشور وجود دارد که باید تقویت شوند.»

ایشان با تجلیل از مردم استان البرز بویژه خانواده‌های شهدای این استان و قدردانی از دست اندرکاران کنگره بزرگداشت شهدای استان البرز، حضور افرادی از نقاط مختلف ایران را در کرج، یک مزیت دانستند و گفتند: «اگر بزرگداشت شهدا و انتقال پیام و ارزش‌های آن شهیدان به خوبی انجام شود می‌تواند به واسطه همین مزیت به دیگر نقاط کشور نیز منتقل گردد.»

«ایران» از سرنوشت یک طرح ۲۲ ساله در دولت چهاردهم گزارش می‌دهد

پزشک خانواده، ابزار پزشکیان برای تحقق عدالت درمانی

دولت

دیروز هفتمین جلسه «پیگیری اجرای طرح پزشک خانواده و نظام ارجاع» در دولت چهاردهم، به ریاست مسعود پزشکیان برگزار و آخرین وضعیت «اجرای آزمایشی طرح در ۶۴ شهرستان» بررسی شد. در دولت چهاردهم، گزارش جلسات رئیس جمهوری حاوی اطلاعاتی است که تصویر دقیق‌تری از محتوای مباحث و ارتباط آنها با مسائل واقعی کشور ارائه می‌دهد. جلسه دیروز هم از این قاعده مستثنی نبود.

دیروز درباره چه چیزهایی بحث شد؟

در جلسه دیروز پس از ارائه گزارش اجرای آزمایشی طرح در ۶۴ شهرستان، قرار شد یک اشکال شناسایی شده، با حمایت رئیس جمهوری در هیأت دولت رفع شود. به این صورت که «مجوز اصلاحات لازم در سازوکار پرداخت» از دولت اخذ شود. البته این اصلاح در صورت تصویب، ابتدا در ۵ شهرستان «مرند»، «آق‌قلا»، «بابل»، «خدابنده» و شهرستان «قائنات» اجرا می‌شود. تصمیم دیگر این بود که «نتیجه اجرای کامل طرح در این ۵ شهرستان، ۲ هفته بعد از اجرا به رئیس جمهوری ارائه شود.» این امر نشان می‌دهد اقدامات اصلاحی در طرح پزشک خانواده، گام به گام اعمال می‌شود و گام‌های بعدی پس از ارزیابی اقدامات قبلی برداشته شود. اما «طرح اصلاح سازوکار پرداخت» چیست و چه کار می‌کند؟ هدف از این اصلاح، «پرداخت برای اجرای کامل طرح» است که با هدف ارتقای واقعی کیفیت خدمات به جای توسعه صرف تخت‌های بیمارستانی و تجهیزات تشخیصی و درمانی است. بر این اساس، پرداخت شایسته به کادر درمان، نه در ازای تعداد اقدامات درمانی، بلکه «بر اساس نتیجه اقدامات» صورت خواهد گرفت. این روش باعث افزایش دقت تجویز و تشخیص، کمک به تقدم‌بخشی پیشگیری بر درمان، کاهش هزینه مالی بیمار و جلوگیری از اتلاف وقت او و افزایش بهره‌وری تجهیزات خواهد شد. دیروز اعلام شد که برای اولین بار ارائه ۱۳خدمت مهم دندانپزشکی -به غیر از خدمات زیبایی- در اجرای آزمایشی طرح پزشک خانواده در ۶۴ شهرستان آغاز شده است.

راهکارهای پزشکیان برای تأمین منابع مالی

رئیس جمهوری در جلسات قبلی تکلیف کرده بود «گزارشی دقیق و به روز از جزئیات حساب ملی، منابع و هزینه‌های بخش سلامت و درمان کشور» تهیه شود. این گزارش دیروز ارائه شد. اما پزشکیان باز هم خواستار دقیق‌تر و جزئی‌تر شدن گزارش شد، با این توضیح که «برای افزایش دقت این گزارش و نیز تصمیم‌گیری دقیق‌تر برای هزینه‌کرد منابع، باید اعتبارات یارانه‌ای بخش سلامت، با ارزش واقعی محاسبه و در گزارش لحاظ شوند.» چرا رئیس جمهوری خواست که جزئیات حساب ملی، منابع و هزینه‌های بخش سلامت و درمان، با جزئیات تهیه شود؟ پاسخ در سخنان رئیس جمهوری است، سخنانی که نشان می‌دهد پزشکیان برای طرح پزشک خانواده، به جای تأمین و تزریق منابع مالی جدید به بهداشت و درمان، درپی تخصیص بهینه منابع موجود است. رئیس جمهوری گفت: «وقتی مجموع منابعی که از سوی دولت، شرکت‌های بیمه‌گر و دیگر بخش‌ها به بخش سلامت و درمان تخصیص می‌یابد به دقت و با تفکیک مشخص شود، تصمیم‌گیری درباره نحوه هزینه‌کرد آن در راستای ارتقای کیفی ارائه خدمات دقیق‌تر خواهد شد.»

پزشکیان اضافه کرد: «این منابع می‌تواند در یک صندوق مجازی تجمیع و سهم هر بخش در آن مشخص و منجمد شود، تا بتوان مشکل پرداخت‌های با تأخیر را نیز سامان داد.» رئیس جمهوری با بیان اینکه بر اساس اطلاعات موجود، باور دارم با همین منابع فعلی نیز می‌توان خدمات بسیار با کیفیت‌تر، گسترده‌تر و عادلانه‌تری به مردم ارائه کرد، اضافه کرد: «باور دارم اگر منابع این بخش، هدفمند و با برنامه، در مسیر تأمین و خرید سلامت و نه در زمینه گسترش مراکز و تجهیزات هزینه شود، هم باعث ارتقای رضایت توأمان مردم و کادر درمان می‌شود و هم خدمات با کیفیت‌تری بویژه در مناطق محروم ارائه خواهد شد.» بنابراین دلیل تأکید پزشکیان بر اجرای گام به گام طرح پزشک خانواده و داشتن تصویر دقیق از جریان اعتبارات بخش بهداشت و درمان، این است که خودش گفت: «باور دارم با همین منابع فعلی نیز می‌توان خدمات با کیفیت‌تر، گسترده‌تر و عادلانه‌تری ارائه کرد.»

> پزشکیان، افزایش کیفیت خدمات درمانی بر پایه خرید سلامت، افزایش توأمان رضایت مردم و کادر درمان و افزایش اعتماد و سرمایه اجتماعی را از نتایج اجرای موفق طرح برشمرد

گذشته و امروز طرح پزشک خانواده

«وقتی وزیر و معاون وزیر شدم، اقداماتی انجام دادیم که شامل پوشش همگانی بیمه، پزشک خانواده و نظام ارجاع بود؛ موضوعاتی که امروز برخی می‌گویند اجرای آنها روی زمین مانده، در آن زمان ما آنها را وارد وزارتخانه کردیم. بروید ببینید قبل از ما وجود داشت یا خیر؟!» این اظهارات رئیس جمهوری در آیین روز دانشجوی امسال است که ارجاعی است به تاریخی در ۲۲ سال قبل در سال ۱۳۸۲، زمانی که طرح پزشک خانواده برای اولین بار در ایران اجرا شد. طراح اصلی و مجری اصلی طرح، وزارت بهداشت بود زمانی که پزشکیان یا معاون وزیر بود یا وزیر. «ایرنا» سال گذشته نوشت: «با اجرای این طرح در ۱۳۸۴ که پزشکیان وزیر بهداشت بود، طرح پزشک خانواده روستایی اجرا شد و آن زمان روستاها دو ویژگی داشتند: اول اینکه بیمه روستاها یکسان شد و همه تحت پوشش بیمه روستایی قرار گرفتند و دوم اینکه در روستاها بخش خصوصی خیلی فعال نبود و وزارت بهداشت باید پزشک را تأمین می‌کرد.» در سال‌های بعد به رغم تصریح همه برنامه‌های توسعه بر اجرای پزشک خانواده، طرح بلاتکلیف ماند و با وجود آزمون و خطاها هیچ‌گاه کامل اجرا نشد. به طور کلی «نظام ارجاع» به این صورت است که بیمار در اولین گام به پزشک «مراقبت‌های اولیه بیمار» مراجعه می‌کند و درصورت تشخیص پزشک به درمان بیشتر، به متخصص معرفی می‌شود. نظام ارجاع به این دلیل اهمیت دارد که شرکت‌های بیمه، خدمات را به بیمارانی ارائه می‌دهند که این مسیر را طی کرده باشند. البته بیماران می‌توانند به متخصص مراجعه کنند یا داروهای دیگر تهیه کنند که در این صورت باید هزینه‌ها را شخصاً پرداخت کنند. دولت گذشته نیز گام‌هایی برای اجرای آن برداشت، اما به سرانجام نرسید. آبان‌ماه ۱۴۰۲ روزنامه «دنیای اقتصاد» با اشاره به اینکه «اردیبهشت‌ماه امسال طرح پزشک خانواده به‌طور سراسری اجرا شد»، از قول یک مقام درمانی استان اصفهان نوشت: «اجرای پیشرفته طرح پزشک خانواده برای جمعیت بالای ۲۰ هزار نفر شروع شد، اما برای موفقیت طرح، باید منابع مالی و نیروی انسانی تأمین شود. اگر منابع مالی و نیروی انسانی تأمین نشود، چه بسا طرح شکست بخورد.» وی اضافه کرد: «اصفهان با کمبود ۹۸۸ پزشک، ۹۴۲ ماما و ۵۵۵ مراقب سلامت برای اجرای طرح مواجه است.» اجرای ناقص یا شکست این طرح تا امروز، درحالی است که «پزشک خانواده» سابقه اجرای جهانی بیش از ۵۰ ساله دارد.

بازتوزیع منابع بر اساس مکانیسم پرداخت مبتنی بر عملکرد

برش

پزشکیان با اشاره به سهم بخش‌های سلامت و درمان که نسبت آن ۱۵ به ۸۵ درصد بود، افزود: «اگر این آمار را فاجعه توصیف کنیم، اغراق نیست؛ موفقیت یک نظام درمانی در گرو تقدم بخشیدن به پیشگیری بر درمان است.» رئیس جمهوری تصریح کرد: «اجرای این طرح باعث توزیع هدفمند منابع و صرفه‌جویی قابل توجه در هزینه‌ها خواهد شد که بازتوزیع این منابع بر اساس مکانیسم پرداخت مبتنی بر عملکرد، می‌تواند موجی از کوچ پزشکان از شهرهای بزرگ به کوچک‌تر و مناطق محروم را شکل دهد.» پزشکیان، افزایش کیفیت خدمات درمانی بر پایه خرید سلامت، افزایش توأمان رضایت مردم و کادر درمان و افزایش اعتماد و سرمایه اجتماعی را از نتایج اجرای موفق طرح برشمرد و گفت: «اجرای این طرح می‌تواند بسیاری از تجویزهای غیرضرور فعلی در زمینه دارو، آزمایش و عکسبرداری‌ها را مرتفع و به مدیریت بهینه منابع سلامت و درمان کمک کند.»

افتتاح اولین مرکز تست تصادف خودروی کشور

عارف: کوچک‌ترین اغماض در نادیده گرفتن جان مردم نابخشودنی است

گزارش

مراسم افتتاح اولین مرکز تست تصادف خودروی کشور صبح دیروز با حضور معاون اول رئیس جمهور، وزرای راه و شهرسازی و صمت و فرماندهان پلیس راهور برگزار شد. به گزارش ایرنا، محمدرضا عارف در سخنان خود، تأکیدکرد: «باید تعارفات را کنار گذاشت، زیرا جان انسان‌ها مطرح بوده و کوچک‌ترین اغماض قانونی و نادیده گرفتن حقوق مردم نابخشودنی است.»

وی با اشاره به اهمیت صنعت خودرو در ارائه خدمات و صیانت از جان مسافران و حوادث رانندگی که منجر به تلفات جانی و مالی شده است، گفت: «مصدومیت ۳۰۰ هزار نفر در تصادفات جاده‌ای در شأن جامعه و کشوری همانند ایران که نخبه‌های آن در همه بخش‌ها می‌درخشند، نیست. اگر یک نفر به ناحق کشته شود، همه مسئول هستند و باید دید تا چه میزان جاده و خودروها ایمن هستند و نظارت‌ها در این زمینه کافی بوده است.» عارف اظهار کرد: «صنعت خودروسازی مسئولیتی سنگین بر دوش دارد و ما در تمام مذاکرات با سران کشورها موضوع همکاری و صادرات خودرو را مطرح می‌کنیم که باید با کیفیت خوب و رقابتی بتوانیم مسیر تعالی بخش خودرو که در برنامه هفتم پیشرفت اعلام شده است، بویژه حوزه کیفیت را دنبال کنیم.» وی با تأکید بر اینکه راهبرد دولت این است که دست بخش خصوصی در امور حاکمیتی باز شود، گفت: «می‌توانیم واگذاری امور حاکمیتی را به بخش خصوصی بدهیم. باید از حوزه امنیت شروع کنیم و امنیت مردم و حریم خصوصی در شرکت‌های بانکی و اقتصادی را به بخش خصوصی محول کنیم که پاسخ خواهیم گرفت و بخش خصوصی می‌تواند در همه زمینه‌ها حضور داشته باشد.»

به گفته او، «هر جایی که بخش خصوصی

بتواند، تحویل خواهیم داد و حمایت می‌کنیم اما لازمه آن انضباط، نظم و مقررات خاصی است. برای اینکه این مرکز بتواند وظایف خود را به‌خوبی انجام دهد باید مقررات و نظم را در دستورکار قرار دهد. نباید به خودروساز اجازه دهیم بدون تأیید این مرکز محصولات خود را وارد بازار کند. باید بخش خصوصی، تولیدکننده، حاکمیت و پلیس راهور در حوزه خودرو، وظایف و تکالیف خود را بدانند و مبتنی بر آن عمل کنند.»

سخنگوی دولت در واکنش به شایعات رسانه‌ای مطرح کرد

هربار تغییر وزیر، وزارتخانه را وارد دوره‌ای از بی‌ثباتی می‌کند

گزارش

بخشی از نشست خبری دیروز سخنگوی دولت، به پاسخ به گمانه‌زنی‌های رسانه‌ای درباره استیضاح یا جابه‌جایی اعضای کابینه اختصاص داشت. سخنگوی دولت اعلام کرد: «هر استعفایی را به‌شدت تکذیب می‌کنم.» فاطمه مهاجرانی، تحلیل‌هایی که همه مشکلات اقتصادی به‌ویژه نوسانات ارزی را متوجه یک فرد می‌دانند، نادرست و ساده‌انگارانه توصیف کرد. وی با تأکید بر اینکه «یک فرد نمی‌تواند مولد تمامی مشکلات باشد»، یادآور شد: «تحولات ارزی از ترکیب عوامل متعدد، از جمله متغیرهای بین‌المللی و شرایط بیرونی اقتصاد ایران، اثر می‌پذیرد.» سخنگوی دولت، با به‌رسمیت شناختن استیضاح به‌عنوان «حق قانونی مجلس» تصریح کرد، «این ابزار می‌تواند در راستای منافع مردم به کار گرفته شود، اما نباید از هزینه‌های مدیریتی آن غافل ماند.» وی توضیح داد: «هربار تغییر وزیر، عملاً وزارتخانه را وارد دوره‌ای از بی‌ثباتی می‌کند؛ به‌گونه‌ای که از لحظه استیضاح و جابه‌جایی تا استقرار کامل تیم مدیریتی جدید و بازگشت وزارتخانه به روال عادی، بین ۶ ماه تا یک سال زمان از دست می‌رود و در این فاصله، پیگیری برنامه‌های بلندمدت به‌سختی ممکن است.» مهاجرانی شایعات و گمانه‌زنی‌ها درباره استعفای برخی وزرا و مدیران ارشد دولت را به‌شدت تکذیب کرد و گفت: «در فضای رسانه‌ای ممکن است بسیاری از سخنان و شایعات مطرح شود، اما تا زمانی که موضوعی به‌صورت رسمی اعلام نشده است، نباید آن را مبنای خبررسانی در رسانه‌های رسمی قرار داد.» سخنگوی دولت با تأکید بر اینکه دولت به صراحت با اصلاح قانون مهریه مخالف است، اظهارکرد: «باید به‌گونه‌ای عمل شود که حقوق زنان نیز به‌طور کامل محترم شمرده شود.» مهاجرانی، رویکرد دولت را دسترسی عموم

مردم به اینترنت آزاد دانست و تأکید کرد: «دستوری که رئیس جمهوری دادند مبنی بر اینکه خط‌های سفید، سیاه شوند، به این دلیل بود که تبعیض چیزی است که جامعه را عصبانی می‌کند. سفید کردن خطوط خبرنگاران با همفکری نهادهای مختلف صورت گرفت و در این راستا بود که صدای مردم ایران به جهان برسد، چه در ایام جنگ و چه در سایر ایام. اگر ما دچار خودتحریمی شویم و کاری کنیم که صدای مردم به دنیا نرسد، درست نیست.»

شرکت فولاد آلیاژی ایران (سهامی عام)
IRAN ALLOY STEEL COMPANY (IASCO)
شرکت فولاد آلیاژی ایران (سهامی عام)

آگهی تمدید مناقصه عمومی (دومرحله‌ای) شماره ۰۲۸/م/م/۱۴۰۴

پیرو آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای شماره ۰۲۸/م/م/۱۴۰۴ با موضوع **خرید ۱۰۰۰ تن فرومنگنز پرکربن** به اطلاع می‌رساند مهلت شرکت در این مناقصه تا ساعت ۱۵ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۳۰ بر اساس شرایط زیر تمدید گردید.

- **موضوع مناقصه:** خرید ۱۰۰۰ تن فرومنگنز پرکربن.
- **حداقل مقدار قابل قبول برای پیشنهاد:** ۲۰۰ تن.
- **مدت اعتبار پیشنهاد:** ۱ ماه.
- **مبلغ تضمین شرکت در مناقصه:** مبلغ ۵۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال به‌صورت چک صیادی ثبت شده در سامانه.
- **مهلت دریافت اسناد:** ساعت ۱۵ روز شنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۹.
- **مهلت تحویل اسناد:** ساعت ۱۵ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۳۰.
- **نحوه دریافت اسناد:** متقاضیان برای دریافت اسناد مناقصه بایستی مبلغ ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال را به شماره IR۲۲۰۱۸۰۰۰۰۰۰۰۱۷۶۲۲۲۷۴۵۲۸۷ به‌نام شرکت فولاد آلیاژی ایران نزد بانک تجارت (غیر قابل استرداد) واریز نموده و درخواست کتبی (شامل عنوان مناقصه، نام مناقصه‌گر و شماره تلفن تماس ثابت و همراه) و تصویر فیش واریزی فوق را به نشانی ایمیل purchase@iasco.ir ارسال نمایند.
- پس از بررسی درخواست و فیش واریزی، فایل کامل اسناد مناقصه برای مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.
- شایان ذکر است، دریافت اسناد نیازمند هیچ‌گونه مراجعه حضوری نمی‌باشد.
- **محل تحویل اسناد:**

۱- دبیرخانه محرمانه حراست شرکت فولاد آلیاژی ایران واقع در یزد، جاده کنارگذر یزد کرمان، نرسیده به پایانه باربری، کیلومتر ۲۴ جاده فولاد، شرکت فولاد آلیاژی ایران، کد پستی : ۸۹۴۵۱۵۱۶۹۴.

۲- دفتر مرکزی شرکت به نشانی تهران، میدان هفتم تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان مشاهیر، پلاک ۵۱، دفتر مرکزی شرکت فولاد آلیاژی ایران، واحد حراست، کدپستی ۱۵۸۹۸۶۳۳۱۶.

- **سایر جزئیات مربوطه:** در اسناد مناقصه درج شده است.
- متقاضیان می توانند در صورت نیاز؛ همه روزه به‌غیر از ایام تعطیل از ساعت ۸ لغایت ۱۶ به‌منظور دریافت اطلاعات تکمیلی با شماره ۰۳۵۳۱۲۲۲۵۴۷ تماس حاصل نمایند.
- **مناقصه‌گزار در رد یا قبول پیشنهادها مختار می‌باشد.**

شرکت فولاد آلیاژی ایران

شرکت فولاد آلیاژی ایران (سهامی عام)
IRAN ALLOY STEEL COMPANY (IASCO)
شرکت فولاد آلیاژی ایران (سهامی عام)

آگهی تمدید مناقصه عمومی (دومرحله‌ای) شماره ۰۲۶/م/م/۱۴۰۴

پیرو آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای شماره ۰۲۸/م/م/۱۴۰۴ با موضوع **خرید ۱۶۰۰ تن پودر کربن (CPC)** به اطلاع می‌رساند مهلت شرکت در این مناقصه تا ساعت ۱۵ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۱ بر اساس شرایط زیر تمدید گردید.

- **موضوع مناقصه:** خرید ۱۶۰۰ تن پودر کربن (CPC).
- **مدت اعتبار پیشنهاد:** ۱ ماه.
- **مبلغ تضمین شرکت در مناقصه:** مبلغ ۵۰،۰۰۰،۰۰۰ (پنجاه میلیارد) ریال به‌صورت ضمانت‌نامه بانکی معتبر غیرقابل انتقال و قابل تمدید، با اعتبار ۳ ماه از تاریخ صدور.
- **مهلت دریافت اسناد:** ساعت ۱۵ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۳۰.
- **مهلت تحویل اسناد:** ساعت ۱۵ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۱.
- **نحوه دریافت اسناد:** متقاضیان برای دریافت اسناد مناقصه بایستی مبلغ ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریال را به شماره IR۲۲۰۱۸۰۰۰۰۰۰۰۱۷۶۲۲۲۷۴۵۲۸۷ به‌نام شرکت فولاد آلیاژی ایران نزد بانک تجارت (غیر قابل استرداد) واریز نموده و درخواست کتبی (شامل عنوان مناقصه، نام مناقصه‌گر و شماره تلفن تماس ثابت و همراه) و تصویر فیش واریزی فوق را به نشانی ایمیل purchase@iasco.ir ارسال نمایند.
- پس از بررسی درخواست و فیش واریزی، فایل کامل اسناد مناقصه برای مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.
- شایان ذکر است، دریافت اسناد نیازمند هیچ‌گونه مراجعه حضوری نمی‌باشد.
- **محل تحویل اسناد:**

۱- دبیرخانه محرمانه حراست شرکت فولاد آلیاژی ایران واقع در یزد، جاده کنارگذر یزد کرمان، نرسیده به پایانه باربری، کیلومتر ۲۴ جاده فولاد، شرکت فولاد آلیاژی ایران، کد پستی : ۸۹۴۵۱۵۱۶۹۴.

۲- دفتر مرکزی شرکت به نشانی تهران، میدان هفتم تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان مشاهیر، پلاک ۵۱، دفتر مرکزی شرکت فولاد آلیاژی ایران، واحد حراست، کدپستی ۱۵۸۹۸۶۳۳۱۶.

- **سایر جزئیات مربوطه:** در اسناد مناقصه درج شده است.
- متقاضیان می توانند در صورت نیاز؛ همه روزه به‌غیر از ایام تعطیل از ساعت ۸ لغایت ۱۶ به‌منظور دریافت اطلاعات تکمیلی با شماره ۰۳۵۳۱۲۲۲۵۴۷ تماس حاصل نمایند.
- **مناقصه‌گزار در رد یا قبول پیشنهادها مختار می‌باشد.**

شرکت فولاد آلیاژی ایران

«ایران» گزارش دیوان محاسبات مبنی بر زیان‌دهی ۱۳۹ شرکت دولتی را بررسی می‌کند

بودجه‌های نجومی که در سکوت بلعیده می‌شوند

گزارش

مهراوه خوارزمی
گروه سیاسی

اعلام زیان حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومانی ۱۳۹ شرکت دولتی در گزارش دیوان محاسبات، درست در روزهایی که کلیات بودجه در هیأت دولت تصویب شد و تدوین لایحه و ردیف‌ها و جداول در دستور کار است؛ بار دیگر بحث بر سر چرایی این زیان‌دهی و چگونگی تدبیر دولت برای اصلاح آن را ضروری ساخت. البته شرکت‌های زیان‌ده حاضر در این فهرست، دارای کارکرد یا ساختار همگن نیستند و به همین سبب دلایل زیان‌دهی آنان هم نمی‌تواند یکسان باشد. اما یکی از نخستین دلایلی که مؤثر دانسته می‌شود، ناکارآمدی مدیریتی است که باعث می‌شود به سرعت نسخه «تسریع در واگذاری» این شرکت‌ها مطرح شود. در این میان، متغیر دیگر، سهم شرکت‌های دولتی از جدول درآمد و هزینه‌های بودجه است. نخستین بار نیست که مشخص می‌شود شرکت‌های دولتی به عوض سودآوری و ایجاد درآمد برای سهامدار عمده‌شان یعنی دولت، هزینه ایجاد کرده‌اند. مرور سوابق نشان می‌دهد راهکار اصلی و دم دست برای جبران این زیان، افزایش سهم این شرکت‌ها از بودجه سالانه بوده است.

رویکرد متفاوت دولت به شرکت‌های زیان‌ده

دولت چهاردهم به شیوه‌های مختلف نشان داد قصد ندارد در مواجهه با شرکت‌های زیان‌ده همان راهی را برود که در گذشته طی شده اما ثمری نداشته است. نخستین قدم در این تغییر مسیر که دولت چهاردهم دنبال کرده است، پذیرش و به رسمیت شناختن یا کتمان نکردن زیان‌دهی این شرکت‌ها بود. چند ماه پیش از آنکه دیوان محاسبات فهرست شرکت‌ها و میزان زیان‌شان را اعلام کند؛ رئیس جمهوری این مسأله را رسما بیان کرد رسمیت شناخت. پزشکیان ۲۵ شهریور در جلسه‌ای با فرهیختگان علمی و اقتصادی، با اذعان به زیان‌ده بودن اکثریت بنگاه‌های اقتصادی زیر نظر دولت، از این کارشناسان خواست راهکارهای خود را برای اصلاح عملکرد این شرکت‌ها و واگذاری کامل یا واگذاری مدیریتی آنها به کابینه ارائه دهند. پزشکیان دو هفته بعد هم در اولین جلسه بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ زیان‌دهی برخی شرکت‌های دولتی به ویژه شرکت‌های زیر مجموعه بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی را «غیرقابل قبول و ناشی از سوء مدیریت» دانست و بر لزوم اصلاح فوری این روند تأکید کرد. این موضع‌گیری رئیس جمهوری حکایت از آن داشت که دولت در تدوین لایحه بودجه بنا ندارد رویه گذشته یعنی جبران زیان انباشته این شرکت‌ها از منابع عمومی کشور را تکرار کند.

> دولت چهاردهم نشان داد قصد ندارد در مواجهه با شرکت‌های زیان‌ده همان راهی را برود که در گذشته طی شده اما ثمری نداشت. نخستین قدم، پذیرش و به رسمیت شناختن، یا کتمان نکردن زیان‌دهی این شرکت‌ها بود

عزم دولت برای رفتن به سمت حل مسأله بنگاه‌های زیان‌ده، در بخشنامه ۲۶ آبان ۱۴۰۴ دولت هم نمود داشت. در تبصره ۳ این بخشنامه که برای تعیین امتیاز و میزان پاداش مدیران شرکت‌های دولتی تدوین شد، پرداخت پاداش برای مدیران عامل و اعضای هیأت مدیره شرکت‌هایی که نتیجه عملکرد سالانه آنها مبین افزایش زیان خالص سالانه باشد، ممنوع اعلام شد؛ مگر اینکه به تشخیص مجمع عمومی شرکت‌ها، مشخص شود زیان‌دهی ناشی از عوامل بیرونی و خارج از اختیار مدیران بوده است. باوجوداین، جمله پایانی این تبصره از مبتدای آن نیز مهم‌تر است. زیرا در آن تأکید شده که علاوه بر ممنوعیت پرداخت پاداش و مزایا به مدیران بنگاه‌های زیان‌ده، مجمع عمومی هر شرکت زیان‌ده موظف هستند با برگزاری مجمع، برای تغییر مدیرانی که تصمیمات و نحوه عملکردشان مسبب زیان‌دهی شده است، اقدام کنند.

خصوصی‌سازی؛ راهکار ناتمام

رئیس دیوان محاسبات در پایان گزارش اخیر خود که با بررسی صورت‌های مالی ۳۴۲ «شرکت دولتی» و هزار و ۲۹۸ «شرکت شبه‌دولتی» تهیه شد، نشان داد که فقط ۱۳۹ شرکت دولتی زیانی برابر با ۴۶۸ هزار میلیارد تومان را ثبت کرده‌اند. احمدرضا دستغیب «بهره‌وری پایین» و «نبود شفافیت» را از دلایل تداوم زیان‌دهی این شرکت‌ها عنوان و واگذاری به بخش خصوصی را راه حل اصلی عنوان کرد. اما واگذاری به بخش خصوصی، راه حلی است که برخلاف عنوانش، سهل و ساده نیست. کما اینکه در فهرست زیان‌ده‌ترین بنگاه‌های دولتی که رئیس دیوان محاسبات اشاره کرد، ۸۰ درصد زیان، مربوط به ۶ بنگاهی است که هرکدام مسئول انجام بخشی از وظایف حاکمیتی تکلیف شده در قانون هستند و اصولاً واگذاری همه یا اکثریت سهام چنین شرکت‌هایی به بخش خصوصی دور از ذهن می‌نماید. شرکت بازرگانی دولتی ایران، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها و سازمان بیمه سلامت ایران از این جمله هستند. همچنین در مورد بسیاری از بنگاه‌های دولتی که شامل این وصف نیستند، حضور سرمایه‌گذار یا سرمایه‌گذارانی که شرایط مالی و صلاحیت‌های مورد نیاز واگذاری را داشته باشند، امر در دسترسی نیست که بتوان خصوصی‌سازی را راه حلی فوری دانست. بنا به این ملاحظات، به نظر می‌رسد پیش از رفتن به سمت اقدامی چون واگذاری که فقط اختیار نیمی از آن در دست دولت است، باید در قدم اول اصلاحات، بدون هزینه، ساده و دم دست را انجام داد؛ یعنی ایجاد شفافیت صورت‌های مالی و شفافیت درآمد و هزینه شرکت‌ها در قانون بودجه. ضرورت افزایش این شفافیت در حالی است که بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس و بررسی قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴، در ۸۶ بند به شرکت‌های دولتی اشاره شده یا الزام شده‌اند. ارزیابی این بندهای قوانین بودجه بر اساس مؤلفه «شفافیت» حاکی است که از این تعداد فقط ۱۵ بند واجد «شفافیت بالا» بوده، ۴۱ بند «تقریباً شفافیت» داشته و ۳۰ بند دیگر دارای «شفافیتی کم یا فاقد شفافیت» بوده‌اند. نبود شفافیت به آن معناست؛ در حالی که درآمدهای این شرکت‌ها به دلیل زیان‌ده بودن تحقق پیدا نمی‌کنند و به نحو معناداری دولت را با تحقق نیافتن پیش‌بینی‌های درآمدی مواجه می‌کنند، از نظر بخش هزینه‌ای، دولت به نحو پیدا و پنهانی ناچار می‌شود از این شرکت‌ها حمایت کند. بخشی از حمایت دولت از این شرکت‌ها، صرف پرداخت حقوق کارکنان و بخشی دیگر صرف جبران یا پوشش دادن زیان بنگاه می‌شود. باید امیدوار بود در بودجه ۱۴۰۵ و با توجه به تأکیدهای مکرر رئیس جمهوری مبنی بر ضرورت کاستن از هزینه‌های دولت، این وضعیت به نحو محسوسی تغییر کند.

شرکت‌های دولتی؛ ستون بودجه یا حفره پنهان آن؟

فرشید فرحناکیان
حقوقدان

گزارش اخیر دیوان محاسبات درباره عملکرد شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی، بار دیگر یکی از قدیمی‌ترین و درعین‌حال حل‌نشده‌ترین معضلات حکمرانی اقتصادی را به سطح افکار عمومی آورد: «نسبت مبهم، پرهزینه و غیرشفاف شرکت‌های دولتی با بودجه عمومی.» بر اساس گزارش، از ۳۴۲ شرکت دولتی، ۱۳۹ شرکت در مجموع ۴۶۸ هزار میلیارد تومان زیان ثبت کرده‌اند؛ عددی که نه‌تنها با برآوردهای بودجه‌ای فاصله «معنادار» دارد؛ بلکه در عمل مفهوم «شرکت دولتی به‌عنوان بازوی درآمدی دولت» را زیر سؤال می‌برد. پرسش اینجاست: این شرکت‌ها از منظر حقوقی چه نسبتی با بودجه دارند و از منظر اقتصادی، بده‌بستان مالی آنها با دولت چگونه تعریف شده است؟

از منظر حقوق عمومی، شرکت‌های دولتی مطابق قانون محاسبات عمومی، بنگاه‌هایی هستند که بیش از ۵۰ درصد سرمایه آنها متعلق به دولت است. نکته اینجاست که این شرکت‌ها، برخلاف دستگاه‌های اجرایی، شخصیت حقوقی مستقل دارند. همین استقلال حقوقی باعث شده تا شرکت‌های دولتی در یک «منطقه خاکستری» قرار گیرند؛ یعنی نه کاملاً تابع منطق بازار هستند و نه به‌طور کامل مشمول انضباط مالی دولت. در قانون بودجه، شرکت‌های دولتی به‌صورت «جمع و خرج» درج می‌شوند؛ یعنی درآمد و هزینه آنها در ظاهر تراز است و اثر مستقیمی بر کسری بودجه نشان نمی‌دهد. اما این یک توهم حسابداری است؛ زیرا در عمل، زیان این شرکت‌ها یا از طریق کمک‌های پنهان دولت جبران می‌شود یا به‌صورت بدهی انباشته، تعهدات بین‌نسلی و فشار بر نظام بانکی و پولی منتقل می‌شود.

نسبت اقتصادی شرکت‌های دولتی و بودجه

در نظریه اقتصادی دولت، شرکت‌های دولتی اصولاً باید یکی از سه نقش را ایفا کنند: (۱) تأمین کالاها و خدمات عمومی حیاتی؛ (۲) جبران شکست بازار؛ (۳) ایجاد درآمد پایدار برای دولت. گزارش دیوان محاسبات نشان می‌دهد بخش قابل‌توجهی از شرکت‌های دولتی، در هیچ‌یک از این سه چهارچوب به‌درستی عمل نمی‌کنند. زیان‌دهی گسترده، بهره‌وری پایین و نبود شفافیت مالی، به این معناست که این شرکت‌ها نه‌تنها به بودجه کمک نمی‌کنند، بلکه به‌طور ساختاری مصرف‌کننده منابع عمومی هستند. این مصرف منابع، الزاماً به‌صورت «کمک مستقیم از بودجه» نیست. بسیاری از شرکت‌های زیان‌ده از امتیازات انحصاری، تسهیلات بانکی تکلیفی، تضمین‌های دولتی، معافیت‌های مالیاتی یا قیمت‌گذاری دستوری بهره‌مند می‌شوند. اینها شکل‌هایی از یارانه پنهان بودجه‌ای هستند که در جداول بودجه دیده نمی‌شوند؛ اما هزینه واقعی آنها بر دوش جامعه و اقتصاد است.

پارادوکس بودجه‌ای

گزارش دیوان محاسبات را باید نه صرفاً یک صورت‌حساب مالی؛ بلکه یک هشدار نهادی تلقی کرد، هشدار درباره وضعیتی که در آن شرکت‌های دولتی، در شکل فعلی خود، نه ستون فقرات بودجه عمومی‌اند و نه پیشران توسعه اقتصادی؛ بلکه به‌تدریج به حفره‌های ساختاری بودجه تبدیل شده‌اند؛ حفره‌هایی که هرسال منابع بیشتری را می‌بلعند، بدون آنکه پاسخ‌گویی متناسبی ایجاد کنند. مسأله همین‌جاست: مشکل، صرفاً بحران زیان‌دهی نیست؛ بلکه بحران «رابطه نامعلوم» میان دولت، بودجه و بنگاه‌های وابسته به دولت است.

در این وضعیت، دولت از یک‌سو مالک این شرکت‌هاست، از سوی دیگر تنظیم‌گر آن‌هاست و درنهایت، تأمین‌کننده کسری‌هایشان هم هست؛ ترکیبی که در عمل انضباط اقتصادی و حقوقی را خنثی می‌کند. وقتی شرکت دولتی می‌داند زیانش یا از جیب بودجه عمومی جبران می‌شود یا با افزایش بدهی‌های پنهان تسویه خواهد شد، منطق اقتصادی «کارایی»، «بهره‌وری» و «پاسخ‌گویی» جای خود را به منطق «بقا» می‌دهد. اینجاست که شرکت دولتی نه به‌عنوان بنگاه، بلکه به‌عنوان یک مصرف‌کننده مزمن منابع عمومی عمل می‌کند. خطای رایج در مواجهه با این مسأله، تقلیل آن به شعار «کوچک‌سازی دولت» یا «خصوصی‌سازی سریع» است. تجربه چند دهه گذشته نشان داد واگذاری، بدون اصلاح رابطه حقوقی و اقتصادی، نه‌تنها مسأله را حل نکرده؛ بلکه آن را به حوزه‌های غیرشفاف‌تر منتقل کرده است. اصلاح واقعی از مسیر شفاف‌سازی حقوقی، قطع پیوندهای مبهم با بودجه، تعیین دقیق مأموریت بنگاه‌ها و پاسخ‌گو کردن مدیران ممکن است. اگر این بازتعریف انجام نشود، شرکت‌های دولتی همچنان به حیات خود ادامه خواهند داد؛ نه به‌عنوان ابزار توسعه؛ بلکه به‌عنوان هزینه‌ای دائمی که هرسال، بی‌صدا اما پیوسته، بر دوش بودجه عمومی و حقوق شهروندان سنگینی می‌کند.

تکالیف بودجه ای؛ عامل ضعف شرکت‌ها

مهدی پازوکی
اقتصاددان

اولین و مهم‌ترین راهکار مواجهه با زیان‌دهی بنگاه‌های دولتی، خصوصی‌سازی به شیوه شفاف و غیر رانتی این شرکت‌هاست. روندی که باید پس از ارزیابی کارشناسانه دارایی‌ها و تعیین ارزش سهام بنگاه با عرضه سهام آن در بورس به انجام برسد. اما این یک دیدگاه کلی است و باید تا پیش از تحقق آن، دلایل زیان‌ده شدن شرکت‌های دولتی را بررسی و برای رفع این دلایل چاره‌جویی کرد. تأثیر مسائل ناشی از تحریم، ناکارآمدی‌های مدیریتی و تبعات مشکلات کلان اقتصادی بر برون‌داد این شرکت‌ها قابل انکار نیست. اما یکی از مسائلی که در بررسی دلایل زیانده بودن شرکت‌های دولتی مورد توجه قرار نمی‌گیرد، تکالیف بودجه‌ای است که بر عهده این بنگاه‌ها گذاشته می‌شود. رجوعی به جدول شماره ۱۲ قانون بودجه ۱۴۰۴، با عنوان «برنامه هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی موضوع بند ث تبصره ۸» نشان می‌دهد که چگونه همین شرکت‌های زیانده دولتی که همواره شماتت می‌شوند، باید از محل درآمدهای موجود خود درصدهایی را به اموری که در قانون بودجه برای آنان پیش‌بینی شده و به انجام آنها مکلف شده‌اند، اختصاص بدهند. درحالی که درآمد شرکت‌ها می‌تواند با سرمایه‌گذاری مجدد در یک بنگاه اقتصادی یا طرح‌های سودآور دیگر، به نوسازی، توسعه و روزآمدکردن فناوری خود این شرکت‌ها منتهی شود. اما با وجود جدول شماره ۱۲ قانون بودجه، این درآمدها به جای افزایش بهره‌وری حداقل خود شرکت‌ها، باید صرف تأمین اعتبار سازمان‌ها و تأمین هزینه‌های ستادها و نهادهایی شوند که نه تنها برون‌داد اقتصادی ندارند، بلکه در انجام تکالیف فرهنگی و اجتماعی محوله خود نیز عملکرد قابل دفاعی نداشته‌اند. این همه درحالی است که در شرایط امروز ایران باید حداکثر توان، بودجه و رویکرد سیاست داخلی و خارجی در خدمت توسعه، رشد اقتصادی، افزایش بهره‌وری، روزآمدی فناوری‌ها و جلوگیری از استهلاک صنایع قرار گیرد.

مسأله پول نیست، مسأله اختلال نهادی است

ناصر پوررضا کریم سرا
جامعه شناس اقتصاد و توسعه

گزارش اخیر دیوان محاسبات صرفاً یک هشدار مالی یا حسابداری نیست. این آمار، نشانه‌ای از یک اختلال نهادی در حکمرانی شرکت‌های دولتی است؛ اختلالی که سال‌ها انباشته شده و امروز در قالب شکاف معنادار میان عملکرد واقعی و برآوردهای بودجه‌ای خود را نشان می‌دهد. تمرکز صرف بر عدد زیان، بدون واکاوی ریشه‌های نهادی ما را به همان چرخه تکراری اصلاحات ناکام خواهد کشاند.

برخلاف تصور رایج، مسأله اصلی شرکت‌های دولتی «دولتی بودن» آنها نیست. تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد دولت می‌تواند مالک بنگاه باشد، بدون آنکه لزوماً مدیر مستقیم باشد. در کشورهای نروژ، سنگاپور، فرانسه یا آلمان، دولت مالک سهام است، اما مدیریت شرکت‌ها به مدیران حرفه‌ای واگذار می‌شود و دولت نقش خود را به سیاست‌گذاری و نظارت محدود می‌کند. در ایران اما دولت همزمان مالک، سیاست‌گذار، مدیر و ناظر است؛ ترکیبی که ذاتاً مستعد تعارض منافع و تصمیم‌گیری غیرکارآمد است.

بخش بزرگی از شرکت‌های دولتی در ایران در عمل بنگاه اقتصادی به معنای کلاسیک نیستند، بلکه ابزار اجرای سیاست‌های عمومی دولت محسوب می‌شوند. شرکت‌های فعال در انرژی، آب، برق و گاز، خدمات خود را اغلب با قیمت‌هایی پایین‌تر از هزینه واقعی ارائه می‌دهند، نه به دلیل ناکارآمدی فنی، بلکه به‌واسطه سیاست‌های حمایتی و اجتماعی. در نظام بانکی دولتی نیز تسهیلات تکلیفی سهم قابل توجهی از منابع را مصرف می‌کند. در چنین شرایطی، زیان ثبت‌شده در صورت‌های مالی شرکت، در واقع بخشی از هزینه پنهان سیاست‌های دولت است که نه شفاف اعلام می‌شود و نه در بودجه عمومی دیده می‌شود. در کنار این نقش دوگانه، ضعف ساختاری در حکمرانی دولتی و شفافیت، وضعیت را پیچیده‌تر کرد. ساختار مالکیت بسیاری از شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی، پیچیده، چندلایه و غیرشفاف است؛ شرکت‌هایی که ذیل هلدینگ‌ها یا نهادهای عمومی فعالیت می‌کنند و در عمل در منطقه‌ای خاکستری میان دولت و بازار قرار دارند. در چنین فضایی، ارزیابی عملکرد مدیران نه بر اساس شاخص بهره‌وری و بازده اقتصادی، بلکه بر مبنای روابط اداری یا سیاسی انجام می‌شود. صورت‌های مالی نیز گاه با تأخیر، ناقص یا به‌گونه‌ای منتشر می‌شوند که امکان مقایسه و تحلیل مستقل را محدود می‌کند. در کشورهایی مانند کره‌جنوبی یا مالزی، بنگاه‌های دولتی ملزم به ارائه گزارش‌های مالی برخط، حسابرسی مستقل و ارزیابی سالانه عملکرد مدیران هستند. شفافیت، نه تزئینی، بلکه ابزار کنترل و اصلاح است. اما در ایران، ضعف شفافیت به عاملی برای تداوم ناکارآمدی تبدیل شده است.

عامل دیگر نبود رقابت واقعی است. بسیاری از شرکت‌های دولتی در ایران در موقعیت انحصاری یا شبه‌انحصاری فعالیت می‌کنند؛ از انرژی و حمل‌ونقل تا برخی صنایع مادر. در نبود رقابت، فشار طبیعی بازار برای کاهش هزینه، افزایش بهره‌وری و نوآوری از بین می‌رود. نتیجه، انباشت نیروی انسانی، پروژه‌های کم‌بازده یا سیاسی و هزینه‌های غیرضرور است. اما در کشورهایی مانند سنگاپور یا نروژ، شرکت‌های دولتی ناچارند در بازار رقابتی با بخش خصوصی فعالیت کنند که مدیریت را به کارایی و پاسخگویی سوق می‌دهد. از سوی دیگر، نظام بودجه‌ریزی در شرکت‌های دولتی ایران عمدتاً تخمینی است. بودجه‌ها بر پایه فرض‌هایی غیرواقعی درباره نرخ ارز، قیمت انرژی یا میزان فروش محصولات تنظیم می‌شوند؛ فرض‌هایی که از ابتدا احتمال تحقق پایینی دارند. طبیعی است که پایان سال، عملکرد واقعی فاصله معناداری با ارقام مصوب داشته باشد. در چنین ساختاری، بودجه به جای آنکه تابع عملکرد باشد، به معیاری صوری تبدیل می‌شود که ارتباط اندکی با واقعیت اقتصادی بنگاه دارد. خصوصی‌سازی ناقص نیز به جای حل مسأله، در مواردی آن را تشدید کرده است. بسیاری از شرکت‌های واگذار شده به نام خصوصی‌سازی، به نهادهای شبه‌دولتی منتقل شده‌اند. این شرکت‌ها نه از مزایای شفافیت و نظارت دولتی برخوردارند و نه تحت انضباط بازار و رقابت بخش خصوصی واقعی قرار گرفته‌اند. هیأت‌مدیره‌ها در بسیاری از بنگاه‌های دولتی اغلب صوری هستند و استقلال واقعی ندارند. اعضای هیأت‌مدیره نه بر اساس تخصص، بلکه به دلیل وابستگی سیاسی منصوب می‌شوند و بیشتر نقش نمایشی دارند تا نظارتی. در کشورهای موفق، هیأت‌مدیره مستقل، ستون اصلی پاسخگویی و مدیریت حرفه‌ای است. در کشور ما نبود حاکمیت شرکتی واقعی باعث می‌شود تصمیمات کلان شرکت‌ها تابع ملاحظات سیاسی و کوتاه‌مدت باشد، نه منطق اقتصادی. صورت‌های مالی اغلب دیر یا غیرشفاف منتشر می‌شوند و امکان تحلیل مستقل و مقایسه وجود ندارد. این خلأ فرصت فساد، هزینه زائد و مدیریت غیرحرفه‌ای را تشدید و چرخه زیان را تداوم می‌بخشد.

راه برون‌رفت روشن است: استقرار حاکمیت شرکتی واقعی با هیأت‌مدیره‌های مستقل و شایسته‌سالار، شفاف‌سازی و گزارش‌دهی برخط صورت‌های مالی، بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد، حذف انحصارات و تقویت رقابت و واگذاری واقعی به بخش خصوصی توانمند همراه با نظارت ضدفساد. بدون این اصلاحات نهادی، با تورم، عوامل خارجی و انباشت ناکارآمدی‌ها، ارقام زیان بزرگ‌تر خواهد شد - هزینه‌ای که در نهایت از جیب ملت پرداخت می‌شود.

آگهی مناقصه عمومی

شرکت مالیبل سایپا در نظر دارد نسبت به انتخاب پیمانکار واجد شرایط به‌منظور اجاره لودر و بیل مکانیکی مجهز به چنگ و پیکور از طریق مناقصه عمومی اقدام نماید. لذا متقاضیان می‌توانند از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت ۱۴۰۴/۱۰/۰۴ در ساعات اداری به‌منظور تهیه اسناد مناقصه و کسب اطلاعات بیشتر به محل شرکت واقع در کیلومتر ۱۵/۵ جاده مخصوص کرج، روبه‌روی شرکت سایپا مراجعه نمایند.

هزینه درج آگهی به‌عهده برنده مناقصه می‌باشد.

تلفن واحد امور پیمانکاران: ۴۴۱۸۰۱۸۴

اطلاعیه جذب نمایندگی فروش و خدمات پس از فروش ایران خودرو در استان تهران

شرکت تهیه و توزیع قطعات و لوازم یدکی ایران خودرو (ایساکو) به منظور توسعه شبکه نمایندگی‌های فروش و خدمات پس از فروش خود، از متقاضیان واجد شرایط برای اخذ نمایندگی در شهر تهران و شهرستان‌های «ری، قدس و شمیرانات» دعوت به عمل می‌آورد. متقاضیان می‌توانند درخواست خود را از طریق وب‌سایت ایساکو به نشانی www.isaco.ir بخش «نمایندگی‌ها/شرایط همکاری نمایندگی‌ها» ثبت و تکمیل نمایند. همچنین ارسال مدارک شامل آدرس کامل پستی، مشخصات کامل ملک، کد پستی و شماره تماس به نشانی تهران، کیلومتر ۹ جاده مخصوص کرج، خیابان نخ زرین، سایت ۲ شرکت ایساکو، نیز امکان‌پذیر است.

متقاضیان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره زیر تماس حاصل نمایند.
(داخلی ۱۳۵) ۴۵-۴۴۵۲۷۶۲۰-۰۲۱

ISACO ایساکو www.isaco.ir

شرکت فولاد آلیاژی ایران (سهامی عام)
IRAN ALLOY STEEL COMPANY
(IASCO)

آگهی مناقصه عمومی (دومرحله‌ای) شماره ۱۴۰۴/م/۰۳۷/خ

شرکت فولاد آلیاژی ایران (با شماره ثبت ۲۲۲۰) در نظر دارد نسبت به حمل ریلی تا سقف ۲۰۰ هزار تن محصولات صادراتی به‌وسیله واگن‌های لبه‌کوتاه از مبدا انبار صاحب کالا به‌مقصد بندرعباس شرکت فولادآلیاژی ایران واقع در شهرک صنعتی فولاد، شهرستان اشکذر، استان یزد از طریق برگزاری مناقصه عمومی با شرایط زیر اقدام نماید.

- موضوع مناقصه: حمل ریلی تا سقف ۲۰۰ هزار تن محصولات صادراتی به‌وسیله واگن‌های لبه‌کوتاه از مبدا انبار صاحب کالا به‌مقصد بندرعباس شرکت فولادآلیاژی ایران واقع در شهرک صنعتی فولاد، شهرستان اشکذر، استان یزد.
- مدت انجام کار: یک سال شمسی. مدت اعتبار پیشنهاد: ۳ ماه.
- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: مبلغ ۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ (پانزده میلیارد) ریال به‌صورت ضمانت‌نامه بانکی در وجه شرکت فولاد آلیاژی ایران با اعتبار ۳ ماه از تاریخ تحویل.
- مهلت دریافت اسناد: ساعت ۱۵ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۷.
- مهلت تحویل اسناد: ساعت ۱۵ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۴.
- نحوه دریافت اسناد: متقاضیان برای دریافت اسناد مناقصه بایستی مبلغ ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال را به شماره IR۲۲۰۱۸۰۰۰۰۰۰۰۱۷۶۲۲۲۷۴۵۲۸۷ به‌نام شرکت فولاد آلیاژی ایران نزد بانک تجارت (غیر قابل استرداد) واریز نموده و درخواست کتبی (شامل عنوان مناقصه، نام مناقصه‌گر و شماره تلفن تماس ثابت و همراه) و تصویر فیش واریزی فوق را به نشانی ایمیل purchase@iasco.ir ارسال نمایند.
- پس از بررسی درخواست و فیش واریزی، فایل کامل اسناد مناقصه برای مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.
- شایان ذکر است، دریافت اسناد نیازمند هیچ‌گونه مراجعه حضوری نمی‌باشد.
- محل تحویل اسناد: ۱- دبیرخانه محرمانه حراست شرکت فولاد آلیاژی ایران واقع در یزد، جاده کنارگذر یزد کرمان، نرسیده به پایانه باربری، کیلومتر ۲۴ جاده فولاد، شرکت فولاد آلیاژی ایران، کد پستی: ۸۹۴۵۱۵۱۶۹۴.
۲- دفتر مرکزی شرکت به نشانی تهران، میدان هفتم تیر، خیابان قائم مقام فراهانی، خیابان مشاهیر، پلاک ۵۱، دفتر مرکزی شرکت فولاد آلیاژی ایران، واحد حراست، کدپستی ۱۵۸۹۸۶۳۳۱۶. سایر جزئیات مربوطه: در اسناد مناقصه درج شده است.
- متقاضیان می‌توانند در صورت نیاز؛ همه روزه به‌غیر از ایام تعطیل از ساعت ۸ لغایت ۱۷ به‌منظور دریافت اطلاعات تکمیلی با شماره ۰۳۵۳۱۲۲۲۶۵۴ تماس حاصل نمایند.
- مناقصه‌گزار در رد یا قبول پیشنهادها مختار می‌باشد.

شرکت فولاد آلیاژی ایران

گزارش خبرنگار اعزامی «ایران» از سفر وزیر خارجه به روسیه

دیپلماسی داغ در هوای برفی مسکو

گزارش

علیرضا حجتی
خبرنگار اعزامی به روسیه

از کاخ کرملین تا راهروهای سازمان ملل در نیویورک، این امتداد رابطه ایران و روسیه در این برهه از تاریخ است. رابطه‌ای که با گذر از فراز و فرودهای بسیار تاریخی به نظر در یک نقطه اطمینان بخش ایستاده است. همکاری تهران- مسکو امروز تابعی از تحولات پرشتاب نظام بین‌الملل است و شراکت میان این دو کشور تأثیرگذار را به یک ضرورت راهبردی تبدیل ساخته است. در چنین شرایطی هواپیمای سید عباس عراقچی برای سومین بار در قامت وزیر خارجه ایران در صبح برفی ۱۶ دسامبر در فرودگاه وناکووا به زمین نشست. این سفر دیپلماتیک در حال و هوایی صورت می‌گیرد که ایران و روسیه در مورد مسائل بین‌المللی و حتی منطقه‌ای سطح هماهنگی بالایی با یکدیگر دارند که برخاسته از دیدگاه مشترک نسبت به رویدادهای جهانی است. دیپلمات ارشد ایرانی طی ۲ روز حضور در روسیه برنامه کاری متعددی دارد. عراقچی روز گذشته بلافاصله پس از ورود به مسکو، عازم سفارت ایران در پایتخت سیاسی روسیه شد تا با جمعی از صاحب‌نظران و اندیشمندان روسی دیدار داشته باشد. عراقچی در این نشست، شراکت راهبردی ایران و روسیه را نه تنها تأمین‌کننده منافع ملی متقابل دو کشور، بلکه عاملی تعیین‌کننده در راستای صیانت از صلح و امنیت جهانی دانست. روندهای جاری در سطح بین‌الملل و سیطره روزافزون قلدرمآبی و یکجانبه‌گرایی ستیزه‌جویانه در روابط بین‌الملل موضوع دیگری بود که عراقچی روی آن دست گذاشت و مسئولیت جمعی برای صیانت از حاکمیت قانون و جلوگیری از غلبه نظم دستوری مبتنی بر زور را یادآور شد. رئیس دستگاه دیپلماسی وضعیت خاورمیانه و زنگ خطری را که سیاست‌های توسعه‌طلبانه اسرائیل و آمریکای ترامپ بر منطقه ایجاد کرده هشدار دهنده و آشفته توصیف کرد. دیپلمات ارشد کشورمان سپس به نقش بی‌ثبات کننده اروپایی‌ها در سیاست بین‌الملل پرداخت و موضع آنها در قبال نقض فاحش حقوق بین‌الملل و ارتکاب نسل‌کشی و جنایات جنگی توسط رژیم صهیونیستی در فلسطین اشغالی و دیگر کشورهای منطقه را شرم‌آور خواند و بی‌تفاوتی در برابر این قانون‌شکنی‌ها را خطری بزرگ برای صلح و ثبات منطقه و جهان دانست. وزیر امور خارجه ایران سپس به مسأله هسته‌ای ایران پرداخت و روند مرتبط با موضوع هسته‌ای و رویکرد مسئولانه ایران در دو دهه اخیر را برای صاحب‌نظران روس تشریح کرد. عراقچی در پایان، تداوم همکاری و هماهنگی بین ایران و روسیه را در مجامع بین‌المللی برای جلوگیری از نقض حقوق بین‌الملل و مقابله با فشارهای فزاینده علیه چندجانبه‌گرایی ضروری دانست.

رایزنی در «دوما»

جلسه با رؤسای کمیته‌ها، رؤسای گروه‌های دوستی و نمایندگان مجلس دوما و شورای فدراسیون روسیه به میزبانی اسلوتسکی رئیس کمیسیون بین‌المللی دوما و در نهایت مصاحبه با شبکه راشاتودی برنامه پایانی عراقچی در روز اول سفر به روسیه بود. وزیر امور خارجه ایران امروز در دانشگاه میگیمو که دانشگاه روابط بین‌الملل وزارت خارجه روسیه محسوب می‌شود، حضور پیدا می‌کند و در جمع اساتید و دانشجویان دانشگاه سخنرانی خواهد کرد. اما مهم‌ترین بخش این سفر را، دیدار با سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه به خود اختصاص خواهد داد. ملاقاتی که دستور کار متنوعی خواهد داشت. اگرچه تبلیغات آمریکایی حول انگاره‌سازی از ضعف ایران شکل گرفته است اما دست کم برای روس‌ها، پاسخ ایران به جنگ ۱۲ روزه تحمیلی غیرقانونی اسرائیل، پرسپشن مسکو را نسبت به ایران ارتقا بخشیده است. مقاومت ایران در برابر ۲ واحد سیاسی که مجهز به تسلیحات اتمی هستند و یکی از آنها (ایالات متحده آمریکا) قدرت جهانی است، سطحی از قدرت ایران را به نمایش گذاشت. احتمالاً موضوع هسته‌ای، مهم‌ترین دستور کار نشست امروز عراقچی و لاوروف خواهد بود. چه اینکه وزیر خارجه روسیه به تازگی اعلام کرده کشورش در این خصوص با ایران در ارتباط بوده است. در آستانه سفر عراقچی، رافائل گروسی مدیرکل آژانس دوباره درباره بازرسی‌ها از ایران و نقش مثبت روسیه در گفت‌وگوهای هسته‌ای با ایران گفت. با وجود این منطق روشن تهران، هیچ تغییری نکرده است: با رفتارهای طرف مقابل بویژه پس از چکاندن ماشه و نابودی توافق تهران-گروسی در قاهره، بازگشت آژانس در ایران به تنظیمات کارخانه شاید حداقل در کوتاه مدت، امکان پذیر نباشد. این در حالی است که حمله به تأسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز ایران که تحت نظارت آژانس بوده، یک تابوشکنی آشکار در گسست رژیم منع اشاعه بوده است. در چنین فضایی مدیرکل آژانس حتی به محکومیت این حملات نپرداخته است و برای طرف روسی که رفتار بین‌المللی آن نفی یکجانبه‌گرایی بوده، این اتفاق معنادار است.

حضور در جمع نخبگان و اندیشمندان

وزیر امور خارجه در ادامه برنامه‌های خود در جمعی از صاحب‌نظران و اندیشمندان روسی شرکت کرد و در این نشست، دیدگاه‌های جمهوری اسلامی ایران راجع به تحولات بین‌المللی بویژه مباحث مرتبط با صلح و امنیت بین‌الملل تبیین شد. عراقچی شراکت راهبردی ایران و روسیه را نه تنها تأمین‌کننده منافع ملی متقابل دو کشور، بلکه عاملی تعیین‌کننده در راستای صیانت از صلح و امنیت جهانی دانست و بر عزم مشترک رهبران دو کشور برای تقویت روابط در همه عرصه‌ها تأکید کرد. وزیر امور خارجه با اشاره به روندهای جاری در سطح بین‌الملل و سیطره روزافزون قلدرمآبی و یکجانبه‌گرایی ستیزه‌جویانه در روابط بین‌الملل، بر مسئولیت جمعی ملل صلح‌دوست برای صیانت از حاکمیت قانون و جلوگیری از غلبه نظم دستوری مبتنی بر زور تأکید کرد.

وزیر امور خارجه ایران همچنین با تشریح روند مرتبط با موضوع هسته‌ای ایران و رویکرد مسئولانه ایران در دو دهه اخیر، وضعیت موجود را نتیجه بدعهدی‌های مستمر آمریکا و تبعیت سه کشور اروپایی از رفتار غیرقانونی آمریکا بویژه خروج یکجانبه از برجام در سال ۲۰۱۸ و تجاوز نظامی مارس ۲۰۲۵ علیه ایران دانست و بر عزم ملت ایران برای دفاع از حقوق و منافع قانونی ایران وفق معاهده منع اشاعه تأکید کرد.

> موضوع هسته‌ای، مهم‌ترین دستور کار نشست امروز عراقچی و لاوروف خواهد بود. چه اینکه وزیر خارجه روسیه به تازگی اعلام کرده کشورش در این خصوص با ایران در ارتباط بوده است

برش

تهران و مسکو؛ شراکت راهبردی در مسیر نظم نوین چندجانبه

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه همزمان با حضور در مسکو در یادداشتی برای نشریه کامرسانت روسیه با تشریح ابعاد روابط جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه تأکید کرد که مناسبات تهران و مسکو، روابطی ریشه‌دار، چندلایه و مبتنی بر درک مشترک از تحولات عمیق نظام بین‌الملل است؛ روابطی که نه بر پایه ملاحظات مقطعی که بر اساس پیوندهای تاریخی، ژئوپلیتیکی و منافع پایدار دو ملت شکل گرفته و در گذر زمان به سطحی از بلوغ، اعتماد متقابل و آینده‌نگری رسیده است. به نوشته وی، این ویژگی‌ها باعث شده روابط ایران و روسیه امروز به نمونه‌ای از شراکت مسئولانه و پایدار در عرصه بین‌المللی تبدیل شود. عراقچی با اشاره به جایگاه دیپلماسی همسایگی در سیاست خارجی ایران، نوشت: «جمهوری اسلامی ایران بر این باور است که امنیت، ثبات و توسعه پایدار منطقه‌ای تنها از مسیر همکاری کشورهای همسایه و منطقه و بدون مداخله بازیگران فرامنطقه‌ای تحقق می‌یابد و در این چهارچوب، روسیه به عنوان همسایه‌ای مهم در حوزه اوراسیا و دریای خزر و قدرتی اثرگذار در معادلات جهانی، جایگاهی ویژه دارد.» وزیر امور خارجه با یادآوری پیشینه حقوقی روابط دو کشور تصریح کرد: «تصویب «معاهده اساس روابط متقابل و اصول همکاری» در آغاز قرن بیست‌ویکم، نقطه عطفی در نهادینه‌سازی روابط پایدار تهران و مسکو بود، اما تحولات شتابان جهانی، تشدید یکجانبه‌گرایی و فشار تحریم‌های فراقانونی، ضرورت ارتقای این چهارچوب را دوچندان کرد.» وی با تأکید بر ظرفیت‌های اقتصادی دو کشور نوشت: «توسعه تجارت دوجانبه، سرمایه‌گذاری مشترک و همکاری در چهارچوب اتحادیه اقتصادی اوراسیا می‌تواند روابط اقتصادی ایران و روسیه را به تراز واقعی روابط سیاسی ارتقا دهد.» عراقچی همچنین دریای خزر و کریدور بین‌المللی شمال-جنوب را از پیوندهای ژئوپلیتیکی مهم دو کشور دانست که نقش کلیدی در انرژی، ترانزیت و امنیت منطقه‌ای دارد. عراقچی در پایان با اشاره به همکاری‌های سیاسی و امنیتی تهران و مسکو، مخالفت مشترک دو کشور با یکجانبه‌گرایی و تحریم‌های ضدبشری را یادآور شد و نوشت: «ایران و روسیه با تکیه بر چندجانبه‌گرایی واقعی، همکاری در بریکس و سازمان همکاری شانگهای و گسترش تعاملات علمی، فناورانه و مردمی، در مسیر شکل‌دهی به نظمی عادلانه‌تر، متوازن‌تر و مبتنی بر گفت‌وگو و احترام متقابل حرکت می‌کنند.»

لاوروف: برای عادی‌سازی رابطه ایران و آمریکا آماده اقدامات مشخص هستیم

«سرگئی لاوروف»، وزیر خارجه روسیه در گفت‌وگو با صدا و سیما تأکید کرد: «اقدامات خصمانه و غیرقانونی طرف اروپایی در طول یک‌سال و نیم گذشته علیه جمهوری اسلامی ایران، لکه ننگ دیپلماسی اروپا بود و آنها همانند کلاهبرداران از اقدامات فریبکارانه استفاده کردند.» «لاوروف» با بیان اینکه اکنون کل نظم جهانی در مورد ایران به‌شدت در معرض آزمایش قرار گرفته است، افزود: «روسیه با آمریکا در مورد ایران در تماس است و در جریان این تماس‌ها رویکردهای خود را برای عادی‌سازی اوضاع تشریح می‌کند. روسیه آماده است تا به عادی‌سازی اوضاع بین آمریکا و ایران کمک کند؛ ما آماده انجام اقدامات مشخص در این راستا هستیم.» وزیر امور خارجه روسیه با تصریح اینکه ما موضع هسته‌ای تهران را درک می‌کنیم و به طور قاطع از حقوق بی‌قید و شرط ایران مانند هر کشور دیگری برای دسترسی به انرژی هسته‌ای صلح‌آمیز دفاع می‌کنیم، ادامه داد: «ایران به عنوان یک عضو با حسن نیت در پیمان منع گسترش (NPT)، تمام حقوق مندرج در آن را دارد. ما آماده‌ایم از تلاش‌های جمهوری اسلامی ایران برای عبور از این وضعیت از جمله در روابط با آژانس و درکل در روابط با غرب حمایت کنیم.»

شماره فراخوان: ۲۰۰۴۰۹۱۸۶۳۰۰۰۰۴۷ — **نوبت اول**

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای هم‌زمان با ارزیابی (یکپارچه) به‌شماره ۴۰۴/۳۱
با موضوع خرید ابزارآلات هیدرولیک منطقه عملیاتی تنگ‌بیجار

شرکت ملی نفت ایران / شرکت نفت مناطق مرکزی ایران / شرکت بهره برداری نفت و گاز غرب

شرکت بهره‌برداری نفت و گاز غرب در نظر دارد فراخوان ارزیابی کیفی جهت برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای هم‌زمان با ارزیابی (یکپارچه) خرید ابزارآلات هیدرولیک منطقه عملیاتی تنگ‌بیجار به‌شرح مندرج در کتابچه مناقصه را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. لازم است مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. اطلاعات و اسناد مناقصه عمومی هم‌زمان با فرآیند ارزیابی کیفی و ارسال دعوت‌نامه از طریق سامانه ستاد به مناقصه‌گران ارسال خواهد شد.

اطلاعات فراخوان:
۱. **مهلت دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی و اسناد مناقصه:** روز یک‌شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۳۰
۲. **مهلت ارسال پاسخ استعلام ارزیابی کیفی و پاکات پیشنهاد:** تا ساعت ۰۹:۳۰ روز یک‌شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
۳. **مبلغ برآورد اولیه مناقصه و محل تأمین اعتبار:** ۹۴،۶۲۸،۰۰۰،۰۰۰ ریال - منابع داخلی جاری
۴. **نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:** تضمین معتبر مطابق بند الف ماده ۵ آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی به مبلغ ۴،۷۳۱،۴۰۰،۰۰۰ ریال
۵. **نوع و کیفیت و کمیت کالا:** ابزارآلات هیدرولیک منطقه عملیاتی تنگ‌بیجار به تعداد ۷۵ عدد
۶. **محل و مدت قرارداد:** منطقه عملیاتی تنگ‌بیجار به مدت ۸ ماه شمسی
۷. **پیش پرداخت:** به میزان ۲۵ درصد نرخ پیشنهادی برنده مناقصه در مقابل ارائه تضمین معتبر مطابق بند پ ماده ۵ آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی.
۸. **مدارک و مستندات الزامی جهت ورود به فرآیند ارزیابی کیفی (درصورت عدم بارگذاری هر یک از مدارک ذیل مناقصه‌گر از فرآیند ارزیابی کیفی کنار گذاشته می‌شود)**
۱-۸ بارگذاری مدارک حقوقی شرکت شامل: کد اقتصادی، شناسه ملی، اساسنامه، آگهی تأسیس و آگهی معتبر آخرین تغییرات هیأت‌مدیره
۲-۸ بارگذاری فرم استعلام ارزیابی کیفی تکمیل شده و مدارک و مستندات مربوطه
• **تذکر۱:** درصورتی‌که مدارک مذکور از طریق سامانه‌های مربوطه قابل استعلام باشند، مورد قبول قرار خواهند گرفت.
• **تذکر۲:** تمامی ضمانت‌نامه‌های صادره از بانک‌های پاسارگاد و سپه مورد پذیرش واقع نخواهند شد.
۹. **اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار:**
آدرس: کرمانشاه، میدان نفت، بلوار زن، پلاک ۴۲، کدپستی ۶۷۱۴۶۷۷۷۴۵، دبیرخانه کمیسیون مناقصات.
تلفکس: تدارکات کالا ۰۸۳-۳۳۱۱۱۳۱۴
و **امور حقوقی و قراردادها:** ۰۸۳-۳۳۱۱۱۳۱۶ و **مرکز تلفن:** ۰۸۳-۳۳۱۱۰۰۰۰
تلفن داخلی: کارشناس خرید ۲۱۰۸، کارشناس امور قراردادها ۲۲۱۸ و دبیرخانه کمیسیون مناقصات ۲۵۱۵
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:
مرکز تماس: ۰۲۱-۴۱۹۳۴ / دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸

شناسه ۲۰۷۲۶۸۲
روابط عمومی شرکت بهره‌برداری نفت و گاز غرب
نوبت اول: ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ نوبت دوم: ۱۴۰۴/۰۹/۲۹

شماره مناقصه: ۸۷۴۴۰۰۱۴ — کد فراخوان سامانه ستاد: ۲۰۰۴۰۹۱۵۰۹۰۰۰۰۲۴ — **نوبت دوم**

آگهی فراخوان ارزیابی کیفی

شرکت انتقال گاز ایران / منطقه هفت عملیات انتقال گاز

آگهی ارزیابی کیفی ■ آگهی مناقصه عمومی ■ دعوت‌نامه □

شرکت انتقال گاز ایران (منطقه هفت عملیات انتقال گاز) در نظر دارد ارزیابی کیفی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای «تهیه، ساخت و نصب درب کامپوزیتی حصار ایستگاههای خطوط لوله منطقه ۷ عملیات انتقال گاز» را با مشخصات کلی ذیل به‌شماره فراخوان ۲۰۰۴۰۹۱۵۰۹۰۰۰۰۲۴ و از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. کلیه مراحل برگزاری فراخوان مناقصه ازطریق درگاه مذکور به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و به درخواست‌ها و مدارک خارج از سامانه، ترتیب اثر داده نخواهد شد. لازم است مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. اطلاعات و اسناد مناقصه عمومی پس از برگزاری فرآیند ارزیابی کیفی و ارسال دعوت‌نامه از طریق سامانه ستاد به آدرس مناقصه‌گران ارسال خواهد شد.
۱- **دستگاه مناقصه‌گزار:** شرکت انتقال گاز ایران - منطقه هفت عملیات انتقال گاز
۲- **مدت اجراء:** ۲۷۰ روز.
۳- **محل اجرای پیمان:** تهیه، ساخت و نصب درب کامپوزیتی حصار ایستگاههای خطوط لوله منطقه ۷ عملیات انتقال گاز
۴- **تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد:** ۱۴۰۴/۰۹/۱۷
۵- **مهلت زمانی دریافت استعلام ارزیابی کیفی:** از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت ۱۴۰۴/۱۰/۰۶
۶- **آخرین مهلت زمان بارگذاری استعلام ارزیابی کیفی:** تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۰ تا ساعت ۱۶:۰۰
۷- **زمان بازگشایی پاکات استعلام ارزیابی کیفی:** تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۱
۸- **شرایط لازم جهت شرکت در مناقصه:**
الف- داشتن شخصیت حقوقی.
ب- داشتن تجربه، توان مالی و حسن سابقه برای اجرای موضوع پیمان.
پ- دارا بودن حداقل رتبه ۵ صلاحیت ابنیه و ساختمان یا راه و ترابری از نظام فنی اجرایی کشور یا پروانه بهره‌برداری درزمینه موضوع مناقصه از وزارت صنعت، معدن و تجارت کشور
ت- ارائه تصویر گواهی کد اقتصادی و کد شناسه ملی.
ث- داشتن ظرفیت خالی.
ج- بقیه شرایط در اسناد استعلام ارزیابی کیفی درج شده است.
چ- آخرین صورتهالی مالی حسابرسی شده (درصورت لزوم)
۹- درصورت نیاز به توضیحات تکمیلی جهت موارد مرتبط با مناقصه و پیمانی با شماره تلفن ۰۸۱-۳۸۴۱۲۲۸۰ و ۰۸۱-۳۸۴۱۲۲۸۱ و موارد مرتبط فنی و اجرایی با شماره تلفن ۰۸۱-۳۸۴۱۲۱۹۳ تماس حاصل نمایند.
- **آگهی نوبت اول:** ۱۴۰۴/۰۹/۲۴
- **آگهی نوبت دوم:** ۱۴۰۴/۰۹/۲۶
- اطلاعات تکمیلی اسناد مناقصه عمومی پس از برگزاری فرآیند ارزیابی کیفی از طریق سامانه ستاد جهت مناقصه‌گرانی که حائز شرایط می‌باشند ارسال خواهد شد.
توجه: ممکن است با توجه به روند برگزاری مناقصات تغییرات احتمالی در تاریخ‌های اعلام شده وجود داشته باشد لذا خواهشمنداست زمان دقیق دریافت و بارگذاری اسناد مناقصه و هرگونه تغییر دیگر را حتما از طریق شماره فراخوان مذکور در سامانه ستاد ایران دنبال نمایند.

روابط عمومی منطقه هفت عملیات انتقال گاز
م الف ۳۱۲۹ شناسه ۲۰۶۹۸۰۴

فراخوان اسناد مناقصه
مناقصه شماره ۴۰۴/۳۲ — **نوبت اول**
خرید قطعات یدکی پست GIS

شرکت مبین انرژی خلیج فارس (سهامی عام) MEC

شرکت مبین انرژی خلیج‌فارس واقع در منطقه پارس جنوبی (عسلویه) در نظر دارد خرید قطعات یدکی پست GIS خود را (تقاضای خرید شماره ۰۱۳۰۲۱۸) از طریق برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای واگذار نماید. لذا شرکت‌هایی که دارای سوابق مرتبط و توان فنی و اجرایی لازم در این زمینه می‌باشند، درصورت تمایل می‌توانند، مشخصات و سوابق خود را به این شرکت ارسال نمایند.
شرکت‌های متقاضی که دارای سوابق مرتبط در این زمینه می‌باشند، می‌توانند از طریق سامانه جامع معاملات به آدرس Contract.mobinec.ir که لینک آن در سایت شرکت مبین انرژی خلیج‌فارس www.mobinec.ir قابل دسترسی است نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند.
سایر اطلاعات و جزئیات مربوط در اسناد مناقصه آمده است.
مبلغ تضمین شرکت در مناقصه ۱۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (پانزده میلیارد) ریال می‌باشد.
بدیهی است ارائه اسناد مذکور هیچ گونه حقی را برای متقاضیان به‌وجود نخواهد آورد و اسناد و مدارک دریافتی غیرقابل استرداد می‌باشد.
مهلت و محل تحویل اسناد تکمیل شده حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۷
استان بوشهر، سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس جنوبی (عسلویه)، شرکت مبین انرژی خلیج فارس، کمیسیون معاملات

• تلفن و ایمیل دبیرخانه کمیسیون معاملات: ۰۷۷۳۷۲۹۵۱۴۶-۰۷۷۳۷۲۹۵۰۵۱ و tender@mobinec.ir
• تلفن واحد متقاضی: ۰۷۷۳۷۲۹۵۲۵۰ و ۰۷۷۳۷۲۹۵۲۵۱

mobinec.ir
روابط عمومی شرکت مبین انرژی خلیج فارس

مناقصه عمومی هم‌زمان با ارزیابی (یکپارچه) — **نوبت اول**
مناقصه شماره ۲-۰۶۵-۰۱-۰۰۳۸-۳۰۰ خرید بی‌سیم دستی و خودرویی

شرکت ملی گاز ایران / شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد (S.G.P.C)

۱- **نوع مناقصه:** دو مرحله‌ای - مناقصه عمومی هم‌زمان با ارزیابی (یکپارچه)
۲- **نوع فراخوان:** عمومی
۳ - **نام ونشانی مناقصه‌گزار:** شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد (S.G.P.C) به آدرس: مشهد، خیابان آبکوه، نبش دانشسرای شمالی، شماره ۲۵۵، شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد- دبیرخانه کمیسیون مناقصات
راه‌های ارتباطی:
تلفن مسوول کمیسیون مناقصات و کمیته فنی بازرگانی: ۰۵۱-۳۷۲۸۵۰۲۳
تلفن دبیر کمیسیون مناقصات: ۰۵۱-۳۷۲۸۵۰۴۵
تلفن دبیرخانه کمیته فنی بازرگانی: ۰۵۱-۳۷۲۹۸۰۵۵
تلفن دبیرخانه کمیسیون مناقصات: ۰۵۱-۳۷۲۸۵۰۲۴
نمابر دبیرخانه کمیسیون مناقصات و کمیته فنی بازرگانی: ۰۵۱-۳۷۲۸۵۰۲۳
آدرس پست الکترونیک: Tender@Nigc-Khangiran.ir
۴- **نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:** تضمین‌های اعلام شده در آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی به مبلغ ۲۴،۴۸۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (بیست و چهار میلیارد و چهارصد و هشتاد میلیون ریال)
۵- **نحوه و مهلت دریافت اسناد:** متقاضیان می‌توانند تا ساعت ۱۸:۵۹ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۲، نسبت به دریافت اسناد مناقصه از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به آدرس www.setadiran.ir با شماره فراخوان ۲۰۰۴۰۹۲۱۳۴۰۰۰۱۲۴ در سامانه اقدام نمایند. لازم به ذکر است تمامی مراحل برگزاری مناقصه از طریق سامانه مذکور انجام خواهد شد.
۶- **آخرین مهلت ارسال پاکت‌های پیشنهاد:** متقاضیان بعد از دریافت اسناد مناقصه از سامانه مذکور می‌بایست حداکثر تا ساعت ۱۸:۵۹ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۷، اسناد مناقصه تکمیل شده را به‌همراه مدارک مورد نیاز در سامانه بارگذاری و ثبت نمایند.
۷- **محل و زمان گشایش پیشنهادات:** پس از بررسی پیشنهادهای فنی بازرگانی شرکت‌ها (ارزیابی فنی بازرگانی)، پاکت‌های مالی شرکت‌های واجد شرایط در ساعت ۱۱:۰۰ مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۹، در محل اتاق کنفرانس اداره مشهد (دفتر آبکوه) به آدرس مشهد، خیابان آبکوه، نبش آبکوه ۷ (دانشسرای شمالی)، شماره ۲۵۵، شرکت پالایش گاز شهید هاشمی نژاد، با حداقل سه پیشنهاد تأیید شده فنی بازرگانی گشایش خواهد یافت. لازم به ذکر است تاریخ و مکان اعلام شده (تاریخ گشایش پیشنهادهای مالی) قطعی نبوده و با توجه به روند ارزیابی امکان تغییر وجود خواهد داشت.
همچنین جلسه تفکیک پاکات مناقصه درساعت ۱۲:۳۰ تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۰۸ در محل مذکور برگزار خواهد شد و پیشنهادات فنی (پاکت ب) برای انجام ارزیابی فنی به کمیته فنی / بازرگانی ارسال خواهد گردید. درصورت تمایل نماینده مناقصه‌گر می‌توانند با در دست داشتن اصل معرفی‌نامه و کارت شناسایی معتبر در جلسه مذکور شرکت نمایند.
ضمناً با توجه به این که مناقصه عمومی هم‌زمان با ارزیابی (یکپارچه) می‌باشد، لذا لازم است مناقصه‌گران علاوه بر تکمیل و بارگذاری اسناد ارزیابی کیفی و مستندات مربوطه نسبت به بارگذاری هم‌زمان پاکات (الف)، (ب) و (ج) نیز در سامانه اقدام نمایند.

شناسه ۲۰۷۳۰۵۲
روابط عمومی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد

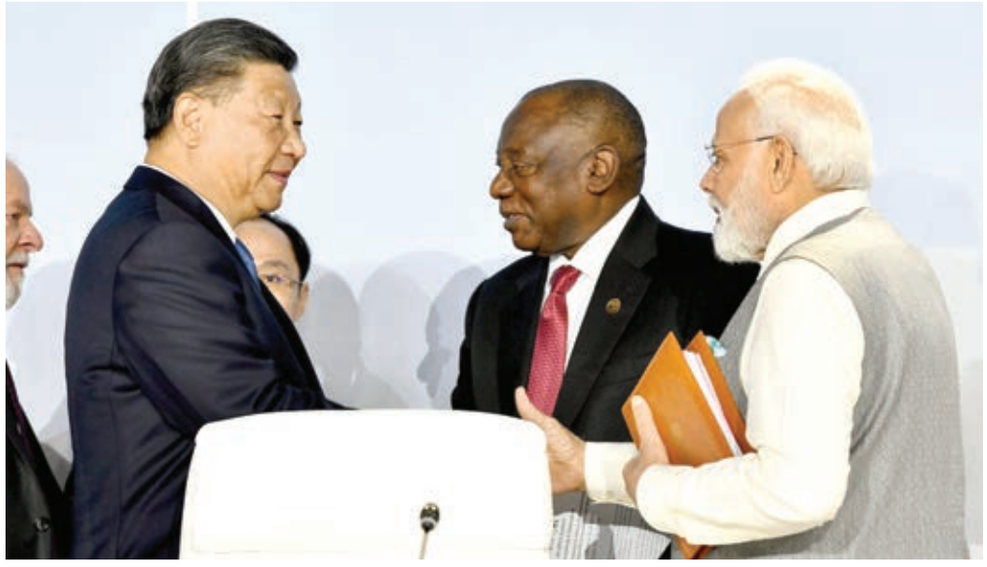

جهان از اتحادهای رسمی به سمت چندجانبه‌گرایی حرکت کرده است؟

خروج هند از نظم آمریکایی

گزارش

همزمان با ارزیابی مجدد تعهدات جهانی ایالات متحده و زیر سؤال رفتن نظم بین‌المللی موجود، متحدان و شرکای دیرینه آمریکا به دنبال جایگزین‌هایی برای استراتژی‌های سیاست خارجی هستند که به‌شدت به واشنگتن متکی بوده‌اند. کانادا، کره جنوبی و اتحادیه اروپا همگی از ایجاد روابط با طیف گسترده‌تری از کشورها سخن گفته‌اند. قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی نیز با تقویت سایر مشارکت‌ها می‌کوشند در برابر غیرقابل‌پیش‌بینی بودن ایالات متحده از خود محافظت کنند؛ چنان‌که عربستان سعودی اخیراً یک توافق امنیتی با پاکستان امضا کرده است. هدف این تلاش‌ها کاهش آسیب‌پذیری کشورها در برابر تغییرات ناگهانی در هر رابطه دوجانبه و افزایش گزینه‌ها و استقلال در تصمیم‌گیری سیاست خارجی است.

اگرچه بسیاری از این کشورها تازه به سمت تنوع‌بخشی در روابط خارجی حرکت کرده‌اند، هند مدت‌هاست چنین رویکردی را دنبال می‌کند. ایجاد تعادل میان شرکای مختلف بدون تعهد کامل به هیچ کشور یا بلوکی، از زمان استقلال هند از استعمار بریتانیا در سال ۱۹۴۷ هسته اصلی سیاست خارجی این کشور بوده است. در طول دهه‌ها، برچسب‌های متفاوتی بر این سیاست زده شده است؛ از عدم تعهد گرفته تا دوهمبستگی، چندهمبستگی یا تعامل همه‌جانبه. با این حال، جوهره رویکرد ثابت مانده است؛ تنوعی که در صورت موفقیت، دهلی نو را قادر می‌سازد از تحمیل تصمیمات شرکا بگریزد و کشورها را برای تقویت موقعیت هند به رقابت با یکدیگر وادارد.

در دوران جنگ سرد، هند کوشید میان روابط خود با ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی، و نیز با قدرت‌های کوچک‌تر و کشورهای غیرمتعهد، تعادل برقرار کند. این رویکرد ریشه در این نگرانی داشت که هریک از ابرقدرت‌ها ممکن است در لحظه نیاز غیرقابل اعتماد یا زورگو باشند. پس از جنگ سرد نیز هند از اصل اجتناب از اتکای کامل به یک شریک واحد عدول نکرد. دهلی نو همچون سرمایه‌گذاری که سبدی پیچیده را مدیریت می‌کند، همواره روابط خود را در واکنش به فرصت‌ها و تهدیدهای جدید بازتنظیم کرده است. گاهی این به معنای افزایش چشمگیر وزن یک شریک خاص بوده است؛ چنان‌که در سال‌های اخیر با همسویی بیشتر با ایالات متحده در حوزه‌های امنیتی، اقتصادی و فناوری رخ داده است.

با این حال، فشارهای دولت دوم ترامپ اکنون هند را به سمت تعدیل وزن نسبی ایالات متحده در سبد شرکای خود سوق داده است. تعرفه‌های تا ۵۰ درصدی، تلاش برای میانجی‌گری واشنگتن میان هند و پاکستان و درخواست‌ها برای کاهش واردات نفت هند از روسیه، تردیدهایی را درباره قابلیت اتکای آمریکا برانگیخته است. این اقدامات این پرسش را نیز پیش کشیده که آیا دهلی نو بیش از حد به واشنگتن نزدیک شده است یا نه. برای بسیاری از سیاست‌گذاران هندی، این عدم قطعیت، ضرورت تنوع‌بخشی و تقویت سایر مشارکت‌ها را برجسته کرده است؛ نه‌تنها با متحدان آمریکا مانند فرانسه و ژاپن، بلکه حتی با رقبای آن، از جمله روسیه.

> با تبدیل شدن سیاست‌های خارجی متنوع به هنجار جدید جهانی، تجربه هند درس‌هایی برای جهانی دارد که دیگر تحت سلطه تک‌قطبی آمریکا نیست

با تبدیل شدن سیاست‌های خارجی متنوع به هنجار جدید جهانی، تجربه هند درس‌هایی برای جهانی دارد که دیگر تحت سلطه تک‌قطبی آمریکا نیست. تلاش دهلی نو برای ایجاد مشارکت‌های چندگانه، چه در بحبوحه رقابت‌های جنگ سرد و چه در نظم پس از فروپاشی شوروی، به حفظ استقلال این کشور کمک کرده است.

تنوع‌بخشی در سیاست خارجی

هند با اتخاذ استراتژی تنوع‌بخشی در روابط خارجی توانسته است هم از رقبا محافظت کند و هم از شرکای متعدد بهره ببرد. این رویکرد به هند اجازه داده است در مواجهه با تغییر اولویت‌های سیاست خارجی شرکا، گزینه‌های جایگزین داشته باشد، مانند بی‌طرفی مسکو در جنگ ۱۹۶۲ با چین، واشنگتن در بحران سال ۱۹۷۱ هند و پاکستان، یا روسیه در درگیری‌های مرزی ۲۰۲۰ با چین.

تنوع‌بخشی همچنین به هند امکان داده است قابلیت‌های داخلی خود، بویژه در حوزه فضایی را توسعه دهد؛ کشور از همکاری با فرانسه، ایالات متحده و سپس اتحاد جماهیر شوروی بهره برد و اکنون توانایی پرتاب مدارگرد به مریخ و همکاری با دیگر کشورها در فناوری‌های فضایی و نیمه‌هادی را دارد. سیاست‌گذاران هندی دریافته‌اند که این رویکرد نیازمند عمل‌گرایی و مصالحه است؛ به عنوان مثال، هند از انتقاد مستقیم در مسائل بین‌المللی خودداری کرده تا مشارکت‌های سودمند حفظ شود، و در حوزه فناوری‌های حیاتی، انتخاب زیرساخت غربی برای کاهش آسیب‌پذیری در برابر چین را ترجیح داده است. با این حال، تنوع‌بخشی هزینه و محدودیت‌هایی دارد و سیاست‌گذاران هندی دریافته‌اند که این راهبرد مستلزم عمل‌گرایی و پذیرش بده‌بستان است. در عین حال، تنوع‌بخشی هزینه‌های قابل توجهی دارد. مدیریت همزمان روابط متعارض می‌تواند نارضایتی شرکا، وابستگی‌های چندلایه و حتی تصمیم‌های غیربهینه نظامی و فناورانه ایجاد کند. مهم‌تر از همه، این راهبرد در مقایسه با اتحادهای رسمی، بازدارندگی ضعیف‌تری دارد و هند ناچار شده است با توافق‌های محدود امنیتی و اتکا به توان متعارف و هسته‌ای خود، این خلأ را جبران کند. تجربه هند نشان می‌دهد، تنوع‌بخشی پرهزینه و نیازمند موازنه دائمی میان روابط با شرکا است. نمونه آن، محدود کردن تعاملات با برخی کشورها برای حفظ رضایت دیگر شرکا و حساسیت ایجادشده پس از مشارکت ارتش هند در رزمایش نظامی روسیه در سپتامبر ۲۰۲۵ است که باعث واکنش برخی کشورهای اروپایی شد. این استراتژی، در مجموع، فرصت و چالش هند در حفظ استقلال و قابلیت‌های داخلی همزمان است.

منبع: Foreign Affairs

برش

ارزیابی مجدد شرکا

بسیاری از کشورها، علاوه بر هند، اکنون در تلاش برای تدوین سیاست‌های خارجی جدیدی هستند که به آنها اجازه دهد بدون حصارکشی، فاصله‌ای سنجیده از موقعیت‌های تثبیت‌شده خود را حفظ کنند. هند در حال بازبینی و تنوع‌بخشی سیاست خارجی خود است تا بتواند بدون اتکا به یک شریک بزرگ، استقلال و امنیت ملی خود را حفظ کند. در مواجهه با فشار غیرمنتظره ایالات متحده در دوره دوم ریاست جمهوری ترامپ، دهلی نو اکنون به دنبال تنوع‌بخشی بیشتر است. با این حال، این استراتژی با دوران جنگ سرد، زمانی که هند می‌توانست میان اتحاد جماهیر شوروی و ایالات متحده موازنه برقرار کند، متفاوت خواهد بود. در شرایط کنونی و با توجه به رقابت همه‌جانبه هند با چین، چنین گزینه‌های روشنی دیگر در دسترس نیستند. در نتیجه، دهلی نو پیشنهادهای قابل‌توجهی به اروپا ارائه داده است؛ از جمله تسریع تلاش‌ها برای انعقاد توافقنامه‌های تجاری با بریتانیا و اتحادیه اروپا. هند همچنین در حال تعمیق مشارکت‌های دفاعی، امنیتی و اقتصادی با استرالیا و ژاپن است، زمینه‌های جدید همکاری با کره جنوبی از جمله در حوزه کشتی‌سازی را بررسی می‌کند و می‌کوشد روابط خود با کانادا را ترمیم کند. همزمان، در حالی که تلاش دارد روابطش با چین را تثبیت کند، مشارکت خود با روسیه را نیز حفظ کرده است؛ امری که در دیدار نارندرا مودی با شی جین پینگ و ولادیمیر پوتین در یک مجمع منطقه‌ای در چین در اوت ۲۰۲۵ به نمایش گذاشته شد. به‌طور کلی، هر تغییر ژئوپلیتیکی می‌تواند واکنش زنجیره‌ای از پیامدها را رقم بزند، زیرا کشورها به طور همزمان سبدهای مشارکت خود را که با دقت تنظیم شده‌اند، دوباره متعادل می‌کنند.

A History of the Modern Middle East

تاریخ خاورمیانه مدرن (۳۴)

وبلیام کلیولند

ترجمه: عسکر قهرمانپور

سیاست‌های اقتصادی محمدعلی

محمدعلی دریافته بود که برای تأمین هزینه‌های ارتش، می‌بایست منابع مصر را به نهایت بهره‌وری برساند و بیشترین درآمد ممکن را از تمامی منابع تولیدی استخراج کند. در زمان انتصاب او به عنوان والی مصر، سیستم‌های موجود مالکیت زمین و مالیات‌گیری، امکان انحراف مقادیر چشمگیر درآمد از خزانه دولتی را فراهم می‌ساختند. ممالیک و برخی از علما از این وضعیت بهره می‌بردند؛ در سیستم ایلتیزام، یک نظام مالیاتی مبتنی بر مزرعه، مزرعه‌داران مبلغی ثابت به خزانه می‌پرداختند و هرگونه مازاد درآمدی که از کشاورزان تحت کنترل خود اخذ می‌کردند، برای خود نگه می‌داشتند.

در ده سال اول حکومت محمدعلی، او به مصادره زمین‌های ایلتیزام و وضع مالیات بر درآمدهای گسترده وقف اقدام کرد، درآمدهایی که پیش‌تر توسط علما مدیریت می‌شدند. وقف نهادی بود که از نظر شریعت مشروعیت داشت و به موجب آن، درآمد اموال به طور دائمی برای اهداف خیریه، از جمله نگهداری مساجد و مدارس، اختصاص می‌یافت. این درآمدها از پرداخت مالیات معاف بودند و تا قرن نوزدهم بخش‌های وسیعی از اراضی کشاورزی در مصر و همچنین در قلمرو مرکزی عثمانی به وقف اختصاص یافته و از کنترل دولت خارج شده بودند. علما به عنوان امانت‌داران وقف عمل می‌کردند و عواید آن را صرف اهداف تعیین‌شده می‌ساختند. دولت‌های متمرکز در قرن نوزدهم و بیستم کوشیدند نفوذ علما بر وقف‌ها را کاهش دهند و درآمدهای ناشی از این موقوفات را تحت کنترل خود درآورند. سیاست‌های محمدعلی نیز دو هدف همزمان را دنبال می‌کرد: افزایش نفوذ دولت بر زمین و درآمد و کاهش ثروت و اعتبار ممالیک و علما. در طول سلطنت او، بخشی از زمین‌ها به مقامات مورد اعتماد واگذار شد تا در ازای معافیت‌های مالیاتی به کشت و کار بپردازند و بخش‌هایی دیگر نیز به بستگان محمدعلی بخشیده شد. نتیجه نهایی این سیاست‌ها تمرکز دارایی‌های عظیم در دستان شمار محدودی از خانواده‌ها بود.

رژیم محمدعلی همچنین در زمینه کشاورزی به آزمایش و نوآوری پرداخت و مهم‌ترین آن، کشت نوعی پنبه با الیاف بلند به نام «جمل» بود که به افتخار مهندس فرانسوی مشارکت‌کننده در توسعه آن نام‌گذاری شد. صنعت نساجی اروپا به‌سرعت به این محصول علاقه‌مند شد و پنبه جمل به یکی از سودآورترین محصولات نقدی مصر تبدیل گردید. برای افزایش درآمدها، محمدعلی اراضی حاشیه‌ای را به کشت افزود و با بازسازی و توسعه سیستم‌های آبیاری، عملکرد زمین‌های موجود را بهبود بخشید. هزاران فلاح برای لایروبی کانال‌ها و ساخت سدها به کار گرفته شدند تا آب‌های نیل در فصل کم‌آبی ذخیره و برای کشت تابستانی استفاده شود. این پروژه‌های عمرانی عمدتاً با استفاده از کار اجباری کشاورزان اجرا شد. همانند سیاست‌های گسترده سربازگیری، کار اجباری با جابه‌جایی کشاورزان و الزام آنان به خدمت در گروه‌های کاری، در مناطقی که بیشترین مالیات را می‌پرداختند، به کاهش موقت بهره‌وری کشاورزی منجر شد. استفاده از خورباج (چوب شلاق) توسط سرپرستان گروه‌های کاری رایج بود؛ محمدعلی هرچند کار اجباری و این شیوه‌های تنبیهی را به طور رسمی قانونی نکرد، اما آنها را نیز ممنوع نساخت.

بنگاه

در جریان پنل تخصصی با موضوع «توسعه فناوری در زنجیره ارزش مس» مطرح شد

فناوری و نوآوری، کلید طلایی توسعه صنعت مس ایران

خبرگان، فعالان حوزه فناوری، مدیران صنعتی و دانشگاهیان معتقدند فناوری و نوآوری تنها راه‌حل پایدار برای ارتقای صنعت مس ایران و خروج از چرخه خام‌فروشی است؛ چالشی که حل آن مستلزم همکاری عمیق صنعت، دانشگاه و شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین ایجاد اکوسیستمی پویا برای کارآفرینی فناورانه است.

به گزارش پایگاه خبری مس‌پرس، در جریان دومین روز رویداد ملی ایده‌های فناورانه و نوآورانه در زنجیره ارزش مس، پنل تخصصی با موضوع «توسعه فناوری در زنجیره ارزش مس» ۲۳ آذرماه در محل تالار خیابان دانشگاه ولیعصر(عج) شهر رفسنجان برگزار شد. این پنل با حضور خبرگان، مدیران صنعتی، دانشگاهیان و فعالان حوزه فناوری، به بررسی نقش فناوری، نوآوری و کارآفرینی در تحول صنعت مس پرداخت و اهمیت همکاری عمیق بین صنعت، دانشگاه و شرکت‌های دانش‌بنیان را برجسته کرد.

فناوری، نیروی محرکه آینده صنعت مس

ضیاءالدین پورکریمی، مدیر مرکز تحقیقات فناوری مواد معدنی، با اشاره به اهمیت این رویداد ملی گفت: «رویداد ملی ایده‌های فناورانه و نوآورانه در زنجیره ارزش مس اتفاقی بسیار امیدبخش است و می‌تواند نقش پررنگی در آینده صنعت مس ایفا کند.»

وی افزود: «اهمیت بهره‌گیری از ایده‌های نوآورانه و فناورانه بسیار بالاست و می‌توان از طریق این ایده‌ها، بهره‌وری قابل توجهی در صنعت مس ایجاد کرد.»

پورکریمی همچنین تأکید کرد: «برای تحقق اهداف برنامه هفتم در صنعت مس، باید به‌صورت جدی به فناوری‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان تکیه کنیم و این رویکرد را به معنای واقعی کلمه در دستور کار قرار دهیم.»

دانش‌بنیان‌ها باید مشکلات صنعت را حل کنند

غلامرضا ملاطاهری، معاون طرح و برنامه‌ریزی راهبردی شرکت ملی مس نیز در این پنل گفت: «خوشبختانه ایران امروز، به‌واسطه تعاملات علمی، ارتباطات بین‌المللی و دسترسی به دانش فنی لازم، به یکی از مراکز اصلی دانش فنی استخراج مواد معدنی در جهان تبدیل شده است.»

وی با تأکید بر تعامل هرچه بیشتر بخش صنعت با دانشگاه‌ها و مراکز دانش‌بنیان اظهار کرد: «درهای شرکت‌های بزرگ صنعتی و معدنی باید به روی مراکز دانش‌بنیان همواره باز باشد و ارتباطی مستمر و مؤثر بین این دو بخش مهم برقرار شود.»

ملاطاهری همچنین گفت: «ما در حوزه صنعت و معدن باید دست شرکت‌های دانش‌بنیان را بگیریم و از آنها بخواهیم تا در حل برخی از چالش‌های موجود یاری‌رسان ما باشند.»

وی تأکید کرد: «نگاه شرکت‌های بزرگ کشور به فناوری و نوآوری، ذاتاً اقتصادی است؛ بنابراین اگر فناوری‌ای در دسترس باشد که بتوان با یک ایده هوشمندانه آن را ارتقا داد و بهره‌وری را بالاتر برد، قطعاً باید این کار انجام شود.»

بدون اکوسیستم، نمی‌توان از دانش‌بنیان‌ها خروجی گرفت

فرهاد راهداری، رئیس پارک علم و فناوری دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان نیز در این پنل با بیان اینکه شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند تغییری شگرف در مسیر صنایع معدنی به‌ویژه صنعت مس ایجاد کنند، گفت: «ما در کرمان سال‌ها با چالش بزرگی در حوزه کارآفرینی مواجه بودیم که ریشه در نبود فرهنگ کارآفرینی داشت. هنوز هم این فرهنگ به‌طور کامل جا نیفتاده و بسیاری از جوانان پس از فارغ‌التحصیلی نمی‌دانند چه کار کنند.»

وی تصریح کرد: «اهمیت اصلی این است که رویکرد درست کارآفرینی را در جامعه تثبیت کنیم و سهم ایده‌های نوآورانه و فناورانه را در بازار واقعی فعال سازیم.»

رئیس پارک علم و فناوری دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و فناوری پیشرفته کرمان همچنین اشاره کرد: «ما در داخل کشور هنوز نتوانسته‌ایم اکوسیستم منسجمی برای فناوری شکل دهیم. طبیعی است که در غیاب چنین بستری، نتوانیم انتظار خروجی مطلوبی از شرکت‌های دانش‌بنیان داشته باشیم.» وی در پایان گفت: «هوش مصنوعی می‌تواند کمک شایانی به صنعت مس کند، مشروط بر اینکه به جای فعالیت‌های سطحی، کاری اصولی و عمقی در این حوزه انجام شود.»

جایگاه اقتصادی دانش‌بنیان‌ها در خطر است

مسعود رضایی‌زاده، عضو هیأت علمی دانشگاه تحصیلات تکمیلی و فناوری پیشرفته کرمان نیز با اشاره به این موضوع که وضعیت ناپایدار اقتصادی در کشور، حیات شرکت‌های دانش‌بنیان را با مخاطره مواجه کرده است، گفت: «امروز این سؤال مطرح است که اگر این شرکت‌ها به جای راه‌اندازی مراکز فناوری، طلا و سکه خریده بودند، آیا از شرایط اقتصادی بهتری برخوردار نبودند؟»

رضایی‌زاده همچنین گفت: «در حالی که جهان، امروز به سطح صنعت ۶ نزدیک شده، ما در بهترین حالت هنوز در سطح صنعت ۳ قرار داریم و هنوز کاری جدی در جهت دستیابی به صنعت ۴ که صنعت دیجیتال است، انجام نداده‌ایم.»

صنعت مس و زنجیره ارزش آن ظرفیت رشد چشمگیری دارد

محسن کاظمی‌نژاد، عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی و علم مواد دانشگاه صنعتی شریف، گفت: «بسیار خوشحالم که چنین رویدادی در این سطح برگزار شده و به نظرم جایگاهی دارد که رویدادهای مشابه حتی دوبار در سال در کشور تکرار شوند.»

وی افزود: «صنعت مس و زنجیره ارزش آن ظرفیت رشد چشمگیری دارد و می‌تواند علاوه بر ارزآوری قابل ملاحظه، نقش جدی در جلوگیری از خام‌فروشی در کشور ایفا کند.»

کاظمی‌نژاد گفت: «امروز جهان به سمت ذوب سبز و تولید مس سبز حرکت کرده است. اگر بخواهیم از فناوری در این حوزه بهره ببریم، باید جمعی از فناوری‌ها را با هم تلفیق کنیم، زیرا یک فناوری منفرد نمی‌تواند این چالش را به‌تنهایی حل کند.» وی تأکید کرد: «زمانی که می‌خواهیم زنجیره ارزش مس را توسعه دهیم، باید زنجیره ارزش فناوری را نیز در نظر بگیریم.»

نگاه سیاست‌گذاران باید به بومی‌سازی تغییر کند

مهدی جاودانی، مشاور مدیر مجتمع سرچشمه، گفت: «در بحث به‌کارگیری فناوری و توسعه ساخت داخل، ابتدا باید مسائل داخلی کشور را حل کنیم.»

وی افزود: «متأسفانه هنوز برخی از مدیران و سیاست‌گذاران کلان به موضوع فناوری و بومی‌سازی اعتقاد کامل ندارند و اولین گام، تغییر این نگاه است.»

جاودانی با اشاره به پیشرفت کشور در تولید تجهیزات مورد نیاز صنعت مس تصریح کرد: «به نظر من، بسیاری از تجهیزات صنعت مس را می‌توانیم بومی‌سازی کنیم، مشروط بر اینکه بدانیم دقیقاً چه می‌خواهیم و برنامه‌ریزی شفافی داشته باشیم.»

سامانه نوآوری شرکت ملی مس، دروازه‌ای همگانی به سوی ایده‌های نو

زهرا منافی، مدیر تحقیقات و نوآوری شرکت ملی مس نیز به عنوان آخرین سخنران این پنل گفت: «در چهارچوب اکوسیستم نوآوری ملی مس، در هر مجتمع یک مرکز تحقیق و توسعه (R&D) فعال است که در کنار خط تولید، به سهم خود در پیشبرد اهداف کلان شرکت مشارکت می‌کند.»

وی افزود: «ما در شرکت ملی صنایع مس ایران، سامانه تحقیق، توسعه و نوآوری را راه‌اندازی کرده‌ایم و اکنون وندورها در حال ثبت اطلاعات خود در این سامانه هستند.» منافی گفت: «نکته مهم در مورد این سامانه، همگانی بودن آن است؛ به‌گونه‌ای که افراد از تمام نقاط کشور می‌توانند به آن دسترسی داشته باشند و ایده‌های خود را در آن ثبت کنند.»

وی در پایان تأکید کرد: «داوری‌ها در این سامانه شفاف است و افراد می‌دانند دقیقاً چه کسی ایده‌های آنها را بررسی و ارزیابی کرده است.»

یک میلیون همت

هزینه لازم برای اتمام پروژه‌های ناتمام کشور

روزنامه ایران ـ سیدحسین صدری / هم‌زمان با بیستمین سالگرد تأسیس انجمن مدیریت پروژه ایران، جشنواره ملی مدیریت پروژه و مراسم اعطای جوایز ملی مدیریت پروژه کشور، روز چهارشنبه ۲۶ آذرماه برگزار می‌شود.

دکتر اقبال شاکری، مدیر انجمن مدیریت پروژه ایران با اعلام این خبر گفت: «در جهان و در ایران، بیش از ۷۰ درصد پروژه‌ها از زمان و هزینه برنامه‌ریزی شده خود عقب هستند و هم‌اکنون در کشورمان بیش از ۷۰ هزار پروژه ناتمام وجود دارد و افزون بر ۵۰ هزار پروژه آن، متوقف است که باید تعیین تکلیف شوند و این در حالی است که برای به پایان رساندن کل این پروژه‌ها، سرمایه هنگفتی بالغ بر یک میلیون همت نیاز است.» او بیان کرد: «بر اساس بررسی‌های انجام شده، ۴۵ درصد از این پروژه‌ها به‌دلیل کمبود اعتبار، ناتمام مانده و علت رکود ۵۵ درصد دیگر، «ضعف مدیریت» ارزیابی شده است.» به گفته دکتر شاکری، ۵ درصد تقصیر تأخیر یا رکود این پروژه‌ها به بخش خصوصی برمی‌گردد و ۹۵ درصد دیگر ناشی از قصور متولیان دولتی است. از این رو استانداردهای مختلف مدیریت پروژه باید در ابتدای هر پروژه در مدیران و پیمانکاران طرف قرارداد احراز شود که این امر نیاز به توجه مستقیم دولت و نهادهای قانونگذار دارد.»

وی یادآور شد: «۲۰ سال پیش، انجمن مدیریت پروژه ایران برای پرداختن به این مشکل با مجوز وزارت علوم و انجمن جهانی مدیریت پروژه تأسیس شد و در این مدت استانداردهای مختلف مدیریت پروژه در جهان و در ایران تدوین شده و جشنواره‌های مختلف و جوایز متعدد جهانی و ملی برای برترین مدیران و موفق‌ترین پروژه‌ها پیش‌بینی شده که هرسال اعطا می‌شود.»

مدیر انجمن مدیریت پروژه ایران، رسالت این انجمن را شناسایی و تقویت مدیران پروژه برتر کشور و تربیت ارزیابان پروژه‌ها عنوان کرد و افزود: «هم‌اکنون مدیران پروژه موفق و تیم‌های متعدد ارزیابی پروژه در کشور تربیت و سازماندهی شده و برترین پروژه‌های کشور را مدیریت و ارزیابی می‌کنند که همه‌ساله در آیین جشن ملی مدیریت پروژه، پس از معرفی برترین‌های هر بخش، حائزین بالاترین رتبه‌ها به رقابت جهانی مدیریت پروژه معرفی می‌شوند.» وی از کسب جوایز متعدد در جشنواره جهانی مدیریت پروژه در سال‌های گذشته خبر داد و گفت: «تنها در دو مورد، دو پروژه از ایران موفق به کسب رتبه زرین که بالاترین عنوان جهانی است، شده‌اند.» دکتر شاکری خاطرنشان کرد: «در جشن ملی مدیریت پروژه امسال، برندگان جوایز ملی مدیریت پروژه، پژوهش برتر، مدیر پروژه برتر و مدیر پروژه جوان برتر معرفی و برای اولین بار از جایزه ملی صنعت ساخت (احداث) و جایزه ملی دفتر مدیریت پروژه (PMO) رونمایی می‌شود.»

خبر

وزیر بهداشت اعلام کرد

صرفه جویی ۹ میلیون یورویی ارز با تولید دارو

آیین اختتامیه مراسم گرامیداشت هفته پژوهش در دانشگاه علوم پزشکی تهران، با حضور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برگزار شد. در این مراسم از ۱۲ محصول شرکت‌های مستقر در مراکز رشد واحدهای فناوری فرآورده‌های دارویی رونمایی شد. محمدرضا ظفرقندی وزیر بهداشت با بیان اینکه علم و فناوری باید به‌عنوان پیشران و حلال مشکلات، در کانون توجه قرار گیرد، گفت: «پژوهش مسأله‌محور، کلید حل معضلات کشور و پیشرفت حوزه سلامت است. رشد تولیدات علمی و جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی نشان می‌دهد، در مسیر رو به رشدی قرار داریم که انگیزه، امید و حرکت رو به جلو در حوزه پژوهش ایجاد شده است؛ موضوعی که باید تقویت و تثبیت شود.» به گزارش ایرنا، او توضیح داد: «امروز بسیاری از داروها و مواد اولیه آنها در داخل کشور تولید می‌شود که علاوه بر افتخار ملی، نقش مهمی در جلوگیری از خروج ارز دارد. نمونه‌های موفق متعددی وجود دارد که با شناسایی یک نیاز واقعی و حمایت علمی، به تولید، اشتغال و حتی صادرات منجر شده است.»

۱۲ قلم دارو و محصول جدید که داروهای بیهوشی هم از جمله این محصولات فناورانه است، تا پیش از این وابسته به واردات فوریتی بود، ولی در حال حاضر با تولید داخلی این محصولات، بیش از ۳۰ درصد نیاز سالانه کشور از طریق شرکت‌های ایرانی تأمین می‌شود آن هم در بازاری با مصرف سالانه بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار واحد که ارزشی بالغ بر ۱۲ هزار میلیارد ریال دارد. این دستاوردها تنها یک تولید نیست، گامی اساسی در مسیر خودکفایی دارویی، کاهش ریسک‌های حیاتی نظام سلامت و صرفه‌جویی سالانه حدود ۹ میلیون یورو ارز است. این داروهای جدید شامل چند داروی بیهوشی، دیابت، قلبی و عروقی، ترمیم ضایعات ناشی از شیمی درمانی و چند پانسمان برای ترمیم زخم و همچنین محلول ضدعفونی کننده و آنتی باکتریال زخم است. تولید این محصولات در کشور نقش مهمی در تأمین پایدار نیاز داخلی و جلوگیری از خروج ارز دارد.

دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر در گفت‌وگو با «ایران» برنامه های دولت را تشریح کرد

مدیریت مصرف به جای ترک اجباری

ذوالفقاری: تدوین یک مدل مشخص همکاری با یونیسف در سطح ملی واستانی در دستور کار قرار گرفته است

گزارش خبری

مهسا قوی‌قلب
گروه اجتماعی

عکس: سجاد صفری / ایران

با تمرکز دولت چهاردهم بر رویکرد علمی، پیشگیرانه و بین‌بخشی برای ترک اعتیاد، فعالیت‌های ستاد مبارزه با موادمخدر وارد مرحله تازه‌ای شده است؛ مرحله‌ای که از کاهش آسیب‌های اجتماعی تا تقویت درمان و بازتوانی و انسداد مسیرهای توزیع، دستاوردهای قابل ارزیابی را در کارنامه این دولت به ثبت رسانده است. در حال حاضر برنامه ملی پیشگیری در حال تدوین است که گامی محکم و راسخ در این عرصه محسوب می‌شود. همچنین تأمین داروهای مخدر با کشت شقایق الیفرا برای کاهش نیاز دارویی کشور از جمله این اقدامات است. دکتر حسین ذوالفقاری، نماینده رئیس جمهور و دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر با اشاره به اینکه برنامه ملی پیشگیری با هدف کاهش ۱۰درصدی شیوع اعتیاد در حال تدوین است، به «ایران» می‌گوید: «اجرای طرح مدیریت سوءمصرف مواد مخدر با رویکرد کاهش آسیب‌های اجتماعی و توسعه همکاری‌های بین‌بخشی در حال پیشرفت است. این رویکرد جدید با اصلاح قوانین، تمرکز استانی و مشارکت مردمی، مسیر چهار دهه مقابله با اعتیاد در کشور را وارد مرحله‌ای تازه می‌کند.» ذوالفقاری با اشاره به برگزاری منظم جلسات کمیته‌های تخصصی ستاد، می‌گوید: «در اولین دستور جلسات دستگاه‌هایی از جمله وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، گزارش عملکرد خود را در چهارچوب تفاهمنامه‌ها و تکالیف قانونی در حوزه فرهنگی و پیشگیری ارائه کردند که نشان‌دهنده فعال‌سازی ظرفیت دستگاه‌ها در مسیر مسئولیت‌پذیری مشترک است. برنامه تحولی پیشگیری، الزام قانونی و ضرورت اجتماعی به شمار می‌رود. بر پایه الزامات قانون برنامه هفتم توسعه، کشور مکلف است تا پایان برنامه به کاهش حداقل ۱۰درصدی شیوع اعتیاد دست یابد. تحقق این هدف، بدون تغییر رویکردها و استفاده از ظرفیت همه دستگاه‌های دولتی، عمومی و مردمی ممکن نیست.» او معتقد است، ستاد مبارزه با مواد مخدر در دولت چهاردهم، با عبور از نگاه جزیره‌ای، در حال تدوین برنامه ملی پیشگیری با رویکرد تحولی است که قرار شده از سال ۱۴۰۵ اجرایی شود و تمامی اقدامات دستگاه‌ها ذیل اکوسیستم ملی پیشگیری از این طریق ساماندهی شود.

بازتعریف کارگروه‌ها و پایان موازی کاری

در مقوله پیشگیری و همچنین درمان اعتیاد آنچه این روزها به آن نیاز داریم، جلوگیری از موازی‌کاری‌هاست، چرا که در برخی موارد نهادها با موازی‌کاری‌ها جلوی پیشرفت امور را می‌گیرند و از سویی دیگر دسته‌ای از مسائل مورد غفلت واقع می‌شوند. نماینده رئیس جمهور و دبیرکل ستاد مبارزه با موادمخدر در این باره توضیح می‌دهد: «برای تحقق اهداف مشترک با یونیسف و اثربخشی آنها در جامعه لازم است تا یک مدل همکاری بین ستاد مبارزه با موادمخدر و یونیسف تدوین شود؛ در این رابطه نیز مشکلی برای ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌ها نداریم، در سطح استان‌ها نیز کاملاً آماده‌ایم تا بستر انجام اقدامات مشترک با یونیسف فراهم شود. در اجرای تدوین همکاری مشترک با یونیسف باید مشخص شود که چه اقداماتی توسط وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف اعم از وزارت ورزش و جوانان، آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، سمن‌ها، دست‌اندرکاران، اولیا و مربیان باید انجام شود. همچنین باید درباره اقدامات استانی نیز مورد به مورد برای هر استان تعیین شود که چه اقداماتی مدنظر و قابل اجراست. من به‌شدت با پراکنده‌کاری مخالفم. بعد از تدوین طرح مشترک، می‌توان از دستگاه‌های مختلف برای اجرای آن دعوت کرد و همه به انجام آن متعهد شوند.» ذوالفقاری با اشاره به دیداری که با نماینده یونیسف در ایران داشت، درباره آمادگی ستاد برای اجرای اقدامات بزرگ، مشترک و ماندگار می‌گوید: «تجربه همکاری با یونیسف در حوزه‌هایی مثل فرزندپروری، پیشگیری از اعتیاد در کانون‌های اصلاح و تربیت، سلامت روان، توانمندسازی دختران نوجوان و آموزش سمن‌ها، تجربه‌ای موفق و قابل گسترش است.» او با اشاره به تدوین اصول راهنما و پروتکل درمان اعتیاد در کودکان و نوجوانان با همکاری یونیسف، تأکید می‌کند: «کیفیت، ماندگاری و قابلیت انتقال تجربیات به دیگر کشورها، سه شاخص اصلی در همکاری‌های بین‌المللی است.» دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر با بیان اینکه انگیزه و مشارکت مردمی در کشور وجود دارد، می‌گوید: «هنر حکمرانی، فراهم‌سازی بستر استفاده از این ظرفیت‌هاست. به همین منظور، تدوین یک مدل مشخص همکاری با یونیسف در سطح ملی و استانی در دستور کار قرار گرفته است تا نقش هر دستگاه، نهاد، سمن و استان به‌صورت دقیق مشخص شود.»

> ذوالفقاری: هیچ‌گونه بحثی درباره کشت آزاد خشخاش مطرح نیست. پیشنهاد فنی دولت، کشت شقایق الیفرا تحت نظارت کامل و در چهارچوب پروتکل‌های بین‌المللی است که می‌تواند تا ۹۰ درصد نیاز دارویی کشور را تأمین کند

پایان درمان اجباری

گویا بساط درمان اجباری اعتیاد جمع شده و ستاد راهکارهای مؤثرتری برای دوری معتادان از مواد مخدر در نظر گرفته است. به اعتقاد ذوالفقاری تجربه نشان داده است که درمان اجباری نه‌تنها در کاهش اعتیاد مؤثر نبوده، بلکه به طرد اجتماعی بیماران و اتلاف منابع عمومی منجر شده است. او می‌گوید: «موافقت رئیس جمهوری با اجرای طرح مدیریت سوءمصرف مواد مخدر با رویکرد کاهش آسیب‌های اجتماعی ما را به هدف مورد نظر نزدیک‌تر می‌کند. در این طرح، مصرف‌کنندگان مواد مخدر در چهار گروه طبقه‌بندی می‌شوند و برای هر گروه، پروتکل متفاوتی شامل درمان، کاهش آسیب یا مدیریت مصرف تدوین خواهد شد. با این اوصاف تکرار می‌کنم که طرح تحول درمان معتادان توسط یک سازمان قابل جمع شدن نیست. این طرح راهبردی و ملی است و باید با عقل جمعی به آن نگریسته شود. ارزیابی ما این است که در این طرح ۲ تا ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر تحت پوشش قرار بگیرند.» ذوالفقاری اصلاح ماده ۱۶ قانون مبارزه با مواد مخدر را یکی از محورهای اصلی تحول می‌داند و توضیح می‌دهد: «اعتیاد یک بیماری و پدیده اجتماعی است و نباید با نگاه کیفری و حذفی با آن برخورد شود. هدف ما، حمایت از بیماران، جلوگیری از طرد اجتماعی و کاهش آسیب به جامعه است.»

تأمین داروهای مخدر با کشت شقایق الیفرا

خبر کاشت خشخاش در ایران چندی پیش در شبکه‌های مجازی واکنش‌های زیادی به همراه داشت. ذوالفقاری با اشاره به حاشیه‌های ایجاد شده درباره کشت خشخاش می‌گوید: «هیچ‌گونه بحثی درباره کشت آزاد خشخاش مطرح نیست. پیشنهاد فنی دولت، کشت شقایق الیفرا تحت نظارت کامل و در چهارچوب پروتکل‌های بین‌المللی است که می‌تواند تا ۹۰ درصد نیاز دارویی کشور را تأمین کند. البته این گیاه توسط کشاورزی قابل استحصال نیست و این جایگاه نیازمند مدیریت دقیق و البته نظارت سخت‌گیرانه و جلوگیری از هرگونه برداشت نادرست است. این در حالی است که فقط یک مجوز تحقیقاتی برای یک شرکت صادر شده تا امکان تولید داروی مخدر از طریق شقایق الیفرا بررسی شود و این اقدام هیچ ربطی به آزادسازی کشت خشخاش ندارد.»

پیشگیری؛ اساس مبارزه با موادمخدر

شکی نیست که اساس کار در مبارزه با هر آسیبی به‌ویژه موادمخدر، پیشگیری است؛ به گفته ذوالفقاری، پیشگیری نیازمند تغییر نگاه در خانواده، مدرسه، دانشگاه و جامعه است. ستاد مبارزه با مواد مخدر در حال طراحی شبکه‌ای چندلایه از مشارکت‌های مردمی، سمن‌ها و نهادهای اجتماعی است که با الهام از تجربه‌های موفق ملی، به‌ویژه در مدیریت بحران‌ها، شکل می‌گیرد. دولت چهاردهم مصمم است با نگاه انسانی، علمی و مشارکتی، مسیر چهار دهه گذشته را اصلاح کرده و تحولی پایدار در مدیریت پدیده اعتیاد در کشور رقم بزند.

مراکز ماده ۱۶ به امید و زندگی تبدیل می‌شوند

برش

قرار است مراکز ماده ۱۶ (ترک اجباری) به مراکز امید و زندگی تغییر نام پیدا کنند. دکتر سلیمان عباسی مدیرکل درمان ستاد مبارزه با موادمخدر در سی و هفتمین جلسه «کمیته کشوری هماهنگی مراکز ماده ۱۶ قانون مبارزه با موادمخدر» با بیان این مطلب گفت: «در بحث معتادان متجاهر دستگاه‌های متولی اعم از پلیس، بهزیستی، وزارت کشور و ... درگیر هستند که باید برای اصلاح ساختار آن راهکار اساسی پیدا کنیم و اگر دچار مشکل قانونی هستیم، مشکل قانونی را برطرف کنیم.» او توضیح داد: «در بحث جمع‌آوری معتادان متجاهر موضوع مهم غربالگری وجود دارد که در این رابطه نیز جلسه اختصاصی تشکیل خواهیم داد. در این جلسه فرآیندها و پروتکل‌ها مشخص و غربالگری اصلاح می‌شود تا معتادان متجاهر به مراکز امید و زندگی بروند و در آنجا نگهداری شوند. یک نقشه جامع درباره مراکز امید و زندگی در حال طراحی است که تمام موارد اعم از سم‌زدایی، درمان، توانمندسازی، اشتغال و اسکان در این مراکز برنامه‌ریزی شده و قرار است در تمام مراکز ماده ۱۶ (امید و زندگی) اجرایی شود. قرار است در مراکز امید و زندگی کارگاه‌هایی تأسیس شود و مددجویان در آنجا مشغول کار شوند تا هم منبع درآمدی برای آنها و هم خود مراکز باشد. البته بعضی از معتادان متجاهر دارای خانه و محل اسکان هستند و بعضی نیز جایی برای اسکان ندارند که در این مراکز محل اسکان برای آنها تعبیه خواهد شد. معتادان متجاهر نباید دوباره وارد چرخه اعتیاد و تجاهر به آن شوند. با احداث مراکز امید و زندگی به دنبال عدم تکرار این چرخه هستیم، بعضی افراد به هیچ عنوان بهبود پیدا نمی‌کنند که مشمول طرح «مدیریت مصرف» خواهند شد. بعضی از افراد نیز به عنوان مجرم شناخته شده که به زندان خواهند رفت.» او با اشاره به نبود مراکز ماده ۱۶ در برخی از استان‌ها، گفت: «در بحث ایجاد مراکز یا افزایش ظرفیت آنها اقداماتی در دستور کار قرار داده‌ایم. باید مساحت زمین و مالک آن مشخص شود و اگر مالک زمین مشخص نباشد دیگر مجوزی برای احداث مرکز صادر نخواهیم کرد. استانداران مکلف شده‌اند مالک و متولی زمین را مشخص کنند. درصددیم شهرداری‌ها متولی مراکز ماده ۱۶ (مراکز امید و زندگی) شوند که البته منوط به طرح در جلسه ستاد مبارزه با موادمخدر و تصویب در آن جلسه به ریاست رئیس محترم جمهوری است. ما به دنبال این هستیم که مراکز امید و زندگی خودکفا شوند. به طور مثال بیمارستان‌ها به لباس یکبار مصرف نیاز دارند، قرار است در این مراکز کارگاه‌هایی برای تولید البسه یکبار مصرف احداث شود. با احداث این کارگاه‌ها، این مراکز به سمت خودکفایی می‌روند و کمتر بودجه دولتی دریافت خواهند کرد. در این مراکز اولویت اول بر درمان است، می‌خواهیم این افراد را به تناسب وضعیتشان مشغول به کار کنیم یعنی این افراد رها نشوند تا مجدد در چرخه اعتیاد قرار بگیرند.»

ترک اجباری و دوری از جامعه

برش

دولت به این نتیجه رسیده که مراکز ترک اجباری و ترک اعتیاد به اجبار راهکار درستی نیست و قرار است راهکارهای جدیدی برای درمان معتادان در نظر گرفته شود. فرزاد، ۳۹ساله یکی از کسانی است که ترک اجباری روی او اصلاً جواب نداده، او می‌گوید: «روزی که ما را دستگیر کردند و به غربالگری بردند، اصلاً نمی‌پرسیدند چه موادی مصرف می‌کنیم، شیشه می‌کشیم یا مورفین. کیت که مثبت می‌شد، یکراست می‌بردند کمپ و به همه هم متادون می‌دادند. وقتی متادون می‌دهند، انگار فقط می‌خواهند مدت زمانی دور از جامعه باشی. ما صبح بیدار می‌شدیم متادون را می‌خوردیم و هیچ کار مفیدی در طول روز انجام نمی‌دادیم. تعداد زیادی معتاد را داخل یک سوله جا می‌دادند و حتی یک ساعت کار مفید انجام نمی‌دادیم. خیلی‌ها بعد از بیرون آمدن از مرکز ضعیف می‌شوند. من خودم وقتی از کمپ بیرون آمدم بلافاصله مواد زدم، بقیه هم همین طور بودند، هیچ کسی را ندیدم که از چنین مراکزی بیرون آمده و سالم باشد. همه بعد از بیرون آمدن دوباره مصرف می‌کنند.»

مدیرکل دفتر توانمندسازی زنان و خانواده سازمان بهزیستی کشور در گفت‌وگو با «ایران» اعلام کرد

غربالگری سلامت ۲۱ هزار زن سرپرست خانوار

گزارش

سمیه افشین‌فر
گروه اجتماعی

زنان سرپرست خانوار معمولاً در معرض استرس، مسئولیت‌های سنگین اقتصادی و اجتماعی قرار دارند و سلامت برای بسیاری از آنها هیچ وقت در اولویت قرار نمی‌گیرد، همین موضوع اهمیت غربالگری در این گروه را نشان می‌دهد. با تشخیص زودهنگام بیماری‌هایی مانند دیابت، فشارخون بالا، سرطان پستان و سرویکس در مراحل اولیه که معمولاً در مراحل اول بدون علامت هستند، غربالگری این زنان باعث نجات جان آنها و کاهش هزینه‌های درمانی می‌شود. بر اساس آمار سازمان بیمه سلامت، ۷۶۰۰ زن سرپرست خانوار مبتلا به بیماری خاص هستند. به گفته مدیرکل دفتر توانمندسازی زنان و خانواده سازمان بهزیستی کشور، شیوع انواع سرطان در میان زنان سرپرست خانوار بالاست و برای همین سازمان بهزیستی با همکاری وزارت بهداشت طرح غربالگری این زنان را در دستورکار قرار داده است.

غربالگری؛ بررسی منظم سلامت افراد ظاهراً سالم است تا در مراحل اولیه، زمانی که هنوز علائم آشکار نشده و درمان موفق‌تر است، بیماری‌ها شناسایی شوند. این مسأله باعث می‌شود بیماری‌ها زود تشخیص داده شوند. غربالگری برای زنان سرپرست خانوار نه‌تنها یک اقدام پزشکی، بلکه اقدامی اجتماعی و انسانی است. با شناسایی به‌موقع بیماری‌ها، این زنان می‌توانند سلامت، استقلال و نقش حمایتی خود در خانواده و جامعه را حفظ کنند. دکتر مریم خاک‌رنگین، مدیرکل دفتر توانمندسازی زنان و خانواده سازمان بهزیستی کشور با بیان این مطلب به «ایران» می‌گوید: «امسال سازمان بهزیستی طرح غربالگری سلامت جسمی زنان را در دستورکار قرار داده است. فعالیت‌های پژوهشی غربالگری سلامت جسمی زنان از سال ۱۴۰۳ در دفتر امور خانواده و بانوان شروع شد. بعد از نتایج بررسی هزار و ۱۰۰ مورد و تحلیل آن متوجه شدیم که شیوع انواع سرطان در زنان سرپرست خانوار بالاتر از جمعیت عادی است. البته این موضوع فقط مربوط به کشور ما نیست، در کل دنیا در طبقات اقتصادی، اجتماعی پایین‌تر به دلیل اینکه برنامه‌های غربالگری را پیگیری نمی‌کنند، شیوع سرطان بیشتر است. یعنی در جمعیت‌های اقتصادی، اجتماعی پایین‌تر آمار سرطان بالاتر است. در زنان سرپرست خانوار ما هم شرایط به همین شکل است.» خاک‌رنگین با تأکید بر اینکه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و خصوصاً معاونت بهداشت همکاری‌های بسیار خوبی در این زمینه با سازمان بهزیستی دارند، توضیح می‌دهد: «ابتکاری که در سال جاری انجام شد این بود که با همکاری معاونت بهداشت توانستیم فرمی را طراحی کنیم که این فرم بین مددکار اجتماعی سازمان بهزیستی و مرکز بهداشت تبادل می‌شود. شش ماه اول سال فقط در حد پیگیری‌های بین ما و وزارت بهداشت بود، اینکه چه‌طور این فرآیند را ایجاد و چگونه دانشگاه‌ها و استان‌ها را با هم هماهنگ کنیم. در همه این زمینه‌ها توافقنامه‌هایی با هم منعقد کردیم. در حال حاضر همه این موارد را پشت سر گذاشته‌ایم و طرح حدود دو ماه است در استان‌های مختلف اجرا شده، البته در برخی از استان‌ها اجرای طرح شتاب بیشتر و در برخی شتاب کمتری دارد.»

ارجاع ۴۰ هزار زن سرپرست خانوار به مراکز بهداشتی

مدیرکل دفتر توانمندسازی زنان و خانواده سازمان بهزیستی کشور با بیان اینکه حدود ۴۰ هزار فرم ارجاع به مراکز بهداشتی پر شده، می‌گوید: «یعنی ۴۰ هزار زن سرپرست خانوار توسط مددکاران سازمان بهزیستی فراخوانده شده‌اند. آنها در دوره‌های آموزشی مربوط به این طرح در رابطه با اهمیت غربالگری و خدماتی که در دسترس خانواده‌ها وجود دارد، شرکت کرده‌اند.» او توضیح می‌دهد: «این دوره‌ها هزینه‌بر نیست، اطلاعاتی به خانواده‌ها داده می‌شود، مددکاران اجتماعی یک ارزیابی اولیه از وضعیت زنان در این دوره‌ها انجام می‌دهند، فرم‌هایی به زنان تحویل داده می‌شود، زن سرپرست خانوار با این فرم به مرکز بهداشت می‌رود، در سطح استان و شهرستان‌ها هماهنگی‌های لازم بین دو مجموعه انجام شده است و غربالگری طبق این هماهنگی‌ها دنبال می‌شود. از ۴۰ هزار فرمی که تکمیل شده ۲۱ هزار فرم به سازمان بهزیستی برگشته است، یعنی ۲۱ هزار زن به مراکز بهداشت مراجعه کرده‌اند.» خاک‌رنگین می‌گوید: «زنان سرپرست خانوار در مراکز بهداشت در خصوص دیابت، فشارخون، بیماری‌های قلبی، سرطان‌های رایج زنان شامل سرطان سینه، سرطان سرویکس یا دهانه رحم و سرطان روده ارزیابی می‌شوند، از این تعداد فرم‌های افرادی که به ما مراجعه کرده‌اند، حدود ۳ هزار ارجاع به سطح دو درمان داشته‌ایم.»

با توجه به صحبت‌های خاک‌رنگین، در حال حاضر سازمان بهزیستی برای زنان سرپرست خانوار پرونده سلامت تشکیل داده است، اما نقش پرونده سلامت چیست؟ او می‌گوید: «با این اطلاعات کارشناسان، مددکاران و کارشناسان سطوح کشوری می‌توانند بررسی کنند و ببینند که برای چه درصدی از زنان غربالگری انجام شده است. روند پیشرفت کار را در استان‌ها بررسی می‌کنیم، از طرفی برای مددکاران این امکان وجود دارد تا وضعیت مددجو را مورد ارزیابی قرار دهند. اینکه آیا فرد نیاز به خدمات آزمایشی و بررسی‌های تکمیلی‌تری دارد. اگر نیاز به آزمایش تکمیلی‌تر وجود داشته باشد اقدامات بموقع در قالب نظام ارجاع ارائه شود.»

خاک‌رنگین با اشاره به اینکه در سیستم بهداشت این خدمات رایگان تأمین می‌شود، تأکید می‌کند: «من در این ارائه خدمات اجتماعی یک نقص می‌بینم که باید برطرف شود، به این معنا که هم مددکاران اجتماعی و هم خانواده‌ها معمولاً آگاهی کافی در مورد امکاناتی که در جامعه وجود دارد و می‌تواند مشکلات ما را حل کند، ندارند. سیستم بهداشتی کشورمان در قالب خانه‌های بهداشت، مراکز جامع بهداشت و درمان و پایگاه‌های بهداشتی خدماتی است که در سطح جامعه به‌خوبی توزیع شده و دسترسی کافی به آنها وجود دارد، آنچه که وجود نداشت و ما احساس کردیم باید آن را تقویت کنیم این بود که خانواده‌های ما باید از این خدمات آگاه شوند و اهمیت استفاده از این خدمات را بدانند. غربالگری بهانه‌ای بود برای اینکه خانواده زن سرپرست خانوار از انواع خدماتی که در سیستم بهداشتی به صورت تقریباً رایگان برای او وجود دارد باخبر شود و از این به بعد حداقل در مورد این ۲۰ هزار زنی که مراجعه کرده‌اند، می‌توانیم ادعا کنیم که آنها دیگر از خدمات خانه بهداشت و مرکز جامع سلامت اطرافشان اطلاع دارند. در این مراکز پزشک، ماما، مشاور تغذیه و روانشناس حضور دارند و افراد می‌توانند به‌راحتی از خدمات آنها استفاده کنند. به نظرم همین آشنایی ۵۰ درصد مشکلات را برطرف می‌کند.»

> خاک رنگین: خوشبختانه در قانون برنامه هفتم توسعه خدمات بستری زنان سرپرست خانوار در بیمارستان‌ها رایگان است، پس ظرفیت خوبی برای اجرا توسط بیمارستان‌های دولتی داریم

افزایش اختیار استان‌ها در طرح غربالگری زنان سرپرست خانوار

مدیرکل دفتر توانمندسازی زنان و خانواده سازمان بهزیستی کشور با بیان اینکه در برنامه غربالگری سه سرطان سینه، رحم و سرطان روده کمک‌های مالی هم به افراد انجام می‌شود، می‌گوید: «خوشبختانه در قانون برنامه هفتم توسعه خدمات بستری زنان سرپرست خانوار در بیمارستان‌ها رایگان است، پس ظرفیت خوبی برای اجرا توسط بیمارستان‌های دولتی داریم. از طرفی صندوق بیماری‌های خاص هم به این افراد کمک می‌کند. ابتکاری که در برنامه غربالگری امسال انجام داده‌ایم این است که پرداخت‌هایمان را برای کسانی که مبتلا به این بیماری‌ها هستند به کسانی انجام خواهیم داد که حتماً عضو صندوق بیماری‌های خاص باشند. در مورد بیماری‌های خاص هم با سازمان بیمه سلامت تعاملاتی داشته‌ایم، اطلاعاتی گرفته شده و این اطلاعات به مجموعه‌های استانی منتقل شده و قرار است که همکاران ما در استان‌ها عضویت زنان را در صندوق بیمه سلامت حتماً دنبال کنند. پرداخت‌های تکمیلی که انجام می‌دهیم در حقیقت تکمیل‌کننده نقایص احتمالی خواهد بود، یعنی اگر بیمار نمی‌تواند دارویی را تأمین کند، ما به داد زنان سرپرست خانواده مبتلا به این سه بیماری خواهیم رسید.»

خاک‌رنگین با اشاره به اختیارات استان‌ها در این طرح می‌گوید: «اگر ان‌شاءالله تعداد افرادی که بیماری‌های صعب‌العلاج دارند کمتر باشد و پولی بماند این مجوز را به استان‌ها داده‌ایم که برای درمان و کمک هزینه سایر بیماری‌ها مثل بیماری‌های قلبی و دیابت به افرادی که نیازمند خدمات تخصصی سطح ۲ و ۳ بهداشتی درمانی هستند کمک‌هایی ارائه کنند.» او با اشاره به پیگیری ماده ۷۳ بند پ قانون هفتم توسعه می‌گوید: «ارائه خدمات مازاد بر بیمه پایه برای زنان سرپرست خانوار با اولویت بیماران خاص که عضو سازمان بهزیستی یا کمیته امداد هستند، باید در شورای عالی بیمه سلامت تصویب شود. به دنبال این بند خدماتی مانند فرانشیز دارو و خرید لوازم و تجهیزات پزشکی که برای جراحی‌ها و بستری‌ها پرداخت می‌شود، دولت در بیمارستان‌های دولتی پرداخت کند تا کار دقیق‌تر انجام شود. با این کار در رابطه با بیماران خاص خیالمان راحت می‌شود. در حال حاضر ۷۶۰۰ زن سرپرست خانوار مطابق با آماری که بیمه سلامت به ما داده مبتلا به بیماری خاص هستند، اگرچه بیمه پایه برای آنها رایگان است و هزینه‌های بستری برای آنها رایگان شده، اما همچنان برای فرانشیزهای دارو و پیگیری‌های برخی از خدمات درمانی مثل رادیوتراپی، ماموگرافی و شیمی‌درمانی ممکن است با مشکلاتی مواجه باشند.»

۳۲۰۰ اتوبوس و ۲۵ هزار کامیون نو وارد چرخه می‌شود

رونمایی از بسته نوسازی ناوگان حمل و نقل

گزارش

سهیلا یادگاری
گروه اقتصادی

در سومین روز نمایشگاه حمل‌ونقل و لجستیک، مسئولان ارشد این حوزه در نشستی خبری، مهم‌ترین برنامه‌های دولت برای توسعه، امنیت و رونق بخش حمل‌ونقل را تشریح کردند.

از جمله این برنامه‌ها می‌توان به نوسازی گسترده ناوگان باری و مسافری، اجرای بسته کاهش تصادفات جاده‌ای، ساخت بنادر جدید در دریای خزر و آغاز عملیات اجرایی راه‌آهن رشت-آستارا اشاره کرد.

نوسازی ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای

رضا اکبری، رئیس سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، با تأکید بر هوشمندسازی جاده‌ها و نوسازی ناوگان به عنوان اولویت‌های اصلی، از نوسازی ۱۲۰۰ اتوبوس در سال جاری خبرداد.

همچنین برای واردات ۲ هزار اتوبوس، تخصیص ارز و ثبت سفارش انجام شده است. وی گفت: «نوسازی ۱۲۰۰ اتوبوس از ۸ هزار اتوبوس مورد نیاز، امسال انجام می‌شود و تا کنون ۴۰۰ اتوبوس نوسازی شده است. با ۵ کارخانه داخلی برای تولید ۱۲۰۰ اتوبوس در یکسال، قرارداد امضا شده است. برای تولید هر اتوبوس ۱۵ میلیارد تومان وام پرداخت می‌شود که منابع آن به بانک تخصیص داده شده است. برای واردات ۲ هزار اتوبوس نیز تخصیص ارز و ثبت سفارش از سوی وزارت صمت انجام شده است.»

معاون وزیر راه درباره ناوگان باری نیز گفت: «در یک سال گذشته ۲۵ هزار کامیون در کشور تولید شده که برای نوسازی این بخش کافی است. چالش اصلی، خروج کامیون‌های فرسوده است که با تصویب آیین‌نامه‌ای، تردد آنها ممنوع و تسهیلات نوسازی پرداخت می‌شود.»

تدوین بسته کاهش تصادفات

رئیس سازمان راهداری در پاسخ به سؤال «ایران» در خصوص برنامه سازمان برای نظارت بر رفتار رانندگان و کنترل ناوگان عمومی مسافری، گفت: «۳ برنامه مهم برای پایش رفتار رانندگان و کنترل رفت و آمد ناوگان مسافری اجرا می‌شود. اولین برنامه تجهیز ۷ هزار اتوبوس به سامانه سپهتن (سامانه پایش هوشمند تردد ناوگان) است. این سامانه به خاطر مشکلات حقوقی و اختلاف دولت و پیمانکار در دهه ۹۰ متوقف شده بود. در حال حاضر نیمی از اتوبوس‌ها مجهز به این سامانه هستند.»

وی پروژه تحول آفرین دیگر را اجرای سامانه هوشمند توپوگراف اتوبوس‌ها اعلام کرد. این سامانه ابزاری برای کنترل رفتار رانندگان است که در تمام دنیا اجرا می‌شود و در ایران نیز به‌زودی اجرای آن شروع می‌شود.

اکبری سومین برنامه را ارزیابی قانون سیستم مدیرفنی شرکت‌های حمل‌ونقل اتوبوس عنوان کرد و گفت: «سیستم ارزیابی از دستی و صوری به هوشمند تغییر می‌کند.»

وی فرسودگی ناوگان را عامل مهم دیگری در تصادفات دانست و افزود: «میانگین عمر ۷ هزار اتوبوس فعال ۱۸ سال است، در حالی که این رقم در کشورهای پیشرو ۵ سال است. بازنگری در صدور گواهی فنی اتوبوس‌ها انجام خواهد شد.»

> میانگین عمر ۷ هزار اتوبوس فعال ۱۸ سال است، در حالی که این رقم در کشورهای پیشرو ۵ سال است. بازنگری در صدور گواهی فنی اتوبوس‌ها انجام خواهد شد

کاهش قاچاق سوخت در جاده‌ها

رئیس سازمان راهداری در پاسخ به سؤال دیگری درباره کنترل قاچاق سوخت، گفت: «۴۲ میلیون لیتر سوخت روزانه در حمل‌ونقل عمومی جاده‌ای مصرف می‌شود که ۹۸ درصد آن تحت نظارت هوشمند است. سامانه‌هایی مانند بارنامه الکترونیکی و پیمایش، قاچاق سوخت در این بخش را به صفر نزدیک کرده است.»

ذخیره ۴ میلیون تنی کالای اساسی در بنادر و توسعه بنادر خزر

سعید رسولی، مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی، از موجودی ۴ میلیون تن کالای اساسی در بنادر کشور (به‌ویژه بندر امام) خبرداد و گفت: «۲۰ کشتی حامل کالاهای اساسی در حال ترخیص هستند.» وی همچنین از برنامه ساخت بنادر جدید در دریای خزر با توجه به کاهش تراز آب این دریا خبرداد.

رسولی با اشاره به جایگاه ایران در ناوگان دریایی خزر گفت: «۱۰۴ شناور از ۵۰۰ شناور فعال در خزر تحت پرچم ایران است و ایران از نظر ناوگان دارای پرچم، رتبه ۲۰ جهان را در میان ۱۷۶ کشور دارد.»

آغاز عملیات راه‌آهن رشت-آستارا و تأمین مالی آن

امین ترفع، رئیس مرکز امور بین‌الملل وزارت راه و شهرسازی، درباره پیشرفت پروژه راه‌آهن رشت-آستارا اظهار کرد: «تنها برخی جزئیات فنی در حال نهایی شدن است و پیش‌بینی می‌شود قرارداد اجرایی تا ابتدای سال ۲۰۲۶ میلادی امضا شود. عملیات اجرایی از سال آینده آغاز خواهد شد.» وی ادامه داد: «بر اساس طراحی اولیه، احجام پروژه شامل سیگنالینگ، زیرسازی، روسازی و ساختمان‌ها مشخص و قیمت‌های مربوط به هر بخش تعیین شد. تنها برخی مسائل مربوط به احجام ساختمان‌ها در حال نهایی شدن است و سایر موارد مورد توافق قرار گرفته‌اند. پیش‌بینی می‌شود پس از نهایی شدن احجام و قیمت واحد کارها طی دو تا سه هفته آینده و حداکثر تا ابتدای سال ۲۰۲۶ میلادی قرارداد اجرایی امضا شود و با تکمیل عملیات تملک تا پایان سال، از سال آینده عملیات اجرایی پروژه آغاز خواهد شد.»

وی درباره تأمین مالی پروژه افزود: «یک وام ۱٫۶ میلیارد یورویی با نرخ سود ۳ درصد از سوی روسیه برای این پروژه اختصاص یافته که شرایط مناسبی دارد.»

زنگه‌زور جایگزین مسیر ایران نمی‌شود

ترفع در پاسخ به سؤالی درباره کریدور زنگه‌زور (ارمنستان-آذربایجان) تأکید کرد: «حتی با ساخت این مسیر، کریدور ایران همچنان امن‌ترین و مقرون‌به‌صرفه‌ترین مسیر برای دسترسی آذربایجان به نخجوان باقی خواهد ماند.»

افزایش ظرفیت ناوگان هوایی از ۱۲۰ به ۲۰۰ هواپیما

غزال راهب، رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی نیز درنمایشگاه حمل‌ونقل و لجستیک با اشاره به پژوهش‌های این مرکز در خصوص نوسازی ناوگان هوایی گفت: «طرح پیشران حمل‌ونقل، با همکاری دانشگاه‌ها جلو می‌رود که مهم‌ترین بخش آن تعمیر ناوگان زمینگیر و کاهش اثر تحریم در بخش هوایی است. وی گفت: «در این طرح نسخه زیست بوم هوایی طبق مقتضیات اقتصادی و صنعتی کشور نوشته می‌شود که بر اساس آن در دولت چهاردهم با تعمیرات ناوگان تعداد هواپیماهای فعال از ۱۲۰ به ۲۰۰ هواپیما افزایش یافت.»

بنگاه

یحیی فروتن مدیرعامل بانک پارسیان شد

با تصمیم هیأت‌مدیره بانک پارسیان، یحیی فروتن به‌عنوان مدیرعامل این بانک معرفی شد. به گزارش روابط عمومی بانک پارسیان، یحیی فروتن با تصویب هیأت مدیره بانک به‌عنوان مدیرعامل بانک پارسیان منصوب شد. یحیی فروتن دانش‌آموخته حسابداری در مقطع کارشناسی ارشد است و از مدیران باسابقه شبکه بانکی و حوزه‌های مالی و اقتصادی کشور به شمار می‌رود و پیش از این مسئولیت‌های متعددی را در این حوزه عهده‌دار بوده است. عضویت در هیأت‌مدیره و قائم مقامی مدیرعامل بانک انصار، ریاست هیأت‌مدیره شرکت ایرانیان اطلس، ریاست هیأت‌مدیره شرکت تحلیلگران هوشمند فناوری اطلاعات امید و رئیس هیأت مدیره شرکت لیزینگ انصار بخشی از سوابق مدیریتی و اجرایی یحیی فروتن در حوزه مدیریتی، مالی و بانکی است. به گزارش روابط عمومی بانک پارسیان، انتصاب فروتن به عنوان مدیرعامل بانک پارسیان در شرایطی صورت می‌گیرد که این بانک با تکیه بر ظرفیت‌های مدیریتی و تخصصی، تقویت نقش‌آفرینی در نظام بانکی و توسعه خدمات مالی را در دستور کار خود قرار داده است.

فناوری و نوآوری، کلید طلایی توسعه صنعت مس ایران

خبرگان، فعالان حوزه فناوری، مدیران صنعتی و دانشگاهیان معتقدند فناوری و نوآوری تنها راه‌حل پایدار برای ارتقای صنعت مس ایران و خروج از چرخه خام‌فروشی است؛ چالشی که حل آن مستلزم همکاری عمیق صنعت، دانشگاه و شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین ایجاد اکوسیستمی پویا برای کارآفرینی فناورانه است. به گزارش پایگاه خبری مس‌پرس، در جریان دومین روز رویداد ملی ایده‌های فناورانه و نوآورانه در زنجیره ارزش مس، پنل تخصصی با موضوع «توسعه فناوری در زنجیره ارزش مس» ۲۳ آذرماه در محل تالار خیام دانشگاه ولیعصر(عج) شهر رفسنجان برگزار شد. این پنل با حضور خبرگان، مدیران صنعتی، دانشگاهیان و فعالان حوزه فناوری، به بررسی نقش فناوری، نوآوری و کارآفرینی در تحول صنعت مس پرداخت و اهمیت همکاری عمیق بین صنعت، دانشگاه و شرکت‌های دانش‌بنیان را برجسته کرد.

فناوری، نیروی محرکه آینده صنعت مس

ضیاءالدین پورکریمی، مدیر مرکز تحقیقات فناوری مواد معدنی، با اشاره به اهمیت این رویداد ملی گفت: «رویداد ملی ایده‌های فناورانه و نوآورانه در زنجیره ارزش مس اتفاقی بسیار امیدبخش است و می‌تواند نقش پررنگی در آینده صنعت مس ایفا کند.» وی افزود: «اهمیت بهره‌گیری از ایده‌های نوآورانه و فناورانه بسیار بالاست و می‌توان از طریق این ایده‌ها، بهره‌وری قابل توجهی در صنعت مس ایجاد کرد.» پورکریمی همچنین تأکید کرد: «برای تحقق اهداف برنامه هفتم در صنعت مس، باید به‌صورت جدی به فناوری‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان تکیه کنیم و این رویکرد را به‌معنای واقعی کلمه در دستور کار قرار دهیم.»

آگهی مناقصه
شماره ۴۱۰۴۱۲۵ نوبت اول
شرکت ملی صنایع مس ایران با عنوان مناقصه‌گزار در نظر دارد پروژه "اجرای ممیزی فنی سطح۳ انرژی بر اساس ISO50002 و پیاده‌سازی اجرای سیستم مدیریت بازدهی آب بر مبنای استاندارد ISO46001" را به شرکت‌ها یا مؤسسات واجد صلاحیت واگذار نماید. مقتضی است جهت کسب اطلاعات بیشتر به وب‌سایت‌های رسمی این شرکت به شرح ذیل مراجعه نمایید.
www.nicico.com
www. sarcheshmeh.nicico.com
www.dargah.nicico.com
www. shahrbabak.nicico.com

آگهی مناقصه
شماره ۴۱۰۴۱۲۳ نوبت اول
شرکت ملی صنایع مس ایران در نظر دارد: "ارائه خدمات مشاوره، مهندسی و مدیریت، نظارت کارگاهی و عالیه برای پروژه‌های بازسازی و نوسازی صنعتی در کارخانجات جانبی میدوک" را به شرکت‌ها یا مؤسسات واجد صلاحیت واگذار نماید. مقتضی است جهت کسب اطلاعات بیشتر به وب‌سایت‌های رسمی این شرکت به‌شرح ذیل مراجعه نمایید.
www.nicico.com
www. sarcheshmeh.nicico.com
www.dargah.nicico.com
www. shahrbabak.nicico.com

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی به طور فوق‌العاده نوبت دوم
شرکت تعاونی خدمات پشتیبانی کارکنان بنیاد ملی نخبگان
(به‌شماره ثبت ۴۹۲۶۲۰)
زمان و تاریخ جلسه: ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۴
مکان جلسه: تهران، خیابان آزادی، بین خیابان نواب و رودکی، پلاک ۲۰۹، طبقه چهارم
دستور جلسه: ۱. تعیین روزنامه کثیرالانتشار و روزنامه علی‌البدل برای درج آگهی‌های شرکت؛ ۲. انتخاب هیأت‌مدیره و بازرس با بازرسان ۳. عضویت افراد جدید؛ ۴. تصویب بودجه جاری؛ ۵. رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت و تصویب صورت‌های مالی سال ۱۴۰۳؛ ۶. اخذ تصمیم نسبت به ذخایر و پرداخت سود و مازاد درآمد و تقسیم آن طبق اساسنامه
هیأت‌مدیره

آگهی مناقصه عمومی صنایع خودروسازی شهید شاهمرادی اصفهان
شماره مناقصه ۱۰۰-۱۴۰۴/۱۰۰
این صنایع در نظر دارد انجام خدمات زیر را از طریق مناقصه به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه شرکت‌هایی که در این زمینه دارای تجربه، تخصص و توانایی لازم می‌باشند می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی ظرف مدت ۱۰ روز ضمن هماهنگی با شماره تلفن ۰۳۱۵۲۳۲۲۷۴۳ و تلفکس ۰۳۱۵۲۳۲۲۹۹۲ جهت دریافت فرم پیشنهاد قیمت و شرکت در مناقصه ارتباط حاصل نمایند.
۱- ساخت قطعات فایبرگلاس خودرو
الف-مهلت دریافت اسناد: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶
ب-مهلت تحویل اسناد: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶
ج-زمان بازگشایی: روز دوشنبه ۱۴۰۴/۱۰/۰۸
هزینه درج آگهی بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.
روابط عمومی صنایع شهید شاهمرادی زرین خودرو (اصفهان)

آگهی مناقصه عمومی صنایع خودروسازی شهید شاهمرادی اصفهان
شماره مناقصه ۹۹-۱۴۰۴/۱۰۰
این صنایع در نظر دارد اقلام ذیل را از طریق مناقصه از تأمین‌کنندگان واجد شرایط خریداری نماید. لذا کلیه شرکت‌هایی که در این زمینه دارای تجربه، تخصص و توانایی لازم می‌باشند می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی ظرف مدت ۱۰ روز ضمن هماهنگی با شماره تلفن ۰۳۱۵۲۳۲۲۷۴۳ و تلفکس ۰۳۱۵۲۳۲۲۹۹۲ جهت دریافت فرم پیشنهاد قیمت و شرکت در مناقصه ارتباط حاصل نمایند.
۱- خرید پدال گاز اتوبوس شهری
الف-مهلت دریافت اسناد: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۷
ب-مهلت تحویل اسناد: تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
ج-زمان بازگشایی: روز دوشنبه ۱۴۰۴/۱۰/۱۵
هزینه درج آگهی بر عهده برنده مناقصه می‌باشد.
روابط عمومی صنایع شهید شاهمرادی زرین خودرو (اصفهان)

مناقصه شماره ۳۹/۲۲۳۴۸
(موضوع ماده ۷ آیین‌نامه اجرایی نظام مستند سازی)
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان جنوبی
در نظردارد خرید دو دستگاه تریلی کمرشکن دو محور به‌شرح جدول ذیل و بر اساس مشخصات فنی منضم به اسناد مناقصه را از طریق برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای به مناقصه‌گران واجد شرایط واگذار نماید:

مشخصات	خرید دو دستگاه تریلی کمرشکن دو محور
محل تحویل	بیرجند
برآورد اولیه	۶۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
مبلغ تضمین شرکت درمناقصه	۳/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
نوع تضمین شرکت در مناقصه	ضمانت‌نامه بانکی
مدت قرارداد	۳۰ روز

۱- نوع فراخوان: فراخوان عمومی یک مرحله‌ای
۲- نام دستگاه مناقصه‌گزار: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان جنوبی
۳- موضوع مناقصه: خرید دو دستگاه تریلی کمرشکن دو محور
۴- زمان دریافت اسنادمناقصه: ازساعت ۸ روز سه‌شنبه مورخه ۱۴۰۴/۰۹/۲۵ الی ساعت ۱۳ روز شنبه مورخه ۱۴۰۴/۰۹/۲۹
۵- مهلت ارائه پیشنهاد قیمت مناقصه: تا ساعت ۱۳روز سه‌شنبه ۱۴۰۴/۱۰/۰۹
۶- محل دریافت اسناد مناقصه: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان جنوبی - معاونت برنامه‌ریزی و پشتیبانی
۷- تضمین شرکت در مناقصه: ضمانت‌نامه بانکی که می‌بایست تا ساعت ۱۳ مورخه ۱۴۰۴/۱۰/۰۹ تحویل دبیرخانه حراست بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان جنوبی واقع در بیرجند-خیابان پاسداران-نبش پاسداران ۳۰ - اداره کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی خراسان جنوبی
۸- مدت اعتبار پیشنهاد ها: از آخرین روز مهلت تحویل پیشنهادات به مدت ۳ ماه معتبر باشد.
۹- تاریخ بازگشایی: ساعت ۱۰روز چهارشنبه مورخه ۱۴۰۴/۱۰/۱۰
۱۰- شرایط مناقصه‌گران: برای اشخاص حقیقی تصویر شناسنامه و کارت ملی برابر با اصل شده و گواهی امضا و برای اشخاص حقوقی:
۱۱- تصویر برابر اصل شده اساسنامه شرکت - تصویر برابر اصل شده کپی شناسنامه و کارت ملی صاحبان امضا - تصویر برابر اصل شده آخرین آگهی تغییرات شرکت - تصویر برابر اصل شده گواهی‌نامه ثبت‌نام مؤدیان مالیاتی اشخاص حقیقی وحقوقی - تصویر برابر اصل شده گواهی‌نامه ثبت‌نام در مالیات بر ارزش افزوده - گواهی امضای صاحبان امضای شرکت و تطبیق نمونه امضا آنها با امضاکنندگان قرارداد
۱۲- پرداخت مبلغ کل قرارداد به‌صورت نقدی می‌باشد. حفظ قدرت خرید براساس دستورالعمل‌های جاری محاسبه و پرداخت خواهد شد.
شناسه: ۲۰۷۳۴۹۰

آگهی تجدید مناقصه عمومی
خرید مواد شیمیایی سایت ۲ پتروشیمی سبلان
نوبت اول
شرکت صنایع پتروشیمی سبلان در نظر دارد مواد شیمیایی مورد نیاز آزمایشگاه سایت ۲ را از متقاضیان واجد صلاحیت خریداری نماید.
متقاضیان می‌توانند اسناد مناقصه را از طریق وب‌سایت WWW.SABALANPICO.COM مشاهده و تکمیل نمایند.
به همین منظور از کلیه متقاضیان واجد شرایط دعوت به‌عمل می‌آید از تاریخ نشر آگهی تا تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ نامه اعلام آمادگی و پاکات پیشنهاد فنی و مالی خود را به آدرس تهران- شهرک غرب، بلوار شهید دادمان، نرسیده به پل یادگار امام، کوچه احمد تنگستانی، نبش میلاد دوم، پلاک ۱۶، شرکت صنایع پتروشیمی سبلان ارسال نمایند.
ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه: ۳،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (سه میلیارد ریال)
برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تماس (۲۹۸۳)۸۸۵۶۴۶۲۰-۰۲۱ تماس حاصل نمایید.
شرکت صنایع پتروشیمی سبلان

فراخوان تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی
نوبت اول
شرکت صنایع پتروشیمی سبلان (سهامی خاص) به‌عنوان مناقصه‌گزار در نظر دارد اجرای عملیات موضوع بند یک فراخوان حاضر را از طریق برگزاری تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای همراه با ارزیابی کیفی به یکی از اشخاص حقوقی واجد شرایط واگذار نماید.
۱- موضوع مناقصه:
خرید کاتالیست استیم ریفرمینگ مجتمع صنایع پتروشیمی سبلان
شماره مناقصه SPIC-CPC-04-45/2
۲- زمان و نحوه توزیع اسناد مناقصه:
۲،۱. متقاضیان جهت دریافت اسناد مناقصه می‌بایست به سایت پتروشیمی سبلان به نشانی الکترونیکی WWW.SABALANPICO.COM بخش تأمین‌کنندگان / مناقصه و مزایده مراجعه و نسبت به دریافت اسناد مناقصه اقدام نمایند.
۲،۲. مدت زمان مراجعه به سایت الکترونیکی جهت بارگذاری اطلاعات و دریافت اسناد مناقصه از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت ۱۴۰۴/۱۰/۰۱ اعلام می‌گردد. (یک هفته از تاریخ نشر اولین آگهی)
۲،۳. متقاضیان درصورت اختلال در اینترنت و عدم دسترسی و دریافت اسناد مناقصه از طریق سامانه مندرج در بند ۲،۲، می‌توانند پس از تماس با شماره تلفن: ۲۷-۸۸۵۶۴۶۲۰ داخلی ۲۹۷۴، درصورت عدم مانع و رادع قانونی، نماینده خود را به‌صورت حضوری از ساعت ۸:۳۰ تا پایان وقت اداری مندرج در بند ۲،۲ به کمیسیون معاملات پتروشیمی سبلان معرفی و اسناد مناقصه را دریافت نمایند.
۳- زمان و نحوه تحویل پاکات مناقصه: مناقصه‌گران می‌بایست پاکات مناقصه خود را حداکثر تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ به‌صورت حضوری به آدرس استان تهران- شهرستان تهران- بلوار دادمان- نرسیده به پل یادگار امام (ره)- کوچه شهید احمد تنگستانی- میلاد دوم- پلاک ۱۶- شرکت صنایع پتروشیمی سبلان- طبقه چهارم -کمیسیون معاملات تحویل نمایند.
۴- مدت اعتبار پیشنهادات: سه ماه از تاریخ تحویل پاکات می‌باشد.
امور حقوقی و پیمان‌ها

ترکیب کالاها برای دریافت ارز مشخص شد؛ تقاضا برای ارز وارداتی واقعی می‌شود؟

صف تأمین و تخصیص ارز کوتاه‌تر می‌شود

گزارش

بمانجان ندیمی
گروه اقتصادی

ترکیب کالاها در تالار یک و دو ارزی مرکز مبادله مشخص شد. قرار گرفتن کالاها در تالارهای یک و دو با توجه به سطح اثربخشی آنها در تولید ناخالص داخلی و موضوعاتی مانند اشتغال و اثرگذاری بر تورم صورت خواهد گرفت.

بانک مرکزی نیز آمادگی خود را برای تأمین نیازهای ارزی کالاهایی که تولید ارزآور دارند، بویژه دارو را اعلام کرده است. تأمین مواد اولیه و ماشین‌آلات تولید در صدر این لیست قرار گرفته‌اند. فعالان اقتصادی اعتقاد دارند که این تصمیم و اولویت‌بندی و به نوعی تعمیق تالار دوم می‌تواند به کوتاه‌تر شدن صف تخصیص و تأمین ارز منجر شود. از این رو مسیر رفع تعهد ارزی صادرکنندگان از یک سو و تأمین ارز واردات از سوی دیگر تسهیل خواهد شد.

تصمیم برای تالار یک و دو

بر اساس آنچه در نشست رئیس کل بانک مرکزی با وزیران صمت و بهداشت و درمان به منظور بررسی دقیق نیازهای ارزی دو وزارتخانه و اولویت‌های اعلامی آنها در ثبت سفارشات ارزی‌شان مطرح شد، محمدرضا فرزین رئیس کل بانک مرکزی با تأکید بر اهمیت تولید و ضرورت توجه به تأمین مواد اولیه و ماشین‌آلات تولید، آمادگی بانک مرکزی برای تأمین نیازها در جهت افزایش تولید بویژه تولیدات ارزآور را اعلام کرد.

ایرنا دراین باره نوشت: «در این جلسه ترکیب کالاهایی که می‌توانند در تالار یک و تالار دو مرکز مبادله قرار بگیرند با توجه به سطح اثربخشی آنها در تولید ناخالص داخلی و موضوعاتی مانند اشتغال و اثرگذاری بر تورم مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نتیجه نهایی پس از آماده‌سازی سامانه‌ها برای اعمال تغییرات ابلاغ خواهد شد.»

همچنین موضوع تسریع در پرداخت‌های ارزی برای کالاهایی که کد تخصیص دریافت کرده‌اند نیز مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد اقدامات لازم برای تسریع در تأمین منابع ارز برای کالاهای اساسی و دارو با همکاری وزارتخانه نفت و بانک‌های عامل فعال در بازار ارز تجاری و کارگزاری‌های فعال انجام شود. در این نشست‌ها، با تأکید بر ترکیب کالاها در تالار یک و دو ارزی مرکز مبادله، مذاکرات و بررسی‌های دقیق و کارشناسی برای تأمین ارز کالاهای اساسی و دارو و صنایع انجام شد.

همچنین مقرر شد نسبت به بررسی دقیق‌تر ثبت سفارش‌ها و بازسازی و اصلاح روند ثبت سفارش‌ها از سوی وزارتخانه‌های مربوطه اقدام شود. بانک مرکزی نیز براساس تعدیلات و اصلاحات انجام شده نسبت به تخصیص ارز در اولویت‌های اعلامی وزارتخانه‌های مذکور اقدامات لازم را انجام دهد.

همچنین در خصوص ترکیب کالاها در تالار یک و دو ارزی مرکز مبادله و نحوه عمق بخشی به تالار دوم مذاکره شد و توافقات لازم به منظور توسعه و برخورداری سریع‌تر شرکت‌ها از ارز در تالار دوم تا روزهای آتی صورت پذیرفت.

در نهایت به دستور رئیس کل بانک مرکزی، کمیته تخصصی رصد تأمین ارز کالاهای اساسی و دارو با حضور نمایندگان وزارتخانه‌ها تشکیل و روزانه این موضوع پیگیری می‌شود.

زیرمیزی در تالار دوم؟

جدیدترین نشست کمیسیون مدیریت واردات اتاق ایران، موضوع بحث را به چالش‌های تالارهای مبادله‌ای اختصاص داد. از جمله مواردی که در این نشست به آن اشاره شد، ایجاد پدیده زیرمیزی در تالار دوم مبادله ارزی بود که فعالان اقتصادی دلیل آن را عدم شفافیت می‌دانند.

رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق ایران دراین باره گفته است: «به ازای هر دلار، ۴ هزار تومان مطالبه می‌شود تا دو طرف را به هم وصل کنند و این موضوع هزینه مضاعفی را به واردات تحمیل می‌کند؛ با اینکه در هیچ سندی هم قید نمی‌شود و دلیل این اتفاق، عدم شفافیت نرخ ارز و عدم شناخت طرفین عرضه‌کننده و خریدار از یکدیگر است.»

احمد فرشچیان در این نشست که با حضور رئیس هیأت مدیره مرکز مبادله ارز و طلای ایران برگزار شده، عنوان کرده است: «اگر چه صف انتظار، ۱۴ روزه توافق شده بود اما نه در تالار یک و نه در تالار دوم اجرا نمی‌شود و به همین دلیل تجار بیشتر سراغ روش مبادله مستقیم می‌روند. اما به دلیل اینکه طرفین یکدیگر را نمی‌شناسند زیرمیزی‌ها به جریان افتاده است. البته قرار بود صف تخصیص گروه کالایی تالار یک و دو جدا از هم باشند اما این اتفاق نیفتاده است.»

> رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق ایران: دولت به دنبال تعمیق تالار دوم است که تصمیم درستی است. چرا که نرخ ارز در بازار دوم به بازار غیررسمی نزدیک‌تر است. البته پیش‌بینی می‌شود در تالار دوم ۲۲ میلیارد دلار مبادله شود که این رقم را بر اساس سابقه واردات و صادرات اعلام کرده‌اند

بانک‌ها همراهی نکرده‌اند

محمد آرام، رئیس هیأت مدیره مرکز مبادله ارز و طلای ایران در پاسخ به سخنان فعالان اقتصادی چنین توضیح داده است: «تالار دوم دو بخش دارد. یک بخش با محوریت نقل و انتقال ارز با عاملیت بانک‌ها ست و روش غیرمستقیم است؛ ولی در بخش دوم دو مجموعه صادراتی و وارداتی با هم تعامل کرده و خودشان ارز را جابه‌جا می‌کنند که با عنوان معاملات مستقیم یا تهاتری است. تلاش کردیم بانک مرکزی دخالتی در حجم و مقدار تبادلات نداشته باشد و نرخ بر اساس عرضه و تقاضا نوسان دارد. به دلیل اینکه حجم کل ارز کاهش یافته و تمرکز وزارت صمت نیز بر واردات کالاهای بزرگ مثل خودروست، تخصیص بیشتری در این قسمت داده است. آنچه مربوط به کالاهای غیر بزرگ بوده تخصیص‌ها منجر به معامله نشده است. ثبت سفارش زیر ۱۰۰ هزار دلار تخصیص نشده یا چون بالا نبوده ریال آن تأمین نشده و بانک‌ها هم همراهی نکرده‌اند و این گروه‌ها نتوانسته‌اند واردات کنند. لذا در مورد این گروه‌ها تصمیم گرفتیم که بدون صف تخصیص‌شان انجام شود که صنایع کوچک با مشکل مواجه نشوند.»

به گفته او، بیش از ۹۵ درصد صادرات کشور توسط ۴۰۰ شرکت انجام می‌شود. درحالی که برای خرید و واردات کالا بیش از ۱۶ هزار بازرگان این کار را انجام می‌دهند. در مبادلات غیرمستقیم فروشنده قابلیت ردیابی ندارد که چه کسی خریدار است که زیرمیزی داشته باشد. در مبادلات مستقیم دو طرف می‌توانند توافق کنند؛ ولی انتظار ما محقق نشد. چون صادرکنندگان و واردکنندگان خرد زیادی وارد مرکز مبادله نشده‌اند.

صف تالار اول و دوم جدا می‌شود

آرام اظهار کرد: «درباره مقوله شفافیت چند اقدام انجام دادیم تا افراد حقیقی و حقوقی بتوانند عرضه و تقاضا و حجم مبادلات را در هر روز ببینند. الان اگر کسی به عنوان شخص حقیقی وارد مرکز شود، می‌تواند حجم عرضه و تقاضاها را ببیند. در مورد شخصیت‌های حقوقی هم ۸۰ درصد کار انجام شده، اما تا پایان هفته آینده این امر برای آنها هم محقق خواهد شد.»

او افزود: «صف تخصیص گروه کالایی یک و دو هم ظرف چند روز آینده دقیق مشخص می‌شود. تفکیک‌ها قطعی شده و تا دو هفته آینده دوره انتقال تمام شده و کسانی که بازار اول و کسانی که بازار دوم هستند کاملاً از هم جدا می‌شوند.»

رئیس مرکز مبادله با بیان اینکه نظام اولویت بندی تخصیص ارز با مشکلات جدی روبه‌رو است، گفت: «خوب است اتاق ایران با همراهی وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و صمت وقت بگذارند و در معاملات مستقیم موارد استثنا را مشخص کنند. اگر کالایی مورد نیاز است مثل گوشت و برنج... از صف‌ها مستثنا شوند. در حال حاضر اولویت‌های تخصیص خیلی باز هستند. اما اگر این اولویت‌ها مشخص باشند هر وقت اولویت یک تأمین شد، می‌توانیم سراغ تأمین ارز اولویت دو برویم و الی آخر. این اولویت‌گذاری باید در صمت و جهاد کشاورزی اعمال شود؛ ولی نشده است.»

ارز تالار اول و دوم از کجا تأمین می‌شود؟

برش

احمد فرشچیان رئیس کمیسیون مدیریت واردات اتاق ایران در گفت‌وگو با «ایران» در خصوص جزئیات عرضه و تقاضا در تالار اول و دوم چنین گفته است: «در حال حاضر برای واردات بجز بازار غیررسمی، سه نرخ ارز وجود دارد. کالاهای گروه ۲۱، کالاهای اساسی هستند که هنوز از دلار ۲۸۵۰۰ تومانی استفاده می‌کنند. ارز مورد نیاز این گروه از فروش نفت است که پیش‌بینی شده ۸ میلیارد دلار است. در تالار اول کالاهای گروه ۲۲ قرار گرفته‌اند که مواد اولیه تولید هستند و ارز آنها از سوی فولادی‌ها، پالایشی ها و پتروشیمی‌ها تأمین می‌شود. نرخ این ارز حدوداً ۷۳ هزار تومان است. در تالار دوم نیز کالاهای گروه ۲۳، ۲۴، ۲۵ و ۲۶ تأمین ارز می‌شوند که صادرکنندگان محصولات کشاورزی و صنعتی و خرد ارز واردات این گروه را تأمین می‌کنند. قیمت ارز مبادله‌ای در این تالار نیز حدوداً ۱۰۶ تا ۱۰۷ هزار تومان است.»

او عنوان کرده است: «چنانچه فولادی‌ها، پتروشیمی‌ها و پالایشی‌ها بتوانند ۸۰ درصد ارز خود را در تالار اول بفروشند، می‌توانند ۲۰ درصد باقی مانده را در تالار دوم مبادله کنند.»

به گفته فرشچیان، دولت به دنبال تعمیق تالار دوم است که تصمیم درستی است. چرا که نرخ ارز در بازار دوم به بازار غیررسمی نزدیک‌تر است. البته پیش‌بینی می‌شود در تالار دوم ۲۲ میلیارد دلار مبادله شود که این رقم را بر اساس سابقه واردات و صادرات اعلام کرده‌اند. او به جلسه اخیر بانک مرکزی با وزارت صمت و بهداشت اشاره و اظهار کرده است: «دسته‌بندی کالاها برای تالار اول و دوم می‌تواند تأثیرگذار باشد. چراکه بخش خصوصی همواره به دنبال واقعی‌تر شدن نرخ ارز بوده و در تالار اول به دلیل نظارت‌ها و کنترل‌های نامحسوس نرخ ارز، صادرکننده نیز تمایلی برای عرضه ارز ندارد. اما تعمیق تالار دوم می‌تواند انگیزه ورود ارز به کشور را افزایش دهد و صف‌های تخصیص و تأمین ارز کوتاه شود. همچنین تقاضاها برای واردات واقعی‌تر از قبل خواهد شد و سوءاستفاده از ارز کاهش خواهد یافت.»

آگهی مناقصه (عمومی یک مرحله‌ای)
شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس
Persian Gulf Fajr Energy Co.
شماره ۴۰۴/۰۷۸ نوبت دوم
شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس در نظر دارد خدمات عملیات طبخ و توزیع غذا و خدمات رستوران مورد نیاز مجتمع خود را واقع در ماهشهر، منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی بندر امام خمینی (ره) سایت ۲ از طریق مناقصه عمومی یک مرحله‌ای بدون ارزیابی کیفی به اشخاص توانمند و واجد شرایط در این زمینه واگذار نماید.
۱- مهلت دریافت اسناد مناقصه: ۱۰/ده روز پس از انتشار نوبت دوم آگهی به نشانی تارنمای شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس به آدرس https://dargah.fepg.ir، بخش مناقصه/مزایده، مناقصه شماره ۴۰۴/۰۷۸ و یا همچنین متقاضیان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر و دریافت اسناد مناقصه بعد از انتشار آگهی به نشانی سایت اینترنتی شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس به نشانی www.fepg.ir مراجعه نمایند. (این اقدام موجد هیچ‌گونه حقی نخواهد بود)
۲- آخرین مهلت تسلیم پاکت‌های مناقصه (الف، ج): ۱۰/ده روز پس از خاتمه مهلت دریافت اسناد مناقصه به نشانی خوزستان بندرامام خمینی (ره) - منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی - شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس- سایت ۲ - کدپستی: ۶۳۵۶۱۷۸۷۲۱ - صندوق‌پستی: ۱۱۷ - دبیرخانه کمیسیون معاملات می‌باشد.
۳- تلفن تماس: ۰۶۱-۵۲۱۷۱۳۹۷ و ۰۶۱-۵۲۱۷۱۴۰۱ - نمابر ۰۶۱-۵۲۱۷۱۳۹۴
۴- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (هشتاد میلیارد ریال) به‌صورت ضمانت‌نامه بانکی معتبر یا سپرده نقدی در وجه شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس می‌باشد.
۵- زمان گشایش پاکت‌های مناقصه: متعاقباً اعلام می‌شود.
روابط عمومی شرکت فجر انرژی خلیج‌فارس

آگهی تامین نیروی انسانی
شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی
در شرکت‌های وابسته (غیر دولتی) زیر مجموعه شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی در سال ۱۴۰۴
شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی در نظر دارد نیازهای نیروی انسانی خود در شرکت‌های مدیریت تولید برق (نیروگاه‌ها) را به استناد مجوز صادره توسط وزارت نیرو و براساس موافقت مجمع عمومی شرکت‌های مذکور، به تعداد ۲۰۰ نفر برای اشتغال درمشاغل نکنسینی، کمک کارشناسی و کارشناسی از میان فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تامین نمایند. داوطلبان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر و ثبت نام به آدرس https://azmoon.nri.ac.ir/azmoon87 مراجعه نمایند.
دفتر روابط عمومی شرکت بهره‌برداری نیروگاه طرشت

نوبت اول
آگهی تجدید فراخوان
شرکت پالایش نفت تهران (سهامی عام)
۷۷۰۰۴۰۴۲۷۶ / ت ک م ع / ۲۳۱۴
تأمین
Electrical Heater
آخرین مهلت ارسال مدارک، طبق بند ۴ صفحه ۲ اسناد مناقصه تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخه ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ می‌باشد. برای کسب اطلاعات بیشتر و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه به سایت شرکت (www.torc.ir) بخش فراخوان‌ها مراجعه فرمایید.
TORC TENDERS
روابط عمومی شرکت پالایش نفت تهران

آگهی فراخوان شناسایی و ارزیابی کیفی مناقصه‌گران
موضوع: ساخت و تعویض دو عدد سوپر هیتر بویلرهای واحد الفین (به‌صورت PC)
شماره مناقصه: PID-040395 نوبت اول
شرکت پتروشیمی ایلام به استناد مجوز صادره از کمیسیون معاملات، در نظر دارد ساخت و تعویض دو عدد سوپر هیتر بویلرهای واحد الفین (به‌صورت PC) PID-040395 مطابق مشخصات درج شده در اسناد مناقصه را از طریق مناقصه عمومی دو مرحله‌ای با ارزیابی کیفی انجام نماید.
لذا بدینوسیله از شرکت‌های واجد شرایط دعوت می‌گردد در صورت تمایل به شرکت در این مناقصه، از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۵ به تارنمای شرکت پتروشیمی ایلام به نشانی www.ilampetro.com /بخش کمیسیون معاملات / زیر بخش مناقصات مراجعه و نسبت به دریافت اسناد ارزیابی کیفی اقدام و حداکثر تا ساعت ۱۵:۰۰ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ پاکت ارزیابی کیفی را صرفا در قالب (CD/FLASHMEMORY) به یکی از دو آدرس ذیل تحویل دهند: (درج شماره تماس موبایل، آدرس ایمیل و شماره مناقصه بر روی پاکات با مهر شرکت الزامی می‌باشد.)
تهران - میدان شیخ بهایی - پلاک ۱۸ - ساختمان رایان ونک - طبقه هفتم - واحد ۷۰۱- واحد کمیسیون معاملات
ایلام - چوار - نرسیده به روستای آبزا - مجتمع پتروشیمی ایلام - دبیرخانه کمیسیون معاملات
مناقصه‌گران باید توانایی ارائه تضامین معتبر بانکی یا فیش واریزی به مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال (پنج میلیارد ریال) را داشته باشند، که در زمان وصول پاکات (الف - ب - ج) اخذ می‌گردد.
سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه آمده است. در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر مناقصه‌گران می‌توانند با شماره همراه ۰۹۹۱۲۰۵۳۷۵۶ یا شماره تلفن: ۰۸۴-۳۸۳۹۰۰۰۰ داخلی ۴۲۱۵-۲۲۱۳ تماس حاصل فرمایند.
آدرس: ایلام - چوار - نرسیده به روستای آبزا - مجتمع پتروشیمی ایلام
تارنمای شرکت: www.ilampetro.com / بخش کمیسیون معاملات / زیر بخش مناقصات
تلفن: ۰۸۴۳۸۳۹۰۰۰۰ داخلی ۴۲۱۵-۲۲۱۳ فکس: ۰۸۴۳۲۷۲۳۹۴۸ کدپستی: ۶۹۳۶۱۵۹۷۰۰

آگهی فراخوان عمومی فروش اراضی
شماره ۱۴۰۴-۷ نوبت اول
شرکت عمران شهر جدید پرند، حسب سی امین جلسه هیأت‌مدیره مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۵ در نظر دارد؛ تعداد محدودی از اراضی با کاربری تجاری، مسکونی، آموزشی، ورزشی و نیروگاه خورشیدی با شرایط مندرج در جدول فراخوان و از طریق فراخوان عمومی به‌صورت نقد و اقساط با بهره‌گیری از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت و با شماره مزایده ۲۰۰۴۰۰۱۰۷۷۰۰۰۰۰۷ را به‌صورت الکترونیکی واگذار نماید.
نوع و تضمین شرکت در فراخوان: ارائه ضمانت‌نامه بانکی (معادل ۵٪ قیمت پایه) با حداقل اعتبار ۳ ماهه به نفع شرکت عمران شهر جدید پرند و یا واریز وجه به‌حساب سپرده شماره IR ۷۱۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۰۳۷۹۰۷۱۴۵۷۲۹ (شماره شبا ۴۰۰۱۰۳۷۹۰۷۱۴۵۷۲۹) (شناسه واریز ۹۶۰۲۸۵۱۲۰۱۵۸۸۷۷۴۳۶۹۱۲۷۲۹) نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به‌نام تمرکز وجوه سپرده شرکت عمران شهر جدید پرند قابل پرداخت در کلیه بانک‌ها از طریق سیستم سانتا و پایا. شناسه ملی شرکت عمران: ۱۰۱۰۰۰۹۹۳۹۸ - شماره ثبت: ۷۸۴ کد اقتصادی: ۴۱۱۱۴۵۶۹۹۸۷۸ کدپستی ۳۷۶۳۷۸۵۱۵۵ (درصورت شرکت در فراخوان بیش از یک قطعه ضمانت‌نامه هر کدام بابستی جداگانه ارائه گردد - در ضمن ضمانت‌نامه باید به‌نام فرد یا شرکتی که در فراخوان شرکت می‌نمایند صادر گردد.)
• داشتن چک صیادی جدید (بنفش) به‌نام برنده فراخوان (فاقد چک برگشتی) الزامی می‌باشد.
مهلت شرکت در فراخوان و تحویل اسناد و پیش نویس قرارداد پس از مطالعه دقیق و تکمیل و امضا و بارگذاری آن در سامانه آن به‌شرح ذیل می‌باشد:
۱- دریافت اسناد از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) از مورخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ ساعت ۰۸:۰۰ تا مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ ساعت ۱۹:۰۰ و پیشنهاد قیمت در سامانه تا ۱۴۰۴/۱۰/۱۶ ساعت ۱۹:۰۰ می‌باشد.
• درصورت عدم دریافت اسناد قطعه مورد نظر از سامانه ستاد در زمان تعیین شده، قادر به ارائه پیشنهاد قیمت در سامانه نخواهید بود.
۲- مهلت تحویل اصل اسناد، مجوزها و ضمانت‌نامه به شرکت عمران: از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت ۱۴۰۴/۱۰/۱۶ ساعت ۱۴:۰۰
۳- محل تحویل اسناد، مجوزها و اصل ضمانت‌نامه یا فیش واریزی بانکی (بعد از بارگذاری در سامانه): دبیرخانه شرکت عمران شهر جدید پرند
۴- تاریخ بازگشایی پیشنهادات چهارشنبه ۱۷ دی ۱۴۰۴ رأس ساعت ۹:۰۰ صبح (سالن اجتماعات شرکت عمران پرند)
• کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهادات و بازگشایی و کلیه اطلاعات املاک و مستغلات شامل مشخصات و شرایط از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است متقاضیان مراحل ثبت‌نام درسایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند.
مرکز پشتیبانی و راهبری سامانه- ۱۴۵۶ سایت سامانه www.setadiran.ir
متقاضیان جهت دریافت اطلاعات بیشتر می‌توانند به آدرس: کیلومتر۳۰ آزاد راه (تهران- ساوه) شهر جدید پرند -بلوار شهید سردار سلیمانی- فاز ۴-خیابان ۲۲ بهمن -خیابان ۱۲ فروردین - شرکت عمران شهر جدید پرند- اداره املاک و یا وب‌سایت شرکت عمران به آدرس ذیل مراجعه نمایند:
www.parand.ntdc.ir تلفن تماس: ۵۷۴۱۳۰۰۰ داخلی ۵۹۹ یا ۵۶۷۹۵۵۸۰
- چنانچه شرکت‌کنندگان در فراخوان دارای مطالبات قطعی بیش از میزان سپرده تودیعی مقرر باشند، مطالبات مزبور به میزان سپرده مورد نظر منظور و از تودیع نقدی سپرده معاف خواهند بود. (ارائه تأییدیه واحد مالی برای هر قطعه به‌صورت جداگانه)
- چنانچه برنده مزایده از پیمانکاران دارای مطالبات قطعی معادل بخش نقدی فراخوان باشند، ارائه تأییدیه قطعی مالی به جای واریز بخش نقدی قابل پذیرش است.
- قطعات ۹۷۱۴/۱ و ۹۷۱۴/۱۱ مسکونی در ردیف‌های ۱۲ و ۱۳ از شمول تهاتر مستثنی هستند. (غیرقابل تهاتر با مطالبات پیمانکاران)
- برنده فراخوان مکلف به واریز مبلغ نقدی با اعلام مطالبات (تأییدیه مالی) ظرف مدت مقرر در نامه ابلاغ واریز وجه شرکت عمران و مطابق شرایط جدول فراخوان عمومی فروش اراضی ۱۴۰۴-۷ می‌باشد و عدم یا تأخیر واریز در مهلت مقرر به منزله انصراف از فراخوان بوده و شرکت عمران نسبت به ضبط سپرده به نفع دولت اقدام و هیچ‌گونه حقی برای برنده متصور نیست.
- اراضی با وضعیت موجود واگذار می‌گردد و متقاضی مکلف به حضور در محل، بازدید قطعه مورد نظر و بررسی کلیه جوانب مورد معامله اعم از توپوگرافی و عوارض و غیره... می‌باشد.
- اشخاص حقیقی یا حقوقی که به شرکت عمران بدهکار باشند حق شرکت در فراخوان را نخواهند داشت و درصورت برنده شدن سپرده ایشان ضبط و اعلام برنده شدن ایشان ملغی و نفر دوم به‌عنوان برنده اعلام خواهد گردید.
- قانون (منع مداخله صاحب منصبان دولتی - وزراء و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت درمعاملات دولتی وکشوری مصوب ۱۳۳۷) جاریست.
شرکت عمران شهر جدید پرند

ایران
ویژه تهران
فقط با یک تماس مشترک روزنامه ایران شوید
شماره امور مشترکین
۸۸۷۴۸۸۰۰
۰۹۰۲۰۴۱۹۸۲۹۶

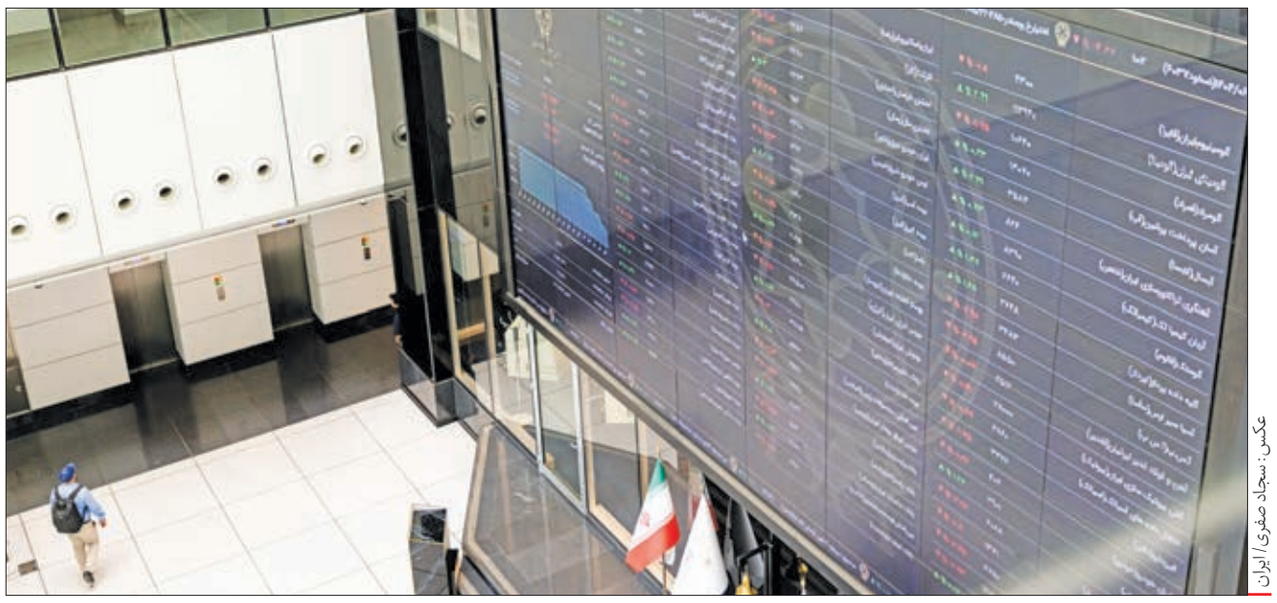

عکس: سجاد صفری / ایران

امیدوار به لمس قله‌های تازه در بورس

چشم بازار سهام به اصلاح سیاست‌های ارزی دوخته شد

گزارش

حبیب‌آرین
گروه بورس

بازار سهام در معاملات دیروز، تصویری دوگانه از خود به نمایش گذاشت؛ تصویری که در آن رکوردشکنی در سطح شاخص کل و ارزش معاملات، همزمان با افزایش تردید در بدنه بازار و غلبه نمادهای منفی رقم خورد. ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی با عبور از مرز ۲۲.۵ هزار میلیارد تومان، به چهارمین رکورد از ابتدای سال ۱۴۰۰ رسید. با این حال، این حجم بالای دادوستد بیش از آنکه نشانه اجماع صعودی باشد، بیانگر جابه‌جایی سنگین موقعیت‌ها و بازآرایی پرتفوی‌ها در سایه متغیرهای کلان بود. شاخص کل بورس تهران در ابتدای معاملات تا محدوده ۳.۸ میلیون واحدی پیشروی و رکورد تازه‌ای را لمس کرد، اما این صعود پایدار نماند و در ادامه، فشار عرضه بر جریان معاملات غلبه کرد. در نهایت شاخص با رشد ۳۲ هزار واحدی در سطح ۳ میلیون و ۷۶۰ هزار واحد آرام گرفت. اهمیت این نوسان زمانی بیشتر می‌شود که ترکیب بازار مورد توجه قرار گیرد؛ جایی که تنها ۲۵۹ نماد مثبت بودند و در مقابل، ۶۴۷ نماد با افت قیمت به کار خود پایان دادند. این آمار نشان می‌دهد رشد شاخص کل، بیش از آنکه فراگیر باشد، بر دوش تعداد محدودی از نمادهای بزرگ و اثرگذار قرار داشته است.

توجه بازار به سیاست‌های ارزی برمی‌گردد؟

در کانون تحولات امروز، بار دیگر سیاست ارزی نقش متغیر تعیین‌کننده را ایفا کرد. همزمان با فروکش کردن هیجانات بازار ارز پس از جهش‌های کم‌سابقه روزهای گذشته، اخبار و شایعات مربوط به احتمال تک‌نرخی شدن ارز و کاهش فاصله دلار نیمایی و آزاد، انتظارات تازه‌ای را در بازار سهام شکل داد. واکنشی که در صورت تثبیت سیاست‌های جدید، می‌تواند فضای سفته‌بازی را محدود و مسیر تحلیل‌پذیرتری برای بازارها ایجاد کند. انتشار خبر رسیدن نرخ دلار تالار دوم مرکز مبادله به ۱۰۷ هزار تومان، نقطه عطف این جریان خبری بود. به گفته محمد شیریجیان، معاون سیاست‌گذاری پولی و سخنگوی بانک مرکزی، نرخ توافقی ارز در تالار دوم اکنون در بازه ۱۰۰ تا ۱۰۷ هزار تومان قرار دارد؛ نرخی که در عمل مرز جدیدی برای دلار رسمی ترسیم می‌کند. همزمان، نشانه‌های حذف تدریجی نرخ‌های پایین‌تر در تالار اول و هم‌راستایی این تصمیم با کلیات بودجه مصوب دولت، این پیام را به فعالان بازار مخابره کرد که دوران تحلیل با دلار رسمی ۷۰ هزار تومانی رو به پایان است.

برآیند این تحولات، بازاری است که اگرچه همچنان در مسیر صعودی حرکت می‌کند، اما شتاب آن کاهش یافته و حساسیتش به اخبار سیاستی افزایش پیدا کرده است. خروج پول از برخی صنایع، از جمله گروه دارویی در واکنش به خبر حذف ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی، نشان می‌دهد بازار در حال بازتخصیص سرمایه بر اساس مفروضات جدید ارزی است. در چنین شرایطی، ادامه رشد بازار سهام بیش از هر چیز به میزان قطعیت سیاست‌های ارزی و توان آنها در کاهش فاصله دلار رسمی و آزاد وابسته خواهد بود؛ مسیری که می‌تواند هم فرصت‌های تازه‌ای برای سهام ایجاد کند و هم نوسانات مقطعی را به واقعیتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کند.

بورس؛ پناهگاه دارایی‌های ریالی در سایه انتظارات تورمی

بهناز اکبرپور، کارشناس بازار سرمایه، در گفت‌وگو با روزنامه ایران، رشد اخیر بورس را بیش از آنکه ناشی از بهبود متغیرهای واقعی اقتصاد بداند، بازتابی از تحولات ارزی و تشدید انتظارات تورمی ارزیابی می‌کند. به گفته او، در چنین فضایی بازار سرمایه بار دیگر به‌عنوان پناهگاه نسبی دارایی‌های ریالی مورد توجه قرار گرفته و این موضوع به افزایش پویایی معاملات و ورود نقدینگی جدید منجر شده است؛ به‌گونه‌ای که همزمان با رشد شاخص‌ها، ارزش معاملات نیز افزایش معناداری داشته است.

اکبرپور با تأکید بر وضعیت ارزش‌گذاری بازار سهام تصریح می‌کند که بورس ایران همچنان در مقایسه با تورم انباشته و رشد نرخ ارز، از عقب‌ماندگی قابل توجهی برخوردار است. به گفته او، بخش مهمی از رشد اخیر بازار ناشی از افزایش نرخ ارز در بازار آزاد و تعمیق شکاف میان دلار آزاد و دلار نیماست؛ شکافی که اکنون به بیش از ۸۰ درصد رسیده و سیگنال ناپایداری نظام چندنرخی ارز را به فعالان اقتصادی مخابره می‌کند.

از نگاه این کارشناس، اختلاف بالای میان نرخ‌های ارزی باعث شده سودآوری بالقوه شرکت‌های بورسی، بویژه در صنایع صادرات‌محور و کالایی، به‌مراتب بالاتر از ارقام ثبت‌شده در صورت‌های مالی برآورد شود. انتظارات فعالان بازار بر این فرض استوار شده که یا نرخ‌های فروش شرکت‌ها، به‌خصوص در بورس کالا، تعدیل خواهد شد یا در نهایت مسیر همگرایی دلار نیما و آزاد ناگزیر است. همین انتظار، موتور اصلی افزایش تقاضا برای سهام بزرگ، دلاری و شاخص‌ساز در ماه‌های اخیر بوده است.

بورس و شکاف ارزی

اکبرپور در ادامه به نقش متغیرهای کلان اشاره می‌کند و می‌گوید رشد نقدینگی، کسری بودجه مزمن دولت و محدودیت منابع ارزی، همگی به تقویت انتظارات تورمی دامن زده‌اند و سرمایه‌گذاران را به سمت دارایی‌هایی با قابلیت پوشش ریسک تورم سوق داده‌اند. در این میان، بازار سهام به دلیل ماهیت دارایی‌محور و ارتباط مستقیم با نرخ ارز، بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته است.

به گفته او، تداوم رشد بازار سرمایه به میزان زیادی به نحوه مواجهه سیاست‌گذار با شکاف ارزی و پرهیز از تشدید سیاست‌های قیمت‌گذاری دستوری وابسته است. در صورت انجام اصلاحات حداقلی در نظام ارزی، بازار همچنان ظرفیت حرکت رو به بالا را دارد، هرچند این مسیر احتمالاً با نوسانات مقطعی و چرخش نقدینگی بین صنایع همراه خواهد بود.

چرخش متغیرهای کلان به نفع پالایشی‌ها

امیررضا بیگ‌زاده، کارشناس بازار سرمایه، در گفت‌وگو با روزنامه ایران، از بهبود چشم‌انداز صنعت پالایشی در پی تحولات اخیر بازار ارز سخن می‌گوید. به گفته او، دلار نیما پس از مدت‌ها از محدوده ۷۰ هزار تومان فاصله گرفته و در سطوح ۷۲ تا ۷۳ هزار تومان معامله شده است؛ اتفاقی که می‌تواند خبر مثبتی برای صنایعی باشد که نرخ ارز مبنای آنها دلار نیما ست .

بیگ‌زاده با اشاره به دو محرک اصلی صنعت پالایشی توضیح می‌دهد که کرک اسپردها پس از جنگ روسیه و اوکراین افزایش یافته و در حال حاضر در سطوحی بالاتر از میانگین تاریخی قرار دارند؛ موضوعی که نقش مهمی در بهبود سودآوری شرکت‌های پالایشی ایفا کرده است. به گفته او، پارامتر دوم اثرگذار، دلار نیماست که با روند افزایشی اخیر، می‌توان امیدوار بود در ادامه به سطوحی بالاتر نزدیک شود و این موضوع نیز تأثیر مستقیمی بر سودآوری پالایشی‌ها خواهد داشت.

در عین حال، این کارشناس نسبت به ریسک‌های این صنعت هشدار می‌دهد و تأکید می‌کند که کرک اسپردها در سطوح فعلی لزوماً پایدار نیستند و در صورت بازگشت شرایط بازار جهانی انرژی به وضعیت عادی، امکان کاهش آنها وجود دارد.

بازار سرمایه ارزنده اما انتخاب‌محور

محمدمهدی زارع‌پور، کارشناس بازار سرمایه، معتقد است بورس تهران بیش از آنکه هیجانی باشد، در حال تجربه بازتنظیم منطقی انتظارات است. به گفته او، نسبت قیمت به سود گذشته‌نگر فعلی بازار در محدوده ۷.۴ واحد قرار دارد که در مقایسه با میانگین‌های تاریخی و با لحاظ تورم ساختاری اقتصاد ایران، همچنان پایین و غیرحبابی ارزیابی می‌شود.

زارع‌پور با اشاره به ارزش دلاری بازار سهام می‌گوید: «بر مبنای نرخ دلار آزاد، ارزش فعلی کل بازار حدود ۹۷ میلیارد دلار است؛ رقمی که فاصله قابل توجهی با اوج‌های تاریخی بازار دارد و نشان می‌دهد بورس تهران از منظر دلاری همچنان در محدوده‌ای محافظه‌کارانه قرار دارد.»

به گفته او، تثبیت نرخ ارز در سطوح بالاتر، هرچند پیامدهای تورمی دارد، اما برای شرکت‌های صادرات‌محور به معنای ایجاد کف سودآوری و افزایش دیدپذیری درآمدهاست. زارع‌پور در جمع‌بندی تأکید می‌کند که بازار سرمایه ایران در شرایط کنونی «ارزنده اما انتخاب‌محور» است و موفقیت سرمایه‌گذاران بیش از هر چیز به انتخاب آگاهانه صنایع و شرکت‌های دارای سودآوری پایدار وابسته خواهد بود.

> همزمان با فروکش کردن هیجانات بازار ارز و کاهش فاصله دلار نیمایی و آزاد، انتظارات تازه‌ای را در بازار سهام شکل داد. واکنشی که می‌تواند فضای سفته‌بازی را محدود و مسیر تحلیل‌پذیرتری برای بازارها ایجاد کند

برش

خداحافظی با حجم مبنا در بازار سهام

حجم مبنا برای نمادهای معاملاتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس تهران و فرابورس ایران برابر یک سهم تعیین شد. به گزارش روابط عمومی سازمان بورس و اوراق بهادار، بر اساس مصوبات هیأت‌مدیره شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران و تأیید هیأت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، حجم مبنا برای نماد معاملاتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازارهای اوراق بهادار تهران و شرکت‌های پذیرفته‌شده فرابورس ایران از تاریخ اول دی‌ماه ۱۴۰۴ برابر یک سهم تعیین می‌شود و مقررات گره معاملاتی در این بازارها از تاریخ مذکور اعمال نخواهد شد. این اتفاق پس از حدود ۲۲ سال رخ داده و یک ابداع ساختگی در بورس تهران که تقریباً نمونه جهانی نداشت از بین رفت. مسأله‌ای که می‌تواند مسیر تقویت نقدشوندگی و جریان پول را در بازار سهام تقویت کند.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی تأکید کرد:

پرداخت برخط مالیات بر ارزش افزوده رستوران‌ها بدون تحمیل مالیات جدید

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی گفت: اجرای اخذ برخط مالیات بر ارزش افزوده از رستوران‌ها به معنای دریافت مالیات جدید از مؤدیان نیست، بلکه همان مالیات بر ارزش افزوده‌ای است که پیش از این نیز وصول می‌شد؛ اکنون به‌صورت برخط و مستقیم به‌حساب خزانه‌داری واریز می‌شود.

محمد رسول شیخی‌زاده، نماینده مردم قروه و دهگلان در مجلس شورای اسلامی، با اشاره به این موضوع که دریافت برخط مالیات بر ارزش افزوده از رستوران‌های زنجیره‌ای، پلتفرم‌های نمایش خانگی و غیره به لحاظ افزایش شفافیت و انضباط مالیاتی برای کشور مزیت دارد، اظهار کرد: مالیات بر ارزش افزوده توسط مصرف‌کننده نهایی به‌صورت آنی به مؤدی پرداخت می‌شود، بنابراین دلیلی برای عدم انتقال برخط و آنی آن به‌حساب خزانه‌داری دولت وجود ندارد.

وی ادامه داد: واریز دیر هنگام مالیات بر ارزش افزوده به‌حساب خزانه‌داری دولت زمینه بروز مشکلاتی از قبیل به تأخیر افتادن اعطای سهمیه بخش‌های مختلف از جمله شهرداری‌ها، حوزه بهداشت، تأمین اجتماعی و غیره، تأخیر در انجام پروژه‌های زیرساختی و بسترسازی برای برخی سوءاستفاده‌ها را فراهم می‌کند.

وی خاطرنشان کرد: اجرای ماده تبصره ۱ ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده و دریافت برخط این نوع مالیات مثبت ارزیابی می‌شود. مهمترین دستاورد این اقدام مقابله با فرار مالیاتی است که اهمیت زیادی دارد. عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس گفت: در گذشته این امکان وجود داشت که مالیات بر ارزش افزوده از مشتری اخذ شود اما به‌حساب خزانه‌داری واریز نشود؛ وقتی دریافت مالیات به‌صورت برخط صورت می‌گیرد، این مشکل حل می‌شود.

شیخی‌زاده ادامه داد: اجرای اخذ برخط مالیات بر ارزش افزوده از رستوران‌ها به‌هیچ‌وجه به معنای دریافت مالیات جدید از مؤدیان نیست، بلکه همان مالیات بر ارزش افزوده‌ای است که پیش از این نیز وصول می‌شد و اکنون به‌صورت برخط و مستقیم به‌حساب خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود؛ رویکردی که ضمن افزایش شفافیت، موجب تأمین پایدار، منظم و بدون تأخیر منابع مالی مورد نیاز برای طرح‌های توسعه‌ای و زیرساختی کشور خواهد شد.

وی بیان کرد: دنیای مدرن مقتضیات خاص خودش را دارد و حاکمیت باید از فن‌آوری‌های نوین برای ارتقای نظام مالیاتی کشور بهره بگیرد؛ دریافت برخط مالیات بر ارزش افزوده با استفاده از سازوکارهای نوین ممکن شده است.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس ادامه داد: حاکمیت وظیفه دارد به دریافت عادلانه مالیات از همگان مبادرت کند و با برخورداری از یک نظام مالیاتی قوی ضمن وصول درآمدهای مالیاتی خودش زمینه را برای اعمال عدالت مالیاتی در کشور به وجود بیاورد.

شیخی‌زاده گفت: مالیات یکی از مهمترین منابع درآمدی دولت در کشورهای مختلف به‌حساب می‌آید؛ در کشور ما نیز طی سال‌های اخیر این موضوع به درستی درک شده است و به همین دلیل اصلاح نظام مالیاتی کشور در دستور کار قرار دارد.

وی افزود: اقدام‌های سازمان امور مالیاتی در راستای انضباط بخشی به دریافت مالیات بر ارزش افزوده و حل مشکلات مؤدیان مثبت و منطقی بوده در همین راستا می‌توان به تعیین مبلغ مالیات بر ارزش افزوده بیش از ۳ میلیون و ۵۰۰ هزار کالا و خدمت اشاره کرد، زیرا زمینه بروز درگیری میان مؤدی و ماموران مالیاتی را از بین می‌برد.

عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در پایان بیان کرد: به هر میزان که همه چیز شفاف و مشخص باشد، بیشتر منافع کشور تأمین می‌شود و روندهای مالیات‌ستانی با دقت بالاتری پیش می‌روند؛ بر همین اساس، تعیین نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاها و خدمات و دریافت برخط این نوع مالیات مثبت ارزیابی می‌شود.

مدیرکل امور مالیاتی استان کردستان خبر داد:

از اول دی‌ماه ۱۴۰۴ اعتبار مالیاتی فقط با فاکتور الکترونیکی محاسبه می‌شود

مدیرکل امور مالیاتی استان کردستان گفت: از ابتدای دی‌ماه ۱۴۰۴، احتساب اعتبار مالیات بر ارزش افزوده صرفا با دریافت صورتحساب الکترونیکی امکان‌پذیر خواهد بود.

مصطفی فعله‌گری، مدیرکل امور مالیاتی استان کردستان، در جمع فعالان اقتصادی استان با اشاره به اجرای کامل قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان و حذف صورت‌حساب‌های کاغذی از اول دی‌ماه ۱۴۰۴، اظهار کرد: از این تاریخ، خریداران و فعالان اقتصادی درصورت عدم دریافت صورتحساب الکترونیکی، از احتساب اعتبار مالیات بر ارزش افزوده خریدهای خود محروم خواهند شد.

وی با تأکید بر اینکه دریافت برخط مالیات بر ارزش افزوده، همان مالیات بر ارزش افزوده‌ای است که پیش از این نیز به‌طور معمول از مردم دریافت می‌شد و به معنای دریافت مالیات جدید از مؤدیان نیست، افزود: در گذشته کسب‌وکارها این مالیات را در دوره‌های سه‌ماهه به دولت پرداخت می‌کردند، اما در روش جدید، به‌صورت روزانه و برخط تسویه می‌شود.

مدیرکل امور مالیاتی استان کردستان با اشاره به سابقه اجرای این طرح خاطرنشان کرد: این طرح برای نخستین بار اجرا نمی‌شود و دفاتر اسناد رسمی از سال ۱۴۰۲ در گام نخست و پلتفرم‌های نمایش خانگی از ابتدای مهرماه ۱۴۰۴ در گام دوم، مشمول اجرای آن شده‌اند.

فعله‌گری این تغییر را ضمانت اجرای مؤثر برای شفاف‌سازی مبادلات اقتصادی و تحقق عدالت مالیاتی دانست و بیان کرد: با اجرای کامل سامانه مؤدیان، علاوه بر الزام فروشندگان به صدور فاکتور الکترونیکی، خریداران نیز باید در دریافت صورت‌حساب الکترونیکی دقت لازم را داشته باشند تا در محاسبات مالیاتی دچار زیان نشوند.

وی همچنین با اشاره به تمهیدات پیش‌بینی‌شده برای تسهیل اجرای قانون گفت: مؤدیان درصورت نیاز می‌توانند از خدمات شرکت‌های معتمد ارائه‌دهنده خدمات مالیاتی استفاده کنند.

مدیرکل امور مالیاتی استان کردستان افزود: فهرست این شرکت‌ها به‌صورت رسمی در پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان امور مالیاتی کشور منتشر شده است و استفاده از خدمات آن‌ها می‌تواند فرآیند اتصال به سامانه مؤدیان، صدور صورت‌حساب الکترونیکی و انجام تکالیف قانونی را برای فعالان اقتصادی تسهیل کند.

فعله‌گری در پایان از تمامی مؤدیان و فعالان اقتصادی استان خواست هرچه سریع‌تر نسبت به استفاده کامل از سامانه مؤدیان و پایانه‌های فروشگاهی اقدام کنند تا از ابتدای دی‌ماه ۱۴۰۴ در محاسبات مالیاتی با مشکل مواجه نشوند.

نماینده تهران در مجلس شورای اسلامی مطرح کرد:

تقویت مشارکت مردم در اقتصاد و هدایت نقدینگی به سمت تولید با مالیات بر سوداگری

نماینده تهران در مجلس شورای اسلامی، گفت: حاکمیت وظیفه دارد زمینه را برای فعالیت اقتصادی سالم افراد مهیا کند و خودش به ساماندهی امور مبادرت کند و با اخذ مالیات مناسب تنظیم گر، جلوی فعالیت‌های سفته‌بازانه با معاملات مکرر در کوتاه‌مدت را بگیرد. در همین راستا، مالیات بر سوداگری یک راهکار مهم در تقویت مشارکت مردم در اقتصاد و هدایت نقدینگی به سمت تولید است.

کامران غضنفری، نماینده تهران در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اهمیت هدایت منابع سرگردان و نقدینگی کشور به سمت بازارهای مولد گفت: یکی از مشکلات جدی در بخش سرمایه‌گذاری کشور، سودده بودن بسیار بیشتر فعالیت‌های مخرب دلالی و سوداگری نسبت به بازارهای تولیدی است. از همین رو نیاز است سیاست‌های منسجمی در راستای حل و فصل این بخش ازمشکلات اقتصادی کشور به اجرا گذاشته شود، به نحوی که زمینه برای کنترل نقدینگی و تورم به وجود بیاید و منابع از بخش‌های سوداگری به حوزه‌های مولد سوق داده شود.

وی ادامه داد: فعالیت‌های سوداگرانه و دلالی به افزایش تورم در کشور می‌انجامد. اگر دولت بتواند از طریق سیاست‌های صحیح به ساماندهی سرمایه‌های سرگردان بپردازد و نقدینگی را از بخش‌های مخرب به حوزه‌های مولد بکشاند، تورم نیز کنترل می‌شود و در این راستا مالیات بر سوداگری از اهمیت بالایی برخوردار است. این نماینده مجلس در رابطه با تقویت مشارکت مردم در اقتصاد تأکید کرد: هر سیاستی که در راستای افزایش مشارکت مردم در اقتصاد باشد، مثبت است. دولت باید حتی‌الامکان از تصدی‌گری بپرهیزد و نقش تسهیل و تنظیم‌گری داشته باشد. وی ادامه داد: یکی از مهمترین مشکلات کشور در حوزه اقتصاد این است که مردم به بازارهای مولد بی‌اعتماد شده‌اند. براساس سیاست‌های غلط، فرصت استفاده از این بستر را از دست دادیم. باید با اعمال سیاست‌های صحیح به سمت جلب مجدد اعتماد مردم و سرمایه مردم را به سمت بازارهای مولد و تولیدی ببریم که اخذ مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی یکی از این راهکارها است.

غضنفری گفت: در شرایطی که با کمبود منابع مالی روبه‌رو هستیم، حاکمیت باید سیاست‌های دقیقی در راستای ساماندهی سرمایه‌های سرگردان داشته باشد. نباید اجازه دهد سرمایه‌ها به بخش‌های مخرب و دلالی سوق پیدا کند. اجرای قانون مصوب مجلس درزمینه اخذ مالیات از سوداگری و سفته‌بازی به جذب این سرمایه‌ها به حوزه‌های مولد منجر می‌شود.

بازار خودرو

افزایش قیمت خودرو در ماه آخر پاییز

بـازار خـودرو در روزهـای اخیـر روند صعودی خـود را ادامـه داده است. بررسی آخرین گزارش‌های سـایت‌های خرید و فروش نشان می‌دهـد کـه قیمـت خودروهای داخلـی، مونتـاژی و وارداتـی در دوهفته گذشـته به دلیل افزایش نـرخ ارز و کمبـود عرضـه، رشـد قابل‌توجهـی داشـته اسـت. بـه عنـوان نمونـه، سـهند S دنده‌ای بنزینی با ۳۵ میلیون تومان افزایش به ۹۰۵ میلیون تومان رسـید و دنا پلاس اتوماتیک توربوآپشنال با ۸۰ میلیون تومان افزایش، یک میلیارد و ۶۸۰ میلیون تومان قیمت خورد. رانـا پلاس بـا افزایـش۹۰ میلیون تومانی به یک میلیارد و ۱۲۰ میلیون تومان افزایش یافت. پژو۲۰۷ TU3 با افزایش ۱۰ میلیون تومانی به یک میلیارد و ۱۱۰ میلیون تومان رسید. کی‌ام‌سـی T9 با رشد ۲۵۰ میلیون تومانی به ۴ میلیـارد و ۲۰۰ میلیون تومـان و کی‌ام‌سـی J7 پـلاس با افزایـش ۱۵۰ میلیـون تومانـی در بازه زمانی یک روز بـه ۲ میلیارد و ۴۵۰ میلیـون تومان رسـید. با این حال، برخی خودروها روند متفاوتی داشتند. برای مثال، میتسوبیشی اکلیپـس کـراس بـا کاهـش یک میلیارد و ۱۰۰ میلیـون تومانی، به ۵ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان رسید. در عین حـال، بنز کلاس EQB که روز ۲۳ آذر ۹ میلیارد تومان قیمت داشـت در بـازه زمانـی دو روز بـا افزایش ۵۰۰میلیـون تومانی روبرو شـد و در تاریخ ۲۵ آذر، ۹ میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان قیمت خورد.

آغاز دور جدید عرضه خودروهای وارداتی و حضور مدل‌های خوشنام آسیایی

النترا، مزدا و تویوتا به ماراتن فروش در سامانه رسیدند

گزارش

یاسمن صادق‌شیرازی
گروه خودرو

چهارمیـن مرحلـه فـروش خودروهای وارداتی در سـال‌جاری آغاز شـد. در این دوره، چهـار مـدل از برندهـای کره‌ای، ژاپنی و چینی در سـامانه یکپارچه عرضه شـدند که متقاضیان می‌توانند از ۲۵ آذر تا ۲ دی‌ماه نسبت به ثبت‌نام اقدام کنند. شرط اصلی شرکت در این مرحله، وکالتی کردن حساب بانکی و مسدودسازی مبلغ ۵۰۰ میلیون تومان اسـت و پس از انجام این مراحـل، امکان انتخـاب دو اولویت خرید برای متقاضیان فراهم خواهد شد.

نگاهی به روند عرضه خودروهای وارداتی در سال ۱۴۰۴ نشـان می‌دهد که سامانه تنها چهار بار فعال شـده و بجز سـومین مرحلـه، خودروهای عرضه‌شـده تنوع و جذابیت لازم را نداشـتند. دومین دوره فروش، محـدود بـه دو مـدل چانگان CS55 پلاس و زوتی DL5 بود و نتوانست انتظـارات بـازار را بـرآورده کنـد؛ اما در سـومین مرحلـه، عرضه هفت مـدل از برندهای مطرح آسـیایی بخشـی از این کمبود را جبران کرد و حالا در چهارمین مرحلـه، حضـور مدل‌هـا و برندهـای خوشـنام مانـند تویوتـا کـرولا کراس، رووی eRX5، مـزدا ۳ و هیوندای النترا، امیدواری‌ها برای بهبود عرضه را افزایش داده است.

درس‌های بازار واردات خودرو

همزمان بـا آغـاز ایـن مرحلـه جدید، پرسـش‌ها درباره زمان و تعـداد تحویل خودروها و چرایی کاهـش تنوع عرضه، دوباره محـور گفت‌وگوها در بازار شـده اسـت. مانی حـدادی، کارشـناس بازار خودرو دربـاره رونـد واردات خـودرو در مـدت اخیـر بـه «ایـران»، می‌گویـد: «تجربـه عرضـه خودروهـای وارداتی در سال گذشته برای بسـیاری از متقاضیان چندان خوشـایند نبود. در هـر مرحله، ده‌ها شـرکت واردکننـده وارد سـامانه می‌شـدند و خودروهای خود را با قیمت قطعی یا علی‌الحساب عرضه می‌کردند، اما بخش زیادی از این شرکت‌ها نه اعتبار کافی داشتند و نه توان اجرایی؛ بسیاری از خودروها صرفاً ثبت سفارش شده و برخی شرکت‌ها هدف اصلی‌شان جذب سرمایه بود. حـدود ۷۰ تـا ۸۰ درصد شـرکت‌ها هیـچ‌گاه به مرحلـه تحویل نرسـیدند و فرآینـد واردات و ترخیص متوقف شـد؛ تجربـه‌ای کـه بـرای وزارت صمت درس مهمی بود و باعث شد از ابتدای امسال، بی‌نظمی عرضـه کاهش یابد و سـازوکار منسجم‌تری حاکم شود.»

> در دور جدید عرضه خودروهای وارداتی شاهد حضور مدل‌ها و برندهای خوشنام مانند تویوتا کرولا کراس، رووی eRX5، مزدا ۳ و هیوندای النترا، هستیم که امیدواری‌ها برای بهبود عرضه را افزایش داده است

حـدادی، کاهـش تعـداد شـرکت‌ها و مدل‌های عرضه‌شـده در دوره‌های اخیر را نتیجه همین سیاسـت جدید می‌داند و تأکیـد می‌کنـد: «تمـام خودروهـای واردشده در سـال‌جاری مربوط به ثبت سفارش‌های سـال گذشته است. به این ترتیب، در صورت پایـان یافتن این ثبت سفارش‌ها، بازار وارداتی با چالش جدی مواجـه خواهد شـد؛ موضوعـی که لازم است ذی‌صلاح برای حل آن چاره‌اندیشی کنند.»

چالش همیشگی قیمت ارز

بازار خودرو در دو هفتـه اخیر با افزایش قیمت مواجه شده است که کارشناسان آن را ناشـی از کمبود عرضه و نوسـانات نرخ ارز می‌داننـد. حـدادی در این باره بیشـتر توضیـح می‌دهـد: «بـا توجه به محدودیت‌هـا و فیلترهای اعمال‌شـده بـرای واردکننـدگان، شـرکت‌ها تنها به اندازه‌ای واردات انجام می‌دهند که امکان تحویل قطعی وجود داشته باشد. نگرانی از خـواب سـرمایه و هزینه‌هـای جانبی باعث شـده عرضه کاهش یابد و شرایط بازار خودرو مهیا نباشد.»

او تأکید می‌کنـد: «هیچ ثبت سـفارش جدیدی به صورت نهایی در سامانه‌های رسـمی ثبت نشـده و این ابهـام، زمینه فعالیت واسطه‌ها و دلالان را فراهم کرده است. حتی خودروهایی که سال‌ها پیش وارد کشور شـده‌اند، به دلیل نبود عرضه جدید، افزایش قیمت قابل‌توجهی پیدا کرده‌اند؛ هرچند هنوز مشـتریان خاص خود را دارند.»

خودرو همچنان کالای سرمایه‌ای است

ایـن کارشـناس حـوزه خـودرو معتقد اسـت، واسـطه‌بازی باعـث اختلال در بازار خودروهای وارداتی شـده اسـت. او می‌گویـد: «خودروهـا برخـلاف انتظار، به دسـت مصرف‌کننـده نهایی نمی‌رسـند و بلافاصله وارد چرخه خرید و فروش حواله در فضای مجازی یا برخی نمایشـگاه‌ها می‌شـوند. در این فرآیند، خودرو در عمل بدون آنکه دیده شـود، در فضایی مبهـم و غیرشـفاف معامله می‌شـود و حتی در مواردی کـه خودرو موجود اسـت، باز هم به مصرف‌کننده واقعی نمی‌رسد.»

بـه گفته ایـن کارشـناس بازار خـودرو، تاکنـون در سـال ۱۴۰۴ حـدود ۶۰ هـزار دسـتگاه خودرو وارد کشـور شـده که با وجود ایـن حجم، اثـری از آنهـا در بازار مصرف دیده نمی‌شـود و بخش عمده به عنوان ابزار سرمایه‌ای معامله می‌شوند. اختلاف قیمـت خودروهـای وارداتی در سامانه و بازار آزاد، بسته به مدل، می‌تواند از ۴۰۰ میلیون تا بیش از ۲ میلیارد تومان باشـد که باعث تقویت انگیزه سرمایه‌ای برای خریداران شده است.

ضرورت ثبات نرخ ارز

مدت‌هاسـت شـاهد نوسـان در بـازار ارز هسـتیم و همین موضـوع روی بازار خودروهـای وارداتـی نیز تأثیر گذاشـته اسـت. حدادی در ایـن بـاره، می‌گوید: «برای بهبود وضعیت، پیش‌شـرط اصلی رسیدن نرخ ارز به سـطح حداقلی ثبات است. تا زمانی که این ثبات ایجاد نشود، واردکننـدگان انگیـزه‌ای بـرای عرضـه گسترده ندارند و حتی با قوانین شفاف، قیمت نهایی خودرو به سـطحی می‌رسد که برای مصرف‌کننده واقعی قابل خرید نیسـت. در چنین شـرایطی، واردکننده ترجیح می‌دهـد از ورود به فرآیندی که از ابتدا تـا انتهای آن با ریسـک زیان همراه است، خودداری کند.»

اما چطور باید از پیچ سخت کلاف درهم تنیده بازار خودرو و چالش‌های آن عبور کـرد؟ حـدادی در ایـن بـاره، می‌گوید: «تجارت همیشـه با پیچیدگی و ریسـک همراه است و تحولات بین‌المللی می‌تواند قواعد بـازار را تغییر دهـد. آنچه اهمیت دارد مدیریـت واقع‌بینانـه این شـرایط است و حضور کارشناسان فعال در تدوین سیاست‌ها، می‌تواند به اتخاذ تصمیم‌های اجرایی‌تر و کاهش تبعات ناخواسته کمک کند.»

با وجود چالش‌ها، تجربه چند ماه اخیر نشـان می‌دهد تلاش‌های وزارت صمت بـرای سـاماندهی عرضـه خودروهـای وارداتـی اثـرات مثبـت داشـته اسـت. کاهـش پراکندگـی عرضـه، مدیریـت ثبـت سـفارش‌ها و نظـارت دقیـق بـر واردکنندگان، زمینه را برای عرضه منظم‌تر فراهم کـرده و کارشناسـان معتقدند که بـا ادامه ایـن رونـد و حمایـت دولت از واردکننـدگان معتبـر، مصرف‌کنندگان می‌تواننـد به‌تدریج به دسترسـی بهتر و مطمئن‌تر به خودروهای وارداتی امیدوار باشند.

قیمت نهایی نیسان سیلفی پلاس اعلام شد

شرایط فروش

پس از ماه‌ها انتظار، قیمت قطعی نیسـان سـیلفی پلاس هیبریدی در ایران مشخص شد. این سدان با سیستم اختصاصی e-Power، ترکیبی از پیشرانه بنزینی و موتور الکتریکی را ارائه می‌دهد و بدون نیاز به شـارژ مسـتقیم، تجربه‌ای نزدیک به خودروهای تمام برقی را برای راننده فراهم می‌کند.

بر اساس اعلام رسمی، قیمت این خودرو با احتساب تمامی هزینه‌های جانبی شامل مالیات، عوارض، بیمه و شـماره‌گذاری، حـدود ۳ میلیارد و ۵۱۹ میلیون تومان تعیین شده است.

نیسان سیلفی پلاس با موتور بنزینی ۱.۲ لیتـری سـه سـیلندر کـه نقـش ژنراتـور دارد و یک موتور الکتریکـی ۱۳۶ اسـب بخاری بـا گشـتاور ۳۰۰ نیوتن‌متـر، شتاب‌گیری سـریع و مصرف سوخت ترکیبی نزدیک به ۳.۹ لیتر در هـر ۱۰۰ کیلومتر را ارائه می‌دهد.

این خودرو از سیسـتم انحصاری e-Power بهره می‌بـرد کـه در آن پیشـرانه بنزینی هیـچ اتصال مکانیکـی مسـتقیمی با چرخ‌هـا نـدارد و تجربه رانندگی نرم و بی‌وقفه‌ای مشابه خودروهای برقی فراهم می‌کند. در بخش طراحی، نیسـان سیلفی پلاس نسـل جدید، بلـوغ طراحی برند را نشـان می‌دهد.

جلوپنجره بزرگ مشکی با نوارهای کرومی، چراغ‌های باریک و کشـیده LED و خطوط اسپرت بدنه، نمایی مـدرن و تهاجمی به خودرو بخشـیده است و ابعاد آن را بزرگ‌تر از واقعیت نشان می‌دهد، بدون اینکه فضای کابین را تحت‌تأثیر قرار دهد. اسـتفاده از دریچه تهویه دایره‌ای در مرکز داشبورد که یادآور طراحی‌های مرسدس بنز است، به همراه نمایشـگر بزرگ لمسـی حـس لوکس بـودن را به مشتریان انتقال می‌دهد.

نبض تهران با برق می‌زند — بهینه مصرف کنیم

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

نوبت دوم

شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ(سهامی خاص)

شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ در نظر دارد اجرای عملیات توسعه و احداث و اصلاح و بهینه‌سازی در شبکه و PM توزیع نیروی برق خود را به پیمانکار واجد شرایط از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت واگذار نماید.

شرح مختصری از کار:

شماره مناقصه سامانه ستاد	۲۰۰۴۰۹۵۱۱۰۰۰۰۰۱۷	۲۰۰۴۰۹۵۲۲۲۰۰۰۰۰۴
شماره مرجع مناقصه	۱۴۰۴۵۱۰۱۱۷۲۱	۱۴۰۴۲۱۷۱۱۷۱۳
موضوع مناقصه	اجرای عملیات توسعه، احداث، اصلاح و بهینه سازی (هوشمندسازی)	(اجرای عملیات نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه PM)
محدوده عملیاتی	منطقه برق نیاوران	منطقه برق بهمن
برآورد انجام کار(ریال)	۴۹،۱۰۸،۱۶۴،۷۲۰ ریال	۲۸،۵۴۸،۵۱۱،۰۶۶ ریال
مبلغ ضمانت‌نامه فرآیند ارجاع کار (ریال)	۳،۹۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال	۲،۸۵۳،۰۰۰،۰۰۰ ریال
مهلت فروش اسناد	از روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت دوشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۱	
تاریخ انتشار مناقصه در سامانه	چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶	چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶
تاریخ تحویل اسناد به دستگاه مناقصه‌گزار	تا ساعت ۰۹:۰۰ یک‌شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۴	تا ساعت ۰۹:۰۰ دوشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۵
تاریخ بازگشایی اسناد مناقصه	ساعت ۱۱:۰۰ یک‌شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۴	ساعت ۱۳:۰۰ دوشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۵
محل تحویل و بازگشایی اسناد	تهران: چهارراه فرمانیه، خیابان جهانبخش نژاد، منطقه برق نیاوران - دبیرخانه و محل بازگشایی سالن جلسات	تهران: میدان بهمن، ابتدای خیابان دارایی-منطقه برق بهمن - دبیرخانه و محل بازگشایی سالن جلسات

نوع سپرده فرآیند ارجاع کار: به‌صورت ضمانت‌نامه بانکی و یا چک تضمین شده بانکی یا واریز وجه به‌حساب جاری شماره ۰۱۰۱۸۰۱۱۷۱۰۰۴ به‌نام شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ بانک صادرات شعبه ملاصدرا و یا بلوکه از حساب مطالبات تأیید شده نزد شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ ارائه نمایند.
- به پیشنهادهای فاقد سپرده، سپرده‌های مخدوش، سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایرآن ترتیب اثر داده نخواهد شد.
مبلغ فروش اسناد:
-جهت شرکت در هر مناقصه، مبلغ ۱،۵۰۰،۰۰۰ریال به‌صورت الکترونیکی صرفاً از طریق درگاه پرداخت اینترنتی سایت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی: www.setadiran.ir اقدام به خرید اسناد نمایند. ضمنا کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران، بازگشایی پاکت‌ها و اعلام و قبول برندگی از طریق همین درگاه انجام خواهد شد و مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.
- به پیشنهادهای فاقد امضا، مشروط، مخدوش و پیشنهاداتی که بعد از انقضای مدت مقرر درفراخوان واصل می‌شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
شرایط متقاضیان جهت شرکت در مناقصه:
- داشتن گواهی‌نامه صلاحیت پیمانکاری دررشته نیرو از سازمان برنامه و بودجه کشور الزامی می‌باشد.
- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج است.
نشانی‌های کسب اطلاعات بیشتر:
- سایت شبکه اطلاع‌رسانی معاملات شرکت توانیر: www.tavanir.org.ir
- سایت پایگاه ملی مناقصات: http://iets.mporg.ir
- سایت شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ: http://www.tbtb.ir
- کانال اطلاع‌رسانی فراخوان معاملات شرکت در پیام‌رسان بله به نشانی: ble.ir/join/EUhUVVuZvC
امور بازرگانی شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ(سهامی خاص)

نبض تهران با برق می‌زند — بهینه مصرف کنیم

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

نوبت دوم

شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ(سهامی خاص)

شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ در نظر دارد خرید، تعویض، نصب و راه‌اندازی رادیو مودم UHF با فرکانس ۴۳۵ مگاهرتز به‌همراه آنتن،کابل،کانکتور را به پیمانکار واجدشرایط از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی واگذار نماید.

شرح مختصری از کالا:

شرح	خرید، تعویض، نصب و راه‌اندازی رادیو مودم UHF با فرکانس ۴۳۵ مگاهرتز به‌همراه آنتن، کابل کانکتور
شماره مناقصه	۲۰۰۴۰۹۲۷۳۴۰۰۰۱۶۵
شماره مرجع مناقصه	۱۴۰۴۱۰۰۱۱۱۴۹
برآورد مناقصه (ریال)	۱۴۵،۲۶۵،۴۸۸،۱۱۸
مبلغ تضمین فرایند ارجاع کار (تضمین شرکت در مناقصه) (ریال)	۷،۲۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
مهلت فروش اسناد	از روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۱
مهلت تحویل اسناد مناقصه به دستگاه مناقصه‌گزار	تا ساعت ۹ روز سه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۶
تاریخ بازگشایی	ساعت ۱۱ روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۷
ارزیابی کیفی	دارد
صلاحیت و گواهی‌نامه لازم	داشتن گواهی‌نامه صلاحیت پیمانکاری دررشته‌های نیرو یا ارتباطات وفن‌آوری اطلاعات از سازمان برنامه و بودجه کشور الزامی می‌باشد. داشتن و ارائه تصویر گواهی‌نامه صلاحیت بهره‌برداری از سازمان پدافند غیرعامل کشور درخصوص تجهیز موضوع مناقصه الزامی می‌باشد.
محل تحویل و بازگشایی اسناد	تهران - خیابان شیخ بهایی جنوبی - شهرک والفجر - انتهای کوچه سوم - اداره دبیرخانه شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ محل بازگشایی: سالن جلسات

نوع سپرده فرآیند ارجاع کار: به‌صورت ضمانت‌نامه بانکی و یا چک تضمین شده بانکی یا واریز وجه به‌حساب جاری شماره ۰۱۰۱۸۰۱۱۷۱۰۰۴ به‌نام شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ بانک صادرات شعبه ملاصدرا و یا بلوکه از حساب مطالبات تأیید شده نزد شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ ارائه نمایند.
- به پیشنهادهای فاقد سپرده، سپرده‌های مخدوش، سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایرآن ترتیب اثر داده نخواهد شد.
مبلغ فروش اسناد:
-جهت شرکت در هر مناقصه، مبلغ ۱،۵۰۰،۰۰۰ریال به‌صورت الکترونیکی صرفاً از طریق درگاه پرداخت اینترنتی سایت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به نشانی: www.setadiran.ir اقدام به خرید اسناد نمایند. ضمناً کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران، بازگشایی پاکت‌ها و اعلام و قبول برندگی از طریق همین درگاه انجام خواهد شد و مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.
- به پیشنهادهای فاقد امضا، مشروط، مخدوش و پیشنهاداتی که بعد از انقضای مدت مقرر درفراخوان واصل می‌شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
شرایط متقاضیان جهت شرکت در مناقصه:
- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج است.
نشانی‌های کسب اطلاعات بیشتر:
- سایت شبکه اطلاع‌رسانی معاملات شرکت توانیر: www.tavanir.org.ir
- سایت پایگاه ملی مناقصات: http://iets.mporg.ir
- سایت شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ: http://www.tbtb.ir
- کانال اطلاع‌رسانی فراخوان معاملات شرکت در پیام رسان بله به نشانی: ble.ir/join/EUhUVVuZvC
امور بازرگانی شرکت توزیع نیروی برق تهران بزرگ(سهامی خاص)

نوبت اول

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

(شماره ثبت سامانه ۲۰۰۴۱۰۰۳۰۱۰۰۰۰۳۵)

شهرداری شمشک دربندسر در نظر دارد به استناد ردیف ۳۰۲۰۱۰۱ بودجه مصوب سال ۱۴۰۴، پروژه عملیات احداث ساختمان آتش‌نشانی شمشک (فاز۲) به مبلغ برآورد ۲۰۳،۱۶۱،۵۳۳،۸۷۱ ریال (دویست و سه میلیارد و یکصد و شصت و یک میلیون و پانصد و سی و سه هزار و هشتصد و هفتاد و یک ریال) را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به اشخاص حقوقی واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری مرتبط واگذار نماید.لذا بدینوسیله از کلیه شرکت‌های دارای سوابق و شرایط دعوت می‌گردد برای کسب اطلاعات بیشتر و شرکت در مناقصه به سایت اینترنتی www.setadiran.ir مراجعه نمایند.
۱- مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: از تاریخ ۱۴۰۴/۰۹/۲۶ لغایت ۱۴۰۴/۱۰/۰۳ ساعت ۱۴ می‌باشد.
۲- مهلت زمان ارائه پیشنهاد: روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۴ ساعت ۱۴ می‌باشد.
۳- تاریخ بازگشایی اسناد: روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۱۵ ساعت ۸ صبح می‌باشد.
۴- متقاضیان برای شرکت در مناقصه می‌بایست نسبت به ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (توکن) به آدرس اینترنتی سامانه ستاد مراجعه نمایند.
۵- برگزاری مناقصه صرفا از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس فوق‌الذکر می‌باشد.
۶- متقاضیان قبل از ارائه پیشنهاد قیمت حتماً و با دقت برگ شرایط شرکت در مناقصه را مطالعه نمایند.
اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار (واحد امور قراردادها) جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت الف:
نشانی: تهران - شمیرانات - رودبار قصران - شهر شمشک دربندسر - جاده دیزین- شهرداری شمشک دربندسر (تلفن تماس: ۲۴۸۷۳۰۰۰ - ۲۶۵۲۶۹۴۹)
شهرداری شمشک دربندسر

چاپخانه مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
مشاور و مجری کلیه خدمات چاپی
چاپ افست ۲ ورقی ۴ رنگ/پلیت ستر ۴/۵ ورقی/برش و تاکنی روزنامه
۸۴۷۱۱۵۰۵-۷
آدرس دفتر: تهران،خیابان قنبرزاده، ابتدای خیابان خرمشهر، پلاک ۲۰۸
آدرس چاپخانه: چهاردانگه، انتهای خیابان سینجرگاز

تصادف اتوبوس ۱۳ قربانی گرفت

تراژدی در گردنه «نیه»

گروه حوادث/ برخورد اتوبوس با گاردریل و ورود به مسیر مخالف و تصادف با یک تاکسی منجر به مرگ ۱۳ مسافر و مصدوم شدن ۱۳ نفر دیگر شد.

بر اساس گزارش پلیس، این حادثه ساعت ۲۲:۲۰ دوشنبه ۲۴ آذرماه در مسیر جنوب به شمال آزادراه نطنز و در محدوده گردنه «نیه» رخ داد. یک دستگاه اتوبوس اسکانیا متعلق به شرکت مسافربری رویال سفر اصفهان که ساعت ۱۹:۳۰ از پایانه مسافربری کاوه اصفهان به مقصد مشهد مقدس حرکت کرده بود، پس از برخورد با گاردریل‌های میانی آزادراه، وارد مسیر مخالف (شمال به جنوب) شد و با یک دستگاه سواری پژو تاکسی برخورد کرد.

سردار احمد کرمی‌اسد، رئیس پلیس راه راهور فراجا با بیان اینکه شدت حادثه بسیار بالا بوده است، گفت: «برابر صورت‌حساب صادره از شرکت مسافربری رویال سفر اصفهان، اتوبوس از پایانه مسافربری کاوه اصفهان خارج شده بود. در پی این سانحه، ۱۳ نفر از سرنشینان جان خود را از دست دادند و سایر مصدومان توسط عوامل امدادی به مراکز درمانی شاهین‌شهر و نطنز منتقل شدند تا تحت معاینه و درمان قرار گیرند.»

وی در ادامه خاطرنشان کرد: «بررسی دقیق علت وقوع حادثه و چگونگی انحراف اتوبوس از مسیر در دستور کار کارشناسان پلیس راه قرار دارد و اطلاعات تکمیلی اعلام خواهد شد.»

سرهنگ سیاوش محبی، جانشین رئیس پلیس‌راه راهور فراجا نیز گفت: «اتوبوس از ترمینال کاوه اصفهان به مقصد مشهد حرکت کرد و در مسیر، در پاسگاه پلیس‌راه شاهین‌شهر متوقف شد. این اتوبوس به دلیل داشتن خلافی ۱۵ میلیون تومانی تا زمان پرداخت، اجازه تردد نداشت و پس از تسویه خلافی و اصرار شدید مسافران، به مسیر خود ادامه داد.»

جانشین رئیس پلیس‌راه راهور فراجا ادامه داد: «این اتوبوس پس از طی حدود ۳۷ کیلومتر، به دلایلی از گاردریل وسط آزادراه نطنز عبور کرده و وارد لاین مخالف شد و با یک دستگاه خودروی سواری تاکسی که در مسیر مجاز خود در حال تردد بود، برخورد کرد که در پی این حادثه، ۲ نفر از سرنشینان تاکسی و ۱۱ نفر از سرنشینان اتوبوس جان خود را از دست دادند.»

بر اساس اعلام اورژانس دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳ مصدوم این حادثه (۶ زن و ۷ مرد) در بیمارستان‌های خاتم‌الانبیای نطنز، غرضی اصفهان و گلدیس شاهین‌شهر با جراحت مولتیپل‌تروما بستری هستند.

شرکت آزادراه‌ها در این حادثه تقصیر دارد

پس از این حادثه، سردار حسن مؤمنی، جانشین پلیس راهور فراجا گفت: «یکی از موضوعات مهم در این محور، سهم راه است. پیش‌تر مصوبه‌ای وجود داشته و به شرکت آزادراه‌ها نیز ابلاغ شده بود که در این مسیر باید نیوجرسی نصب شود. از چند سال گذشته مکاتبات متعددی با دستگاه‌های مربوطه انجام شده، اما این مصوبه اجرایی نشده است. بی‌تردید شرکت آزادراه‌ها در این حادثه سهم خواهد داشت و اگر نیوجرسی مطابق مقررات و مصوبات احداث شده بود، احتمالاً شاهد وقوع چنین تصادفاتی و جان باختن این تعداد از هموطنان نبودیم.»

وی درباره برخی فرضیه‌های مطرح شده از جمله احتمال قصور راننده یا خواب‌آلودگی گفت: «در حال اجرای طرح کنترل ناوگان حمل‌ونقل عمومی مسافری هستیم و این طرح در شب حادثه نیز اجرا شده است. این اتوبوس در پاسگاه پلیس راه شاهین‌شهر مورد کنترل و نظارت همکاران ما قرار گرفته و مشکل خاصی نداشته است. بررسی دوربین‌ها نیز نشان می‌دهد سرعت خودرو غیرمتعارف نبوده است. درباره فرضیه خواب‌آلودگی نیز در حال حاضر نمی‌توان به صورت قطعی اظهارنظر کرد. با توجه به مسافتی که اتوبوس پس از کنترل طی کرده، این فرضیه بعید به نظر می‌رسد، اما تا پایان بررسی کارشناسی نمی‌توان نظر قطعی ارائه داد.»

جانشین پلیس راهور فراجا همچنین با اشاره به نقش کمربند ایمنی در کاهش تلفات گفت: «متأسفانه در اتوبوس‌ها برخی مسافران در بستن کمربند ایمنی تعلل می‌کنند.»

داماد با رضایت اولیای دم بخشیده شد

گروه حوادث: کامران علمدهی/ پسر جوانی که چهار روز قبل از مراسم عروسی‌اش مرتکب قتل و به قصاص محکوم شده بود با جلب رضایت اولیای دم از مجازات مرگ نجات یافت.

به گزارش «ایران»، اردیبهشت سال ۱۴۰۱ خبر قتل پسری جوان در جنوب تهران به پلیس اعلام شد.

دوست مقتول در تشریح ماجرا به مأموران گفت: «سرکوچه ایستاده بودم که بهادر به سراغم آمد و از من خواست تا برای بازی به گیم نت برویم دقایقی بعد بهادر برای خرید به سوپرمارکت رفت وقتی دیدم دیر کرده به سراغش رفتم که دیدم با یکی از هم محله ای‌های مان به نام وحید درگیر شده من وساطت کردم اما فایده نداشت تا اینکه وحید او را با چاقو زد و فرار کرد من هم او را به بیمارستان رساندم.»

۴روز بعد مأموران وحید را در یکی از شهرستان‌ها ردیابی و دستگیر کردند و او در همان بازجویی‌های اولیه به درگیری مرگبار اعتراف کرد.

با تکمیل تحقیقات پرونده برای رسیدگی به شعبه ۱۱ دادگاه کیفری یک استان تهران فرستاده شد.

اولین جلسه دادگاه

در آن جلسه اولیای دم درخواست قصاص کردند. سپس متهم به جایگاه رفت و گفت: «روز حادثه فقط ۴ روز به ازدواجم مانده بود. با دوستم به دنبال خانه می‌گشتیم بعد برای خرید به سوپرمارکت رفتم اما جلوی در با مقتول تنه به تنه شدیم. او که به ظاهر در حالت طبیعی نبود شروع به فحاشی کرد.» من به او گفتم: «کاری نکردم که ناسزا می‌گویی» اما او جواب داد: «کاری هم نمی‌توانستی بکنی» بعد درگیر شدیم چند نفر ما را از هم جدا کردند اما بعد از آن بهادر به یکباره چاقویی از جیبش درآورد و به سمتم حمله کرد و من هم چاقویم را بیرون آوردم و بالا گرفتم که او بترسد. آنقدر چاقو را روی هوا پرتاب کرد که به صورتم خورد و من هم از عصبانیت او را هُل دادم و روی زمین افتاد و با چاقوی خودش یک ضربه به او زدم. بعد هم از ترسم به خانه رفتم و موضوع را به نامزدم گفتم و باهم راهی شهرستان شدیم. در آن ۴ روز فقط گریه می‌کردم تا اینکه دستگیر شدم. من فقط برای دفاع از جانم ضربه زدم.

پس از اظهارات متهم قضات براساس مستندات پرونده و شاهدان دفاع مشروط او را نپذیرفتند و وی را به قصاص محکوم کردند.

پس از صدور رأی خانواده وحید توانست با جلب رضایت اولیای دم از قصاص نجات پیدا کند و او از جنبه عمومی جرم پای میز محاکمه ایستاد.

دومین جلسه دادگاه

در این جلسه متهم با ابراز ندامت بار دیگر اظهاراتش را تکرار کرد.

در پایان جلسه قضات او را به ۳ سال حبس با احتساب روزهای بازداشتی محکوم کردند که بزودی از زندان آزاد می‌شود.

گریه‌های دختر ۱۰ ساله برای نجات مادر از چوبه دار

گروه حوادث: مرضیه همایونی/ آخرین جلسه صلح و سازش در پرونده زن میانسالی که همسرش را با دارو به قتل رسانده در حالی برگزار شد که دختر ۱۰ ساله مقتول با گریه و التماس خواهان بخشش مادرش شد اما اولیای دم تصمیم نهایی خود را به صبح روز اجرا و پای چوبه دار موکول کردند.

به گزارش «ایران»، راز این زن ۲ سال بعد از مرگ شوهرش فاش شد. مرد میانسال پاییز سال ۱۴۰۰ در بیمارستان جان باخته بود و از آنجایی که سابقه بیماری داشت و مدام به بیمارستان منتقل می‌شد، خانواده او شکایتی نکرده و جسد پسرشان را در زادگاهش در یکی از شهرهای غربی کشور دفن کردند. مدتی پس از مرگ مرد میانسال، مادرش که گاهی برای دیدن نوه‌هایش به خانه آنها می‌رفت، از طریق زن همسایه متوجه شد مردی غریبه مدام به خانه عروسش رفت‌وآمد دارد و او به همسایه‌ها گفته این مرد برادر ناتنی‌اش است. اما مادرشوهر که می‌دانست عروسش چنین برادری ندارد، به موضوع مشکوک شد و احتمال داد مرگ پسرش نیز عمدی بوده باشد. با شکایت پیرزن به پلیس، تحقیقات به دستور بازپرس جنایی آغاز و دستور نبش قبر برای بررسی علت مرگ صادر شد. با انجام آزمایش‌ها از سوی متخصصان پزشکی قانونی، علت مرگ وی مسمومیت دارویی طولانی‌مدت اعلام شد.

افشای راز جنایت

با کنار هم قرار دادن مدارک و شواهدی که در تحقیقات به دست آمد، پازل قتل مرد میانسال کامل و احتمال دست داشتن همسر مقتول و مرد ناشناس در این جنایت پررنگ شد. بنابراین هر دو بازداشت شدند و زن میانسال به قتل شوهرش با همدستی مرد غریبه اعتراف کرد و گفت که به خاطر اختلاف با شوهرش دست به این کار زده است.

او ادامه داد که در فضای مجازی با مرد جوان آشنا شده و از او دارویی گرفته و مخفیانه و مدام داخل دمنوش و چای شوهرش می‌ریخته و او بیمار شده و بعد از چند ماه نیز جان باخته است.

با اعتراف متهمان به قتل، زن میانسال به اتهام قتل عمدی و همدستش به اتهام معاونت در قتل پای میز محاکمه رفتند. به درخواست پدر و مادر مقتول، قضات دادگاه کیفری رأی بر قصاص عروس صادر کردند و این در حالی بود که دختر و پسر وی خواهان بخشش مادرشان بودند.

شمارش معکوس

با تأیید حکم در دیوان عالی کشور، پرونده برای اجرا به دادسرای جنایی ارجاع و چندین جلسه صلح و سازش برای گرفتن رضایت از پدر و مادر مقتول تشکیل شد اما آنها همچنان خواهان اجرای حکم بودند تا اینکه هفته گذشته اسم وی در لیست محکومان اجرای حکم قرار گرفت و زن جوان که شمارش معکوس زندگی‌اش آغاز شده بود، از سرپرست دادسرا خواست آخرین جلسه صلح و سازش را برگزار کنند. ۲۴ ساعت به اجرای حکم مانده بود که آخرین جلسه صلح و سازش در دادسرای امور جنایی پایتخت برگزار شد. در حالی که دختر ۱۰ ساله و پسر نوجوانش نیز در جلسه بودند، زن زندانی با دیدن برادر شوهرش به پای او افتاد و درخواست بخشش کرد و گفت: «به خاطر بچه‌هایم مرا ببخشید، خیلی عذاب وجدان دارم و هر شب خواب شوهرم را می‌بینم.»

فرزندان متهم نیز با گریه از عمویشان درخواست بخشش مادر را داشتند. دختر ۱۰ ساله گفت: «ما پدرمان را از دست دادیم، اگر مادرمان را هم از دست بدهیم بدبخت می‌شویم. بعد از گفتن این جملات او نیز خودش را به پاهای عمویش انداخت.»

مرد میانسال نیز مدعی شد تصمیم نهایی را پدر و مادرش می‌گیرند و آنها پای چوبه دار نظرشان را اعلام می‌کنند. تلاش برای نجات زن میانسال تا پای چوبه دار از سوی واحد صلح و سازش دادسرای امور جنایی پایتخت ادامه دارد.

کشف پیکر بانوی کوهنورد در «کافر دره»

گروه حوادث/ پیکر بانوی کوهنورد گیلانی که انفرادی عازم صعود به قله دماوند شده بود، در یخچال «کافر دره» و در ارتفاع ۴ هزار و ۶۰۰ متری جبهه جنوبی دماوند کشف شد.

محمدحسین کبادی، معاون عملیات سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر اعلام کرد: «بانوی کوهنورد طاهره حاصلی روز ۱۹ آذر برای صعود اقدام کرد، تعدادی از کوهنوردان حاضر در منطقه جبهه جنوبی دماوند با مشاهده شرایط ناپایدار جوی، به ایشان توصیه می‌کنند که از ادامه مسیر منصرف شود، اما خانم حاصلی با تأکید بر برخورداری از تجهیزات کامل و سابقه صعودهای انفرادی متعدد به قله دماوند، به مسیر خود ادامه داد. وی در محدوده جبهه جنوبی و در پشت پناهگاه مستقر شده و وسایل شخصی خود را نیز در همان محل قرار داده بود، اما دیگر به پایین برنگشت. روز بعد و پس از تماس خانواده‌اش با جمعیت هلال احمر استان مازندران، تیم‌های امداد و نجات کوهستان از پایگاه امداد کوهستان رینه به ارتفاعات دماوند اعزام شدند.»

کبادی ادامه داد: «در جریان عملیات جست‌وجو، با استفاده از هلی‌شات، تصاویر هوایی از یخچال‌ها و مسیرهای احتمالی انحراف از مسیر ثبت و پایش شد. سرانجام پیکر وی در ارتفاع حدود ۴ هزار و ۶۰۰ متری جبهه جنوبی دماوند و در داخل یخچال «کافر دره» مشاهده شد. تیمی متشکل از نیروهای فدراسیون کوهنوردی و تیم‌های جمعیت هلال احمر با حضور در محل برای انتقال وی به پایین در تلاش هستند.»

ادود و گاز سمی جان ۹ کارگر را گرفت

گروه حوادث: گازگرفتگی در یکی از واحدهای کارگاهی واقع در منطقه صنعتی دولت‌آباد شهرستان برخوار اصفهان، ۹ کارگر را به کام مرگ کشاند.

منصور شیشه‌فروش، مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان به ایرنا گفت: «این حادثه صبح دوشنبه در خط تولید یکی از واحدهای کارگاهی مستقر در منطقه صنعتی دولت‌آباد شهرستان برخوار رخ داد و بلافاصله پس از اعلام گزارش، نیروهای امدادی به محل اعزام شدند. در پی این حادثه، ۹ نفر از کارگران شاغل در این واحد صنعتی بر اثر گازگرفتگی جان باختند و تلاش نیروهای امدادی برای نجات آنان نتیجه‌بخش نبود.»

وی ادامه داد: «پس از پایان عملیات امدادرسانی، بررسی‌های کارشناسی برای مشخص شدن علت دقیق حادثه در دستورکار قرار گرفت و تیم‌های تخصصی آتش‌نشانی و دستگاه‌های ذی‌ربط در حال بررسی فنی و ایمنی محل هستند. نتایج نهایی بررسی‌ها پس از تکمیل گزارش‌های کارشناسی اعلام خواهد شد و در صورت احراز هرگونه قصور، موضوع از مسیر قانونی پیگیری می‌شود.»

یک منبع کارگری در اصفهان نیز درباره جزئیات این حادثه گفت: «آتش‌سوزی کارخانه در ساعت ۹ صبح دوشنبه در شهر صنعتی دولت‌آباد شهرستان برخوار رخ داد که متأسفانه جان ۹ کارگر را گرفت؛ در بین فوتی‌ها تعدادی زن هم دیده می‌شوند.» وی یکی از دلایل وقوع چنین حوادثی را ساختار ضعیف نظارت بر ایمنی کارگاه‌ها دانست و افزود: «گفته می‌شود کارگرانی که در این کارخانه جان باخته‌اند، در طبقه بالا بوده‌اند و بر اثر استنشاق گاز مونوکسیدکربن و دود ناشی از آتش‌سوزی بعد از انتقال به بیمارستان جان باخته‌اند.»

اخبار پلیس

رئیس پلیس راهور فراجا:

راه و خودروی ایمن، خطای انسانی را جبران می‌کند

گروه حوادث: رئیس پلیس راهور فراجا افزایش ایمنی راه‌ها و خودرو را عاملی برای جبران خطای انسانی دانست که عامل ۹۰ درصد تصادفات است.

سردار سید تیمور حسینی، رئیس پلیس راهور فراجا، در آیین افتتاح اولین مرکز تست تصادف کشور که با حضور معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر صنعت، معدن و تجارت، وزیر راه و شهرسازی و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست برگزار شد، گفت: «این مجموعه می‌تواند علاوه بر ارتقای سطح ایمنی، برای کشور اعتبار ملی و بین‌المللی ایجاد کند.»

وی با تشریح رویکرد علمی پلیس در تحلیل تصادفات تصریح کرد: «برآوردها و تحلیل‌های تخصصی نشان می‌دهد بیش از ۹۰ درصد علل وقوع تصادفات به عامل انسانی بازمی‌گردد. متخصصان حوزه ترافیک به این نتیجه رسیده‌اند که نمی‌توان خطای انسانی را به صفر رساند؛ از همین رو، یک اصل بنیادین در ایمنی حمل‌ونقل شکل گرفته و آن، جبران خطای انسانی از طریق طراحی ایمن راه و خودرو است.»

وی افزود: «راه نباید به عاملی برای تشدید خطای انسانی تبدیل و یک خطای کوچک راننده به قیمت مرگ یا جراحات شدید تمام شود. در حوزه خودرو نیز همین نگاه حاکم است؛ خودرو باید به گونه‌ای طراحی و تولید شود که هم در مرحله پیش از وقوع تصادف با بهره‌گیری از سامانه‌های ایمنی فعال، احتمال وقوع حادثه را کاهش دهد و هم در مرحله پس از وقوع تصادف، با سامانه‌های ایمنی غیرفعال، از جان راننده و سرنشینان حفاظت کند.»

رئیس پلیس راهور فراجا با اشاره به نقش کلیدی مرکز تست تصادف، اظهار کرد: «این مرکز به عنوان یک مجموعه کاملاً علمی و فنی، می‌تواند در تحلیل دقیق تصادفات و ارزیابی عملکرد سامانه‌های ایمنی غیرفعال از جمله کیسه هوا، استحکام ستون‌ها و بدنه و شاخص‌های ضربه‌پذیری نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا کند. مهم نیست که خودرو در تست آزمایشگاهی دچار چه میزان آسیب ظاهری می‌شود؛ آنچه اهمیت دارد، میزان حفاظت از جان راننده و سرنشینان در برابر ضربه به سر، اندام‌ها و سایر نقاط حیاتی بدن است.»

سردار حسینی در ادامه از اهتمام سازمان ملی استاندارد ایران قدردانی کرد و گفت: «مقرر شده است تفاهمنامه‌ای با سازمان ملی استاندارد به امضا برسد و بازنگری‌هایی در فهرست استانداردهای ۸۵ گانه خودرو انجام شود تا تمرکز بیشتری بر ایمنی واقعی خودرو در شرایط اضطراری و صحنه تصادف صورت گیرد.»

وی با اشاره به وقوع سانحه اخیر در محور اصفهان-نطنز که منجر به جان‌باختن ۱۳ نفر از هموطنان شد نیز گفت: «این حادثه بار دیگر ضرورت توجه جدی به ایمنی راه و خودرو را یادآور می‌شود.»

۷ عملیات ویژه برای کشف ۴/۵ تن مواد مخدر

گروه حوادث: رئیس پلیس مبارزه با مواد مخدر فراجا از کشف حدود ۴ تن و ۵۰۰ کیلوگرم مواد مخدر صنعتی و سنتی و انهدام باندهای مسلح و حرفه‌ای قاچاق مواد مخدر خبر داد.

سردار ایرج کاکاوند در تشریح جزئیات این خبر، اظهار کرد: «در ادامه طرح‌های مقابله با سرشبکه‌های اصلی قاچاق مسلح مواد مخدر، به‌خصوص مواد مخدر صنعتی و روانگردان، مأموران مرکز عملیات ویژه پلیس مبارزه با مواد مخدر فراجا با انجام اقدامات اطلاعاتی و میدانی گسترده طی چند ماه موفق شدند، اعضای پنج باند مسلح و حرفه‌ای ورود و حمل مواد مخدر را که اقدام به قاچاق مواد مخدر صنعتی و سنتی از مرزهای شرقی و جنوب‌شرقی به خاک کشورمان و سپس توزیع به استان‌های مرکزی می‌کردند، شناسایی کنند.»

وی افزود: «پس از شناسایی اعضای باندها، مرکز عملیات ویژه پلیس مبارزه با مواد مخدر فراجا با تشکیل تیم‌های ویژه اطلاعاتی و عملیاتی و اعزام آنها به مناطق هدف، با انجام هفت عملیات مشترک با پلیس مبارزه با مواد مخدر و عوامل انتظامی و مرزبانی استان سیستان‌وبلوچستان و نیز پلیس مبارزه با مواد مخدر ویژه غرب و شرق استان تهران در یک هفته گذشته، موفق شدند باندهای مذکور را مورد ضربه مهلک قرار دهند.» سردار کاکاوند خاطرنشان کرد: «در مجموع، با کشف بیش از ۴ تن و ۵۰۰ کیلوگرم انواع مواد مخدر شامل یک تن و ۷۲۴ کیلوگرم شیشه، ۲ تن و ۱۸۱ کیلوگرم تریاک، ۱۶۲ کیلوگرم هرویین و ۴۷۵ کیلوگرم مرفین، ۱۵ نفر از قاچاقچیان مسلح و عناصر اصلی فعال در قاچاق مواد افیونی دستگیر شدند و ۱۱ خودروی سبک و سنگین سرقتی با پلاک‌های جعلی از قاچاقچیان کشف و ضبط شد و متهمان با تشکیل پرونده، برای سیر مراحل قانونی به مراجع قضایی معرفی شدند.»

از گوشه و کنار ایران

چرخ مینی‌بوس در رفت

جدا شدن چرخ مینی‌بوس حامل دانش‌آموزان دختر در جاده نیشابور منجر به واژگونی آن و مصدوم شدن دانش‌آموزان شد.

محمدرضا مرادقلی رئیس مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی نیشابور، با بیان اینکه بر اثر واژگونی یک دستگاه مینی‌بوس حامل دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم، تیم‌های امدادی اورژانس وارد عمل شده و مصدومان را به مراکز درمانی منتقل کردند، درباره جزئیات این حادثه افزود: «این حادثه صبح سه‌شنبه ۲۵ آذر به مرکز اورژانس ۱۱۵ گزارش شد. محل دقیق واژگونی، جاده قدیم نیشابور-سبزوار، در نزدیکی روستای سلیمانی بوده است. در محل حادثه ۱۵ نفر دچار آسیب‌دیدگی شدند که تیم‌های کارشناسان عملیاتی اورژانس پیش‌بیمارستانی نیشابور با حضور سریع در صحنه، ۱۴ نفر را پس از دریافت مراقبت‌های پزشکی اولیه در محل حادثه، به مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی حکیم نیشابور منتقل کردند. یک مصدوم دیگر نیز با استفاده از وسیله شخصی خود به مراکز درمانی مراجعه کرده است. سرهنگ حسین میش‌مست، رئیس پلیس‌راه خراسان رضوی نیز گفت: «صبح دیروز چرخ عقب سمت چپ این مینی‌بوس قدیمی حین حرکت جدا و خارج شد اما از آنجا که سرعت آن کم بوده آسیب‌ها سطحی بوده است.»

وی گفت: «مسئولانی که در حوزه آموزش و پرورش فعالیت دارند نباید از وسایل نقلیه ناایمن و قدیمی برای تردد دانش‌آموزان استفاده کنند. حتی اگر اسناد این مینی‌بوس معتبر بوده و مجوز لازم برای ترددهای برون‌شهری داشته باشد، مسئولان حوزه آموزش باید یک وسیله نقلیه با ایمنی بیشتر را برای تردد دانش‌آموزان و فرهنگیان در اختیار می‌گرفتند.»

تصادف پژو و پراید با ۶ شتر

برخورد دو دستگاه خودرو سواری پژو و پراید با ۶ نفر شتر در کیلومتر ۱۵ و در محور اصلی زاهدان-زابل حادثه ساز شد.

سرهنگ مهدی خمر رئیس پلیس راه شمال سیستان و بلوچستان گفت: «سه‌شنبه ۲۵ آذر مرکز فوریت‌های پلیسی ۱۱۰ از برخورد دو دستگاه خودرو سواری پژو پارس و پراید با ۶ نفر شتر در محور زاهدان- زابل مطلع شد که بلافاصله کارشناسان پلیس راه به همراه عوامل امدادی در محل حاضر شدند.»

وی افزود: «در بررسی صورت گرفته مشخص شد، خودروی سواری پژو به علت بی‌توجهی به جلو با ۵۰ درصد و احشام رها شده توسط ساربان و صاحبان آن به علت هدایت نشدن صحیح برای عبور از عرض جاده به میزان ۵۰ درصد سهم تقصیر در تصادف را دارا بوده که در اثر این تصادف ۲ نفر از سرنشینان دو خودرو مجروح شدند.»

رئیس پلیس راه انتظامی استان خاطرنشان کرد: «کاربران ترافیک با احتیاط و سرعت مطمئنه تردد کنند تا در بروز چنین شرایطی در کمترین زمان ممکن بهترین واکنش را داشته باشند و نسبت به وجود حیوانات در جاده‌ها هوشیار بوده و با رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی توجه کامل به جلو و جوانب داشته باشند تا شاهد این‌گونه حوادث تلخ و ناگوار نباشیم.»

نامگذاری فاقد خردمندی و آزادی

محمد سلیمان فاید
روزنامه نگار و استاد دانشگاه قاهره

بی‌اغراق می‌توان گفت که زمان برگزاری مسابقه‌ای میان تیم‌های ملی مصر و ایران، آن هم در این مقطع خاص، پرسش‌های مشروعی را برمی‌انگیزد که فراتر از چهارچوب ورزش می‌رود و به جوهره ارزش‌های فرهنگی و دینی جوامعی مربوط می‌شود که دارای تاریخ و جایگاه ویژه‌ای در جهان اسلام هستند. مسأله نه فوتبال است و نه اصل رقابت ورزشی؛ بلکه تلاش برای کشاندن تیم‌های ملی به بسترهای فرهنگی و ایدئولوژیکی است که نماینده آنان نیست و بیانگر دیدگاه‌های هواداران‌شان به شمار نمی‌آید.

پیوند دادن مسابقه‌ای که دو کشور از برجسته‌ترین دولت‌های دارای ماهیت دینی را دربر می‌گیرد با رویدادهایی که در جوامع آنها جدل ارزشی گسترده‌ای برمی‌انگیزد، نشان‌دهنده فقدان آشکار حساسیت فرهنگی و نادیده‌گرفتن عمدی خصوصیات ملت‌هاست. این امر موج مخالفت و خشم در محافل ورزشی، سیاسی و مردمی مصر را توضیح می‌دهد؛ مخالفتی با هرگونه تلاش برای وارد کردن تیم ملی مصر یا هوادارانش به پیام‌هایی که با فرهنگ مصری و ارزش‌های ریشه‌دار اجتماعی سازگار نیست.

خطرناک‌تر آنکه این‌گونه تصمیم‌ها بار دیگر بازتاب‌دهنده دوگانگی معیارهایی است که بر برخی نهادهای غربی حاکم است؛ به‌ویژه در فضای سیاسی آمریکا که بیش از پیش به تحمیل دیدگاه‌های فرهنگی یکسان گرایش یافته، بی‌آن‌که توجه واقعی به تنوع تمدنی یا احترام به حق جوامع دیگر در تفاوت قائل شود. آزادی، اگر ارزشی انسانی و جهانی است، نمی‌تواند در یک الگو خلاصه شود و نباید به ابزاری برای فشار فرهنگی یا اخلاقی بر ملت‌هایی با مرجعیت‌های خاص خود بدل گردد.

در این چهارچوب، اقدام پارلمانی مصر تأکید کرد که اعتراض، واکنشی احساسی و گذرا نیست، بلکه موضعی نهادی و آگاهانه است. دکتر ایهاب رمزی، نماینده مجلس و استاد حقوق کیفری، پرسش‌های اساسی‌ای را درباره نقش وزارت جوانان و ورزش و فدراسیون فوتبال مصر در حفاظت از تصویر تیم ملی و تضمین عدم بهره‌برداری از آن در هر زمینه‌ای که با ارزش‌های جامعه در تعارض باشد یا به هوادارانش اهانت کند، مطرح کرد.

اهمیت این پرسش‌ها در آن است که همه را در برابر مسئولیت‌های‌شان قرار می‌دهد، از نهاد برگزارکننده، تا مؤسسات ورزشی ملی و در نهایت فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) که باید ضامن بی‌طرفی ورزش باشد، نه واسطه‌ای برای عبور دادن پیام‌های ایدئولوژیک زیر پوشش رقابت ورزشی.

احترام به تنوع فرهنگی به معنای تحمیل یک دیدگاه خاص نیست، بلکه به رسمیت شناختن حق هر جامعه برای حفظ ویژگی‌های خود است. آزادی یک طرف، هر اندازه هم که توجیه‌پذیر باشد، نباید به بهای آزادی طرف دیگر یا به بهای هویت ملت‌ها اعمال شود. از این منظر، جدال پیرامون این مسابقه موضوعی حاشیه‌ای نیست، بلکه بازتاب‌دهنده کشمکشی گسترده‌تر درباره معنای آزادی و حدود آن است؛ و اینکه آیا ورزش همچنان فضایی برای همگرایی انسانی خواهد ماند یا به میدان کشمکش فرهنگی تبدیل می‌شود.

برعهده هواداران و نهادهای ملی است که از تیم ملی مصر و همچنین تیم ملی ایران در برابر هرگونه بهره‌برداری سیاسی یا فرهنگی که بیانگر فرهنگ، دین و ارزش‌های آنان نیست، محافظت کنند.

حمایت نامحسوس رسانه‌های عبری از کمیته محلی سیاتل

گروه ورزشی / در حالی که رسانه‌های ایران و مصر بشدت از تصمیم سیاسی و غیرورزشی کمیته محلی سیاتل انتقاد کردند و فیفا را بابت سکوت در قبال این نامگذاری، که از سوی مسئولان محلی برگزارکننده برای بازی دو کشور مسلمان انجام شد، مورد سرزنش قرار دادند، رسانه‌های عبری به انعکاس ویژه این رویداد پرداختند. آنها با برجسته‌سازی اظهارات مسئولان محلی و بازتاب دقیق سخنان آنان، تأکید کردند که کمیته محلی سیاتل به هیچ وجه از تصمیم خود صرف نظر نخواهد کرد و مراسم «روز افتخار» طبق برنامه قبلی برگزار می‌شود.

رسانه عبری «ماکو» در گزارشی نوشته است: «سازمان‌دهندگان جام جهانی در سیاتل یک بازی تاریخی را در هفته افتخار برنامه‌ریزی کرده بودند، اما دست سرنوشت و قرعه‌کشی باعث شد که این بازی میان مصر و ایران برگزار شود.»

این رسانه عبری، در راستای حمایت غیرمستقیم از این برنامه، به سراغ توئیت‌های مسئولان کمیته محلی سیاتل رفته و با پوشش مواضع آنان، به صورت ظریف از برگزاری این مراسم حمایت کرده است. «ماکو» با انتشار نقل‌قولی از گرانت آهل، عضو کمیته محلی سیاتل که در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، آورده است: «واقعیت اینکه این بازی دو کشور را به هم می‌رساند که در آنها همجنس‌گرایی ممنوع است، از نظر من چیز خوبی است.»

روزنامه «آحارونوت» نیز با انتشار گزارشی نوشته است: بازی سپتامبر (Pride Match) میان ایران و مصر برگزار خواهد شد و این بازی را به عنوان رویدادی تاریخی در جام جهانی ۲۰۲۶ معرفی کرده است.

رسانه‌های «Israel Hayom» و «Haaretz» نیز این خبر را پوشش داده‌اند و به واکنش مقامات ایرانی و اعتراض آنها نسبت به برگزاری چنین رویدادی اشاره، اما همزمان بر اجرای آن تأکید کرده‌اند.

«ایران» بررسی می‌کند؛ واکنش‌های بین‌المللی به نامگذاری دیدار ایران و مصر در جام جهانی آمریکا

سکوت فیفا زیر سایه سنگین سیاسی بازی

گروه ورزشی / واکنش‌ها به تصمیم کمیته محلی سیاتل درباره نامگذاری روز برگزاری دیدار دو کشور مسلمان در جریان رقابت‌های جام جهانی ۲۰۲۶، اکنون از یک حاشیه ورزشی فراتر رفته و به معضلی با ابعاد بین‌المللی تبدیل شده است؛ رخدادی که موجی از واکنش‌ها را در میان سیاستمداران، اهالی ورزش و فعالان رسانه‌ای به دنبال داشته است.

در این میان، سکوت معنادار فدراسیون جهانی فوتبال بیش از هر چیز بر دامنه ابهامات افزوده است. فیفایی که در سال‌های اخیر بارها پایبندی به اساسنامه خود را به‌عنوان یکی از ارکان بنیادین این نهاد یادآور شده و همواره به کشورهای عضو توصیه کرده است از آمیختن سیاست با فوتبال پرهیز کنند، این‌بار در برابر این تصمیم بحث‌برانگیز، سیاست سکوت را در پیش گرفته است؛ سکوتی که پرسش‌های جدی درباره معیارهای دوگانه و رویکردهای گزینشی این نهاد جهانی ایجاد کرده است.

هرچند تاکنون هیچ واکنش رسمی از سوی مسئولان فیفا، بویژه جیانی اینفانتینو، در قبال این موضوع منتشر نشده، اما اظهارات مسئولان کمیته محلی سیاتل نشان می‌دهد آنان از برگزاری این مراسم اطمینان کامل دارند و حتی با جدیت و سرعتی بیش از گذشته، برنامه‌ریزی برای اجرای آن را دنبال می‌کنند. رویکردی که نه‌تنها به فروکش‌کردن انتقادات منجر نشده، بلکه واکنش‌های تندتری را نیز برانگیخته و این نگرانی را تقویت کرده است که در صورت اصرار فیفا بر برگزاری این مراسم جنجالی، موضوع به چالشی بزرگ‌تر و پرهزینه‌تر برای فوتبال جهان بدل شود.

در همین راستا، برای واکاوی ابعاد مختلف این تصمیم عجیب و آشکار سیاسی و نیز بررسی زوایای پنهان و پیامدهای احتمالی آن، دیدگاه‌ها و تحلیل‌های متفاوت صاحب‌نظران و کارشناسان را مورد بررسی قرار داده‌ایم تا تصویر روشن‌تری از این ماجرا و تبعات آن ترسیم شود.

«محمد سعید» نویسنده فوتبال مصر در گفت‌وگو با «ایران»:

باید با بیانیه مشترک فیفا را تحت فشار قرار دهیم

مصاحبه

گروه ورزشی / «محمد سعید» نویسنده فوتبال مصر اعتقاد دارد روند نامگذاری روز بازی ایران و مصر از سوی کمیته محلی سیاتل باید از طریق فدراسیون جهانی فوتبال حل و فصل شود، چون فیفا باید به عنوان مجری یکی از بزرگترین تورنمنت های ورزشی جهان به عقاید و آیین شرکت‌کننده‌ها احترام بگذارد، قطعاً اتحاد ایران و مصر در این ماجرا بسیار قابل اهمیت است. برای بررسی شرایط به وجود آمده در رابطه با نامگذاری دیدار ایران و مصر به سراغ یکی از نویسندگان فوتبالی مصر رفتیم تا با او در این ارتباط گفت‌وگو کنیم، حاصل گفت‌وگوی «ایران» با محمد سعید را در ادامه می خوانید:

چه اقدامات یا سازوکارهایی را برای مقابله با این تصمیم و اعتراض به آن پیشنهاد می‌کنید؟

به‌نظر من، این حق دو کشور مصر و ایران است که هر یک از طریق فدراسیون فوتبال خود، نسبت به چنین تصمیم‌هایی اعتراض کنند؛ تصمیم‌هایی که از منظر دینی و اخلاقی با فرهنگ جوامع مسلمان همخوانی ندارد. بنابراین ارسال نامه‌های رسمی خطاب به فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا)، به‌عنوان مرجع عالی و مسئول اصلی برگزاری جام جهانی، مسیر درستی است که مصر و ایران باید برای مقابله با این تصمیم در پیش بگیرند.

نظر شما درباره سکوت فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) در قبال این موضوع چیست؟

سکوت فدراسیون بین‌المللی در چنین موضوعاتی طولانی نخواهد بود؛ چراکه این مسائل معمولاً نیازمند زمان برای بررسی و بحث در کمیته‌های داخلی فیفا هستند. تلاش فیفا برای نمایش هرچه بهتر مهم‌ترین و بزرگ‌ترین تورنمنت خود، باعث خواهد شد که این نهاد به‌دنبال راه‌حل‌های دیگری با کمیته محلی سیاتل باشد؛ بویژه اینکه می‌توان این‌گونه برنامه‌ها را در هر مسابقه دیگری که در همان ورزشگاه «لومن فیلد» برگزار می‌شود، اجرا کرد؛ برای مثال دیدار ایالات متحده آمریکا مقابل استرالیا در ۱۹ ژوئن ۲۰۲۶.

> سکوت فدراسیون بین‌المللی در چنین موضوعاتی طولانی نخواهد بود؛ چراکه این مسائل معمولاً نیازمند زمان برای بررسی در کمیته‌های داخلی فیفا هستند

رسانه‌های ایران و مصر نیز موضعی قاطع در قبال این تصمیم اتخاذ کرده‌اند. آیا این اتفاق نتیجه بخش خواهد بود؟

رسانه‌ها در ایران و مصر باید با درایت و هوشمندی با چنین موضوعاتی برخورد کنند؛ چراکه هرگونه شتاب زدگی، اظهارنظرهای احساسی یا حمله به دیگران می‌تواند فدراسیون‌ها را در معرض قوانین سخت‌گیرانه فیفا قرار دهد؛ قوانینی که در اعمال مجازات‌ها مسامحه نمی‌کند، چه در قالب محرومیت از پاداش‌ها و چه حتی اعمال مواد انضباطی شدیدتر. تمرکز باید صرفاً بر یکپارچه‌سازی موضع مشترک مصر و ایران باشد؛ آن هم با استناد به ماده چهارم اصول فدراسیون بین‌المللی فوتبال که بر بی‌طرفی در مسائل سیاسی و اجتماعی تأکید دارد و استفاده از فوتبال برای ترویج موضوعات جنجالی یا اختلاف‌برانگیز را مردود می‌داند.

و اگر فیفا به سکوت خود ادامه داد، راهکار چه خواهد بود؟

طبیعتاً اگر سکوت فدراسیون بین‌المللی فوتبال ادامه‌دار شود یا هرگونه اعلامی درباره برگزاری برنامه‌هایی مرتبط با «جامعه ال‌جی‌بی‌تی» در دیدار مصر و ایران صورت گیرد، لازم است بیانیه‌ای مشترک از سوی دو طرف صادر شود تا فیفا در برابر افکار عمومی جهانی قرار گیرد و مسئولیت این موضوع متوجه آن نهاد شود.

معاون وزیر ورزش و جوانان به «ایران» خبر داد

ایران و مصر بزودی بیانیه مشترک صادر می‌کنند

مهری رنجبر / سید محمد شروین اسبقیان، معاون توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای وزیر ورزش، معتقد است با پیگیری فدراسیون‌های فوتبال ایران و مصر، مشکل بازی اول دو تیم در جام جهانی ۲۰۲۶ حل خواهد شد.

سید محمد شروین اسبقیان دراین باره به خبرنگار «ایران» توضیح داد: «به محض انتشار خبر در رسانه‌ها، وزیر ورزش به فدراسیون فوتبال دستور داد تا طی نامه‌ای فوری، اعتراض شدید و جدی خود را به این تصمیم نادرست و توهین‌آمیز که مغایر با آموزه‌ها و اعتقادات میلیاردها مسلمان است، به فیفا اعلام کند. اکنون، پس از اعتراض فدراسیون، پیگیری جدی تا تغییر شرایط در دستور کار قرار دارد.»

به گفته او، فدراسیون فوتبال ایران و مصر برای مخالفت رسمی به‌صورت مشترک به این موضوع معترض شدند: «وزیر ورزش دوشنبه دستورداد تا فدراسیون ایران همراه وهماهنگ با فدراسیون مصر بیانیه مشترکی برای محکومیت این اقدام صادر کند.»

اسبقیان امیدوار است این مسأله بزودی حل شود: «من مطمئنم با جدیتی که در پیگیری موضوع داریم، این مسأله حل خواهد شد. چرا که با اعتقادات ما مغایرت دارد. ورزش برای ما وسیله‌ای است برای تحقق اهداف متعالی و قرب الهی.»

به نظر معاون توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، رایزنی با کشورهای مسلمان نیز یکی از راه‌های پیش‌رو برای اعتراض به این تصمیم است: «هرچند نفوذ جریان سیاست در نهادهای ورزشی وجود دارد، اما باید به تکلیف خود عمل کنیم و با رایزنی، کشورهای مسلمان را در این زمینه هم‌صدا کنیم تا اعتراض شدید خود را نسبت به این اقدام ابراز کنند. شک ندارم با حساسیتی که وزیر ورزش دارد، پیگیری‌های لازم تا حصول نتیجه ادامه خواهد داشت.»

واکنش تند رسانه‌های مصر خطاب به فیفا و میزبان جام جهانی

این افتضاح فرهنگی را تمام کنید

گروه ورزشی / واکنش‌ها به تصمیم کمیته محلی سیاتل در خصوص نامگذاری روز بازی ایران و مصر همچنان ادامه دارد. نکته قابل توجه واکنش تند نمایندگان مجلس ایران و مصر به این ماجراست تا حدی که حالا موضوع مخالفت با این نامگذاری هدفمند به عنوان یک مطالبه عمومی در دست پیگیری است تا فیفا را وادار به عقب‌نشینی کنند.

به همان اندازه که رسانه‌های ایران به این ماجرا ورود کردند و با انتشار گزارش‌ها و مطالب انتقادی تصمیم کمیته محلی سیاتل را مورد نقد قرار داده‌اند، رسانه‌های منطقه بویژه رسانه‌های مصری نیز به این مسأله واکنش نشان داده‌اند. رسانه‌های مصری این اقدام را«شوک‌آور و نادیده‌انگاشتن ارزش‌های فرهنگی و مذهبی» توصیف کرده‌اند و بر اهمیت حفظ بی‌طرفی فرهنگی و ورزشی تأکید دارند.

رسانه معتبر «الجزیره» گزارش داد که اتحادیه فوتبال مصر در نامه‌ای رسمی به فیفا اعلام کرده است که «هرگونه فعالیت یا برنامه‌ای که به حمایت از دگرباشان جنسی مرتبط باشد، به‌طور قاطع رد می‌شود».

این رسانه نوشت که اتحادیه فوتبال مصر تأکید کرده که چنین اقداماتی «به‌وضوح با ارزش‌های فرهنگی، دینی و اجتماعی جامعه مصر و منطقه در تضاد است» و خواستار جلوگیری از درج این نوع فعالیت‌ها در روز مسابقه شده است. رادیو «العربیه» نیز به نقل از اتحادیه فوتبال مصر نوشت: «نه تنها در چنین رویدادی مشارکت نخواهیم کرد، بلکه نقش تیم ملی و بازیکنان را در این قبیل برنامه‌ها نمی‌پذیریم».

این رسانه افزوده است که اگر اصرار بر ادامه این برنامه‌ها باشد، حتی ممکن است شاهد واکنش مستقیمی از سوی تیم ملی مصر در داخل زمین مسابقه نیز باشیم.

رسانه‌های دیگر از جمله «البلد» به نقل از فدراسیون مصر گزارش کردند که اتحادیه فوتبال مصر در نامه خود به فیفا با استناد به ماده ۴ اساسنامه فیفا درباره «بی‌طرفی در مسائل اجتماعی و سیاسی» خواستار جلوگیری از هرگونه فعالیت مرتبط با حمایت از جامعه دگرباشان جنسی در روز مسابقه شده است.

همچنین، «النهار» نوشت که این نامگذاری به «یک بحران فرهنگی و اجتماعی» تبدیل شده و اعتراض رسمی مصر و ایران به فیفا ارسال شده است تا تضمین شود بازی صرفاً یک رقابت ورزشی باقی بماند.

رسانه‌های مصری با لحن انتقادی بر بی‌توجهی برگزارکنندگان آمریکایی به حساسیت‌های فرهنگی تأکید کرده و هشدار داده‌اند که چنین اقدامات نمادین می‌تواند بی‌اعتمادی و تنش میان فوتبال و جامعه اسلامی ایجاد کند.

آنها همچنین خواستار آن شده‌اند که فیفا با حفظ اصول بی‌طرفی، اجازه ندهد ارزش‌های فرهنگی و مذهبی دو کشور قربانی برنامه‌های جنجالی شود.

نامگذاری کمیته محلی سیاتل پارلمان مصر را به هم ریخت

رمزی: فوتبال نباید ابزار سیاست شود

گروه ورزشی / به دنبال نامگذاری دیدار تیم‌های ملی مصر و ایران در جام جهانی ۲۰۲۶ از سوی کمیته محلی سیاتل، ایهاب رمزی، نماینده پارلمان مصر و استاد حقوق کیفری، در پارلمان این کشور واکنش رسمی و محکمی نسبت به این موضوع مطرح کرد و از وزیر ورزش مصر خواست به سؤالات و ابهامات در این ارتباط پاسخ دهد.

رمزی، پنج پرسش اساسی درباره نقش وزارت ورزش و جوانان و اتحادیه فوتبال مصر در این پرونده مطرح کرد. «البلد» با انتشار صحبت‌های ایهاب رمزی از قول او نوشت:«تلاش برای ارتباط دادن تیم ملی یا هواداران مصر با رویدادهایی که با فرهنگ و ارزش‌های جامعه مصری همخوانی ندارد، قابل قبول نیست.»

نماینده پارلمان مصر در ادامه خطاب به وزیر ورزش مصر گفت:«موضع رسمی وزارت ورزش و جوانان مصر نسبت به تلاش برای ارتباط دادن دیدار ایران-مصر با رویداد «روز افتخار» چیست؟ آیا وزارتخانه اطلاع داشته یا از برنامه مطلع شده است؟ آیا اتحادیه فوتبال مصر در جریان یا موافقت با هر گونه رویداد همزمان با مسابقه بوده است؟ و اگر اطلاع نداشته، چگونه اجازه داده شده تیم ملی بدون تضمین عدم سوءاستفاده در مسابقه شرکت کند؟ نقش وزارتخانه در حفاظت از تصویر تیم ملی مصر در برابر بهره‌برداری فرهنگی یا ایدئولوژیک چیست؟ چه اقداماتی برای مقابله با نهادهایی که تلاش دارند رویدادهایی ناسازگار با فرهنگ مصر را به بازی پیوند دهند، انجام خواهد شد؟»

ایهاب رمزی در ادامه سؤالات خود توضیح داد:«وزارتخانه چگونه با فشارهای غربی که تلاش می‌کنند دیدگاه‌های خود را بر تیم‌های ملی عربی و آفریقایی تحمیل کنند، برخورد خواهد کرد و آیا چهارچوب مشخصی برای حفاظت از تیم‌ها در برابر سوءاستفاده سیاسی یا فرهنگی وجود دارد؟»

رمزی در بخش دیگری از انتقادات خود توضیح داد:«صداهای غربی که از حقوق و آزادی‌ها سخن می‌گویند، باید به همان اندازه به آزادی جوامعی که برخی رفتارها را بر اساس ارزش‌ها و فرهنگ خود نمی‌پذیرند، احترام بگذارند.»

وی در پایان توضیح داد:«برگزاری رویداد حمایت از همجنس‌گرایی همزمان با مسابقه‌ای که شامل تیم‌های کشورهای محافظه‌کار است، تجاهل آشکار نسبت به خصوصیت فرهنگی جوامع محسوب می‌شود و می‌تواند تحریک فرهنگی تلقی شود.»

وی همچنین از فیفا خواست اطمینان حاصل کند که هیچ برنامه یا پیام ناسازگاری بر تیم‌ها یا هواداران تحمیل نشود و تأکید کرد که آزادی یک طرف نباید به نقض آزادی طرف دیگر تبدیل شود.

رمزی هشدار داد که این موضوع صرفاً یک مسأله ورزشی نیست، بلکه بازتابی از مبارزه جهانی بر سر مفهوم آزادی و احترام به تنوع فرهنگی بین ملت‌هاست و تیم‌های ملی نباید ابزار استفاده سیاسی یا فرهنگی باشند.

او در پایان توضیح داد:«زمان آن رسیده که نهادهای بین‌المللی، بویژه فیفا، درک کنند که ورزش، عرصه‌ای برای تحمیل دیدگاه‌ها یا جهت‌گیری‌های ایدئولوژیک نیست، بلکه مکانی برای دیدار ملت‌ها بر پایه احترام متقابل است.»

مهندسی فرهنگی خطرناک

رضا شجیع
پژوهشگر و جامعه‌شناس ورزشی

در جامعه‌شناسی انتقادی ورزش، فوتبال نه صرفاً یک بازی، بلکه میدان قدرت تلقی می‌شود؛ میدانی که در آن معنا، هویت و هنجارها به‌طور مداوم بازتولید یا به چالش کشیده می‌شوند. پی‌یر بوردیو از ورزش به‌عنوان بخشی از میدان‌های نمادین یاد می‌کند که در آن، قدرت نه از طریق اجبار، بلکه از مسیر مشروعیت فرهنگی اعمال می‌شود. بر این اساس، هیچ کنش نمادینی در رویدادهای بزرگی مانند جام جهانی، بی‌هدف یا خنثی نیست.

انتخاب رژه همجنس‌گرایان در حاشیه بازی ایران و مصر را باید دقیقاً در همین چهارچوب تحلیل کرد. این تصمیم، نه یک ابتکار تصادفی فرهنگی، بلکه نمونه‌ای روشن از سیاست هویتی در میدان ورزش جهانی است. سیاست هویتی، زمانی رخ می‌دهد که مطالبات فرهنگی و هویتی جایگزین یا مسلط بر منازعات اقتصادی و ساختاری می‌شوند. این در حالی است که فوتبال، به دلیل ضریب نفوذ بالا و سرمایه عاطفی عظیم، به بستری ایده‌آل برای چنین سیاستی تبدیل شده است.

از منظر جامعه‌شناسی انتقادی، اولین هدف این‌گونه کنش‌ها «عادی‌سازی» است. آنچه در فضای سیاسی یا حقوقی با مقاومت روبه‌روست، در میدان فرهنگ عامه و ورزش، به‌تدریج عادی می‌شود. مطالعات فرهنگی نشان می‌دهند که تکرار نمادها در بسترهای محبوب، بیش از هر قانون یا بیانیه رسمی، در تغییر ادراک جمعی مؤثر است. در این معنا، رژه همجنس‌گرایان، کنشی هدفمند و برنامه‌ریزی شده برای جابه‌جایی مرزهای هنجاری در سطح جهانی است.

دومین هدف، «دیگرسازی» است. ادوارد سعید نشان می‌دهد که چگونه غرب، از طریق بازنمایی فرهنگی، «دیگری» را نه فقط متفاوت، بلکه عقب‌مانده و نیازمند اصلاح معرفی می‌کند.

قرار دادن نمادهای حساس هویتی در برابر تیم‌هایی با هویت اسلامی، آنها را ناخواسته در موقعیت دفاعی قرار می‌دهد.

واکنش منفی، به‌سرعت به‌عنوان نشانه‌ای از عدم مدارا بازنمایی می‌شود، بی‌آنکه زمینه‌های تاریخی، دینی و اجتماعی این جوامع مورد توجه قرار گیرد. این یک سازوکار کلاسیک قدرت نمادین است.

سومین لایه، کارکرد «انحراف توجه» است. جامعه‌شناسان انتقادی در ورزش بارها تأکید کرده‌اند که برجسته‌سازی منازعات فرهنگی، می‌تواند توجه افکار عمومی را از مسائل ساختاری‌تر منحرف کند. تمرکز رسانه‌ای بر موضوعات هویتی پرتنش، در عمل میدان بحث را از مسائل بنیادی‌تری که آمریکا، فیفا و جام جهانی با آنها مواجه هستند، دور می‌کند.

واکنش‌ها به این اقدام نیز خود بخشی از بازی قدرت است. رسانه‌های جریان اصلی غرب، این واکنش‌ها را عمدتاً در قالب دوگانه ساده «پیشرفت-عقب‌ماندگی» صورت‌بندی می‌کنند؛ دوگانه‌ای که به گفته بوردیو، ابزار ساده‌سازی و سلطه نمادین است.

در نهایت، مسأله اصلی حق ایران و مصر برای مصون ماندن ورزش از مهندسی فرهنگی یک‌سویه است. فوتبال زمانی می‌تواند زبان مشترک ملت‌ها باقی بماند که به میدان تحمیل نمادها و ارزش‌های خاص تقلیل نیابد.

آنچه مسلم است، هرگاه ورزش به ابزار سیاست هویتی تبدیل شود، نه‌تنها از کارکرد وحدت‌بخش خود تهی می‌شود، بلکه به عاملی برای تعمیق شکاف‌های فرهنگی و بی‌اعتمادی جهانی بدل خواهد شد.

گشت‌وگذاری در سیزدهمین نمایشگاه «ایران ساخت»

دانش‌بنیان‌ها، سرعت‌گیر خروج ارز از کشور

فاوا
میتراجلیلی
دبیر گروه علم و فناوری

سیزدهمین دوره نمایشگاه تجهیزات، مواد آزمایشگاهی و تست و آزمون پیشرفته «ایران ساخت» که از ۲۲ آذرماه به همت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری آغاز به‌کار کرده بود، روز گذشته به کار خود پایان داد. هر گوشه این نمایشگاه، نشان از توانمندی جوانان این مرزو بوم در تأمین نیازهای آزمایشگاهی و ساخت تجهیزات در بخش‌های مختلف از پزشکی و سلامت و صنعت گرفته تا نفت و گاز، کشاورزی، شیمی و بیوتکنولوژی و... داشت. این جوانان همه تلاش خود را به کار گرفتند تا سهمی در جلوگیری از خروج ارز برای واردات تجهیزاتی داشته باشند که می‌توانند با توان خود، نمونه بومی آن را تولید کنند. این نمایشگاه که برای سیزدهمین بار برگزارشد، تاکنون کارنامه موفقی داشته و دستاورد آن در طول ۱۲ دوره، فروش ۲ونیم همتی شرکت‌های دانش‌بنیان، صرفه‌جویی ارزی مستقیم ۲۰۰میلیون دلاری و غیرمستقیم ۵۰۰میلیون دلاری و همچنین اشتغالزایی برای ۷هزار نیروی متخصص بوده است؛ موفقیتی که ادامه‌دار بود و امسال هم دانش‌بنیان‌ها موفق به توسعه بازار خود در این رویداد شدند و با حضور میهمانان خارجی این دوره از نمایشگاه، به یکی از دغدغه‌های رئیس جمهوری مبنی بر فراهم کردن بستر صادرات برای حوزه ایران‌ساخت پاسخ داده شد.

برداشت چاه از نفت تا استخراج اسانس گیاهان دارویی

مشاهدات خبرنگار میدانی «ایران» نشان می‌دهد یکی از ویژگی‌های نمایشگاه ایران ساخت سیزدهم، تمرکززدایی از تهران و حضور شرکت‌های دانش‌بنیان موفق از گوشه و کنار ایران و همچنین تنوع بالای محصولات دانش‌بنیان ارائه شده بود. در این رویداد از تجهیزات نفت و گاز گرفته تا داروهای پزشکی هسته‌ای، کشاورزی پایدار، انواع پرینترهای سه بعدی و... هریک حرفی برای گفتن داشتند و جوانان آمده بودند تا گرهی از کار مردم باز کنند. یکی از شرکت‌های دانش‌بنیان حاضر در این نمایشگاه در زمینه تجهیزات مربوط به استخراج فعالیت داشت. «علی زین‌العابدینی»، مدیرعامل این دانش‌بنیان که از سال ۹۵ تأسیس شده و از سال ۹۶ تاکنون عنوان دانش‌بنیان را با خود یدک می‌کشد، به «ایران» می‌گوید: «زمینه فعالیت این شرکت، ساخت و طراحی تجهیزات آزمایشگاهی نفت و گاز و همچنین دستگاه استخراج اسانس از گیاهان دارویی با روشی ویژه است. این دانش‌بنیان که در صنایع بالادستی نفت کار می‌کند در عمل بر روش‌های ازدیاد برداشت نفت از چاه‌ها تمرکز دارد. به گفته زین العابدینی، استخراج نفت از چاه‌هایی که تازه کشف می‌شوند با فشار اولیه موجود در چاه انجام می‌شود اما پس از مدتی، به دلیل افت فشار، نفت به راحتی از چاه بیرون نمی‌آید و نیازمند به کار گرفتن روش‌هایی مانند تزریق بخار، آب یا مواد شیمیایی است تا نفت باقیمانده، از چاه استخراج شود. اما تصمیم‌گیری درباره روش مورد استفاده، به نوع سنگ چاه و همچنین سیال آن (آب شور و نفت و گاز) بستگی دارد. اینجاست که تجهیزات ما به کمک می‌آید و با آنالیز سنگ و سیالات چاه، بهترین روش را برای استخراج ارائه می‌دهد به این ترتیب هم در زمان و هم در هزینه کار صرفه‌جویی می‌شود.»

این فعال حوزه دانش‌بنیان در ادامه توضیح می‌دهد: «ما تجهیزاتی هم برای میکرونایز کردن داروها، پاکسازی خاک آلوده، پاکسازی دانه‌های آلوده مانند دانه ذرت یا پسته از سم آفلاتوکسین طراحی و تولید کرده‌ایم و تنها سازنده این دستگاه در ایران هستیم. این دستگاه از حجم ۳۰۰ سی سی در مقیاس آزمایشگاهی تا سایز ۴۰ و ۸۰ لیتری در مقیاس صنعتی تولید شده است و می‌توان از آن در استخراج اسانس گیاهان دارویی هم بهره گرفت.»

به گفته زین العابدینی، استخراج اسانس معمولاً به صورت تقطیر و ازطریق افزایش دما انجام می‌شود و محصولی مانند گلاب ارائه می‌دهد ولی با توجه به ازبین رفتن ساختار روغن‌های ضروری مورد نیاز در محصولات آرایشی بهداشتی و گیاهان دارویی، در عمل این گلاب کاربرد چندانی ندارد. به همین دلیل ما با افزایش فشار بین ۴۰۰ تا ۶۰۰ بار و استفاده از گازدی اکسید کربن فوق بحرانی، روغن‌ها و اسانس‌های ضروری را استخراج می‌کنیم بدون اینکه خاصیت آنها از بین برود. درنهایت هم گاز دی اکسید کربن از محصول جدا می‌شود.

از آنالیز پوست تا شناسایی تخلفات غذایی

وحید صفایی‌نژاد از فعالان یک شرکت دانش‌بنیان فعال در زمینه طراحی سامانه اپتیکی و ابزار دقیق هم یکی از جوانان نوآور است که برای شرکت در این نمایشگاه از زنجان راهی تهران شده است. او با اشاره به تأسیس این شرکت از سال ۹۵، محصول بارز آن را دوربین فراطیفی می‌داند که طیف سنجی و تصویربرداری را با یکدیگر ادغام می‌کند. صفایی‌نژاد دراین باره می‌گوید: «ما تنها تولیدکننده این سامانه در ایران هستیم و در دنیا هم حدود ۱۳ شرکت در این زمینه فعال هستند.» او دراین باره توضیح می‌دهد: «از این محصول می‌توان در حوزه کشاورزی، پزشکی، صنایع غذایی و تخلفات غذایی، صنعت فولاد، حوزه نظامی و... بهره گرفت. این دوربین طیف سنج به عنوان مثال در تخلف و درجه‌بندی زعفران و تاریخ مصرف مواد غذایی کاربرد دارد. همچنین در حوزه کشاورزی هوشمند و پایش سلامت گیاهان، اندازه‌گیری میزان تنش و شوری خاک یا تشخیص آفات گیاهان کارآمد است.» صفایی‌نژاد می‌گوید: «دامنه کاربرد این سامانه اپتیکی به حوزه پزشکی هم می‌رسد و می‌توان از آن برای آنالیز پوست و تشخیص دانه‌های سرطانی پوستی و خال‌های پوستی استفاده کرد. او با اشاره به اینکه قیمت نمونه خارجی این محصول حدود ۲۵هزار دلار است، بهای نمونه داخلی را ۷۰۰ میلیون تومان می‌داند و معتقد است با استفاده از آن در حوزه‌های مختلف می‌توان جلوی ارزبری را گرفت.» این فعال دانش‌بنیان با اشاره به فروش ۶۰دستگاه از این محصول در ایران، در ادامه می‌گوید موفق به صادرات آن به آفریقا و سوئیس هم شده‌ایم.

لقاح مصنوعی با تکنولوژی ایرانی

موضوع جوانی جمعیت و فرزندآوری یکی دیگر از موضوعات مورد توجه دانش‌بنیان‌ها در این رویداد بود. دلارام شریفی از فعالان یک شرکت دانش‌بنیان فعال در حوزه IVF می‌گوید: «تلاش داشته‌ایم با محصول بومی خود به فرزندآوری زوج‌هایی که از ناباروری رنج می‌برند کمک کنیم.» او با اشاره به تأسیس این شرکت در سال ۱۴۰۲ می‌افزاید: «این شرکت از سال ۱۴۰۳ با ساخت دستگاه IVF Workstation، دانش‌بنیان شد. انجام لقاح مصنوعی، نیازمند شرایط محیطی خاصی است و این دستگاه چنین شرایطی را ایجاد کرده است. به عنوان مثال دما برای اسپرم و تخمک باید حدود ۳۷ درجه سانتیگراد باشد و با کمک این دستگاه مولتی زون که می‌توان دمای هر بخش آن را تغییر داد، مشکل حل می‌شود. این دستگاه همچنین دارای رطوبت ساز است تا رطوبت مورد نیاز اسپرم و تخمک تأمین شود.» او قیمت این دستگاه را بسیار پایین‌تر از نمونه‌های خارجی می‌داند و می‌افزاید: «اما از نظر کیفیت و کارآیی کاملاً با نسخه خارجی برابری می‌کند.»

تولید آنزیم‌های جهش یافته برای شناسایی بیماری

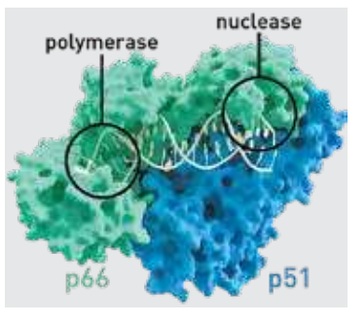

«محیا رنجبر»، دانشجوی دکترای باکتری‌شناسی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران هم یکی از فناوران حاضر در ایران ساخت سیزدهم است. او با اشاره به عمر ۷ ساله این شرکت، می‌گوید: «ما از سال ۱۴۰۳ برای یکی از محصولاتمان دانش‌بنیان شدیم و درحال حاضر ۵ آنزیم استراتژیک حوزه تشخیص و درمان را تولید کرده‌ایم. ما کیت‌هایی را توسعه داده‌ایم که اساس و بنیان کار آنها همین آنزیم‌ها هستند؛ آنزیم‌هایی که روی همه آنها مهندسی ژنتیک انجام شده و موتاسیون‌هایی روی ژن‌های آنها ایجاد کرده‌ایم تا عملکردشان بهبود پیدا کند. به عنوان مثال آنزیم Reverse transcriptase ما در حوزه بیان ژن، تشخیص سرطان یا شناسایی ویروس هپاتیت، کرونا و آنفلوانزا و... کاربرد دارد.»

این فعال دانش‌بنیان معتقد است، عملکرد این آنزیم از نمونه خارجی هم بهتر است و در عرض ۱۰ دقیقه می‌تواند تشخیص را انجام دهد درحالی که نمونه‌های خارجی برای این کار به ۶۰ دقیقه زمان نیاز دارند. رنجبر می‌گوید: «این آنزیم‌ها در حوزه تشخیص، در حوزه بیوتکنولوژی، تولید واکسن یا حتی در حوزه کشاورزی برای شناسایی سم‌هایی مانند آفلاتوکسین در محصولات کارآیی دارند و می‌تواند ژن آنها را شناسایی کند.» او با اشاره به اینکه در سال ۱۴۰۰ حدود ۳ میلیون دلار صرف واردات این آنزیم‌ها شده بود، جلوگیری از ارزبری را قابل توجه می‌داند و توضیح می‌دهد: «علاوه بر این، این آنزیم‌ها زنجیره دمایی دارند و باید در دمای منفی ۲۰ درجه نگهداری شوند به همین دلیل ممکن است در طول واردات، از کیفیت آنها کاسته شود. او همچنین تأکید می‌کند که قیمت این آنزیم‌های ساخت داخل حدود ۵۰ درصد ارزان‌تر از نمونه‌های خارجی است.»

پرینت سه بعدی فلزی

یکی از بخش‌های جالب نمایشگاه امسال، حضور دانش‌بنیان‌های فعال در حوزه پرینت سه بعدی بود؛ پرینترهایی که از رزین و فیلامنت گرفته تا گرانول و فلز را به انواع قطعات کاربردی، تزئینی و هنری تبدیل می‌کنند. مهشید کاظمی کارشناس یک شرکت دانش‌بنیان که در زمینه ساخت و تولید پرینترهای سه بعدی فلزی لیزری و خدمات پرینت قطعات فلزی در اصفهان فعالیت دارد، با هیجان از نحوه کار پرینتر به ما می‌گوید. او دراین باره توضیح می‌دهد: «ما اولین شرکتی هستیم که موفق شده‌ایم پرینت سه بعدی بر پایه فلز را در ایران تولید کنیم و در کار خود از آهن، نیکل، آلومینیوم، تیتانیوم و کبالت استفاده می‌کنیم.» کاظمی می‌گوید: «ما فایل سه بعدی را به تعداد زیادی فایل دوبعدی لایه به لایه تبدیل می‌کنیم و به دستگاه می‌دهیم. سپس دستگاه را با پودر فلزات، شارژ اولیه می‌کنیم و دستگاه شروع به ساخت لایه به لایه می‌کند. لیزر، پودرها را با یک هندسه مشخص و در هر لایه، ذوب سطحی می‌کند. هربار دستگاه ۳۰ میکرون پایین می‌آید و طرف دیگر ۳۰ میکرون پودر بالا می‌آید. یعنی لیزر پودر را ذوب می‌کند و درنهایت هم مواد اضافی را بازیابی می‌کنیم و دوباره مورد استفاده قرار می‌دهیم.»

او همچنین یادآور می‌شود: «علاوه بر تولید قطعات صنعتی، ما به حوزه درمان هم وارد شده‌ایم و ساخت پروتز را برای بیماران سرطانی که استخوان آنها تحلیل رفته انجام می‌دهیم. موضوع مهم، شخصی‌سازی درمان برای هر بیمار در کمترین زمان ممکن و با حداقل قیمت است. تاکنون در ساخت کاسه زانو و همچنین به صنایع نظامی، دریایی، هوایی و... هم خدماتی ارائه داده‌ایم.»

پرینت رشته‌های فیلامنت

یکی دیگر از شرکت‌های دانش‌بنیان، در حوزه پرینت سه بعدی با استفاده از فیلامنت (رشته‌ای از پلیمر) فعالیت دارد. آرمین حسینی از فعالان این شرکت می‌گوید: «این فیلامنت پس از گرم شدن، تبدیل به مایع می‌شود. مایع به صورت لایه به لایه روی همدیگر قرار می‌گیرد و درنهایت، یک قطعه ساخته می‌شود.»

او با اشاره به اینکه ۷ سال است در پارک علم و فناوری دانشگاه تهران فعالیت می‌کند، می‌گوید: «پس از دریافت پتنت آمریکا در سال ۱۳۹۶، این شرکت را تأسیس و پرینترهای رزینی و پلیمری را طراحی و تولید کرده‌ایم.»

او با اشاره به اینکه محصولات رزینی پرینت سه بعدی شده به عنوان راهنمای جراحی (سرجیکال گاید) برای زمان جراحی ایمپلنت و همچنین قالب‌گیری دندان مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌گوید: «پرینت سه بعدی به دندانپزشکان کمک زیادی کرده است. درواقع ساخت سریع‌تر و شخصی‌سازی شده قطعه با توجه به فرم فک و دهان بیمار، آن هم در عرض ۳ ساعت می‌تواند هم برای بیمار و هم برای دندانپزشک کارآمد باشد. به همین دلیل هم برخی دندانپزشکان این پرینتر سه بعدی رزینی را خریداری کرده و خودشان در مواقع ایمپلنت، پرینت را انجام می‌دهند. تزئیناتی از جنس رزین وکس که برای ساخت انگشترهای بسیار ظریف بدون نازل و به صورت صفحه ساخته شده هم بخشی دیگر از جذابیت‌های این غرفه است.»

حسینی دراین باره می‌گوید: «ما ازطریق نرم‌افزار به پرینتر می‌گوییم که قرار است چه چیزی را پرینت کند.» او می‌افزاید: «باید این آگاهی را در جامعه ایجاد کرد که به عنوان مثال برای سفارش‌های زیر هزار عدد استفاده از پرینت سه بعدی بسیار مقرون به صرفه است. علاوه بر این می‌توان با کمک این پرینترها ساختار هندسی پیچیده را تولید کرد درحالی که قبلاً این قابلیت وجود نداشت.»

پای روباتیک برای معلولان حرکتی

برش

در نمایشگاه ایران‌ساخت سیزدهم، توان‌یابان هم مورد توجه قرار گرفتند و یکی از شرکت‌های دانش‌بنیان با ارائه یک روبات، گامی بزرگ برای حرکت آنها برداشته است. سید مصطفی حوائجی، مدیرعامل این شرکت دانش‌بنیان می‌گوید: «ما اولین سازنده روبات اسکلت بیرونی پایین‌تنه در ایران ویژه معلولان حرکتی هستیم و موفق شدیم این فناوری را تنها دو سال پس از رونمایی نمونه خارجی، در ایران تولید کنیم.»

او با اشاره به تولید این اگزواسکلتون در جهان در سال ۲۰۱۳ ادامه می‌دهد: «با توجه به توان متخصصان ایرانی، این محصول را در قالب یک تیم، در سال ۲۰۱۵ به‌عنوان چهارمین کشور بعد از آمریکا، ژاپن و نیوزیلند تولید کردیم. از آن زمان، دائم در حال ارتقا و افزایش قابلیت‌های آن و همچنین بهینه‌سازی و کاهش حجم و وزن آن هستیم.» حوائجی با اشاره به قیمت ۳ میلیارد تومانی این اسکلت روباتیک، قیمت نمونه خارجی را حدود ۳۰ هزار دلار معادل ۱۲ میلیارد دلار می‌داند و می‌افزاید: «با وجود این مطمئناً بسیاری از نیازمندان به این روبات، نمی‌توانند آن را خریداری کنند.»

او می‌گوید: «ما از سال ۹۶ از نهادهای متولی توان‌یابان از جمله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان بهزیستی و... درخواست کرده‌ایم این محصول را با قیمت رقابتی تهیه و در کلینیک‌های توانبخشی مستقر کرده تا معلولان بتوانند از آن استفاده کنند. حتی استفاده یک بار در هفته از این دستگاه، هم از بعد روانی و هم از نظر فیزیولوژیکی می‌تواند به معلولان کمک کند و منجر به کاهش عوارضی مانند زخم بستر، پوکی استخوان، ناراحتی‌های گوارشی و کلیوی آنها شود.» این فعال دانش‌بنیان با اشاره به اینکه این شرکت چند طرح دیگر هم دارد، می‌افزاید: «البته برای تجاری‌سازی آنها مترصد جذب سرمایه هستیم ولی هنوز بعد از یک سال موفق نشده‌ایم.»

بازیافت عناصر نادر

برش

بازیابی و بازیافت عناصر خاص از مواد معدنی یا دورریزهای کارخانه‌ها هم دستمایه تأسیس یکی دیگر از شرکت‌های دانش‌بنیان حاضر در رویداد «ایران ساخت» سیزدهم شده است.

سیاوش صادقی، از فعالان این شرکت دانش‌بنیان واقع در اصفهان با اشاره به اینکه سال ۲۰۲۶ را سال عناصر نادر نامیده‌اند می‌گوید: «ما با تجهیزات خود موفق شدیم عناصر مختلفی را از دورریز کارخانه‌ها که پیش از این صادر می‌شد، بازیابی کنیم و به این ترتیب از ارزبری ممانعت کنیم.»

او با اشاره به اینکه این شرکت علاوه بر استحصال، در حوزه نفت و گاز و فولاد و همچنین خدمات آزمایشگاهی فعالیت دارد، توضیح می‌دهد: «در زمینه نفت و فولاد به موضوع بومی‌سازی قطعاتی وارد شده‌ایم که اکثراً از متریال‌ها و سوپرآلیاژهای خاص ساخته می‌شوند. نفت که از سکوهای نفتی خارج می‌شود، به مخازنی وارد می‌شود و چند فازی است. با توجه به اینکه سطح نفت باید سنجیده شود ما نمونه بومی سطح سنج را ساخته‌ایم؛ نمونه‌ای که از سال ۹۷ بومی شده است.»

صادقی همچنین با اشاره به تولید دستگاهی برای تولید نانوذرات، می‌گوید از این دستگاه برای مواد سرامیکی و فلزی یا در بحث آلیاژسازی استفاده می‌کنیم. به عنوان مثال مس را به صورت نانوذره درمی‌آوریم تا هنگام مخلوط شدن، همگن‌تر شود.

این دستگاه که به دلیل نحوه حرکت، آن را آسیاب سیاره‌ای نامگذاری کرده‌اند، دومحور دوار دارد و با سرعت حدود بین ۳۲۰ تا ۴۵۰ آرپی‌ام ذرات را در حد میکرو یا نانو تبدیل می‌کند تا بتوان سطح ویژه آن را بیشتر کرد. یعنی بتوان از میزان کمتری مواد با سطح تأثیر بالاتر استفاده کرد.

حوزه فاوا

■ وحید یزدانیان، معاون توسعه شبکه ملی اطلاعات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با تأکید بر لزوم شکل‌گیری بازار پایدار در حوزه شبکه ملی اطلاعات گفت: «اولویت اصلی توسعه شبکه، انتقال تدریجی بار سرمایه‌گذاری از دولت به بخش خصوصی و اقتصادی‌سازی این شبکه است، در این زمینه توجه ویژه‌ای به مؤلفه اقتصاد و بازار داریم. اگر قرار است این شبکه به صورت پایدار توسعه پیدا کند، باید وزن سرمایه‌گذاری به تدریج از دولت به سمت بخش خصوصی منتقل شود.»

■ طبق جدیدترین آمار منتشر شده در وب‌سایت اسپیدتست، میانه سرعت دانلود اینترنت موبایل در ایران ۵۸.۹۲ مگابیت بر ثانیه، میانه سرعت آپلود اینترنت موبایل ۱۲.۶۸ مگابیت بر ثانیه و تأخیر ۲۶ میلی ثانیه است که بیانگر رتبه ۶۷ و رشد پنج پله‌ای آن در ماه نوامبر است. همچنین در این ماه اینترنت ثابت ایران نیز رشد پنج پله‌ای داشته است.

کوتاه از فناوری

■ چین کارخانه‌ای راه‌اندازی کرده که با استفاده از گرمای هدررفت صنایع، آب دریا را شیرین می‌کند. این کارخانه علاوه برآب شیرین، هیدروژن سبز و مواد معدنی ارزشمند نیز تولید می‌کند.

■ استارتاپ آمریکایی Tiiny AI دستگاهی به نام Tiiny AI Pocket Lab معرفی کرده که به‌عنوان «کوچک‌ترین ابرکامپیوتر شخصی هوش مصنوعی جهان» در گینس ثبت شده است.

■ استارتاپ ژاپنی Sensia Technology موفق به توسعه بلندگوی پارچه‌ای قابل حملی شده که صدا را از سراسر سطح خود پخش می‌کند. این محصول با نام Fabric Speaker Portable بر پایه الکترونیک انعطاف‌پذیر ساخته شده و اولین کاربرد عملی فناوری پارچه‌ای نازک و سبک است.

■ باگ عجیبی در iOS 26، کاربران آیفون را غافلگیر کرد. برخی عکس‌ها، بویژه تصاویر ثبت شده با گوشی‌های اندرویدی، هنگام بزرگنمایی در اپ Photos هاله‌ای شدید از رنگ قرمز به خود می‌گیرند.

■ شرکت گوگل اعلام کرد، خدمت پایش و نظارت بر دارک وب را که اطلاعات شخصی کاربران را در میان نشت داده‌ها جست‌وجو می‌کرد، از دسترس خارج خواهد کرد.

کهکشان

■ پژوهشگران آمریکایی با کمک هوش مصنوعی موفق شدند نقشه‌ای را از میدان مغناطیسی خورشید به دست بیاورند.

■ اخترشناسان با استفاده از تلسکوپ فضایی جیمز وب، اولین شواهد از ستاره‌های هیولایی شبیه دایناسورها را که اندکی پس از مه‌بانگ وجود داشته‌اند، کشف کرده‌اند. تایید وجود این ستاره‌ها با چنین جرم‌های عظیمی در جهان اولیه می‌تواند به توضیح چگونگی رشد سیاه‌چاله‌های کلان جرم با جرم‌هایی که چندین میلیون‌ها برابر خورشید هستند پیش از اینکه کیهان حتی به یک میلیارد سالگی برسد، کمک کند.

تازه‌های موبایل

■ آیفون ۲۰ احتمالاً نمایشگر تمام صفحه با خمیدگی در هر چهار طرف خواهد داشت. گزارش‌ها نشان می‌دهد اپل به دنبال طراحی خمیده در هر چهار طرف نمایشگر است که نیازمند تغییرات پیچیده در ساخت پنل و لایه محافظ OLED خواهد بود.

■ سامسونگ، حسگر دوربینی را برای گوشی‌های گلکسی توسعه می‌دهد. این فناوری جدید با هدف رفع مشکل همیشگی تاری حرکت و کندی شاتر، جایگزین متد رولینگ شاتر مرسوم می‌شود.

■ آنر پلی 60A، به تازگی در چین به‌عنوان یک گوشی اقتصادی با پشتیبانی از 5G و مشخصات نمایشگر ۶.۷۵ اینچی، ۱۲۸ گیگابایت حافظه داخلی، ۶ گیگابایت رم و تراشه مدیاتک دایمنسیتی ۶۳۰۰ رونمایی شد.

از هوش مصنوعی چه خبر؟

■ پلیس‌های راهنمایی و رانندگی شهر «چانگ شا» چین اکنون از عینک‌های هوشمند مجهز به هوش مصنوعی برای شناسایی دقیق وسایل نقلیه و رانندگان طی چند ثانیه استفاده می‌کنند.

■ ترامپ با استخدام ۱۰۰۰ مهندس در سراسر کشور، وارد عرصه رقابت جهانی هوش مصنوعی می‌شود.

■ آمریکا، توافق فناوری را که اوایل امسال با انگلیس منعقد کرده بود و هدف آن تقویت روابط در هوش مصنوعی، محاسبات کوانتومی و انرژی هسته‌ای غیرنظامی بود به حالت تعلیق درآورده است.

علم

■ محققان دانشکده پزشکی آیکان نیویورک، یک ابزار هوش مصنوعی جدید توسعه داده‌اند که نه تنها جهش‌های ژنتیکی بیماری‌زا را شناسایی می‌کند بلکه نوع بیماری حاصل از این جهش‌ها را نیز پیش‌بینی می‌کند.

ایران در «ایران»

ورود اولین ناوگان اتوبوس برقی به اصفهان

اصفهان/ همزمان با بیست و ششم آذرماه «روز حمل و نقل و رانندگان» نخستین ناوگان اتوبوس‌های برقی شهر اصفهان با ورود ۱۵ دستگاه اتوبوس برقی به شبکه حمل و نقل عمومی، به‌طور رسمی فعالیت خود را آغاز می‌کند؛ این اقدام پس از راه‌اندازی تاکسی‌های برقی که اکنون حدود ۱۸۰ دستگاه آن در سطح شهر فعال است، نشان‌دهنده حرکت اصفهان به سمت آینده‌ای کم‌کربن است. اتوبوس‌های برقی جدید، تولید داخل بوده و از نظر ابعاد، ظرفیت و امکانات، مشابه اتوبوس‌های ۱۲ متری معمولی هستند، اما بدون آلایندگی فعالیت می‌کنند. همزمان با ورود این ناوگان، توسعه زیرساخت‌های لازم نیز در دستور کار قرار گرفته است. در حال حاضر حدود ۷۸ نقطه شارژ خودروی برقی در سطح شهر اصفهان فعال است و ایستگاه ویژه شارژ اتوبوس‌های برقی نیز در آینده نزدیک به بهره‌برداری می‌رسد.
به گفته ابوالفضل قربانی، رئیس کمیسیون هوشمندسازی و حمل و نقل شورای اسلامی شهر از دو سال پیش که مدیریت شهری تصمیم گرفت در حمل و نقل عمومی از مدهای حمل و نقل پاک بیشتر استفاده کند، گزینه‌های مربوط به این موضوع شامل مترو و اتوبوس برقی بود. وی افزود: «ساخت مترو از مدت‌های قبل آغاز شده بود و سعی مدیریت شهری ششم این بود که بتواند این پروژه را به نقاط مختلف شهر توسعه دهد تا امکان استفاده شهروندان در نقاط مختلف فراهم شود که در این باره تاکنون اقدامات خوبی انجام شده است که امیدواریم سال جاری شاهد بهره‌برداری فاز نخست خط دو مترو باشیم.» رئیس کمیسیون هوشمندسازی و حمل‌ونقل شورای اسلامی شهر اصفهان تصریح کرد: «در بخش اتوبوس که ستون فقرات سایر مدهای حمل‌ونقلی است بهترین گزینه را استفاده از اتوبوس‌های برقی دیدیم که پیگیری‌های زیادی برای خرید و وارد کردن اتوبوس‌های برقی انجام شد، اما با توجه به مشکلات مربوط به تحریم‌ها با سازندگان داخلی وارد مذاکره شدیم و در نهایت این پیگیری‌ها منجر به عقد قرارداد شد که به‌زودی شاهد ورود فاز نخست اتوبوس‌های برقی به شهر اصفهان خواهیم بود.» قربانی با اشاره به برنامه‌های مدیریت شهری برای توسعه تدریجی این ناوگان و تأمین منابع مالی پایدار آن در سال‌های آینده گفت: «باید ناوگان دیزلی را به مرور از چرخه خارج و اتوبوس‌های برقی را جایگزین آنها کنیم.»

انتقاد استاندار خوزستان از استخدام نیروهای غیر بومی در شرکت‌ها

اهواز/ استاندار خوزستان با تأکید بر لزوم تغییر رویه‌های استخدامی در شرکت‌های مستقر در استان گفت: «تا زمانی که در منطقه نیروی بومی جویای کار وجود دارد، استخدام از سایر مناطق ظلم آشکار و غیرقابل قبول است.» سیدمحمدرضا موالی‌زاده افزود: «برنامه‌ریزی برای اشتغال باید بر پایه مزیت نسبی و آمایش سرزمینی هر شهرستان باشد.» وی گفت: «نیازمند مطالعه‌ای جامع هستیم که ظرفیت‌های گردشگری، توسعه شهرک‌های صنعتی، کشاورزی، صنایع تبدیلی و تجارت مرزی را مشخص و تعداد مشاغل قابل ایجاد در هر بخش را پیش‌بینی کند.» وی با تأکید بر لزوم فعال‌تر شدن مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای با کمک شرکت‌ها برای تربیت سریع نیروی کار محلی، خطاب به مدیران شرکت‌ها گفت: «منطقاً و شرعاً در هر جایی که تأسیساتی اعم از نفتی، پتروشیمی، فولاد یا کشاورزی ایجاد می‌شود، اولویت استخدام با ساکنان همان منطقه است.»

مشوق‌های قانونی برای احیای بافت فرسوده قم

قم/ مدیرعامل سازمان بهسازی، نوسازی و زیباسازی اطراف حرم مطهرحضرت معصومه(س) با تأکید بر لزوم اجرای کامل مشوق‌های قانونی در بافت فرسوده قم گفت: «مصوبات شورای عالی معماری و شهرسازی به مثابه قانون است و باید از تمام ظرفیت‌های این مصوبات برای ارتقای کیفیت زندگی شهروندان در بافت‌های فرسوده استفاده شود.» علیرضا خاکی افزود: «واگذاری تراکم برای ساخت‌وساز در بافت فرسوده، برخلاف تصور عمومی، افزایش درآمد معناداری برای شهرداری به همراه ندارد چراکه در بخش قابل توجهی از این بافت‌ها، معابر مشمول عقب‌نشینی هستند و صلح‌نامه با مالکان تنظیم می‌شود.» وی گفت: «با این حال، همین مشوق‌ها می‌تواند انگیزه مؤثری برای مالکان جهت نوسازی املاک فرسوده ایجاد کند و هدف اصلی شهرداری از اجرای این مصوبات درآمدزایی نیست، بلکه تسهیل نوسازی و کاهش فرسودگی شهری است.» مدیرعامل سازمان بهسازی با اشاره به نقش مناطق شهرداری در فرآیند نوسازی تصریح کرد: «مناطق شهرداری قم باید نسبت به ایجاد کاربری‌های خدماتی به‌ویژه پارکینگ و فضای سبز در بافت‌های فرسوده اهتمام ویژه داشته باشند.»

کم‌آبی؛ مانع توسعه گلخانه‌ها در خراسان جنوبی

بیرجند/ رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی گفت: «با وجود توسعه کشت‌های گلخانه‌ای در استان، کم‌آبی و بالا بودن نرخ تسهیلات بانکی از مهم‌ترین چالش‌های این بخش است.» محسن اسفندیاری افزود: «شکل نگرفتن تشکل‌های مؤثر، کمبود تحقیقات تخصصی در زمینه تولید محصولات گلخانه‌ای، ضعف زیرساخت‌های اصلی از دیگر مشکلات مهم پیش روی کشاورزان گلخانه‌ای استان است.» وی با اشاره به برداشت سالانه بیش از ۱۹ هزار و ۲۰۰ تن انواع محصولات گلخانه‌ای در استان افزود: «این محصولات شامل سبزیجات، صیفی‌جات، گل‌های شاخه بریده، توت فرهنگی، نشاء گیاهان گل و گیاه زینتی و دارویی می‌شود.» رئیس سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی با بیان اینکه اکنون سطح ۷۹ هکتار از اراضی خراسان جنوبی به کشت گلخانه‌ای اختصاص دارد، عنوان کرد: «کشت محصولات گلخانه‌ای استان از مردادماه آغاز می‌شود و تا پایان دی‌ماه ادامه دارد.» وی اضافه کرد: «برداشت محصولات گلخانه‌ای خراسان جنوبی از اواخر بهمن ماه آغاز می‌شود و تا اواخر بهار سال آینده ادامه می‌یابد.» اسفندیاری با اشاره به بهره‌برداری ۸۰۰ خانواده از کشت گلخانه‌ای در استان، تصریح کرد: «تعداد ۴۰۸ واحد گلخانه‌ای در استان وجود دارد که بیشترین تعداد آن در شهرستان‌های خوسف، قائن و سربیشه هستند.»

بارندگی شدید در هرمزگان و فارس تبدیل به سیل شد

هشدار به‌موقع خسارت اندک

گزارش

گروه ایران زمین

بارش‌های گسترده روزهای اخیر در استان‌های جنوبی کشور، از فارس و خوزستان تا هرمزگان و سیستان و بلوچستان، در حالی با سیلاب، آب‌گرفتگی، انسداد برخی مسیرها و بروز حوادث انسانی همراه شده که آماده‌باش کامل ستادهای مدیریت بحران، بسیج دستگاه‌های امدادی و خدماتی و اجرای تمهیدات پیشگیرانه، نقش تعیین‌کننده‌ای در کنترل خسارات داشته است؛ همزمان، ثبت بارش‌های مؤثر و سرریز سازه‌های آبی بار دیگر ضرورت بازنگری در سیاست‌گذاری مدیریت منابع آب، بهره‌گیری هدفمند از رواناب‌ها و تبدیل بارش‌های فصلی از تهدیدی مقطعی به فرصتی پایدار برای مناطق کم‌آب جنوب کشور را برجسته کرده است.

در چنین شرایطی، استان‌های هرمزگان، فارس، خوزستان و سیستان و بلوچستان در کانون توجه مدیریت بحران قرار گرفته‌اند؛ جایی که دستگاه‌های اجرایی در تلاش‌اند همزمان با مهار پیامدهای مخاطره‌آمیز بارش‌ها، از فرصت‌های آبی پیش‌آمده نیز صیانت کنند.

بحرانی که مدیریت شد

«مهرداد حسن‌زاده» مدیرکل مدیریت بحران استانداری هرمزگان به «ایران» گفت: «با مدیریت پیشدستانه و به‌موقع ستاد بحران و آمادگی کامل دستگاه‌های اجرایی، سامانه بارشی فعال و بارندگی‌های گسترده در مناطق غربی، مرکزی و جزایر استان با موفقیت کنترل شده و این مخاطره طبیعی تاکنون بدون تلفات جانی و با حداقل خسارت مدیریت شده است.»
مدیرکل مدیریت بحران استانداری هرمزگان افزود: «به لطف خداوند متعال، فعالیت سامانه بارشی پیش‌بینی‌شده توسط مجموعه هواشناسی محقق شده و موج دوم بارش‌ها که هشدار سطح قرمز برای آن صادر شده بود از شامگاه دوشنبه از سمت غرب وارد استان هرمزگان شد. سامانه‌ای قدرتمند که در مناطق غربی، جزایر و بخش‌هایی از مرکز استان بارش‌های قابل توجهی را به همراه داشته است. این بارش‌ها پس از سال‌ها خشکسالی و تنش آبی، موجی از خوشحالی عمومی به‌ویژه در میان کشاورزان و عموم شهروندان ایجاد کرده است.»
طبق گفته این مقام مسئول، در حوزه مدیریت بحران، با توجه به پیش‌بینی وقوع سیلاب، اقدامات گسترده‌ای به دستور استاندار و رئیس ستاد بحران استان انجام شده است. دو جلسه فوق‌العاده ستاد بحران استان تشکیل شده و کمیته‌های بحران در دستگاه‌های اجرایی فعال شدند. برای نخستین‌بار پیامک‌های هشدار برای تمامی شهروندان استان ارسال شد تا بالاترین سطح آمادگی برای مواجهه با مخاطره ایجاد شود.
مدیرکل مدیریت بحران استانداری هرمزگان تصریح کرد: «از شامگاه دوشنبه شهرستان‌های پارسیان، بستک، حاجی‌آباد، بندرلنگه، بندرخمیر، بندرعباس، قشم، لارک و هرمز بارش دریافت کرده‌اند. هرچند برخی مشکلات جزئی نیز ایجاد شده، اما با توجه به آمادگی‌های قبلی، مدیریت شرایط در حال انجام است. خوشبختانه تا این لحظه هیچ‌گونه فوتی یا مصدومیت ناشی از این مخاطره گزارش نشده که جای قدردانی از همراهی مردم شریف استان دارد.»

۳۱۰ مورد قطعی برق فشار متوسط

طبق گفته این مقام مسئول، در سطح شهرها آبگرفتگی معابر عمومی به‌ویژه در بندرعباس، بندرخمیر و جزیره قشم گزارش شده است، اما آبگرفتگی منازل نداشته‌ایم. شهروندان با پرهیز از ترددهای غیرضروری همکاری بسیار خوبی داشته‌اند و ترافیک در سطح شهرها روان است. تیم‌های مدیریت بحران شهرداری‌ها نیز در نقاط ضروری در حال عملیات هستند. در حوزه راه‌های مواصلاتی نیز بر اساس گزارش اداره راهداری، انسدادهایی در برخی محورها رخ داده است؛ از جمله محور گچین ـ بندرعباس به دلیل طغیان رودخانه که مسیر جایگزین فعال است.
«مهرداد حسن‌زاده» گفت: «در حوزه زیرساخت‌ها، پست ۲۳۰ کیلوولت بندرپل برای دقایقی از مدار خارج شد که با اقدام سریع شرکت برق منطقه‌ای مشکل رفع شد و جزیره قشم تنها چند دقیقه بی‌برق بود. در مجموع ۳۱۰ مورد قطعی برق فشار متوسط در سطح استان گزارش شده بود که بیش از ۶۰ درصد آن برطرف شده و سایر موارد نیز در حال رسیدگی است. تا لحظه تنظیم خبر نیز ارتباطات استان کاملاً پایدار است. هم اکنون، راه‌های اصلی استان مسدود نبوده و با توجه به طغیان رودخانه‌های فصلی و وجود آب‌نماها احتمال انسداد موقت راه‌های روستایی وجود دارد. لذا از شهروندان درخواست می‌شود هنگام مواجهه با آب‌نماهای طغیانی صبر کرده و از ورود به مسیرهای پرخطر خودداری کنند.» وی شایعات منتشرشده در فضای مجازی درباره آبگرفتگی بیمارستان قشم و بیمارستان ارتش بندرعباس را تکذیب کرد و گفت: «مراکز درمانی بدون هیچ‌گونه خلل در حال ارائه خدمت بوده و هیچ‌گونه اختلالی در حوزه درمان وجود ندارد. در این میان، انتقال یک خانم باردار ۳۶ ساله به مرکز شهرستان پارسیان با هماهنگی کامل انجام شده است. علاوه بر آن، در حوزه ارتباطات قطعی گزارش نشده و در بخش آب و فاضلاب نیز تاکنون گزارشی از مشکل جدی دریافت نشده است.»

تداوم و تشدید بارش‌ها در هرمزگان

مدیرکل مدیریت بحران استانداری هرمزگان گفت: «تا روزهای آتی فعالیت سامانه بارشی تشدید خواهد شد. لازم به ذکر است که وقوع آبگرفتگی‌های اشاره شده در این شرایط کاملاً طبیعی است؛ زیرا بارش‌ها در بازه زمانی کوتاه و با شدت بالا رخ داده و قاعدتاً آبگرفتگی معابر در بندرعباس، بندرخمیر و جزایر دور از انتظار نیست. در مسیرهای روستایی نیز به دلیل تعدد آب‌نماها احتمال انسدادهای موقت وجود دارد. همچنین رودخانه‌های فصلی در ساعات اوج بارش طغیان می‌کنند و پس از فروکش‌کردن مشکل برطرف می‌شود.» «مهرداد حسن‌زاده» افزود: «طبق اعلام هواشناسی، در ساعات آینده تداوم و تشدید بارش‌ها بویژه در شرق استان، شرق شهرستان بندرعباس، ارتفاعات بخش مرکزی، جزایر لارک، هرمز، قشم و محدوده جاسک پیش‌بینی می‌شود.»

> **مدیرکل مدیریت بحران استانداری هرمزگان:**
> با مدیریت پیش‌دستانه و به‌موقع ستاد بحران و آمادگی کامل دستگاه‌های اجرایی، سامانه بارشی فعال و بارندگی‌های گسترده در مناطق غربی، مرکزی و جزایر استان با موفقیت کنترل شده و این مخاطره طبیعی تاکنون بدون تلفات جانی و با حداقل خسارت مدیریت شده است

سرریز ۹۵ درصد بندهای خاکی گراش

در استان فارس، شهرستان گراش یکی از کانون‌های اصلی بارندگی‌های اخیر بوده است. «یعقوب میرزایی قیری» فرماندار گراش با اشاره به فعالیت سامانه بارشی و صدور هشدار قرمز هواشناسی برای جنوب فارس اعلام کرد: «۹۵ درصد بندهای خاکی این شهرستان سرریز شده‌اند. از مجموع ۹ سد و بند خاکی در روستاهای بخش مرکزی و ارد، از جمله فداغ، آغضه، زینل‌آباد، خلیلی، تنگ‌آب، کنگ و ریشه، حدود سه میلیون و ۷۵۰ هزار مترمکعب آب ذخیره شده و اغلب این بندها به مرحله سرریز رسیده‌اند.»
به گفته وی، همزمان با این بارش‌ها، آب‌گرفتگی برخی منازل و معابر شهری و روستایی گزارش شده و تیم‌های امدادی، خدماتی و ارزیاب در سطح شهرستان مستقر شده‌اند.
فرماندار گراش با تأکید بر تداوم خدمات‌رسانی تا پایان فعالیت سامانه بارشی افزود: «بیش از ۲۰ منزل مسکونی که دچار آب‌گرفتگی شده بودند که با همکاری نیروهای هلال‌احمر، آتش‌نشانی و گروه‌های جهادی مورد امدادرسانی قرار گرفتند و عملیات تخلیه آب همچنان ادامه دارد.»
میرزایی قیری همچنین از ثبت بیش از ۶۵ میلی‌متر بارندگی از ساعات اولیه بامداد دیروز خبر داد و گفت: «مدیریت بحران شهرستان با آمادگی کامل در حال رصد شرایط است و در صورت نیاز، اقدامات تکمیلی برای کاهش خسارات احتمالی انجام خواهد شد.» او با هشدار به شهروندان، از مردم خواست از حضور در حریم رودخانه‌های فصلی و ترددهای غیرضروری تا پایان بارندگی خودداری کنند.

تداوم جست‌وجو برای فرد مفقود شده در فارس

فرماندار گراش با اشاره به اینکه در جریان این بارندگی‌ها، یک مورد مفقودی در روستای آغضه گزارش شده است، گفت: «عملیات جست‌وجو برای یافتن این فرد با حضور نیروهای امدادی ادامه دارد. همچنین یک دستگاه خودرو نیز بر اثر شدت جریان آب دچار آب‌بردگی شده که نیروهای امدادی اقدامات لازم را در این زمینه انجام داده‌اند.»

انسداد محور لامِرد-لارستان و وضعیت راه‌های فارس

«غلامرضا غلامی»، مدیرکل مدیریت بحران استانداری فارس هم از مسدود شدن محور لامِرد به لارستان در محدوده چاهورز خبر داد و گفت: «در حال حاضر این محور به‌صورت موقت بسته شده و رانندگان باید از مسیرهای جایگزین استفاده کنند.»
غلامی میانگین بارندگی اخیر در فارس را حدود ۶۰ میلی‌متر اعلام کرد و گفت: «به‌جز این محور، سایر راه‌های استان باز هستند و تاکنون خسارت خاصی گزارش نشده است. آب‌گرفتگی‌های رخ‌داده در برخی معابر و منازل جزئی و قابل پیش‌بینی بوده و با توجه به توپوگرافی شهرها، هشدارهای لازم از پیش داده شده بود.»

بارش‌های مؤثر در سیستان و بلوچستان

همزمان با بارندگی‌های جنوب کشور، فعالیت سامانه بارشی در استان سیستان و بلوچستان نیز موجب ثبت بارش‌های قابل توجه و جاری شدن رواناب‌های سطحی در برخی مناطق شده است. بر اساس اعلام اداره‌کل هواشناسی استان، بخش ساربوک شهرستان قصرقند با ثبت ۳۷ میلی‌متر بارندگی، بیشترین میزان بارش را در این سامانه به خود اختصاص داده است.
«محسن حیدری»، مدیرکل هواشناسی سیستان و بلوچستان، با اشاره به ثبت بارندگی در ۳۲ ایستگاه هواشناسی و باران‌سنجی استان گفت: «در شهرستان‌ها و مناطق مختلفی از جمله نیکشهر، بنت، بلپیر، کشیک، قصرقند، هلنچکان و کهیر نیز بارش‌هایی بین ۱۳ تا ۳۱ میلی‌متر به ثبت رسیده است.»
وی تأکید کرد: «این بارش‌ها، اگرچه می‌تواند موجب طغیان رودخانه‌های فصلی و رواناب شود، اما در عین حال نقش مهمی در تغذیه سفره‌های زیرزمینی و بهبود وضعیت منابع آبی و مراتع استان دارد.»

بنگاه

عضو هیأت مدیره و خزانه‌دار انجمن تولیدکنندگان فولاد آلیاژی خبر داد

خسارت ناشی از محدودیت انرژی بر صنعت فولاد

روزنامه ایران؛ سید حسین صدری/ «شیرین نیکوحرف»، عضو هیأت مدیره و خزانه‌دار انجمن تولیدکنندگان فولاد آلیاژی، «رقابت در بازارهای جهانی» را یکی از مهم‌ترین چالش‌های صنعت فولاد برشمرد و گفت: «قیمت تمام شده تولید محصولات فولادی در ایران بالاتر از قیمت‌های جهانی است و این موضوع صادرات را با مشکل جدی مواجه کرده است؛ چراکه رقبای قدرتمندتر با قیمت‌های پایین‌تر، بازار را در اختیار گرفته‌اند.» وی افزود: «دومین چالش صنعت فولاد ایران، محدودیت‌های تأمین انرژی است که در این میان، کمبود برق و گاز از عمده‌ترین موانع تولید به شمار می‌رود و بر اساس گزارش انجمن تولیدکنندگان فولاد آلیاژی، در شش ماهه اول امسال، حجم تولید فولاد میانی از دست رفته ناشی از محدودیت انرژی، حدود پنج میلیون تن به ارزش دو میلیارد دلار بوده است که این میزان در چهار سال‌ونیم گذشته مانع از تولید حدود ۳۱ میلیون تن به ارزش ۱۵ میلیون دلار از تولید فولاد میانی کشور شده است.» به گفته وی، بر اساس گزارش انجمن فولاد آلیاژی، در میان ۱۱ شرکت دیگر بزرگ فولادی بورسی کشور که مزیت‌دارترین شرکت‌های صنعت فولاد کشور بوده و بسیاری از حلقه‌های تولید زنجیره فولاد را در اختیار دارند، بدون در نظر گرفتن عملکرد شرکت فولاد مبارکه، سود خالص نیمه اول امسال ۱۰ شرکت دیگر، تنها ۳٫۹ همت بوده که از کاهش ۴۶ درصدی نسبت به شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ و کاهش ۵۲ درصدی نسبت به شش ماهه اول سال ۱۴۰۲ حکایت دارد تا آنجا که در تابستان امسال، پنج شرکت از این دسته، زیان ساخته‌اند. عضو هیأت مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد آلیاژی از «افزایش هزینه‌های تولید صنعت فولاد» به‌عنوان چالش بعدی یاد کرد و گفت: «در حالی که نرخ گاز مصرفی صنعت فولاد در سال ۱۳۹۹ به ازای هر مترمکعب ۲۶۰ تومان بوده، این نرخ در شهریورماه امسال با ۲۷۸۵ درصد رشد، به ۷۵۰۰ تومان رسیده است. همچنین هزینه تولید فروآلیاژ در سال ۱۳۹۹ از ۲۱ هزار و ۱۹۲ تومان بر کیلوگرم به ۱۱۲ هزار و ۵۲ تومان رسیده که افزایش حدود ۴۲۹ درصدی را نشان می‌دهد.» نیکوحرف افزود: «در همین مدت، بهای مواد افزودنی با ۳۹۷ درصد افزایش، هزینه‌های حمل با ۵۷۰ درصد رشد و نرخ ارز گمرک با ۵۰۰ درصد افزایش روبه‌رو شده که همین افزایش نرخ ارز گمرک، افزایش هزینه واردات مواد و تجهیزات صنعت را به همراه داشته و همچنین قیمت شمش نیز با ۱۹۳ درصد رشد روبه‌رو شده است.» وی با اشاره به جایگاه صنعت فولاد ایران در میان ۱۰ تولیدکننده برتر دنیا که در برخی ماه‌های سال ۲۰۲۵ در رتبه‌های هفتم تا نهم قرار داشته، تأکید کرد: «نوسانات ماهانه تولید فولاد کشور که بیشتر ناشی از اعمال محدودیت‌های اعمال شده بر انرژی است، این جایگاه را مورد تهدید قرار داده است.» خزانه‌دار انجمن تولیدکنندگان فولاد آلیاژی خاطرنشان کرد: «ضریب بهره‌برداری فولاد میانی کشور در سال گذشته ۵۸ درصد بوده، در حالی که ضریب جهانی ۷۵ درصد است و این تفاوت ناشی از محدودیت انرژی و همچنین صدور بی‌رویه مجوزهاست.» نیکوحرف در ادامه به تبیین جایگاه فولادهای آلیاژی در صنعت فولاد پرداخت و گفت: «فولادهای آلیاژی فولادهایی هستند که با ارزش افزوده بالا و برخورداری از فناوری‌های پیشرفته، توانایی پاسخ به نیازهای خاص بازار را دارند و توسعه این بخش، حرکت صنعت فولاد از تولید انبوه محصولات پایه به سمت تولید تخصصی سودآور را به دنبال دارد و در حالی که سهم فولاد آلیاژی در ایران حدود پنج درصد از کل تولید فولاد، یعنی حدود یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن است، ۱۵ درصد از کل تولید فولاد کشورهای صنعتی پیشرفته به این محصولات اختصاص دارد و در این میان، چین به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد جهان، برنامه‌ریزی خود را بر تولید فولادهای آلیاژی و فولادهای تخصصی متمرکز کرده که این امر نشان می‌دهد رقابت آینده در صنعت فولاد بر سر کیفیت، تخصص و فولاد با ارزش افزوده بالاست، نه صرفاً حجم تولید.» او تصریح کرد: «تمرکز کشور بر توسعه صنعت تولید فولاد آلیاژی باعث می‌شود ایران از واردات محصولات استراتژیک فولادی بی‌نیاز شده و نیاز صنایع حیاتی همچون صنایع نفت و گاز، خودروسازی و دفاعی، از داخل تأمین شود و از این رو، شایسته است به جای تمرکز بر تولید بیشتر محصولات خام فولادی، به سمت تولید فولادهای آلیاژی و فولادهای خاص با ارزش افزوده بالاتر گام برداریم.»
او بیان کرد: «با وجود سهم حدود ۵٫۶ درصدی صنعت فولاد از کل مصرف گاز کشور، به این شرکت‌ها ابلاغ شده است مصرف گاز خود را بین ۲۵ تا ۵۰ درصد کاهش دهند و از آنجا که بیشترین میزان مصرف گاز در صنعت فولاد کشور به واحدهای احیای مستقیم تولیدکننده آهن اسفنجی مربوط است، پیش‌بینی می‌شود با اعمال این محدودیت‌ها، شاهد کاهش تولید و افزایش قیمت آهن اسفنجی باشیم.»

پایان چشم انتظاری؛ انتقال آب سد چراغ‌ویس به بانه به ایستگاه آخر رسید

مدیر عامل شرکت آب منطقه‌ای کردستان گفت: «گام بلند وزارت نیرو برای توسعه شمال غرب کردستان نتیجه داد و طرح بزرگ انتقال آب سد چراغ‌ویس به شهر بانه، پس از برنامه‌ریزی، مطالعات فنی و اجرای عملیات سنگین، اکنون به مرحله پایانی رسیده و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پروژه‌های آبرسانی استان کردستان، آماده ورود به فاز بهره‌برداری است.» آرش آریانژاد با ابراز خرسندی از تلاش جهادی این مجموعه در راستای نهضت آبرسانی به بانه گفت: «عملیات انتقال، شامل اجرای خطوط اصلی، ایستگاه‌های پمپاژ در مسیر، سامانه‌های رصد و کنترل و انجام آزمایش‌های فنی، اکنون به آخرین مراحل تست و تحویل موقت رسیده که با تکمیل این بخش‌ها، به‌زودی آب پایدار، سالم و مطمئن از سد چراغ‌ویس در مدار تأمین آب شرب شهر بانه قرار خواهد گرفت؛ اتفاقی که نقطه پایانی بر تنش آبی این منطقه خواهد بود.»
وی خاطرنشان کرد: «این پروژه که از آن به‌عنوان یکی از طرح‌های راهبردی وزارت نیرو یاد می‌شود، با تلاش خستگی ناپذیر این مجموعه، حمایت و پیگیری‌های مؤثر استاندار کردستان و پشتیبانی وزیر جهادی نیرو، مراحل اجرایی آن با شتاب بیشتری دنبال شد و موانع متعدد فنی و اقلیمی، با همکاری دستگاه‌های اجرایی، شرکت‌های پیمانکاری و متخصّصان حوزه آب، برطرف گردید.» آریانژاد با تأکید بر اهمیت این طرح در توسعه پایدار منطقه، از صبر مردم شریف بانه قدردانی و اظهار کرد: «به راستی اگر صبر و شکیبایی مردم صبور و همراه این شهرستان نبود، نمی‌توانستیم با فراغت خاطر این عملیات طاقت‌فرسا را به سرانجام برسانیم و به حق یکی از عوامل اصلی تسریع در تکمیل این پروژه، شکیبایی و درک بالای مردم شریف شهرستان بانه بود.» مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای کردستان ادامه داد: «با بهره‌برداری نهایی از این طرح، شهر بانه وارد مرحله تازه‌ای از پایداری در حوضه آب خواهد شد؛ اقدامی که نه‌تنها ظرفیت خدمات‌رسانی را افزایش می‌دهد، بلکه زمینه‌ساز رشد اقتصادی، ارتقای کیفیت زندگی، توسعه گردشگری و تثبیت جمعیت در منطقه نیز خواهد بود.» آرش آریانژاد ابراز امیدواری کرد که پایان اجرای پروژه انتقال آب سد چراغ‌ویس، گامی مهم در مسیر توسعه زیرساخت‌های حیاتی استان کردستان محسوب می‌شود و به‌عنوان یکی از دستاوردهای شاخص حوزه آب کشور، به‌زودی رسماً افتتاح و در مدار بهره‌برداری قرارخواهد گرفت.

عکس‌ها: حسین تقی‌زاده/ ایران

گفت‌وگو با تقی آزاد ارمکی، جامعه‌شناس درباره رفتارشناسی جامعه امروز

حافظه تاریخی ایرانیان ضعیف نیست

گفت‌وگو

احسان گل محمدی
معاون سردبیر

در اغلب گفت‌وگوهای مختلف رسانه‌ها با کارشناسان «نقش حاکمیت در رواج برخی هنجارها یا ناهنجاری‌ها در جامعه» مورد بررسی قرار گرفته است اما این بار در «خط گفت‌وگو» تلاش شده در مورد نقش جامعه در رواج ناهنجاری‌ها یا هنجارها سخن گفته شود.

هدف از این بحث حدوداً ۴۵ دقیقه‌ای، رد نقش حاکمیت و انداختن توپ ترویج ناهنجاری به زمین جامعه نیست و صرفاً برای نگاه متفاوت به این موضوع از این زاویه دید، این خط دنبال شده است.

در این قسمت «خط گفت‌وگو» روزنامه ایران، تقی آزاد ارمکی جامعه‌شناس و استاد تمام دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران میهمان ما بود؛ آیا جامعه ما عصبی است؟ آیا جامعه ایران فراموشکار است و حافظه تاریخی ضعیفی دارد؟ بزرگ‌ترین دروغی که در شبکه‌های اجتماعی در مورد جامعه گفته می‌شود چیست؟ اقبال جامعه به سمت بلاگرها به معنای زوال جامعه است؟ این سؤالات تنها بخشی از سؤالاتی است که در این گپ و گفت از دکتر تقی آزاد ارمکی پرسیده شد.

در ادامه می‌توانید بخشی از دومین قسمت از سلسله گفت‌وگوهای «خط گفت‌وگو» را بخوانید، برای مشاهده ویدیوی این گفت‌وگو رمزینه پایان متن را اسکن کنید.

آیا جامعه ما جزو جوامع عصبی محسوب می‌شود؟

بله، یکی از ویژگی‌های مهم جامعه ایده‌آل پرستی است. آرمانگرایی جامعه در برخی جاها باعث می‌شود که آنها را از ارجاع مکرر به واقعیت‌های اجتماعی دور کند، به همین دلیل است که ما درگیر ایدئولوژی‌زدگی چپ و راست هستیم. یعنی جهان ما جهان موافقان و مخالفان یک یا چند ایدئولوژی است نه جهان واقعیت؛ در ایران، نزاع بر سر مجموعه‌ای از گزاره‌های مختلف است تا ارجاع مکرر به واقعیت‌ها؛ به عنوان مثال اگر ارجاع مکرر به واقعیت‌ها بود، جامعه برای حل برخی مشکلات از جمله ترافیک، کم آبی و ناترازی در حوزه انرژی یا آلودگی هوا تغییر روش می‌داد. همه اینها بدین معناست که ما ایرانیان تصویری از نظام جامعه و زیست‌مان به نام ایده‌آل‌گرایی داریم که از واقعیت دور است. وقتی بار آرمانگرایی در جامعه زیاد شود و در عمل برای رسیدن به آن ناتوان باشیم، مردم عصیانگر و عصبانی می‌شوند. به همین خاطر ریشه اساسی عصبانیت بخشی از ایرانیان در ایده‌آل‌گرایی منفی است.

رواج استفاده از فضای مجازی تا چه میزان در این افزایش عصبانیت، تأثیرگذار بوده است؟

هرکدام از رسانه‌ها قطعاً در موضوع برجسته‌سازی ایده‌آل‌گرایی منفی در ایران نقش داشته‌اند. رسانه‌های فردی از جمله اینستاگرام محل شلیک خشونت علیه همدیگر هستند. اینستاگرام در دسته کانال‌های ارتباطی تک عاملی قرار می‌گیرد که مالک آن در یک طرف ماجرا قرار می‌گیرد و در طرف دیگر مجموعه‌ای قرار دارند که فرض این است در جبهه مخالف و مقابل قرار دارند. قدرت تخریب و شلیک این شبکه اجتماعی بیشتر از دیگر رسانه‌های اجتماعی است اما نباید فراموش کرد این شبکه اجتماعی بیشتر خود افشاگری است و بعد دیگر افشاگری، چون با نشان دادن خلوت مخاطب جذاب می‌شود، برای همین از نقش اساسی اینستاگرام در این روند نباید به راحتی عبور کرد.

آیا اینستاگرام صرفاً بر توده مردم تأثیرگذار بوده است؟

این فضا تنها بر افراد عامه تأثیرگذار نبوده و ذهنیت هر مخاطبی با هر سطح سوادی بعد از اولین حضور در فضای مجازی تغییر خواهد کرد. به عبارت دیگر اطلاعات، علایق، جهان‌های اجتماعی و حتی نظام‌های آرمانی افراد با حضور در این فضا، دچار تغییرات اساسی می‌شود. فضای تند و تیز آمیخته با خشونت اینستاگرام تمامی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد. فضای مجازی جامعه ایرانی با تمامی دنیا متفاوت است ما در زیست اجتماعی‌مان، فغان‌هایمان جمعی است اما در زیست مجازی، فغان‌هایمان فردی است.

> فضای مجازی جامعه ایرانی با تمامی دنیا متفاوت است ما در زیست اجتماعی‌مان فغان‌هایمان جمعی است اما در زیست مجازی فغان‌هایمان فردی است

آیا همراهی جامعه با خبرهای منفی بیشتر است؟ به نظر می‌رسد شایعات و اخبار دروغ خریدار بیشتری در فضای مجازی دارد.

افراد جامعه به این نوع اخبار بیشتر گوش می‌کنند و از آن لذت می‌برند اما با آن همراهی نمی‌کنند. جامعه ایران مردم پیچیده‌ای هستند؛ به این سادگی نمی‌توان در مورد زیست مجازی آنها قضاوت کرد. مثلاً فرض کنید فردی در فضای مجازی ادعا می‌کند که در کودکی به او تجاوز شده است؛ این موضوع در فضای مجازی به طور گسترده دست به دست می‌شود اما این بازنشر وسیع به معنای همراهی مردم و دفاع مردم از راوی این داستان نیست بلکه اتفاقاً این نقطه آغاز دشمنی مردم با او خواهد بود.

این مثال دقیقاً ناشی از همان پیچیدگی ایرانیان است. مردم ایران دنبال امر اخلاقی هستند اما امر اخلاقی را از دریچه امر غیراخلاقی می‌بینند.

جامعه اخلاق را براساس اخلاق صورت‌بندی نمی‌کنند بر اساس ساحت غیراخلاقی صورت‌بندی می‌کنند؛ این موضوع، امتیاز خوبی به لحاظ فرهنگی برای مردم جامعه ایران است. به خاطر همین وجه تمایز، به نظر می‌رسد که در بیشتر مسائل اجتماعی نیازی به کنترل و مراقبت حاکمیتی ندارند و خود به خود از کنش‌های غیراخلاقی دوری می‌کنند. باید اجازه داد جامعه به بلوغی دست یابد که از فرآیند غیراخلاقی به اخلاق‌گرایی برسد در این صورت این اخلاق‌گرایی ماندگاری بیشتر خواهد داشت. آنچه که مهم است این است که بازار داغ افشاگری‌های غیراخلاقی در فضای مجازی به معنای تأیید آن توسط مخاطبین نیست.

اگر جامعه ایرانی اخلاق‌گراست چرا نکات مثبت آنچنان که باید مانند موارد منفی توسط مخاطبان دیده نمی‌شود؟ آیا اگر همین فردی که از تجاوز دوران کودکی خود می‌گوید داستان یکی از موفقیت‌های خود را روایت کند به این میزان دیده و شنیده می‌شود؟

الزاماً نه، چون ما چندین سال است که صرفاً از امر خوب سخن گفته‌ایم و خوبی‌ها را تکرار کرده‌ایم، جامعه از این نوع نگاه به فرهنگ و آرمان‌ها خسته شده است. خوبی‌ها در کنار بدی‌ها موضوعیت پیدا می‌کنند و به همین خاطر در این روزگار خوبی‌ها، دیده نمی‌شود. همین نگاه موجب شده مردم ایران دچار فقدان قهرمان شوند. ما دچار زوال قهرمانان، خوبی‌ها و ارزش‌ها شده‌ایم و ممکن است در این مسیر به سمت آسیب‌هایی برویم چراکه انباشت زیادی خوبی، آدم‌ها را از خوبی دور می‌کند. منظور از بیان نکته این نیست که مانند آنچه در فضای مجازی رخ می‌دهد باید بدی‌ها برجسته شود اما باید واقعیت را برجسته کرد، واقعیت مملو از خوبی و بدی است.

از نسل زد به عنوان نسل پیشرو و جسور یاد می‌شود؛ چقدر در نگاه جامعه شناختی این موضوع قابل تأیید است؟

نسل زد نسلی است که در موقعیت امروز متولد شده و کنشگر فرداست، ما حق نداریم در مورد این نسل داوری کنیم و باید داوری را به خود این نسل بسپاریم. نسل جدید باید قدرت داوری خود را از درون پیدا کند. بدین معنا این نسل، نسل سازنده فردا خواهد بود، نسل زد باید کشور را بسازند و سامان دهند.

ریشه افزایش چشمگیر خشونت در فضای مجازی را در کجا می‌بینید؟

وقتی امکان بروز خشونت عملی در جامعه نباشد، خشونت کلامی در فضای مجازی افزایش پیدا می‌کند. اغلب هم در تاریخ، کلید خشونت کلامی توسط کسانی که صاحب کلام بودند زده شده است به عنوان مثال در دهه ۳۰ و ۴۰ اگر متون ادبی را مطالعه کنید این خشونت کلامی را مشاهده می‌کنید. در ادبیات آن دوران، فحاشی‌های عجیبی مبتنی بر سخره گرفتن نخبگان رخ می‌داد. آن دوران در دوره جدید، گویی در حال تکرار است. نخبگان در دهه ۵۰ و ۶۰ در کشور حاکم شدند اما در مقابل عوام نتوانستند کاری را به پیش ببرند. هم‌اکنون در فضای مجازی، به سخره گرفتن نخبگان توسط توده ممکن شده است. نخبگان را نمی‌شود از بین برد اما می‌توان از طریق زبان آنها را مورد استهزا قرار داد. در اینجاست که با زبانی تند و زشت و با عبارت‌های عجیب و غریب نخبگان را مورد استهزا قرار می‌دهند و این موضوع الزاماً توسط نسل زد نیست.

بسیار دیده‌ایم که برای مثال یک چهره مشهور فرهنگی در اینستاگرام حتی یک درصد فردی که ظاهراً تخصص و استعداد خاصی ندارد دنبال کننده ندارد. آیا این امر به معنای زوال فرهنگی یک جامعه است؟

ابداً، این موضوع امری طبیعی است و نباید آن را به عنوان زنگ خطر تلقی کرد. در جهان هم این موضوع وجود دارد و یک هنرمند عامه‌پسند مخاطب بیشتری از یک نخبه دارد. باید پذیرفت که دغدغه اول توده، فرهنگ نیست بلکه مصرف فرهنگ است، این نشانه انحطاط جامعه نیست. باید مسیر را برای افراد صاحب دغدغه و با اصل و نسب باز کرد تا با حضور در عرصه‌های مختلف از فشار این رفتارهای توده گرایانه بکاهند. آنچه باید به عنوان زنگ خطر در نظر گرفت، نبود افراد صاحب دغدغه در این فضاست که به تعبیر شما بوی اضمحلال فرهنگی می‌دهد.

به نظر می‌رسد مشارکت اجتماعی از جامعه به سمت فضای مجازی سوق پیدا کرده است. اگر فردی ناهنجاری در جامعه ببیند سعی می‌کند در استوری یا پستی در فضای مجازی به آن واکنش نشان دهد، چرا مشارکت اجتماعی جامعه صرفاً در فضای مجازی خلاصه شده است؟

این موضوع کاملاً درست و مهم است، وقتی ما از جامعه مدرن سخن می‌گوییم اولین اولویت یک جامعه مدرن، مسئولیت اجتماعی است. مشارکت اجتماعی بدون مسئولیت اجتماعی معنایی ندارد. مشارکت یک پدیده زمان دار و تاریخی است به عنوان مثال وقتی در رانندگی عبور از چراغ قرمز یا عبور از خیابان ورود ممنوع، عادی می‌شود و خلافکاری به عنوان یک قاعده عمومی تعریف می‌شود یعنی مسئولیت اجتماعی دچار فروپاشی شده است. اینکه چگونه مشارکت اجتماعی و مسئولیت اجتماعی دچار فروپاشی شد بحث مفصلی است اما آیا می‌شود از این راه اشتباه برگشت؟ پاسخ این است که قطعاً امکان برگشت و اصلاح وجود دارد. به عنوان نمونه باید نقد آرمانگرایی با توهم و تخیل در دستور کار قرار بگیرد. ما قرار بود در جامعه خوب زندگی کنیم نه در جامعه پاک. نمی‌شود جامعه پاک درست کرد. باید جامعه سالم درست کرد؛ جامعه سالم به جامعه‌ای اطلاق می‌شود که اکثریت خوب باشند. از تنظیم رابطه افراد خوب و بد مسئولیت اجتماعی احیا می‌شود. اگر همه خوب باشند مسئولیت اجتماعی را دور انداخته‌اید و این مسئولیت را به گردن حاکمیت انداخته‌اید. در جامعه مدنی که در آن افراد خوب و بد زندگی می‌کنند قانون و مسئولیت اجتماعی و رقابت، موضوعیت پیدا می‌کند و اگر فرد بخواهد مانند شبکه اجتماعی عریان انتقاد کند باید هزینه بدهد. در جهان پُر هرج و مرج فضای مجازی کسی کنترل نمی‌شود و فرد هزینه‌ای بابت جملات نمی‌دهد.

> ضعیف بودن حافظه تاریخی عامل تکرار نیست، ترس از انجام اقدام جدی برای فردا موجب شده تاریخ تکرار شود. ایرانیان همیشه از فردا می‌ترسند و چون به دفعات تاریخ را تکرار می‌کنیم یادمان می‌رود و فردا را از دست می‌دهیم

از ایده‌آل‌گرایی جامعه گفتید. اما سؤال اینجاست که چرا افراد جامعه از تصمیمات سخت حمایت نمی‌کنند؟

آرمان برخلاف فرهنگ برای ساده کردن است. فرهنگ جزئیات عمل اجتماعی و زیست شما را صورت‌بندی می‌کند. به عنوان مثال فرهنگ به شما می‌گوید اگر می‌خواهید در جامعه باشید باید درست راه بروید و درست بپوشید و درست بگویید، به عنوان مثال فردی که آرمانگراست وقتی در ترافیک می‌ماند با خود می‌گوید من نمی‌توانم این ترافیک را تحمل و وقتم را تلف کنم و از جاده خاکی یا ورود ممنوع ترافیک را دور می‌زند اما نگاه فرهنگی این‌گونه است که شما باید ساعت‌ها پشت ترافیک بمانید و حق دور زدن آن را ندارید.

آیا آنچنان که در شبکه‌های اجتماعی مطرح می‌شود مردم ایران طرفدار عدالت اجتماعی هستند؟

این بحث عدالت اجتماعی بیشتر پُر روشنفکری است و ثروتمندان بزرگ بیشتر به دنبال مطرح کردن این موضوع هستند و این بحث دستمایه‌ای برای تخریب دیگری است. عدالت دستمایه‌ای شده برای ندیدن واقعیت‌ها، مثل دموکراسی که در جهان دستمایه تخریب رقبا شده است. وقتی مسأله همه عدالت شود این مفهوم فرو می‌ریزد، نخبگان کشور باید مسئولیت پذیر باشند و برخی از مباحث را بازتعریف زبانی کنند. به عنوان مثال شما می‌توانید در مورد درست یا غلط بودن یک تصمیم بحث کنید اما حق ندارید فرد را فاسد بنامید یا شما می‌توانید افراد را خطاکار خطاب کنید اما نمی‌توانید از آنها به عنوان خائن یاد کنید.

آیا سیاست امری اجتماعی است؟ به عبارت دیگر یک جامعه خوب یک جامعه سیاسی است؟

سیاست آخرین گام زیست اجتماعی است نه اولین گام؛ این موضوع در حالیست که در کشور ما به عنوان اولین گام محسوب می‌شود. نتیجه یک کنش و زیست مدنی است به همین دلیل از نظر من، دموکراسی سیاسی، آخرین مرحله و بعد از دموکراسی حقوقی، اجتماعی و فرهنگی قرار دارد.

پس چرا در ایران در برهه‌های مختلف، تاریخ تکرار می‌شود؟

ضعیف بودن حافظه تاریخی عامل تکرار نیست، ترس از انجام اقدام جدی برای فردا موجب شده تاریخ تکرار شود. ایرانیان همیشه از فردا می‌ترسند و چون به دفعات تاریخ را تکرار می‌کنیم یادمان می‌رود و فردا را از دست می‌دهیم. برای جلوگیری از این موضوع باید بازخوانی تاریخی و فرهنگی کنیم. برای بازخوانی تاریخی و فرهنگی باید یک آینده ممکن و دست یافتنی برای جامعه صورت بندی کنیم. اگر اینطور شود امروز در شرایط سخت اقتصادی مردم مهاجرت نمی‌کنند و صبر می‌کنند چرا که این باور در جامعه جا می‌افتد که فردایی در پیش است. اما هم‌اکنون از فردا حرف نمی‌زنیم و از فردا می‌ترسیم و این مورد عجیبی است و برای فرار از فردا رادیکالیسم در این کشور رواج پیدا کرده است.

به عنوان مثال برخی از جابه‌جایی پایتخت می‌ترسند، اگر آینده ساده طراحی شود مردم با خود می‌گویند کشور یک حکمرانی دارد و از طرح این موضوع نمی‌ترسند، چرا که اعتماد دارند این موضوع در یک فرآیند چندساله طی برنامه حکمرانی انجام می‌شود.

بزرگ‌ترین دروغی که درباره جامعه در فضای مجازی گفته می‌شود به نظر شما چیست؟

اینکه جامعه خیلی خوبی هستیم بزرگ‌ترین دروغی است که در فضای مجازی در مورد ما مطرح می‌شود. ما جامعه خیلی خوبی نیستیم اما جامعه بدی هم نیستیم ما جامعه قهرمانی نیستیم ما جامعه طبیعی هستیم.

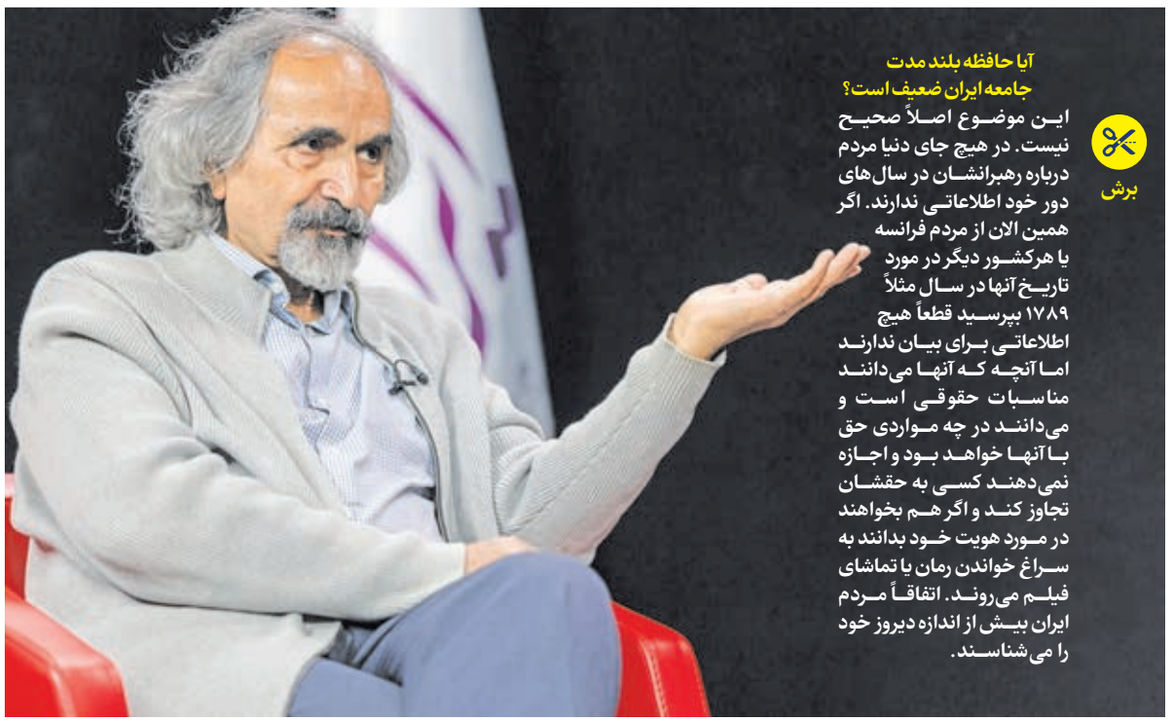

برش

آیا حافظه بلند مدت جامعه ایران ضعیف است؟

این موضوع اصلاً صحیح نیست. در هیچ جای دنیا مردم درباره رهبرانشان در سال‌های دور خود اطلاعاتی ندارند. اگر همین الان از مردم فرانسه یا هرکشور دیگر در مورد تاریخ آنها در سال مثلاً ۱۷۸۹ بپرسید قطعاً هیچ اطلاعاتی برای بیان ندارند اما آنچه که آنها می‌دانند مناسبات حقوقی است و می‌دانند در چه مواردی حق با آنها خواهد بود و اجازه نمی‌دهند کسی به حقشان تجاوز کند و اگر هم بخواهند در مورد هویت خود بدانند به سراغ خواندن رمان یا تماشای فیلم می‌روند. اتفاقاً مردم ایران بیش از اندازه دیروز خود را می‌شناسند.

با این رمزینه فیلم گفت‌وگو را مشاهده کنید.

دانشگاه بین المللی مذاهب میزبان نشستی درباره «روش تحلیل گفتمان» علامه واعظ زاده خراسانی بود

الگویی نو از «تاریخ‌نگاری تقریبی» و گفت و گوی بین مذهبی

یادمان

گروه اندیشه/ مراسم بزرگداشت علامه محمد واعظ‌زاده خراسانی، از چهره‌های برجسته و تأثیرگذار علوم اسلامی معاصر، در دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی برگزار شد. این مراسم علمی با سخنرانی دکتر صادق واعظ‌زاده، عضو هیأت علمی دانشگاه تهران و دکتر افتخار دانش‌پور، عضو هیأت علمی دانشگاه بین‌المللی مذاهب اسلامی، به فرصتی برای بازخوانی میراث فکری، روش‌شناسی علمی و ابتکارات گفتمانی این اندیشمند فقید تبدیل شد. دو سخنران این نشست، هریک از زاویه‌ای متفاوت اما هم‌افق، به تحلیل آرا و آثار علامه محمد واعظ‌زاده خراسانی پرداختند.

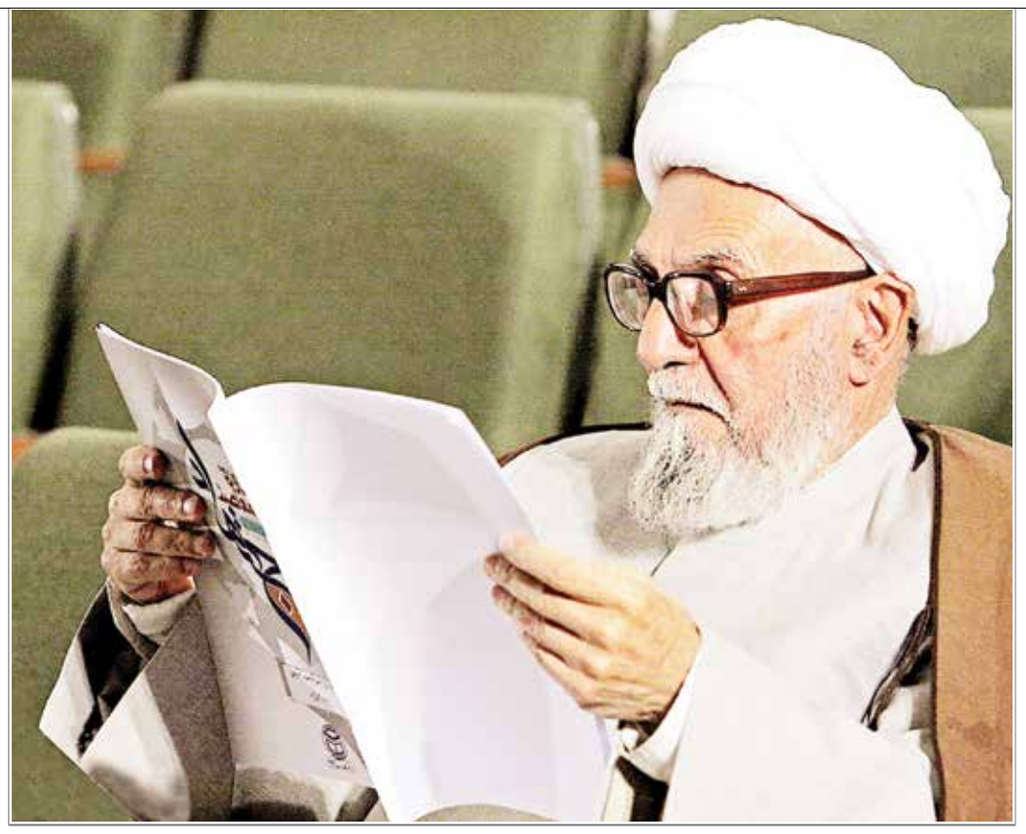

صادق واعظ‌زاده: بسیاری از مفاهیم قرآنی ماهیتی تخصصی دارند و بدون همکاری میان قرآن‌پژوهان و متخصصان حوزه‌های مختلف، فهم عمیق آن‌ها دشوار است. اما کتاب «المعجم» علامه واعظ‌زاده خراسانی می‌تواند این خلأ را تا حد زیادی پر کند و بستری مشترک برای گفت‌وگوی علمی میان‌رشته‌ای فراهم آورد

تمرکز اصلی این نشست بر تبیین «روش تحلیل گفتمان»، «نگاه تقریبی» و «ابتکارات تاریخ‌نگارانه» علامه واعظ‌زاده بود؛ رویکردی که در آثار او، چه در حوزه قرآن‌پژوهی و چه در تاریخ اندیشه اسلامی، به‌صورت منسجم و هدفمند دیده می‌شود. علامه محمد واعظ‌زاده خراسانی با سابقه‌ای غنی در پژوهش‌های فقهی، کلامی، قرآنی و تاریخی، از جمله شخصیت‌هایی است که نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری رویکرد عقلانی و گفت‌وگومحور در علوم اسلامی معاصر ایفا کرده است. ویژگی شاخص آثار او، تلفیق نگاه تحلیلی با رویکرد تقریبی در مطالعات مذهبی، تکیه بر عقلانیت، انصاف علمی و تلاش آگاهانه برای تقویت گفت‌وگوی میان‌مذهبی است. همین نگاه سبب شده است که میراث فکری او نه‌تنها در حوزه نظری، بلکه در عرصه‌های کاربردی و اجتماعی نیز الهام‌بخش پژوهشگران نسل امروز باشد.

کتاب «المعجم» الگویی برای فهم تخصصی مفاهیم قرآنی

در بخش اول این مراسم، دکتر صادق واعظ‌زاده با تمرکز بر کتاب سترگ «المعجم فی فقه لغة القرآن و سرّ بلاغته» علامه واعظ‌زاده خراسانی، که با عنوان «الموسوعة القرآنیة الکبری» نیز شناخته می‌شود، به بررسی «مفهوم‌شناسی صنعت در قرآن» پرداخت. او این اثر را حاصل بیش از نیم قرن تلاش علمی مداوم علامه واعظ‌زاده خراسانی دانست و تأکید کرد که کتاب «المعجم» الگویی کم‌نظیر برای فهم تخصصی مفاهیم قرآنی به شمار می‌رود. دکتر واعظ‌زاده در تبیین مفهوم «صنع» در قرآن گفت: «واژه «صنع» در قرآن کریم به معنای ساختن و احداث به کار رفته است، اما نه هر ساختنی. اعمال الهی و انسانی که با هدفمندی، علم، مهارت و دقت انجام می‌شوند، ذیل این مفهوم قرار می‌گیرند. صنعت در قرآن، هم در حوزه مادی و هم در حوزه معنوی و اجتماعی به کار رفته است.» به گفته او، قرآن کریم از «صنع» برای توصیف افعال الهی در آفرینش طبیعت همچون خلقت کوه‌ها و نیز برای افعال انسانی مانند ساخت کشتی حضرت نوح(ع) استفاده کرده است. از سوی دیگر، این مفهوم در عرصه‌های غیرمادی همچون تعلیم و تربیت، مدیریت اجتماعی، عبادت و رفتار اخلاقی نیز به کار گرفته شده است.

وی با تأکید بر خنثی بودن ذاتی مفهوم «صنعت» در قرآن تصریح کرد: «صنعت از نظر ارزشی ذاتاً خنثی است. این نیت و جهت‌گیری صنعتگر است که به آن ارزش مثبت یا منفی می‌بخشد. از همین رو، قرآن کریم هم از صنایع الهی سخن می‌گوید و هم از صنایع انسانی.»

استاد دانشگاه تهران با اشاره به کاربردهای واژه «صنع» در قرآن توضیح داد که این واژه در قالب ۱۱ مشتق، در ۱۴ سوره و ۲۰ مورد به کار رفته است. به گفته او، بر اساس نظر لغت‌شناسان و مفسران معتبر، «صنعت» فعلی است که واجد ویژگی‌هایی چون علم، مهارت، هدفمندی، دقت و قابلیت تکرار باشد.

او با نقل قولی از راغب اصفهانی بحث خود را چنین تبیین کرد: «هر «صنعی» فعل است، اما هر فعلی «صنع» نیست. «صنع» فعلی ماهرانه و هدفمند است که فاعل آن یا خداوند است یا انسان؛ برخلاف «عمل» که به عموم جانداران نیز نسبت داده می‌شود. قرآن پس از ذکر آفرینش کوه‌ها می‌فرماید: «صُنْعَ اللهِ الَّذِی أَتْقَنَ کُلَّ شَیءٍ» از سوی دیگر ساخت کشتی حضرت نوح(ع) نیز نمونه‌ای روشن از به کارگیری واژه صنعت در قرآن است.» او با استناد به تقسیم‌بندی ارائه شده در کتاب «المعجم» علامه واعظ‌زاده خراسانی توضیح داد، صنعت در قرآن به دو دسته کلی تقسیم می‌شود: صنعت الهی و صنعت انسانی. این تقسیم‌بندی، به تعبیر امروزی، شامل «صنعت سخت» و «صنعت نرم» است: «صنعت سخت به فعالیت‌های فیزیکی و تولیدی مانند ساخت بناها و ابزارها اشاره دارد، در حالی که صنعت نرم شامل فعالیت‌های اجتماعی، اخلاقی و فرهنگی همچون تعلیم و تربیت می‌شود.»

واعظ‌زاده در ادامه، به روش‌شناسی خاص علامه واعظ‌زاده خراسانی در تدوین کتاب «المعجم» پرداخت و توضیح داد که در این اثر، هر واژه قرآنی بر محور «ریشه لغوی» آن بررسی می‌شود. به گفته او، این فرآیند شامل چند مرحله مشخص است: اول، گردآوری دیدگاه لغت‌شناسان برجسته در بخش «نصوص لغوی»؛ سپس جمع‌بندی این دیدگاه‌ها در قالب «اصول لغوی»؛ پس از آن، ارائه «نصوص تفسیری» شامل آیات مرتبط و آرای مفسران شیعه و سنی، قدیم و جدید؛ و در نهایت، بخش «استعمال قرآنی» که جمع‌بندی نهایی و تحلیل اختصاصی مؤلف را دربرمی‌گیرد.

او تصریح کرد: «بسیاری از مفاهیم قرآنی ماهیتی تخصصی دارند و بدون همکاری میان قرآن‌پژوهان و متخصصان حوزه‌های مختلف، فهم عمیق آنها دشوار است. اما کتاب «المعجم» علامه واعظ‌زاده خراسانی می‌تواند این خلأ را تا حد زیادی پر کند و بستری مشترک برای گفت‌وگوی علمی میان‌رشته‌ای فراهم آورد.»

علامه واعظ‌زاده حیات علمی شیخ طوسی را با رویکردی تقریبی بازخوانی کرد

در بخش دوم این مراسم، دکتر افتخار دانش‌پور به بررسی «روش تحلیل گفتمان و ابتکارات علامه محمد واعظ‌زاده خراسانی در فهم حیات شیخ طوسی» پرداخت. او سخنان خود را با اشاره به ظرفیت‌های تقریبی موجود در تحلیل زندگی شیخ طوسی آغاز کرد و گفت: «از نگاه علامه واعظ‌زاده خراسانی، بازخوانی زندگی شیخ طوسی می‌تواند الگویی نو برای تاریخ‌نگاری تقریبی و تقویت گفت‌وگوی بین‌مذهبی در جهان اسلام باشد.» دانش‌پور با اشاره به رساله «رسالة فی حیاة الشیخ الطوسی» که در مجموعه «الرسائل العشر» منتشر شده، توضیح داد که شیخ‌الطائفه ابوجعفر محمد بن حسن طوسی، از برجسته‌ترین فقهای امامیه در سده‌های چهارم و پنجم هجری است و آثار ماندگاری چون «تهذیب الاحکام»، «الاستبصار» و «التبیان» را از خود به‌جای گذاشته است. به گفته دکتر دانش‌پور، زندگی شیخ طوسی در یکی از پرتنش‌ترین دوره‌های تاریخ فقه امامیه رقم خورد؛ دوره‌ای که پس از وفات او، به «عصر تقلید» شهرت یافت. همین امر موجب شکل‌گیری روایت‌های متفاوت و گاه متعارض از زندگی او شد. اما علامه واعظ‌زاده خراسانی، با رویکردی تقریبی و با بهره‌گیری از منابع معتبر شیعه و اهل سنت، از جمله «الفهرست»، «رجال نجاشی»، «تاریخ بغداد» و «وفیات الاعیان»، کوشیده است روایتی مستند، منصفانه و عقلانی از حیات شیخ طوسی ارائه دهد.

او در این‌باره تأکید کرد: «مرحوم واعظ‌زاده تصریح می‌کند که بحث از حیات شیخ طوسی صرفاً گزارش تاریخی نیست، بلکه تلاشی است برای بازنمایی عقلانیت در اندیشه شیعی.» یکی از ابتکارات مهم علامه واعظ‌زاده خراسانی، تقسیم حیات شیخ طوسی به سه دوره معنادار است: از ولادت تا هجرت به بغداد، از بغداد تا هجرت به نجف، و از استقرار در نجف تا وفات. این تقسیم‌بندی امکان پاسخگویی دقیق به شبهات هر دوره را فراهم می‌کند. در دوره اول، شبهات مربوط به محل تولد و برخی انتساب‌های نادرست تاریخی، با استناد به منابع جغرافیایی کهن به‌صورت مستدل پاسخ داده می‌شود. در دوره دوم، مهم‌ترین شبهه، ادعای شافعی‌بودن شیخ طوسی است که علامه واعظ‌زاده آن را با استدلال‌های تاریخی، نسب‌شناختی و اخلاقی رد می‌کند. دانش‌پور با اشاره به ظرافت این تحلیل گفت: «نکته مهم آن است که مرحوم واعظ‌زاده منشأ این شبهات را نه در ضعف هویتی شیخ طوسی، بلکه در انصاف علمی و روحیه گفت‌وگویی او می‌داند؛ به تعبیر او، گاه بهای انصاف، تحمل سوءتفاهم است.»

در دوره سوم، هجرت شیخ طوسی به نجف نه عقب‌نشینی، بلکه اقدامی آینده‌نگرانه برای تأسیس حوزه‌ای مستقل تفسیر می‌شود؛ اقدامی که نقطه‌عطفی در تاریخ علم اسلامی به شمار می‌آید. تحلیل گفتمان روایت علامه واعظ‌زاده خراسانی نشان می‌دهد که این متن، آگاهانه از زبان تقابلی پرهیز کرده و بر واژگان همگرا، ساختارهای آرام و رویکرد شبهه‌زدایی منصفانه تکیه دارد. نتیجه این رویکرد، تقویت اعتماد، بازخوانی عقلانی تاریخ امامیه و ارائه الگویی نو برای تاریخ‌نگاری تقریبی است.

استاد دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی در پایان تأکید کرد، این الگو می‌تواند در مطالعه سایر شخصیت‌های اسلامی نیز به کار گرفته شود و به تقویت گفت‌وگوی میان‌مذهبی و همبستگی امت اسلامی یاری رساند. به گفته او، بازخوانی زندگی شیخ طوسی از منظر تقریبی، ظرفیت‌های عقلانی و اخلاقی سنت امامیه را برای جهان معاصر آشکار می‌سازد؛ ظرفیتی که می‌تواند مبنای همگرایی فرهنگی و تقویت هویت مشترک اسلامی باشد.

افتخار دانش‌پور: از نگاه علامه واعظ‌زاده خراسانی، بازخوانی زندگی شیخ طوسی می‌تواند الگویی نو برای تاریخ‌نگاری تقریبی و تقویت گفت‌وگوی بین‌مذهبی در جهان اسلام باشد. نتیجه این رویکرد تقویت اعتماد بازخوانی عقلانی تاریخ امامیه و ارائه الگویی نو برای تاریخ‌نگاری تقریبی است

ظرفیت علوم‌انسانی برای رسیدن به توسعه

توسعه فرهنگی از راه «حکمت عملی»

علوم‌انسانی در ایران نتوانسته راهی به سوی تجدد بگشاید و التیامی بر زخم‌های ما باشد

نقد و نظر

دکتر عبدالمجید مبلغی - استاد علوم‌سیاسی پژوهشگاه علوم‌انسانی و مطالعات فرهنگی/ اگر «علوم انسانی» را به‌درستی دریابیم، راهی به سوی تجدد و توسعه پیش‌روی ما گشوده خواهد شد؛ چرا که میان «علوم‌انسانی» و پی جویی برای توسعه نسبتی وثیق برقرار است؛ دکتر مبلغی در این گفتار از ظرفیت‌های پایه‌ای علوم‌انسانی برای صلح و توسعه می‌گوید. او معتقد است «صلح» محصول «توسعه» و هر دو اینها ماحصل «تجدد» هستند. صلح پیش از آنکه مسأله‌ای سیاسی یا امنیتی باشد، مسأله‌ای معرفتی و مربوط به «نحوه فهم ما از علوم‌انسانی» است.

به باور او، تجربه تاریخی غرب نشان می‌دهد که صلح پایدار، پیامد بازگشتی انتقادی به سنت و شکل‌گیری علوم‌انسانی در سطح بنیادین و روش‌شناختی آن است. او استدلال می‌آورد که دشوار شدن توسعه برای ایران، از مواجهه‌ای نادرست با علوم‌انسانی ناشی شده که تنها به نظریه‌پردازی در آن بسنده شده است.

از این منظر، شکل‌گیری «مکتب صلح ایرانی» تنها در گرو فهم دوباره «حکمت عملی» نهفته در سنت ایرانی میسر است. مکتوب حاضر متن ویرایش و تلخیص شده «ایران» از سخنرانی او با عنوان «علوم انسانی؛ پیشینه و اهمیت» است که در سلسله‌نشست‌های «علوم‌انسانی، مطالعات بین‌رشته‌ای و صلح» در محل انجمن علمی مطالعات صلح ایران و با همکاری خانه‌اندیشمندان علوم‌انسانی ارائه شده است.

رسیدن به توسعه از مسیر علوم‌انسانی

اگر «علوم انسانی» را به‌درستی دریابیم، راهی به سوی تجدد و توسعه پیش‌روی ما گشوده خواهد شد؛ امکانی که تا امروز در تجربه تاریخی ما به‌درستی تحقق نیافته است. اگر تجدد را امکان تداوم پیش‌رونده در بستر زمان و مکان بدانیم، در شکل متأخر خود به توسعه می‌انجامد و میان کشورهایی که به این توسعه دست می‌یابند، نوعی صلح ساختاری برقرار می‌شود. توسعه و صلح که از مصادیق تجدد هستند، به‌وضوح در هسته مرکزی زایش تجدد در اروپای غربی و شمالی، قابل مشاهده است. اروپا تاریخی آکنده از جنگ، نزاع و ویرانی دارد؛ چنان‌که کمتر نقطه‌ای از جهان چنین سطحی از تعارض مستمر را تجربه کرده است. با این حال، امروز بویژه در بخش‌هایی از اروپا که به تجدد دست یافته‌اند (عمدتاً اروپای غربی، مرکزی و شمالی) شاهد هستیم که به‌رغم تعارض منافع و مشکلات گوناگون، پایدارترین امکان‌های صلح شکل گرفته است. اما نکته کلیدی آن است که این رویکرد به تجدد و توسعه، تنها زمانی برای اروپا ممکن شد که بازگشتی خاص به سنت رخ داد؛ بازگشتی که راه آینده را برای آنان گشود و توانست استعداد تاریخی و هویتی گذشته را، متناسب با نیازهای زمان و مکان، به آینده منتقل کند.

توسعه در غرب، محصول علوم‌انسانی بود

توسعه در غرب، پیش از هر چیز، پیامد علوم‌انسانی بود؛ هرچند آثار آن در حوزه‌های علوم تجربی، علوم محض و پزشکی نیز به‌روشنی نمایان شد. علوم انسانی غربی دارای سه لایه اصلی است: «لایه کیهان‌شناسانه» که ریشه در یونان باستان و عقل لوگوسی دارد، «لایه الهیاتی» که به قرون وسطای اروپا بازمی‌گردد و «لایه معرفت‌شناختی و انتقادی» که در عصر رنسانس و پسانوزایی پدید آمد. به بیان دیگر، علوم‌انسانی را می‌توان در دو ساحت «امر قدیم» و «امر جدید» پی گرفت.

امر قدیم به یونان و قرون وسطی تعلق دارد، اما امر جدید، که بدون آن علوم‌انسانی اساساً ممکن نمی‌شد، محصول تحولات بنیادین عصر جدید است. اگر بخواهیم این بحث را با استعاره‌ای توضیح دهیم، علوم‌انسانی را می‌توان به ساختمانی تشبیه کرد که اسکلت آن تأملات انتقادی و معرفت‌شناسانه عصر جدید است و نمای بیرونی آن از مصالح تجربه تاریخی اروپاییان ساخته شده است. بدون این اسکلت، امکان انتقال تجربه تاریخی به عصر جدید و شکل‌گیری علوم‌انسانی وجود نداشت.

چرخش معرفت‌شناختی؛ از دکارت تا هابرماس

برای فهم اسکلت درونی علوم‌انسانی در غرب، برجسته‌ترین نقطه عزیمت دکارت است. دکارت با طرح «شک تاریخ‌ساز»، اولویت «معرفت‌شناسی» بر «هستی‌شناسی» را پیش کشید. تا پیش از او، در سنت‌های نظری مختلف، معرفت همواره در چهارچوب فرضی از هستی تعریف می‌شد؛ اما دکارت این نسبت را معکوس کرد و نشان داد که ابتدا باید حدود و ثغور معرفت معتبر را تعیین کرد. این چرخش، امکان اندیشیدن انتقادی و مواجهه پدیدارشناسانه با مفاهیم بنیادین را فراهم آورد. بعد از دکارت، کانت این برنامه پژوهشی را بسط داد و نشان داد که ذهن انسان آینه منفعل واقعیت نیست، بلکه دارای ساختارها و مقولاتی فعال است که تجربه را شکل می‌دهند. به دنبال آنها، هگل این سوبژکتیویته را از ایستایی رها کرد و آن را به «روح تاریخی» بدل ساخت؛ روحی که در بستر تمدن و تاریخ عینیت می‌یابد و بالاخره هابرماس که نشان داد این آگاهی انتقادی چگونه در مناسبات اجتماعی و در افق زبان و ارتباط با دیگری ظهور می‌کند.

این مجموعه، اسکلت درونی علوم‌انسانی غربی را شکل می‌دهد؛ در حالی که نما و صورت بیرونی آن، حاصل تجربه تاریخی خاص اروپاییان است. از این‌رو، علوم‌انسانی غربی، در عین میل به جهانشمولی، یکی از تجربه‌های تاریخی ممکن در کنار تجربه‌های دیگر است؛ تجربه‌ای که با سنت ایرانی، هندی یا چینی متفاوت است.

مکتب صلح ایرانی

صلح، پیش از آنکه مسأله‌ای امنیتی یا صرفاً سیاسی باشد، مربوط به «دستگاه آگاهی» است. بدون فراهم آمدن این زیرساخت آگاهی، نظریه‌ها و ترتیبات نهادی منجر به صلح شکل نمی‌گیرند. تجربه اروپا نشان می‌دهد که صلح ساختاری، پیامد تجددی است که از بازگشت انتقادی به سنت برمی‌خیزد. ایران، از چنین ظرفیت آگاهی برخوردار است. ایران با بهره‌گیری از «حکمت عملی» می‌تواند به تجدد دست یابد و به «توسعه فرهنگی» برسد؛ چنانکه این توسعه به گستره ایران فرهنگی هم تسری یابد و حتی کشورهای همسایه را هم متأثر از خود کند.

همانگونه که چین در توسعه اقتصادی و هند در توسعه خلاقانه، شگفتی آفریده‌اند، ایران هم می‌تواند با «توسعه فرهنگی» جهان را به شگفتی وا دارد. نشانه‌های این ظرفیت، حتی امروز، در فرهنگ زیسته مردم ایران قابل مشاهده است؛ چنانکه وقتی توریست‌های خارجی به ایران سفر می‌کنند از فرهنگ پیشرفته مردم ایران شگفت‌زده می‌شوند. بازگشت و بازخوانی سنت، ما را در این راه کمک خواهد کرد. بازخوانی سنت به معنای واپس‌گرایی و ایستایی نیست؛ بلکه به معنای بازیابی آن خصلت انتقادی است که بتواند سنت را رو به آینده بگشاید. تنها در این صورت است که «مکتب صلح ایرانی»، نه به‌عنوان امری آرمانی و دوردست، بلکه به‌مثابه امری ساختاری، فرهنگی پدیدار خواهد شد. در این مسیر، علوم‌انسانی بسیار نقش تعیین‌کننده‌ای دارد، زیرا می‌تواند ما را به این بازگشت و خوانش خلاق و آینده‌گشا رهنمون کند؛ بازگشتی که شاید رگه‌هایی از آن را پیش‌تر، در تجربه تاریخی خود، در قرون چهارم و پنجم هجری، آزموده‌ایم.

اگر «علوم انسانی» را به‌درستی دریابیم، راهی به سوی تجدد و توسعه پیش‌روی ما گشوده خواهد شد؛ امکانی که تا امروز در تجربه تاریخی ما به‌درستی تحقق نیافته است

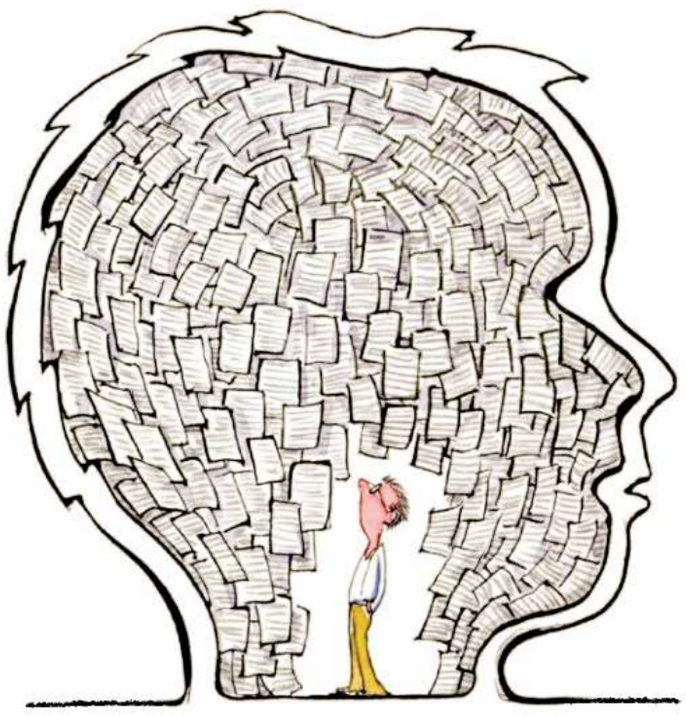

علوم‌انسانی در ایران نتوانسته التیامی بر زخم‌های ما باشد؛ چرا که ما این علوم را نه از دل سنت خود، بلکه همچون بسته‌ای آماده اخذ کرده‌ایم؛ بی‌آن‌که به کنه انتقادی آن راه یابیم. از این‌رو، علوم‌انسانی در ایران نه‌تنها خنثی و بی‌اثر نبوده، بلکه گاه به نیرویی مخرب هم بدل شده که به انسدادهای تازه انجامیده است!

علوم‌انسانی در ایران؛ ناکارآمد و دلمشغول نظریه‌پردازی

برش

در ایران، مواجهه‌ای نادرست با علوم انسانی شکل گرفته است. چه آنان که مدافع علوم‌انسانی‌اند و چه آنان که با آن سر ستیز دارند، در یک نقطه مشترک‌اند و آن، غفلت از وجه بنیادین و انتقادی علوم‌انسانی و در عوض دلمشغول لایه نظریه‌پردازانه آن شدن است.

ما بیش از آنکه به هسته روش‌شناختی و معرفت‌شناختی علوم‌انسانی توجه کنیم، درگیر لایه بیرونی و نظریه‌پردازانه آن شده‌ایم. به همین دلیل، علوم‌انسانی در ایران نه، توانسته راهی به سوی تجدد بگشاید و نه التیامی بر زخم‌های ما باشد. ما این علوم را نه از دل سنت خود، بلکه همچون بسته‌ای آماده اخذ کرده‌ایم؛ بی‌آنکه به کنه انتقادی آن راه یابیم. از این‌رو، علوم‌انسانی در ایران نه‌تنها بی‌اثر نشده، بلکه گاه به نیرویی مخرب بدل شده و به سنت‌سازی‌های تصنعی و انسدادهای تازه انجامیده است!

برای فهم این ناکامی، باید به تفاوت سنت ایرانی با دیگر سنت‌ها توجه کرد. تمدن‌های بزرگ باستانی از جمله تمدن یونانی، هندی و ایرانی، هر یک بر محور خاصی استوارند: تمدن یونان بر «فلسفه»، تمدن هند بر «دین‌خویی» و تمدن ایران بر «حکمت عملی» بنا شده است.

سنت ایرانی نه محصور در «امر متعالی» است و نه غرق در «امر متدانی»؛ بلکه پلی میان این دو ایجاد کرده است. سنت ما، سنت فلسفی به معنای یونانی آن نیست، بلکه سنت حکمت عملی است بنابراین نباید درگیر مناسبات فلسفی شویم. علوم انسانی، اگر در سطح بنیادین خود فهم شود، می‌تواند امکانی برای بازخوانی این سنت و گشودن راهی به سوی تجدد و توسعه فراهم آورد و زمینه‌ساز «صلح ایرانی» شود.

راوی طناز زندگی زنان

نگاهی به جهان ادبی سوفی کینسلا نویسنده رمان‌های پرفروش که در ۵۵ سالگی درگذشت

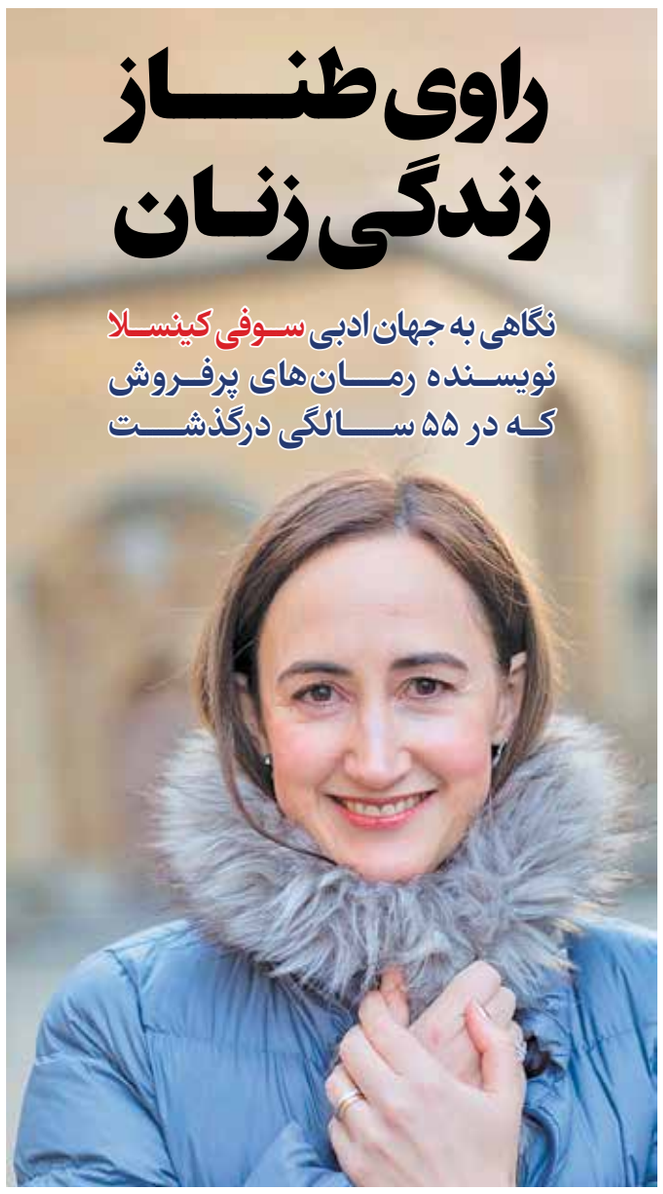

سوفی کینسلا، نویسنده آثار پرفروش بین‌المللی در جشنواره ادبی آکسفورد، ۲۱ مارس ۲۰۱۸

ادبیات عامه‌پسند

راضیه خوئینی
گروه کتاب

دنیای ادبیات زنان و طنز معاصر با خاموشی سوفی کینسلا/ Sophie kinsella، نویسنده بریتانیایی و خالق شخصیت دوست‌داشتنی «بکی بلوموود»، چهره‌ای شاخص را از دست داد.

کینسلا که با مجموعه داستان‌های پرفروش «خریدباز (عاشق خرید)/ Shopaholic» توانست بیش از ۴۵ میلیون نسخه از آثارش را در سراسر جهان به فروش برساند و به یکی از چهره‌های اصلی این ژانر تبدیل شود، در سن ۵۵ سالگی بر اثر سرطان مغز، از دنیا رفت. این نویسنده که با نام واقعی‌اش، مادلین ویکهام نیز آثاری نوشته است، آخرین روزهای زندگی‌اش را همچون کتاب‌هایش در عشق‌ورزی به خانواده و با خوشبینی گذراند. اکنون با رفتن او، فرصتی فراهم شد تا نگاهی دقیق‌تر به میراث این نویسنده بیندازیم؛ میراثی که نه‌تنها مجموعه‌ای از کمدی‌های رمانتیک، بلکه ابداع زبان‌های نوآورانه و شخصیت‌پردازی‌های جسورانه او برای تعریفی تازه از زن مدرن و مشکلات واقعی‌اش است.

بانوی شوخ‌طبع ادبیات

در دنیایی که ادبیات عامه‌پسند بیشتر با داستان‌های سبک و سرگرم‌کننده شناخته می‌شود، صدایی متفاوت از میان زرق و برق‌های روایت‌ها و رمان‌ها به گوش رسید؛ نوایی که رنگی از تأمل و تفکر داشت؛ ولی خیلی زود خاموش شد. صدای سوفی کینسلا، نویسنده بریتانیایی که در پس لبخندهای ملایم و موقعیت‌های طنزآثارش، نگاه و اندیشه خاص خودش را داشت. کینسلا را بیشتر با رمان‌هایی می‌شناسیم که در قفسه ژانر «ادبیات عامه‌پسند زنانه» (چیک‌لیت/ Chick Lit) جا دارند؛ ژانری که به زندگی زنان مدرن، کار، عشق و دغدغه‌های روزمره‌شان می‌پردازد. این نویسنده، ادبیات زنانه را از سطح شیرینی‌های روزمره، کفش‌های پاشنه‌بلند و مد لباس‌ها ارتقا بخشید و به عرصه گفت‌وگوهای جدی درباره هویت و «زن‌بودگی» مدرن رساند. سوفی کینسلا، بانوی شوخ‌طبع ادبیات بریتانیا در ظاهر برای خنداندن مردم می‌نوشت، اما در لایه‌های پنهان آثارش آینه‌ای از زنانگی وجود دارد؛ جریانی که می‌کوشد تصویر تازه‌ای از زن مستقل امروزی در دنیای معاصر بیافریند.

دو پژوهشگر روسی، تیمبولووا د.یی و کوراکینا ن.آ با انتشار مقاله‌ای به بررسی ویژگی‌های گوناگون آثار سوفی کینسلا پرداخته‌اند. پژوهش حاضر، با نگاهی زبان‌شناختی و مفهومی، از میان شوخ‌طبعی‌های ظاهری کینسلا عبور کرده تا سیمای اندیشه او را آشکار کند؛ سیمایی که در مرز میان سرگرمی و اندیشه، همزمان فریاد و لبخند زن امروز را به تصویر می‌کشد. بنابراین شاید ظاهر رمان‌های او شیرین و سبک باشد، اما در عمق آثارش بازتابی از زن‌بودگی لمس می‌شود؛ رویکردی که نه در تقابل با مردان، بلکه در پذیرش آگاهانه هویت زنانه بازتعریف می‌شود. در این تحلیل ادبی طی مطالعه‌ای جدید به دنبال بررسی ویژگی‌های گوناگون آثار نویسنده بریتانیایی مادلین ویکهام هستند؛ نویسنده‌ای که بیشتر با نام مستعار سوفی کینسلا شناخته می‌شود. این بررسی نشان می‌دهد قلم کینسلا چیزی فراتر از روایت‌های شیرین روزمره است. او با نگاهی زبان‌شناختی و مفهومی، معنایی تازه به میان آورده است: «سیمای مفهومی نویسنده»؛ یعنی همان چشم‌انداز فکری عمیق و زبانی که از لابه‌لای واژه‌ها شکل می‌گیرند و نگاهش نسبت به جهان را بازتاب می‌دهد.

بر پایه این پژوهش، آثار کینسلا دو نظام مفهومی دارد: یکی سیمای اجتماعی و شهری زنان معاصر و دیگری، ساحت درونی و هویتی آنان که با معنا، عشق، کار و استقلال خود در حال دست و پنجه نرم کردن است. قهرمانان او زنان ساده و خانه‌دار نیستند؛ او تصویرهایی از زنانی ارائه می‌دهد که در جهان پست‌مدرن نفس می‌کشند؛ زنی قوی، خودآگاه، خودساخته و گاهی خسته، اما همیشه.

طنز ظریف، اعتراض خاموش

کینسلا با زبانی لطیف و مهارتی ظریف، همان دغدغه‌هایی را مطرح می‌کند که اندیشه‌های دهه‌های گذشته با شعارهای جنجالی به میدان آورده بودند؛ اما او به جای فریاد کشیدن و شعار دادن با شوخی و طنزی ظریف می‌نویسد. در پس این دنیای پرزرق و برق خرید، کار و عشق، چیزی از جنس تجربه و تفکر زنانه پنهان است؛ پرسش‌های بی‌پایان از معنای زن بودن در جهان مدرن امروزی. این دو منتقد روسی بر این باورند که انتخاب ژانر ادبی «چیک‌لیت» برای کینسلا، فقط انتخابی بازاری یا سرگرم‌کننده نیست؛ بلکه تصمیمی آگاهانه است که نوع دیدگاه او را درباره زن و جهان بازتاب می‌دهد. در واقع، پشت هر دیالوگ طنز و هر موقعیت کمیک، انتقادی آرام و نرم وجود دارد؛ انتقادی به کلیشه‌ها، با ردایی از طنز و لبخند. به همین دلیل می‌توان گفت سوفی کینسلا، بیش از آنکه فقط نویسنده‌ای پرمخاطب باشد، راوی زمانه‌ای تازه بوده است. دو پژوهشگر روسی، معنای اصلی «سیمای مفهومی نویسنده» را بسط داده و بر پایه تحلیلی دقیق از رمان‌های مختلف این نویسنده و تفسیر پدیده زن بودگی و نقش ژانر «ادبیات عامه‌پسند زنانه» (Chick Lit) در کار هنری کینسلا، دو نظام مفهومی در آثار او را شناسایی کرده‌اند. همچنین آنان به چگونگی شیوه اندیشیدن او و تأثیرگذاری سبک نگارش فردی او بر «شکل‌گیری تصویر نویسنده در جهان زبانی معاصر» پرداخته‌اند.

با وجود مطالعات کلی درباره آثار این نویسنده بریتانیایی، بسیاری از ویژگی‌های مهم آثارش کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. از این رو، ارزشمندترین دستاورد این مقاله، شکل‌گیری یک نظام مفهومی گسترده از نگاه نویسنده است که درک عمیق‌تری از داستان‌های کینسلا و دیدگاه کلی او نسبت به جهان ارائه می‌دهد. افزون بر آن، یافته‌های این تحقیق می‌تواند در حوزه‌های دانشگاهی چون جامعه‌شناسی، زبان‌شناسی، نشانه‌شناسی و... به کار رود. هر نویسنده، دنیای ادبی خاص خود را دارد؛ جهانی که در آن شخصیت حقیقی او از خلال زبان راوی آشکار می‌شود. به باور زبان‌شناس روسی م. یو موخین، بررسی واژگان پرتکرار در آثار نویسنده و طبقه‌بندی معنایی آنها امکان درک کامل نظام‌های مفهومی نویسنده را فراهم می‌سازد. موخین معتقد است آثار هر نویسنده را می‌توان همچون مجموعه‌ای ویژه و بی‌مانند از «طبقات دلالتی» توصیف کرد؛ مجموعه‌ای که در متن بازتاب می‌یابد و نشان‌دهنده نوع برداشت نویسنده از جهان پیرامون او و ایدئولوژی‌هایش است. بنابراین، می‌توان پژوهش تیمبولووا د.یی و کوراکینا ن.آ را «سیمای مفهومی نویسنده» نامید.

مردمحوری (Androcentrism) یکی از ویژگی‌های غالب در نظام زبانی جامعه امروز است؛ آنچنان که فعالان اجتماعی با به حاشیه رفتن زن‌بودگی در زبان مخالفند. دیدگاه‌های فمینیستی مدت‌هاست در عرصه ادبیات حضور دارد، اما باید یادآور شد زن بودگی خود جریانات و موج‌های گوناگونی دارد. جریان سنتی، گاه در برخورد با بخش مردانه جامعه سختگیرانه عمل می‌کند؛ از همین رو رویکردی تازه‌تر و آرام‌تر پدید آمده که زن بودگی جدید نام دارد. این پدیده که موضوع بررسی در پژوهش حاضر است، نوعی پذیرش اندیشمندانه و آگاهانه از زن‌بودگی محسوب می‌شود. سوفی کینسلا با بهره‌گیری از ژانر ادبیات عامه‌پسند زنانه (Chick Lit) می‌نویسد؛ ژانری که روح اندیشه‌های جدید را در خود جای داده است. (ژانر چیک‌لیت به معنای جوجه روشن؛ ژانری از ادبیات عامه‌پسند است که بر زندگی زنان، روابط عاشقانه، مسائل کاری و اجتماعی آنان متمرکز است). ی.گ. رمایوا، زبان‌شناس بر این باور است، آثاری که با این ژانر نوشته می‌شوند، تمامی چالش‌ها و دغدغه‌های عصر جدید را به درستی بازتاب می‌دهند. در این نوع ادبیات، نویسندگان زن درباره زنان معاصر می‌نویسند. قهرمان چنین رمان‌هایی معمولاً زنی نیرومند، و خودباور است که زن‌بودگی خود را می‌پذیرد و از آن شرمگین نیست. نکته ظریف در تحلیل آثار کینسلا، انتخاب ژانر روایتی است که نمایانگر عمق جهان‌بینی و ایدئولوژی نویسنده است. از همین منظر می‌توان گفت کینسلا روحیه‌ای معترض در آثارش به نمایش می‌گذارد؛ زنی که با خلق شخصیت‌های جذاب در داستان‌هایش و با قلم خود تجربیات زن معاصر را با زبانی شیرین و اجتماعی روایت می‌کند.

> سوفی کینسلا، نویسنده بریتانیایی را بیشتر با رمان‌هایی می‌شناسیم که در قفسه ژانر «ادبیات عامه‌پسند زنانه» (چیک لیت/ Chick Lit) جا دارند؛ ژانری که به زندگی زنان مدرن، کار، عشق و دغدغه‌های روزمره‌شان می‌پردازد. این نویسنده، ادبیات زنانه را از سطح شیرینی‌های روزمره، کفش‌های پاشنه بلند و مد لباس‌ها ارتقا بخشید و به عرصه گفت‌وگوهای جدی درباره هویت و «زن‌بودگی» مدرن رساند

همذات‌پنداری از طریق روایت اول‌شخص

دو پژوهشگر روس برای بررسی و مشخص کردن سیمای مفهومی سوفی کینسلا، چند اثر او، از جمله «زندگی نه‌چندان ایده‌آل من/ My Not So Perfect Life» (۲۰۱۷)، «آیا می‌توانی راز من را نگه داری؟/ Can You Keep a Secret» (۲۰۰۳) و «شماره‌ات دست منه/ I've Got Your Number» (۲۰۱۱) را مورد نقد و تحلیل قرار داده‌اند. ویژگی‌های مفهومی اصلی از طریق تحلیل دقیق این رمان‌ها شناسایی و سپس دسته‌بندی شده‌اند.

این مطالعه اثبات کرده پدیده روایت از سوی اول‌شخص، در تمامی آثار کینسلا قابل مشاهده است. این رویکرد به خواننده اجازه می‌دهد با شخصیت اصلی داستان‌ها همذات‌پنداری کند و در نتیجه، اثری از حضور واقعی و غوطه‌وری کامل در رمان ایجاد می‌شود. برای مثال، استفاده از پرسش‌های بلاغی به‌عنوان یک تکنیک نحوی در سراسر رمان‌های نویسنده قابل مشاهده و پیگیری است. مانند: «آیا آن جرقه (احساس) بین‌مان را من ساختگی جلوه دادم؟» علاوه بر روایت اول‌شخص، تعامل بین‌فردی با خوانندگان نیز از طریق به‌کارگیری شگردهای زبانی خاصی مانند کلمات مقدماتی برقرار می‌شود، نظیر: «و خوب گوش کن، قبل از اینکه بگویم، این کار شیک و برازنده به نظر نمی‌رسد، باشه؟ اما واقعاً آن‌قدرها هم که به نظر می‌رسد، بد نیست» یا «تصور کن که...؟» در نتیجه این رویکرد، فاصله میان نویسنده و خواننده کم می‌شود و شما این فرصت کوتاه را پیدا می‌کنید که با قهرمان داستان و موقعیت‌های به‌شدت قابل لمس او، همذات‌پنداری کرده و خود را در قالب شخصیت اصلی تجسم کنید.

استفاده از پرانتزها بویژه پرانتزهای طنزآمیز، در سراسر رمان‌ها مشهود است: «(یادداشت برای خودم: در حضور دیمتر نخند. دیمتر هرگز نمی‌خندد. اصلاً دیمتر می‌تواند بخندد؟)»، «(من هیچ ایده‌ای ندارم؛ اصلاً نمی‌دانم این چه ربطی به کریسمس دارد.)». ترکیبی از طنز، شوخ‌طبعی و بذله‌گویی بر آثار ادبی کینسلا غلبه کرده است. چنین ابزارهای زبانی‌ای بار معنایی منفی ندارند، بلکه بیشتر نوعی طنز خوش‌ذات و دلسوزانه در برابر کنایه‌های آزاردهنده و تمسخرآمیز به شمار می‌روند. نکته حائزاهمیت این است که سوفی کینسلا گرایش خاصی به استفاده از پرانتز نشان می‌دهد، اما در کتاب «شماره‌ات دست منه»، علاوه بر پرانتزها، شاهد پاورقی‌ها نیز هستیم که به‌طور مکرر در طول رمان ظاهر می‌شوند. در ابتدای کتاب، خواندن این پاورقی‌ها ممکن است کمی آزاردهنده به نظر برسد، زیرا خواننده مدام از متن اصلی منحرف شده و مجبور است اطلاعات زیرنویس را مطالعه کند. با این حال، با پیشرفت داستان، این راه‌حل که کمی غیرمعمول اما نوآورانه است، دیگر باعث ناراحتی خواننده نمی‌شود. نکته جالب اینجاست که پاورقی‌ها در کتاب «شماره‌ات دست منه» نقشی مشابه شگردهای درون پرانتز ایفا می‌کنند؛ زیرا آنها نیز احساسات درونی، افکار و نظرات تکمیلی شخصیت اصلی را بیان می‌کنند. همچنین شخصیت اصلی زن در ابتدای کتاب بیان می‌کند عاشق کتاب‌هایی با پاورقی زیاد بوده است، به خاطر همین خودش زیاد از پاورقی‌ها استفاده می‌کند. در نتیجه این حس به خواننده القا می‌شود که قهرمان داستان در حال نوشتن کتابی درباره خودش است و همین باعث نزدیکی بیشتر به شخصیت اصلی می‌شود، زیرا اثر غوطه‌وری کامل در جنبه‌های کاربردی پراگماتیک (مصلحت‌اندیشی) کتاب رخ می‌دهد. همچنین، این احتمال وجود دارد که سوفی کینسلا قصد داشته شکل‌های مختلف زبان را آزمایش کند و نوآوری جدیدی را به رمان بیفزاید، بویژه با اولویت دادن به استفاده از پاورقی‌ها با راه‌حلی جذاب و اصیل. برای همین رمان «شماره‌ات دست منه» دارای ۱۱۲ پاورقی است.

جلوه‌های بصری و زبان نوآورانه

مسأله مهم دیگر گرایش کینسلا به استفاده از ابزارهای گرافیکی متنوع در صفحات رمان‌هایش است. همان‌طور که زبان‌شناس، وی.پی. مسکوین اشاره می‌کند، این جلوه‌های بصری پدیده‌ای رایج در میان نویسندگان معاصر است، راهی برای جلب توجه خواننده و برجسته کردن یک واژه خاص که به نوبه خود، معنایی مهم دارد. کینسلا تصویرسازی در آثارش را ارجح می‌داند و این امر قطعاً توجه خوانندگان را جلب می‌کند. آثار او با ویژگی‌های سبکی خاص مانند ایتالیک (کج‌نویسی) مشخص می‌شوند که به واسطه آنها بر اهمیت کلمات یا ترکیباتی خاص تأکید می‌کند. به طرز جالبی، این عنصر نحوی، رایج‌ترین ویژگی میان تمام ابزارهای گرافیکی است که کینسلا به کار برده. استفاده از حروف بزرگ لاتین (Capitalization) نیز اغلب در سطرهای مختلف کتاب ظاهر می‌شود. همچنین می‌توان فهرست‌بندی عبارات توسط شخصیت اصلی را مشاهده کرد. برای مثال، فرد اهدافی را تعیین می‌کند، رفتار کسی را تحلیل می‌کند و برنامه عملی آینده را طرح‌ریزی می‌کند و سپس از لیستی با تمام نکات مهم استفاده می‌کند. به طرز کنجکاوکننده‌ای، برجسته‌سازی گرافیکی متن زمانی رخ می‌دهد که شخصیت اصلی در حال خواندن یک پیام یا ایمیل است. به این ترتیب، کل متن یکپارچه و یکنواخت به نظر نمی‌رسد، زیرا سبک و اندازه فونت تغییر می‌کند و این کار اصالت و ظرافت کلی متن را تقویت می‌کند.

یکی دیگر از ویژگی‌های برجسته در نشانه‌های مفهومی کینسلا، حضور تعداد زیادی کلمه‌سازی‌های مرکب (Occasionalisms) یا واژه‌های جدیدی است که خودش خلق کرده. به‌طور کلی، باید ذکر شود که سوفی کینسلا با مهارت واحدهای واژه‌سازی جدیدی خلق می‌کند که هر بار با خلاقیت و اصالت در خور توجه خودش خیره‌کننده هستند. این واژه‌های جدید از طریق ترکیب چند اسم یا بخش‌های دیگر کلام با استفاده از خط فاصله (Hyphen) تشکیل می‌شوند؛ مانند: «حالت چه-چیزی-در-دنیای-ما-اشتباه-است/ what-is-wrong-with-the-world expression»؛ یا اصطلاح «این-مسأله-شوخی‌بردار-نیست/ this-is-no-joking-matter tone»؛ «کل داستان-کنارگذاشتن-لهجه-غربی-کانتری/ the whole ditching-the-West-Country-accent story»؛ «نگاه چشم‌های-چرخان-انگار-دنیا-دیوانه-شده»؛ «آن حس-تو-و-من». این نویسنده هم واژه‌های کوتاه و هم واژه‌های مرکب بلندتری می‌سازد که می‌توانند یک سطر کامل از جمله را اشغال کنند (مانند: رازهای-رئیس-جمهور-قصد-دارد-ژاپن-را-بمباران-کند-و-فقط-ویل-اسمیت-می‌تواند-دنیا-را-نجات-دهد»؛ یا «جایزه «بهترین-نماینده-مسافرتی-دنیا-نه-بگذار-این-جهان-باشد». این امر نشان‌دهنده یک شخصیت خلاق است و به ملایمت درونی گسترده نویسنده شهادت می‌دهد. خلق چنین واژه‌های خاصی، نشانه تجاری سوفی کینسلا محسوب می‌شود.

بیان احساسات و نقد کلیشه‌ها

استفاده از نداهای تعجبی (Interjections) یکی دیگر از ویژگی‌های سبک این نویسنده است که در بسیاری دیگر از رمان‌هایش یافت می‌شود. شخصیت‌ها از ابراز احساسات خود خجالت نمی‌کشند. نویسنده نیز معتقد است باید به تمام انواع احساسات اجازه بروز داده شود و نباید انگ زد. بنابراین، شاید برخی واژه‌هایش چندان مؤدبانه نباشد. کینسلا از کلیشه‌های پیشین که ادعا می‌کردند زن باید خوش‌خلق، مؤدب و آرام باشد، فاصله می‌گیرد. از دیدگاه سوفی کینسلا، زن زندگی‌اش را آن طور که خودش صلاح می‌داند، به تصویر می‌کشد. به همین دلیل بسیاری از خوانندگان زن از این واقعیت استقبال می‌کنند که می‌توانند با قهرمانان داستان همذات‌پنداری کنند و سوفی کینسلا را واقعاً مبارز راه عدالت و برابری می‌دانند.

زبان روایت‌های کینسلا زبانی متمایز، جذاب و فوق‌العاده گیراست. شاید به همین دلیل است که تعداد بی‌شماری از واژگان بیگانه در صفحات کتاب‌های سوفی کینسلا وجود دارد. نمی‌توان این واقعیت را نادیده گرفت که او دارای پیشینه تحصیلی برجسته‌ای است و به زبان‌های مختلف صحبت می‌کند. متداول‌ترین زبان‌هایی که نویسنده به کار می‌برد، لاتین و فرانسوی و همچنین آلمانی و ایتالیایی هستند. در نتیجه از تضمین‌های زبانی خارجی گوناگونی در آثارش استفاده می‌کند که نشانه روشنی از شخصیت نویسندگی چندوجهی اوست.

اوج شهرت با خریدباز

سوفی کینسلا، نویسنده‌ای است که نامش با خلق شخصیت طنز و معتاد به خرید زنی به نام «بکی بلوموود» در مجموعه داستان‌های محبوب «خریدباز/ معتاد خرید» گره خورده است. در واقع نقطه آغاز شهرت کینسلا با انتشار اولین جلد مجموعه رمان‌های «معتاد خرید/ Shopaholic» (۲۰۰۳) کلید خورد. اولین رمان او، با تمرکز بر بدهی‌های سرسام‌آور و بهانه‌تراشی‌های مضحک بکی برای خرید، به سرعت به پرفروش‌ترین اثر تبدیل شد و با عناوینی مانند «لیست کریسمس/ Christmas Shopaholic» و «دنیای رویایی پنهان یک معتاد خرید/ The secret dream world of a shopaholic» و «اعترافات یک معتاد خرید/ Confessions of a Shopaholic» ادامه یافت. هشتمین جلد این مجموعه با عنوان «نجات از اعتیاد به خرید/ Shopaholic Tackles Retail Therapy»، نشان‌دهنده وفاداری طولانی‌مدت نویسنده به این شخصیت نمادین بود. میلیون‌ها خواننده مجذوب قهرمان سرکش این مجموعه رمان شدند که سوفی کینسلا، نویسنده پرفروش نیویورک تایمز آن را ساخته بود و رمان‌هایش مورد تحسین بسیاری از مفسران ادبی قرار گرفت. در این رمان «بکی بلوموود»، زن معتاد خرید محبوب آمریکایی؛ زنی جوان با قلبی بزرگ و رویاهایی بزرگتر است، اما با نقطه ضعفی کوچک. بکی یک آپارتمان فوق‌العاده در مجلل‌ترین محله لندن دارد، او دوستان جذاب فراوان و کمد لباسی پر از لوازم غیرضروری دارد. اما تنها مشکلش این است که واقعاً نمی‌تواند از پس هزینه‌های سرسام‌آورش برآید. شغل نویسندگی او در یک مجله معمولی، نه تنها او را تا سر حد مرگ کسل می‌کند، بلکه درآمد زیادی هم ندارد. در نهایت بکی با نامه‌های دلخراشی از سوی بانک؛ نامه‌هایی با مبالغ هنگفت بدهی که او تحمل خواندن‌شان را ندارد تحت تعقیب قرار می‌گیرد و نادیده گرفتن آنها روز به روز سخت‌تر می‌شود.

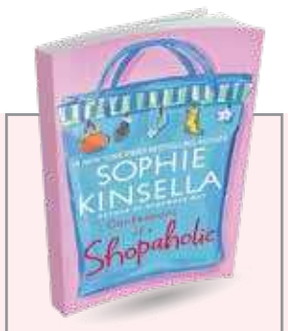

Confessions of a Shopaholic

اعترافات یک خریدباز

- نویسنده: Sophie Kinsella سوفی کینسلا
- ناشر: Dell
- تعداد صفحات: ۳۶۸ صفحه
- قیمت: ۱۷.۶۱ دلار

او سعی می‌کند مصرف‌گرایی خود را کم کند اما هیچ‌کدام از تلاش‌هایش موفق نمی‌شود. تنها آرامش بکی این است که برای خودش چیزی بخرد... حتی شده یک چیز کوچک... ماجرا ادامه می‌یابد تا اینکه بالاخره داستانی پیش می‌آید که بکی واقعاً سرش به سنگ می‌خورد و داستان زندگی او اطرافیانش را متحول می‌کند.

نویسنده در این اثر به وجدان جمعی مصرف‌کننده متوسل شده است تا رمانی از زمانه ما و قهرمانی بسازد که با شرایط بیشتر زنان امروزی همخوانی دارد. نقشه‌های خنده‌دار بکی برای بازپرداخت بدهی‌هایش به همان اندازه که ناامیدکننده است، دوست‌داشتنی نیز هست. اعترافاتش درباره وضعیت بدهی‌های بانکی و اموالش، بهترین الهام‌بخش ما هستند.

عشق‌های خنده‌دار

کارنامه نویسنده‌ای که مرزهای ژانر را جابه‌جا کرد

سوفی کینسلا از کودکی قصد نویسنده شدن نداشت. او یکی از سه دختری بود که در خانواده‌ای معلم در لندن به دنیا آمد و در کودکی پیانو و ویولن می‌نواخت و آهنگ هم می‌ساخت. کینسلا در گفت‌وگو با پادکست «Moms Don't Have Time to Read Books» گفته ایده نوشتن هرگز به ذهنش خطور نکرده بود: «این آرزوی کودکی من نبود. بچه‌ای نبودم که راه برود و بگوید: یک روز رمان می‌نویسم.»

کینسلا برای تحصیل موسیقی در دانشگاه آکسفورد ثبت‌نام کرد اما پس از یک سال به رشته سیاست، فلسفه و اقتصاد تغییر رشته داد. پس از فارغ‌التحصیلی، کینسلا به عنوان خبرنگار مالی مشغول کار شد و زمان رفت‌وآمدش را صرف خواندن می‌کرد. ایده نوشتن داستان توسط خودش در قطار شکل گرفت و در ساعات ناهار روی اولین رمانش کار می‌کرد. اولین رمانش «میهمانی تنیس/ The Tennis Party» را سال ۱۹۹۵ با نام مدلین ویکهام منتشر کرد. کمی بعد، کار خبرنگاری را رها کرد تا بر نویسندگی تمرکز کند. سوفی کینسلا مجموعه‌ای گسترده از رمان‌ها را در کارنامه ادبی خود دارد؛ از کمدی‌های رمانتیک تا روایت‌های عمیقاً شخصی. دوران اولیه فعالیت کینسلا با خلق آثاری با محوریت موقعیت‌های کمیک و روابط عاشقانه تثبیت شد و شهرت بیشتری یافت. این دوران با استقبال گسترده مخاطبان همراه بود؛ کتاب «آیا می‌توانید یک راز را نگه دارید؟/ Can You Keep a Secret» (۲۰۰۳)، یکی از سنگ بناهای شهرت او محسوب می‌شود که نشان‌دهنده جذابیت محتوای آن برای خوانندگان است.

دنیای رمان‌های کینسلا فقط به یک شخصیت معتاد خرید خلاصه نشد؛ او در دیگر آثار مستقل خود توانایی‌اش را در خلق موقعیت‌های طنزآمیز اجتماعی به اثبات رساند؛ مانند رمان «زندگی نه چندان بی‌نقص من/ My Not So Perfect Life» (۲۰۱۷) که به تضاد میان زندگی آنلاین و واقعی پرداخته است و در آثاری چون «فرسودگی شغلی/ The Burnout» (۲۰۲۳)، به مضامین مدرن‌تری همچون مشاغل زنان و فرسودگی آنان روی آورد. از دیگر آثارش می‌توان به «الهه غیرخانگی/ The Undomestic Goddess» (۲۰۰۶) اشاره کرد که دقیقاً روح سرکش و کمدی کینسلا را نشان می‌دهد. «دختر بیست ساله/ Twenties Girl» (۲۰۱۰) هم نمایانگر حفظ قدرت داستان‌سرایی و جذب مخاطبان انبوه است. «در جست‌وجوی آدری/ Finding Audrey» (۲۰۱۵) و «من به تو مدیونم/ I Owe You» (۲۰۱۹) نیز بخشی از داستان‌های عاشقانه مستقل او هستند. جدیدترین آثار کینسلا نشان‌دهنده رویکرد چند بعدی اوست؛ هم از نظر حفظ فرمول موفق و هم ورود به همکاری‌های بین‌المللی با نگارش کتاب‌هایی چندزبانه (لاتین و فرانسوی، آلمانی و ایتالیایی).

«به تو مدیونم: عشق یعنی پرداخت تمامی بدهی‌ها/ You Owe Me One» (۲۰۲۰) که سبکی رمانتیک و شاد دارد. «میهمان ناخوانده/ The Party Crasher» (۲۰۲۲) نیز یکی از موفق‌ترین تلاش‌های اخیر او در میان انگلیسی زبانان بوده است. نکته قابل تأمل درباره آثارش، دو اثر به زبان فرانسوی در سال ۲۰۲۵ است که نشان‌دهنده گسترش نگاه او و همکاری‌اش با ناشران بین‌المللی برای ترجمه و اقتباس از اثر «فرسودگی شغلی» است. این امر بر اهمیت این نویسنده زن در بازارهای اروپایی تأکید می‌کند.

حسی شجاعانه

اثر «چه حسی دارد؟/ Wie fühlt es sich an»، که در آخرین روزهای زندگی سوفی کینسلا نوشته شده، از سوی جودی پیکولت شجاعانه‌ترین کتاب سال ۲۰۲۴ خوانده شد. زیرا کینسلا داستان تشخیص بیماری سرطان‌اش و عشق عمیقش به شوهر و خانواده‌اش را در قالب این رمان روایت کرده است. او با سهولت و گرمی بی‌نظیر، کلماتی برای حقایق و احساسات ناگفته پیدا می‌کند و موفق می‌شود قدرت، شجاعت و امید را زنده کند. همچنین سوفی کینسلا درباره این اثرش نوشت: «این شخصی‌ترین کتاب من است. چون داستان ایو، داستان زندگی خودم است.» وقتی ایو یک روز صبح در بیمارستان از خواب بیدار می‌شود، هیچ خاطره‌ای از چگونگی رسیدن به آنجا ندارد. همسرش، نیک، که دائماً در کنار اوست، توضیح می‌دهد که یک تومور بدخیم مغزی از سرش برداشته شده است. از این پس، ایو، نویسنده پرفروش مشهور، باید همه چیز را از نو یاد بگیرد؛ راه رفتن، صحبت کردن، نوشتن. او باید با این تشخیص کنار بیاید که ممکن است هرگز بهتر نشود. او چگونه این را برای فرزندانش توضیح خواهد داد؟ چگونه با مرگ خود روبه‌رو خواهد شد؟ اما در میان این درد، ایو شادی‌های کوچک زندگی روزمره را کشف می‌کند: فنجان چای داغ صبحگاهی‌اش در رختخواب، پیاده‌روی‌های طولانی با شوهرش، دست در دست او، شب‌نشینی با تمام خانواده و خرید خودجوش یک لباس بسیار گران‌قیمت.

«ایران» صدای مردم ایران است

همه ایرانیان می‌توانند مشکلات و مطالبات خود را در تماس با شماره ۰۲۱-۸۸۷۶۹۰۷۵ با ما در میان بگذارند. ما مشکلات شما را از مسئولان پیگیری می‌کنیم و نتیجه آن را در این صفحه به آگاهی شما می‌رسانیم. «ایران» صدای شما خواهد بود.

الو «ایران»

امیرحسینی
در یکی دو سال اخیر مجلس شورای اسلامی قوانین جدیدی، از جمله در مورد مالیات بر کالاهای سرمایه‌ای مانند طلا وضع کرده که متأسفانه اطلاع‌رسانی دقیقی درباره چند و چون آن انجام نشده است. همین مسأله باعث شده که در شبکه‌های اجتماعی عده‌ای برای جلب توجه و افزایش دنبال‌کنندگان به داستان‌سرایی در این باره می‌پردازند و مردم را سردرگم می‌کنند. خوب است که رسانه‌های فراگیر از جمله صداوسیما برنامه‌های بیشتری برای توضیح این قوانین جدید برای عموم مردم تولید کنند تا یک نفر با ادعاهایی مثل اینکه «طلای شما از اول دی ماه بدون داشتن فاکتورالکترونیک در حکم پول سیاه است» مردم را نگران نکند.

نصیری
در هفته‌های اخیر میزان نوسانات برق خانگی (دست‌کم در منطقه برق فارابی) افزایش چشمگیری داشته و برای مردم از جهت قطع بی‌موقع برق آسانسور یا سوختن وسایل خانگی مشکل ایجاد می‌کند. مسئولان رسیدگی کنند.

۰۹۱۲۶۹۲۳**
طلا اینترنتی نخرید؛ با توجه به نوسان قیمت‌ها، پول برای خرید طلا پرداخت کردم اما طلا را اسنپ تحویل نمی‌دهد و دستمان به هیچ جا بند نیست.

دهقانی
چرا اینقدر لبنیات گران شده و هیچ‌کس هم پاسخگو نیست؟ مردم شیر نخرند؟

وعده
* اصلاح و بهینه‌سازی موتور خودروهای داخلی برای کاهش مصرف سوخت

برنامه
* تدوین «سند راهبردی فناوری‌های نوین در خودروسازی» توسط وزارت صمت
* کمک دولت برای خرید فناوری‌های روز جهت بهبود کیفیت تولید

موعد وفا
* تعیین تعرفه ۴ درصدی برای واردات خودروی برقی با هدف مدیریت مصرف سوخت انجام شده و این تعرفه در کنار دیگر تعرفه‌های واردات خودرو تا پایان سال ۱۴۰۵ معتبر است

بررسی پرونده خودرویی دولت در پاییز ۱۴۰۴

از تسهیل واردات خودرو تا اعطای تسهیلات به قطعه‌سازان

گزارش

سارا غضنفری
دبیر گروه خودرو

در شهریورماه امسال طبق بررسی پرونده خودرویی دولت چهاردهم، مهم‌ترین اتفاق در این حوزه خصوصی‌سازی صنعت خودرو بود. حالا با گذشت سه‌ماه و با بررسی پرونده پاییزه دولت در زمینه خودرو، می‌توان موارد بیشتری را در این زمینه عنوان کرد و مهم‌ترین اتفاقی که در همین هفته رخ داد، به نتیجه رسیدن واردات خودروی ایرانیان مقیم خارج از کشور است که بالاخره تأییدیه هیأت وزیران را گرفته و تعرفه‌هایش ابلاغ شده است. در این گزارش به تفصیل اقدامات اخیر دولت در زمینه خودرو را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

باز شدن مجدد عرضه واردات خودرو در چهارمین مرحله

روز گذشته چهارمین مرحله عرضه واردات خودرو باز شد. در سال ۱۴۰۴ با وجود تمام موانعی که در پیش روی واردات خودرو قرار داشت از مشکلات تعرفه و سایر موارد؛ وزارت صمت توانست چهار دوره عرضه خودروی وارداتی را انجام دهد و در دو دوره آخر شاهد حضور برندهای خوشنامی بودیم که مدت‌ها بود به کشور نمی‌آمدند.

ورود لندکروزر و پرادو بعد از ۱۲ سال

مهم‌ترین اتفاق بعدی این بود که بالاخره مردم ایران، خودروهایی را که سال‌ها بود به این بازار نمی‌آمدند به چشم خود دیدند. عرضه لندکروزر و پرادو بعد از ۱۲ سال در ایران جزو اقداماتی است که اگرچه هنوز به عرضه در تعداد بالا نرسیده است اما نکته قابل تأملی محسوب می‌شود. خبری که شاید نوید این موضوع را می‌دهد که سلطه چینی‌ها بر بازار خودروی ایران تا حدودی کمرنگ خواهد شد. در آبان ماه بود که در روزنامه ایران تیتر زدیم: «مانور لندکروزر و پرادو بعد از ۱۲ سال در نصف جهان»؛ نمایشگاه خودروی اصفهان طبق رسم هرساله در پاییز آغاز به کار کرد. شرکت‌های خودروساز داخلی و خودروهای وارداتی در این نمایشگاه حضور داشتند، اما نکته غافلگیرکننده این نمایشگاه حضور لندکروزر و پرادو پس از ۱۲ سال در این رویداد بود. در ظاهر ممکن است فکر کنیم چون در اوایل دهه ۹۰ واردات خودرو در ایران آزاد بود، پس باید پرادو هم دوباره به ایران آمده باشد، ولی واقعیت این است که تویوتا پرادو از سال ۱۳۸۹ به بعد، به‌صورت رسمی دیگر وارد ایران نشد. حالا با تغییرات در تعرفه‌ها و همچنین آزادسازی واردات خودرو، شاهد ورود مدل‌های جدیدی از خودروهای وارداتی هستیم.

اعطای تسهیلات ۴۰ همتی به زنجیره تأمین

در آبان‌ماه امسال بود که سید محمد اتابک، وزیر صمت اعلام کرد: «در پی توافقات میان وزارت صنعت و بانک مرکزی، تسهیلات ۴۰ هزار میلیارد تومانی صنعت خودرو کشور به‌جای خودروسازان، مستقیماً به قطعه‌سازان پرداخت خواهد شد.» در واقع بدهی خودروسازان به قطعه‌سازان با حمایت دولت صورت خواهد گرفت. هدف از این اقدام، کاهش فشار مالی زنجیره تأمین و جلوگیری از توقف خطوط تولید خودرو بود؛ مشکلی که ماه‌ها قطعه‌سازان را تحت فشار قرار داده و بسیاری از واحدهای فعال را به تعطیلی یا تعدیل نیرو کشانده بود.

> اعطای مستقیم تسهیلات ۴۰ هزار میلیارد تومانی به قطعه‌سازان در نتیجه توافق میان وزارت صنعت و بانک مرکزی برای کاهش فشار مالی زنجیره تأمین و جلوگیری از توقف خطوط تولید خودرو انجام شد

واردات ۳۱ هزار دستگاه خودرو از ابتدای سال

با اینکه در سال ۱۴۰۴ برای مدتی سایت ثبت سفارش خودروهای وارداتی با مشکل مواجه بود و همچنین به دلیل ابهامات تعرفه‌ای، واردات مدتی متوقف شده بود اما واردات خودرو نسبت به مدت مشابه سال قبل باز هم افزایش داشت. سید حامد عاملی، معاون صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات وزارت صمت پیشتر به «ایران» گفته بود: «از ابتدای سال ۳۱ هزار خودروی وارداتی از گمرکات ترخیص شده و برای بیش از ۳۰ هزار خودرو ثبت سفارش انجام شده است. برای ۷۵ هزار خودروی وارداتی دیگر نیز درخواست ثبت سفارش شده است و با نظام تعرفه‌ای جدید تلاش شده تا قیمت خودروهای اقتصادی افزایش نیابد.» واردات خودرو سواری در شش ماهه اول سال ۱۴۰۳ معادل تعداد ۲۲ هزار و ۲۵۳ دستگاه بوده است. در شش‌ماهه اول ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل تعداد ۸۷۴۷ خودرو بیشتر وارد شده است. پس در شش ماهه اول سال ۱۴۰۴ حدود ۳۹ درصد رشد در واردات خودرو نسبت به مدت مشابه سال قبل صورت گرفته است.

ورود خودروهایی با حجم موتور بالا

یکی از مهم‌ترین اتفاقات که اوایل هفته خبرش رسانه‌ای شد، تعیین حقوق گمرکی واردات خودرو ایرانیان مقیم خارج کشور بود. اما از آن مهم‌تر این بود که شاهد واردات خودرو با موتور حجم بالا خواهیم بود. اتفاقی که سال‌ها در ایران ممنوع بود و در قالب خودروی جانبازی شاهد آن بودیم. چهارشنبه هفته گذشته تصویب‌نامه هیأت وزیران درخصوص اصلاح تبصره یک ماده دو آیین‌نامه اجرایی قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (موضوع واردات خودرو سواری) ابلاغ شد. طبق جدول ارائه شده تعرفه خودروهای بنزینی از ۱۱۰ درصد تا ۱۶۵ درصد و همچنین خودروهای برقی، پلاگین هیبرید و هیبرید نیز تعرفه‌اش از ۴ تا ۱۰۰ درصد تعیین شده است. اما نکته مهم در این ماجرا واردات خودرو با حجم موتور بالای ۲۵۰۰ سی‌سی است. عزت اله زارعی، سخنگوی وزارت صمت در این مورد نیز به «ایران» چنین شرح داد: «طبق بند «ر» آیین‌نامه که اعلام شد واردات خودروی با حجم موتور بالای ۲۵۰۰ سی‌سی فقط محدود به سال ۱۴۰۴ است. تا قبل از سال ۱۴۰۴ واردات خودرو با حجم موتور بالای ۲۵۰۰ سی‌سی ممنوع بود. اما طبق بند (ر) تبصره (۱) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور اعلام شد در سال ۱۴۰۴ خودروهای با حجم موتور بالای ۲۵۰۰ سی‌سی وارد شوند اما تعرفه بیشتری به نسبت سایر خودروها به آن اختصاص یافت. اما طبق مصوبه جدید واردات خودرو توسط ایرانیان مقیم خارج از کشور در بند آخرش عنوان شده است این تعرفه‌های اعلامی تا پایان سال ۱۴۰۵ معتبر است یعنی تا پایان سال ۱۴۰۵ خودروهای با حجم موتور ۲۵۰۰ سی‌سی و بالاتر توسط ایرانیان مقیم خارج از کشور وارد خواهد شد. تاکنون فقط جانبازان می‌توانستند خودروی بالای ۲۵۰۰ سی‌سی وارد کنند ولی در حال حاضر تا آخر ۱۴۰۵ این موضوع توسط ایرانیان مقیم خارج از کشور عملی خواهد شد. در قانون بودجه که یک سال معتبر است فقط تا پایان ۱۴۰۴ می‌شد خودروی با حجم موتور بالای ۲۵۰۰ سی سی وارد کرد. این موضوع مهمی است که در زمینه واردات خودرو اثرگذار است.»

در جمع‌بندی نهایی پرونده دولت در خودرو برای پاییز ۱۴۰۴، تا حدودی می‌توان اقدامات دولت را قابل دفاع دانست و اعلام کرد بزرگترین موفقیت دولت در پرونده پاییزه‌اش، ادامه دادن واردات خودرو با وجود تمام موانع و دست‌اندازهاست.

فرمان رئیس جمهوری و بهینه‌سازی مصرف موتور خودروها

برش

یکی از مهم‌ترین اتفاقات خودرویی در پاییز امسال فرمان خودرویی مسعود پزشکیان بود. عصر ۲۵ آبان‌ماه در جلسه هیأت دولت، مسعود پزشکیان رئیس جمهوری ایران به طور جدی به خودروسازان داخلی هشدار داد. این اولین هشدار محکم و قاطع مسعود پزشکیان درباره خودروسازی بعد از آغاز به کار دولت چهاردهم است. او در جلسه هیأت دولت عنوان کرد: «اگر تا یک سال آینده موتور خودروها اصلاح و مصرف آنها بهینه نشود، خودروسازان هیچ‌گونه ارزی دریافت نخواهند کرد و اجازه تولید نیز نخواهند داشت.» ورود رئیس جمهوری به مسأله کیفیت سوخت و بهینه‌سازی مصرف موتور خودروها از اقدامات مهم خودرویی محسوب می‌شود. در این جلسه دولت حتی به خودروسازان وعده داد نسبت به خرید فناوری‌های روز برای بهینه شدن محصولات‌شان و بالا رفتن کیفیت تولید کمک خواهد کرد. درباره چگونگی اجرای فرمان رئیس جمهوری نیز سخنگوی وزارت صمت به روزنامه ایران اعلام کرد؛ سند راهبردی فناوری‌های نوین در خودروسازی را تدوین کردیم که در مراحل ویرایش نهایی قرار دارد و به‌زودی برای تصمیم‌گیری به دولت ارسال خواهیم کرد.

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

۴۹۱۵

آسان

						۹		۳
۹		۳		۶	۲			۸
۷		۸			۹		۵	
			۶	۹			۴	۲
		۹	۸	۵	۴	۱		
۵	۴			۲	۷			
	۷		۹			۳		۱
۱			۲	۴		۶		۹
۳		۲						

متوسط

						۹		۸
۱		۴			۹			۳
	۸			۶			۵	
					۷	۳		۹
۵	۹		۳		۱		۷	۴
۲		۳	۴					
	۴			۷			۳	
۹			۶			۵		۱
۶		۵						

سخت

		۹		۶	۷			
	۱			۸			۵	۴
					۱			۲
۶					۸			
	۷	۲		۵		۸	۴	
			۷					۱
۵			۳					
۳	۹			۱			۷	
			۸	۴		۹		

خیلی سخت

	۹					۴		
۴	۸			۷	۶		۱	
				۱			۷	
	۶	۲	۳			۹		
		۴			۲	۱	۳	
	۲			۳				
	۴		۱	۹			۵	۸
		۸					۹	

حل جدول سودوکو شماره ۴۹۱۵

آسان — متوسط — سخت — خیلی سخت

یک جدول با دو شرح

۸۹۱۳

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

جدول عادی

افقی:
۱- رنج بسیار کشیدن - قاعده، شیوه
۲- از حالات ماده - عمر را به بطالت گذراندن - هم‌سنگی
۳- پادشاه هون‌ها - جمع عیب - دوزنده
۴- ظرفی برای شستن لباس - خودسازی - ایدئولوژی - تزویر و دورنگی
۵- ضد «خشک» - ذات و سرشت - بن، کوپن
۶- ملیح - واحد پول خودمان - نیمه‌دیوانه
۷- قلندر - لباس ورزشی - طریقه، نوع
۸- سنگینی، هیبت - از دروس - پدر عرب
۹- ماده‌ای سیاه‌رنگ که از نفت گرفته می‌شود - هنر هفتم - پیشکار
۱۰- صفحه اینترنتی - شهر «رشته‌کوه بشاگرد» در استان هرمزگان - کنترل
۱۱- ضرباهنگ - متابعت، اطاعت - آراستن
۱۲- از مکافات عمل غافل ... - سرباز نیروی دریایی - پیچش مو - هماهنگ و سازگار
۱۳- آتشگیر - بی‌چیز، فقیر - رهایی
۱۴- جزیره «ژاپن» - مخلوقات - تخم ماهیان خوراکی
۱۵- خاطر - شاعر اواخر سده سوم و اوایل سده چهارم هجری

عمودی:
۱- شرمندگی - غذای محلی و خوشمزه استان بوشهر
۲- سخنور و قصه‌خوان - حریف مسابقه - سمیع
۳- شهر استان اردبیل - رشته پهن - ماسک
۴- دیالکتیک - بندری در بندرعباس - پادگان تهران - بازو
۵- قاتل - پارچه‌ای نخی شبیه به اطلس - تابلویی از «روی فاکس لیختنستاین»
۶- فزونی برنج - چیز - طناب
۷- برکندن و جدا کردن - حلوای شیرازی - آخرین لحظه روز دیدار
۸- مهمانی حجاج - مطیع - ساز «کریستوفری»
۹- سرها و اصول - مهاجم مس رفسنجان - کریم
۱۰- اهل کشوری اروپایی - وسیله سرو غذا و پذیرایی - نت مخمور
۱۱- تذکره - گیاه گونی بافی - پشت سر
۱۲- کلام شگفتی - بی‌مهار - هوای گرفته - موسیقی بندرعباس
۱۳- مشاور - گیاه شیرین! - کارگر کشتی
۱۴- قیصر - مخفف خاموش - یکی از ظروف آشپزخانه برای پختن غذا
۱۵- اثر عطار نیشابوری - بارکش دراز!

جدول ویژه

افقی:
۱- فیلمی به کارگردانی «جاستین لین» (۲۰۲۱) - عدد قلبی!
۲- ایالتی در «هندوستان» - فراوان - اتاق بلند و بسیار وسیع
۳- تابلوی «رنوار» - بازدارنده - دهمین حرف یونانی
۴- پسوند حرفه‌ساز - پرنده باوفا - مریض نیست - گاز استخرها
۵- فریاد نزدیک - اضافی‌ها و دورریزها - در آبکاری، قطبی که آند به آن متصل می‌گردد
۶- ترشح و چکه - جذام - شُش
۷- عنصر بدن - فرستاده - سلام عامیانه
۸- مصون و سالم - پاره شده - میان سر
۹- گیاهی بی‌آوند در مناطق مرطوب - شهر بزرگ «هند» - از مصالح ساختمانی
۱۰- لهیب آتش - امر به گداختن - آخرین ماه
۱۱- طراح برخی از پیرایه‌های منزل - گردش‌های فلک - عبودیت
۱۲- شمشیر - آخرین لحظه روز دیدار - دویدن - هوشمندی
۱۳- شرکتی خودروساز - کشوری در قاره سیاه - نزدیک کردن
۱۴- از آثار دیدنی و باستانی استان کرمان - قاضی - دریاچه خوارزم
۱۵- پهلوان - اثری موسیقایی از «بلا بارتوک» مجارستانی

عمودی:
۱- گلوله کوچک سربی - از آثار تاریخی و دیدنی استان تهران
۲- آنچه از زمین بروید - اشعه پزشکی - مدد و مساعدت
۳- معادل ۳۶ اینچ - نواری از چرم یا فلز - صحبت و مکالمه
۴- یکی از اقوام - طلایی - از مصالح سفید - ماه سریانی
۵- خویشان - متعفن - مخفف مشتی
۶- منش - تلفظ «و» - گذاشتن
۷- سوریه قدیم - سنگ قیمتی - نظر
۸- تباهی‌ها - بسیاری - امور خارق‌العاده
۹- از توابع آمل - عادت بد - مجری برنامه در حال پخش «شوخی شوخی»
۱۰- کوهی در منطقهٔ تخت سلیمان مازندران - غذای مریض - قبول نشده
۱۱- تذکره - شکل سه ضلعی - فرق و اختلاف
۱۲- کالای نو درون کارتن - میوه خوب! - ماده حلال رنگ - هر برش از خربزه
۱۳- سلول اصلی در فرآیند انعقاد - سخت فرنگی - راه خروج
۱۴- شهر «ایتالیا» - ظرف آب و مایعات نوشیدنی - آن‌که راه و طریقه‌ای تازه برای اجرای امری می‌یابد
۱۵- مدافع سابق «بارسلونا» - غذای محلی تبریز

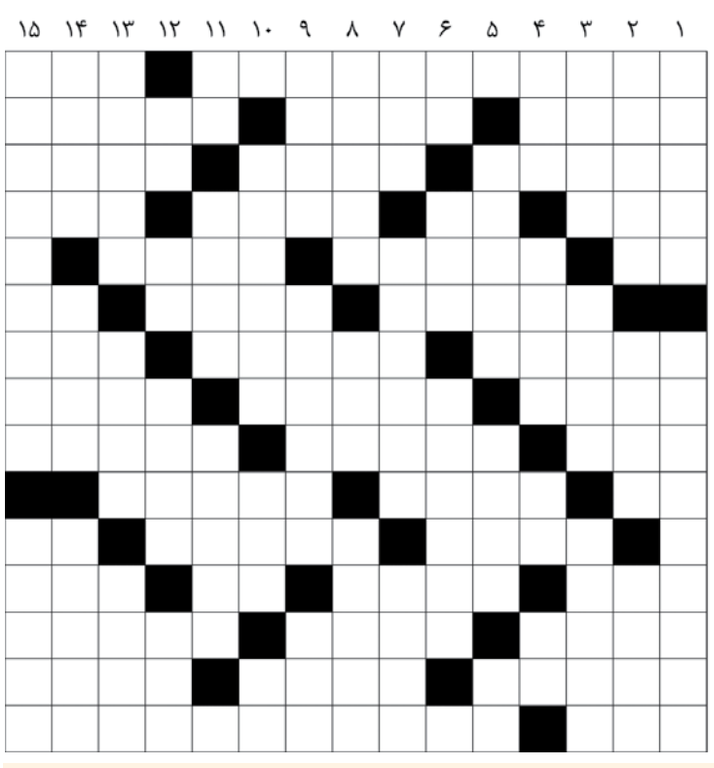

حل جدول عادی شماره ۸۹۱۲ — حل جدول ویژه شماره ۸۹۱۲

چگونه نابرابری سیاسی و نابرابری اقتصادی در آمریکا یکدیگر را تقویت می کنند؟

حاشیه‌نشینی سیاسی فقرا

کمپین‌های سیاسی در آمریکا رأی‌دهندگان ثروتمندتر را در مقایسه با رأی‌دهندگان فقیرتر بیشتر مورد هدف و تماس مستقیم قرار می‌دهند

گزارش

امیررضا انگجی
کارشناس اقتصادی

بسیاری از تئوری‌های اقتصادی می‌گویند توسعه اقتصادی بر پایه برابری سیاسی استوار است. این برابری نه تنها به معنای فرصت برابر برای تأثیرگذاری بر تصمیمات سیاسی است، بلکه پیش‌نیاز حاکمیت اکثریت و نمایندگی عادلانه منافع همه شهروندان به شمار می‌رود. بدون مشارکت برابر، دموکراسی نمی‌تواند ادعای مشروعیت کامل داشته باشد، زیرا صدای برخی گروه‌ها شنیده می‌شود و صدای دیگران خاموش می‌ماند. در تاریخ ایالات متحده، دستیابی به این برابری سیاسی همواره با چالش‌هایی همراه بوده است. در دوره‌های اولیه، ممنوعیت‌های قانونی صریح مانع از رأی دادن بسیاری از شهروندان می‌شدند. زنان، اقلیت‌های نژادی و افراد بدون مالکیت زمین از حق رأی محروم بودند. این ممنوعیت‌ها چنان گسترده بودند که حاکمیت اکثریت را به یک مفهوم انتزاعی تبدیل کرده و دموکراسی آمریکایی را بیشتر به یک رویا مبدل ساخته بود تا یک واقعیت فراگیر.

امروز نیز این نابرابری‌های سیاسی به شکل جدیدی تداوم دارند؛ دسترسی گسترده کمپین‌های سیاسی به داده‌های تاریخچه رأی‌دهی (ثبت اینکه چه کسی در انتخابات گذشته رأی داده یا نداده) همراه با تکنیک‌های پیشرفته هدف‌گیری دقیق (میکروتارگتینگ)، به‌طور ناخواسته شکاف مشارکت سیاسی بین شهروندان ثروتمند و فقیر را عمیق‌تر کرده است زیرا کمپین‌های انتخاباتی به‌دلیل محدودیت بودجه، منابع خود را صرف تماس با رأی‌دهندگان با احتمال بالای رأی‌دهی مجدد (عمدتاً ثروتمندان) می‌کنند و افراد کم‌درآمد که سابقه مشارکت پایین‌تری دارند را تقریباً نادیده می‌گیرند که این امر چرخه‌ای معیوب ایجاد می‌کند و فقرا را بیشتر به حاشیه‌نشینی سیاسی و مشارکت پایین‌تر ترغیب می‌کند؛ در نتیجه، منافع طبقات پایین کمتر نمایندگی می‌شود، احساس بیگانگی و ظلم در میان آنها افزایش می‌یابد و این حاشیه‌نشینی سیستماتیک خطر بی‌ثباتی و حتی خشونت سیاسی مانند حوادث ژانویه ۲۰۲۱ و حمله به کنگره را بالا می‌برد.

بقا به رغم انقلاب

در دهه‌های اخیر، با اصلاحات قانون اساسی، قوانین فدرال و تصمیمات قضایی برای محافظت از حق رأی، پیشرفت‌هایی در کاهش نابرابری‌های سیاسی حاصل شده است. این تغییرات منجر به کاهش شکاف‌های جنسیتی و نژادی در مشارکت شده و امروزه زنان و اقلیت‌های نژادی بیشتر از گذشته در مناصب سیاسی حضور دارند. این تحولات، در واقع انقلابی در ساختار سیاسی ایالات متحده پدید آورده اما با این حال، نابرابری‌های سیاسی به طور پایداری باقی مانده‌اند. اقلیت‌های نژادی که نزدیک به ۴۰ درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، تنها حدود ۲۲ درصد کرسی‌های کنگره را در اختیار دارند. تاکنون تنها یک رئیس جمهوری از اقلیت نژادی انتخاب شده و هیچ زنی به ریاست جمهوری نرسیده است. زنان، که بیش از نیمی از جمعیت هستند، کمتر از یک چهارم اعضای کنگره و حدود ۳۰ درصد قانونگذاران ایالتی را شامل می‌شوند. در کنار این نابرابری‌های جنسیتی و نژادی، شکل دیگری از نابرابری کمتر مورد توجه قرار گرفته است که عبارت است از نابرابری در مشارکت سیاسی. در نیم‌قرن اخیر، شکاف مشارکت بین ثروتمندترین و فقیرترین شهروندان حدود ۳۰ درصد بوده است. در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۰، تنها ۵۳ درصد افراد با درآمد خانوادگی کمتر از ۳۰ هزار دلار رأی دادند، در حالی که این رقم برای درآمدهای بالای ۱۰۰ هزار دلار به ۸۳ درصد رسید. در انتخابات میان‌دوره‌ای ۲۰۱۸، مشارکت فقرا حتی از این هم کمتر و در حدود ۴۰ درصد بود در حالی که این نرخ برای ثروتمندان ۷۰ درصد بود. این شکاف چشمگیر به‌رغم اصلاحاتی که هزینه رأی‌دهی را کاهش داده‌اند، پایدار مانده است. همچنین قوانین تسهیل‌کننده رأی‌گیری نتوانسته‌اند مشارکت فقرا را به طور قابل توجهی افزایش دهند. دلیل اصلی این پایداری، تغییر در استراتژی‌های کمپین‌های سیاسی است که به داده‌محوری و هدف‌گیری دقیق روی آورده‌اند. این کمپین‌ها تحت محدودیت‌های بودجه‌ای، منابع خود را بر رأی‌دهندگان با احتمال مشارکت بالا متمرکز می‌کنند. داده‌های تاریخچه رأی‌دهی، که نشان‌دهنده مشارکت فرد در انتخابات گذشته است، ابزار اصلی برای این هدف‌گیری است. فقرا، که اغلب در انتخابات قبلی غایب بوده‌اند، امتیاز پایین‌تری در مدل‌های پیش‌بینی دریافت می‌کنند و کمتر مورد تماس قرار می‌گیرند و این چرخه معیوب منجر به حاشیه‌نشینی سیاسی فقرا می‌شود.

> کمپین‌های انتخاباتی به‌دلیل محدودیت بودجه، منابع خود را صرف تماس با رأی‌دهندگان با احتمال بالای رأی‌دهی مجدد (عمدتاً ثروتمندان) می‌کنند و افراد کم‌درآمد که سابقه مشارکت پایین‌تری دارند را تقریباً نادیده می‌گیرند که این امر چرخه‌ای معیوب ایجاد می‌کند و فقرا را بیشتر به حاشیه‌نشینی سیاسی و مشارکت پایین‌تر ترغیب می‌کند

نابرابری در نرخ تماس

تاریخچه جمع‌آوری داده‌های رأی‌دهی نشان می‌دهد که این داده‌ها ابتدا برای اهداف اداری مانند جلوگیری از تقلب جمع‌آوری می‌شدند. اما قوانین فدرال و ایالتی، دسترسی کمپین‌ها به این داده‌ها را تسهیل کرده‌اند. داده‌های تاریخچه رأی‌دهی، که نشان‌دهنده مشارکت فرد در انتخابات گذشته است، مهم‌ترین منبع برای کمپین‌ها بوده و تقریباً در همه ایالت‌ها افشا می‌شود. کمپین‌ها از این داده‌ها برای مدل‌سازی پیش‌بینی استفاده می‌کنند تا رأی‌دهندگان با احتمال بالای رأی‌دهی مجدد را هدف قرار دهند. این استراتژی، به‌رغم کاهش هزینه‌های کلی بسیج نیرو، فقرا را که سابقه مشارکت پایین‌تری دارند، نادیده می‌گیرد و چرخه‌ای ایجاد می‌کند که مشارکت آنها را بیشتر کاهش می‌دهد.

شواهد تجربی از مجموعه داده‌های جدید قوانین ایالتی نشان می‌دهد که در ایالت‌هایی که تاریخچه رأی‌دهی را افشا می‌کنند، نرخ مشارکت فقرا پایین‌تر است. همچنین، پس از تغییر قوانین به سمت افشای بیشتر، تماس کمپین‌ها با فقرا به طور قابل توجهی (گاهی تا ۲۰ درصد) کاهش می‌یابد. این نابرابری در نرخ تماس، توضیحی برای پایداری شکاف مشارکت به‌رغم اصلاحاتی مانند رأی‌گیری پستی یا زودرس است.

همان‌طور که گفته شد کمپین‌ها به عنوان نیروی اصلی بسیج رأی‌دهندگان عمل می‌کنند، اما تمرکز آنها بر رأی‌دهندگان احتمالی بالا، فقرا را حاشیه‌نشین می‌کند. عواقب این حاشیه‌نشینی فراتر از عدم نمایندگی منافع فقراست. احساس بیگانگی گسترده، زمینه‌ساز افراط‌گرایی می‌شود. پژوهش‌های دهه‌های اخیر نشان می‌دهد که گروه‌های حاشیه‌نشین مستعد خشونت سیاسی هستند و نظرسنجی‌های جدید تأیید می‌کند که درصد بالایی از آمریکایی‌ها، از هر دو حزب، گرایش به خشونت‌های سیاسی دارند.

چرخه معیوب

نابرابری سیاسی و نابرابری اقتصادی در یک رابطه بازخوردی تقویت‌کننده قرار دارند و هرکدام به‌طور نظام‌مند دیگری را تشدید می‌کند. هنگامی که گروه‌های کم‌درآمد مشارکت سیاسی کمتری دارند، صدای آنها در فرآیند تصمیم‌گیری جمعی ضعیف‌تر شنیده می‌شود. این ضعف مشارکت نه صرفاً ناشی از بی‌علاقگی، بلکه نتیجه ساختارهایی است که منابع سیاسی مانند توجه احزاب، بسیج انتخاباتی و کانال‌های اثرگذاری را به‌طور نامتوازن به سمت گروه‌هایی هدایت می‌کند که از پیش فعال‌تر و مرفه‌تر هستند. در نتیجه، سیاست‌ها بیشتر منعکس‌کننده ترجیحات اقتصادی و اجتماعی طبقات بالاتر می‌شوند و نیازهای طبقات پایین به حاشیه رانده می‌شود.

این نابرابری در نمایندگی سیاسی، مستقیماً به بازتولید نابرابری اقتصادی منجر می‌شود. وقتی سیاست‌گذاران انگیزه یا فشار کافی برای پاسخ‌گویی به مطالبات گروه‌های کم‌درآمد را ندارند، احتمال تصویب سیاست‌های بازتوزیعی، سرمایه‌گذاری در آموزش عمومی، بهداشت یا حمایت‌های اجتماعی کاهش می‌یابد. در عوض، سیاست‌هایی که به حفظ یا گسترش مزیت‌های اقتصادی گروه‌های برخوردار منجر می‌شوند، با مقاومت کمتری مواجه می‌شوند. به این ترتیب، تصمیمات سیاسی به شکل‌گیری قواعد بازی اقتصادی می‌انجامد که نابرابری درآمد و ثروت را تثبیت یا تشدید می‌کند. در جهت معکوس، نابرابری اقتصادی نیز نابرابری سیاسی را عمیق‌تر می‌کند. فقر و ناامنی اقتصادی هزینه‌های مشارکت سیاسی را افزایش می‌دهد؛ زمان، اطلاعات و منابع ذهنی افراد کم‌درآمد بیشتر صرف بقا و مدیریت ریسک‌های روزمره می‌شود. این محدودیت‌ها در کنار احساس طردشدگی آنها در ساختار سیاسی، احتمال مشارکت در رأی‌دادن، فعالیت‌های مدنی و پیگیری مطالبات سیاسی را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، کنشگران سیاسی عقلانی در تخصیص منابع خود، تمایل دارند بر گروه‌هایی تمرکز کنند که احتمال مشارکت و اثرگذاری بالاتری دارند و این امر به نادیده‌گرفتن بیشتر گروه‌های محروم می‌انجامد. نتیجه نهایی، شکل‌گیری یک چرخه معیوب است. نابرابری اقتصادی باعث حذف سیاسی می‌شود و حذف سیاسی به سیاست‌هایی می‌انجامد که نابرابری اقتصادی را تشدید می‌کنند.

منبع:

Bertrall L. Ross II and Douglas M. Spencer, Voter Data, Democratic Inequality, and the Risk of Political Violence (2024). CORNELL L. REV.

منزوی کردن فقرا تهدیدی برای دموکراسی

برش

کمپین‌ها به عنوان اصلی‌ترین عوامل آموزش و بسیج رأی‌دهندگان عمل می‌کنند، اما تمرکز آنها بر گروه‌های پرمشارکت، فقرا را بیشتر منزوی می‌کند. نتیجه، نه تنها عدم نمایندگی منافع اقتصادی طبقات پایین جامعه، بلکه تهدیدی برای اعتدال سیاسی و پایداری کل سیستم است زیرا گروه‌های حاشیه‌نشین ممکن است به راه‌های غیرسیاسی برای تغییر روی آورند یا به ایدئولوژی‌های افراطی جذب شوند. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از آمریکایی‌ها باور دارند سیستم دموکراتیک تنها منافع ثروتمندان را تأمین می‌کند. حادثه حمله به ساختمان کنگره در ژانویه ۲۰۲۱ نمونه‌ای بارز از این خطر است. بسیاری از شرکت‌کنندگان نه از گروه‌های شبه‌نظامی سازمان‌یافته، بلکه شهروندان عادی بودند که احساس بیگانگی کرده بودند. تحلیل‌ها نشان داد که بخش زیادی از دستگیرشدگان با مشکلات مالی مانند ورشکستگی یا از دست دادن خانه مواجه بودند، که این احساس تحت ستم بودن را تقویت می‌کرد. این حاشیه‌نشینی سیستماتیک فقرا، حتی پس از اصلاحات گسترده دیگر، تهدیدی جدی برای دموکراسی ایجاد کرده و مقابله با آن در هر کشوری ضروری است تا از بی‌ثباتی بیشتر جلوگیری شود.

یادداشت

برزین جعفرتاش
پژوهشگر توسعه

از کشتی‌های تجاری انگلستان تا تعرفه‌های ترامپ

بازگشت ملی‌گرایی اقتصادی

انگلستان اولین رویکرد گسترده و یکپارچه به مرکانتیلیسم را در دوران الیزابت (۱۶۰۳-۱۵۵۸) آغاز کرد:

«ما همیشه باید توجه داشته باشیم که از بیگانگان بیش از آنچه به آنها می‌فروشیم، نخریم، زیرا در غیراین صورت باید خود را فقیر و آنها را ثروتمند کنیم.»

مرکانتیلیسم را می‌توان به‌عنوان اولین شکل نظام‌مند «ملی‌گرایی اقتصادی» مدرن خواند: مجموعه‌ای از سیاست‌ها و عقاید که هدف آنها تقویت قدرت دولت از راه انباشت ثروت ملی، بویژه سنگ‌های قیمتی و ایجاد مازاد تجاری بود. این ایدئولوژی که در عمل بین قرن شانزدهم تا هجدهم در اروپا غالب شد، دولت و بازرگانان را در اتحاد سیاسی-اقتصادی قرار داد تا از طریق محدودیت واردات، یارانه‌ها، انحصارها و کنترل بازارهای استعماری، به سود و قدرت ملی دست یابند.

ریشه‌های انگلستانی این رویکرد - که در نصایح و متون دوره الیزابت و سپس در نوشته‌هایی مانند آثار توماس مُن (Thomas Mun) و دیگر «مرکانتیلیست‌ها» بازتاب یافت - نشان می‌دهد که نگرانی محوری آن زمان، تضمین ذخایر فلز گرانبها، رشد ناوگان بازرگانی و ایجاد بازارهای انحصاری برای تولیدات داخلی بود. سیاست‌هایی مانند «قوانین ناوبری (Navigation Acts) نمونه‌هایی روشن از تلاش دولت برای کنترل تجارت خارجی و کانالیزه کردن سود تولید و حمل‌ونقل به داخل کشور بودند.

نظریه و کاربست مرکانتیلیسم واجد دو ویژگی کلیدی بود: اول، نگرش «ثروت‌اندوزی» که بر تراز تجاری مثبت و انباشت طلا و نقره تأکید داشت؛ دوم، نقش فعال دولت در جهت‌دهی به اقتصاد ملی. منتقدان کلاسیک، از جمله آدام اسمیت، این دیدگاه را به‌دلیل چشم‌پوشی از منافع مصرف‌کننده و کارایی بازار مورد حمله قرار دادند؛ با این حال، تاریخ نشان می‌دهد که در شرایط رقابت امپریالیستی و فناوری‌های زمانه، سیاست‌های مرکانتیلیستی موجب رشد صنایع و ناوگان ملی شده‌اند که در بلندمدت برای تبدیل شدن به قدرت‌های دریایی و صنعتی اهمیت داشت.

نقطه قوت مرکانتیلیسم در فراهم آوردن چهارچوبی برای بسیج منابع ملی و هم‌راستا کردن منافع دولت و سرمایه‌داران بود؛ به گفته فردریک لیست، در کانون ملی‌گرایی اقتصادی، گره زدن منافع اقتصادی با اهداف ملی قرار دارد. تجربه تاریخی نشان می‌دهد که این سازوکارها در انباشت سرمایه و ساختاردهی به صنایع پایه موفق بودند و بعدها در شکل‌های جدیدتری از «سیاست صنعتی» بازتولید شدند.

قرن بیستم و بیست‌ویکم اما شاهد بازسازی و تغییر شکل ملّی‌گرایی اقتصادی و سیاست‌های صنعتی است. پس از دوره‌های لیبرالیسم تجاری نسبی، بحران‌های مالی، نگرانی‌های امنیتی و رقابتِ فناورانه موجب بازگشت تأکید بر کنترل‌ها و سیاست‌های فعال صنعتی شده است. نمونه معاصرِ بارز این بازگشت را می‌توان در سیاست‌های «آمریکا اول» دولت ترامپ دید: اعمال تعرفه‌های گسترده بر فولاد، آلومینیوم و صدها قلم کالا علیه چین و دیگر کشورها در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ که با روایت احیای صنایع داخلی و مقابله با «تقلبات تجاری» همراه شد. در سوی دیگر، چین استراتژی‌ای ترکیبی از ناسیونالیسم اقتصادی و سیاست صنعتی قدرتمند را به‌کار بسته است: برنامه‌هایی مانند «Made in China ۲۰۲۵» و راهبرد «دوّارگی داخلی-بین‌المللی (dual circulation) نشان‌دهنده تلاشی آشکار برای کاهش وابستگی به فناوری‌های خارجی، ارتقای ظرفیت‌های داخلی و هدایت منابع به سمت صنایع کلیدی و پیشرفته است. این شیوه‌ها بویژه پس از تنش‌های تجاری با ایالات متحده تشدید شد و بازتاب‌دهنده نوعی ملی‌گرایی اقتصادی متمرکز و فناوری‌محور است که نه تنها برای جایگاه اقتصادی، بلکه برای امنیت ملی نیز اهمیت قائل است.

بازگشت ملی‌گرایی اقتصادی در قرن بیست‌ویکم، گرچه شباهت‌هایی با مرکانتیلیسم کلاسیک دارد -از جمله تأکید بر نقش دولت، حمایت از صنایع داخلی و نگرانی نسبت به وابستگی خارجی -اما با فاصله‌گیری‌های مهمی نیز همراه است: سیاست‌های معاصر بیشتر بر فناوری، زنجیره ارزش پیچیده و امنیت سایبری و تأمین فناوری‌های کلیدی تمرکز دارند؛ ابزارها شامل یارانه‌های هدفمند، سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، کنترل انتقال تکنولوژی و حتی روش‌های غیرتعرفه‌ای مانند محدودیت سرمایه‌گذاری و لیست‌های سیاه شرکت‌هاست. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که ملی‌گرایی اقتصادی امروز نه صرفاً بازگشت که تطور تاریخی مرکانتیلیسم است؛ تطوری که ابزارها و اهداف آن با ویژگی‌های جهانی شدن پیچیده ترکیب شده و به‌روز شده‌اند.

در آخر می‌توان گفت که مرکانتیلیسم تاریخی و ملی‌گرایی اقتصادی معاصر دو فصل از یک کتاب طولانی‌اند: در هر دو، دغدغه مرکزی حفظ و افزایش قدرت اقتصادی-ملی است، اما روش‌ها و بسترها تغییر یافته‌اند. تجربه تاریخی انگلستان الیزابتی و سیاست‌های بعدی نشان می‌دهد که ترکیب سیاست‌های حمایتی با ظرفیت‌سازی داخلی می‌تواند به رشد صنعتی بینجامد. در جهانی که ملی‌گرایی اقتصادی به جریان اصلی سیاست‌های اقتصادی بازگشته، کم‌توجهی به این الگوی حکمرانی اقتصادی در ایران ناامیدکننده است.

از مدل کلاسیک آلمانی تا راهبرد دولتی ژاپن

عقلانی‌سازی صنعتی سلاح پنهان رقابت‌پذیری

گزارش

امیرحسین مستقل
کارشناس اقتصادی

عقلانی‌سازی صنعتی، در بنیادی‌ترین شکل خود، تلاشی راهبردی برای اعمال منطق، نظم و کارایی بر فرآیندهای تولید و توزیع است. این مفهوم که از دل انقلاب صنعتی تا عصر جهانی شدن معاصر تداوم یافته، پاسخی پایدار به فشارهای اقتصادی، از رقابت شدید تا محدودیت منابع بوده است. اگرچه هدف اصلی آن، یعنی افزایش کارایی و کنترل، ثابت باقی مانده، اما روش‌ها و معانی آن در هر دوره و در هر بستر ملی به طور قابل‌توجهی تکامل یافته است. این گزارش به بررسی ابعاد مختلف این راهبرد می‌پردازد: از مدل کلاسیک آلمانی که بر استانداردسازی و مدیریت علمی تمرکز داشت، تا راهبرد دولتی ژاپن برای بازسازی پس از جنگ و از آنجا به الزام درونی شرکت‌های مدرن برای جایگزینی بازار با برنامه‌ریزی. در نهایت، شکل امروزی آن را به‌عنوان «ارتقا» (Upgrading) برای بقا و رقابت در اقتصاد جهانی تحلیل خواهیم کرد و نشان می‌دهیم چگونه این منطق پایدار همچنان به شکل‌دهی به دنیای صنعتی ادامه می‌دهد.

ریشه‌های تاریخی: در جست‌وجوی کارایی و نظم

درک ریشه‌های تاریخی عقلانی‌سازی صنعتی برای فهم ماهیت راهبردی آن ضروری است. این جنبش در پاسخ به فشارهای دوگانه رشد جمعیت و محدودیت منابع طبیعی ظهور کرد؛ چالشی که به گفته مک گرگور، سازماندهی صنعتی را به پاسخی برای افزایش رفاه تبدیل کرد. این بخش به بررسی مبانی فکری و ساختاری این رویکرد، از تکامل طبیعی صنعت به سوی ترکیب تا جنبش سازمان‌یافته آلمانی، می‌پردازد.

بر اساس تحلیل مک گرگور در کتاب «تکامل صنعت»، مسیر طبیعی توسعه صنعتی به سمت ترکیب (combination) و ایجاد واحدهای سازمانی بزرگ‌تر است. این فرآیند، یک تغییر بنیادین از رقابت فردی به سوی نیروهای متحد است که برای کسب قدرت و کارایی بیشتر با یکدیگر همکاری می‌کنند. در واقع، صنعت از مجموعه‌ای از واحدهای مستقل و متخاصم به شبکه‌ای از نیروهای وابسته و هماهنگ تبدیل می‌شود که هدف مشترک آنها غلبه بر محدودیت‌ها و افزایش بهره‌وری است. مطالعه رابرت بردی در مورد صنعت آلمان نشان می‌دهد «جنبش عقلانی‌سازی» آلمان، اولین تلاش آگاهانه و سازمان‌یافته برای به‌کارگیری اصول علمی در مقیاس ملی بود. این جنبش، فراتر از مجموعه‌ای از تکنیک‌ها، بیانگر ظهور عقلانی‌سازی به‌مثابه یک ایدئولوژی آگاهانه برای برنامه‌ریزی اقتصادی ملی بود که آن را از ترکیب‌های تدریجی پیشین متمایز می‌کرد. این جنبش بر سه ستون اصلی استوار بود:

۱- علم در صنعت: این اصل بر کاربرد نظام‌مند تحقیقات علمی برای حل مشکلات صنعتی تأکید داشت. آزمایشگاه‌های تحقیقاتی، چه در دانشگاه‌ها و چه در شرکت‌های بزرگ، به موتور محرک نوآوری و بهینه‌سازی تبدیل شدند.

۲- استاندارد سازی: ایجاد استانداردهای یکسان برای قطعات، فرآیندها و محصولات، نقشی حیاتی در امکان‌پذیر ساختن تولید انبوه و مکانیزاسیون ایفا کرد. استانداردسازی، با کاهش تنوع غیرضروری و افزایش قابلیت جانشینی قطعات، پایه‌ای برای کارایی در مقیاس بزرگ فراهم آورد.

۳- مدیریت علمی: این رویکرد به دنبال بهینه‌سازی چیدمان کارخانه، جریان کار یا تولید روان (flow work) و فرآیندهای کاری کارگران بود تا حداکثر بازدهی با کمترین اتلاف منابع حاصل شود. این اصل شامل تحلیل زمان و حرکت و طراحی مجدد وظایف برای افزایش بهره‌وری نیروی کار بود.

همان‌طور که در منابع تاریخی (بردی و مک گرگور) آمده است، ساختارهایی مانند کارتل و تراست به‌عنوان ابزارهای اصلی برای تنظیم رقابت، کنترل تولید و مدیریت بازارها به کار گرفته شدند. این ساختارها که نمایانگر یک حرکت آگاهانه برای فاصله گرفتن از اصول اقتصاد آزاد بودند، به شرکت‌ها اجازه می‌دادند به جای رقابت مخرب، بر سر قیمت‌ها، سهمیه‌های تولید و بازارهای فروش به توافق برسند و عدم قطعیت را کاهش دهند.

این مدل‌های اروپایی، پایه‌های مفهومی عقلانی‌سازی را بنا نهادند و زمینه را برای تکامل آن به ابزاری در خدمت سیاست‌گذاری ملی فراهم کردند؛ رویکردی که در ژاپن پس از جنگ به اوج خود رسید.

مدل راهبرد ملی: معجزه پس از جنگ ژاپن

عقلانی‌سازی صنعتی صرفاً یک رویه تجاری نیست، بلکه می‌تواند به ابزاری قدرتمند برای راهبرد ملی و بازسازی اقتصادی تبدیل شود. این رویکرد برای کشورهایی که به دنبال توسعه سریع اقتصادی و دستیابی به رقابت‌پذیری جهانی هستند، اهمیتی راهبردی دارد. تجربه ژاپن پس از جنگ جهانی دوم، نمونه‌ای برجسته از به‌کارگیری عقلانی‌سازی به‌عنوان یک سیاست ملی است. بر اساس کتاب «تاریخچه سیاست تجارت و صنعت ژاپن» نوشته میکیو سومیا، وزارت تجارت و صنعت بین‌المللی (MITI) نقشی محوری در هدایت بهبود اقتصادی ژاپن پس از جنگ ایفا کرد. در این بستر، عقلانی‌سازی یک سیاست هدایت شده توسط دولت محسوب می‌شد که بر دو محور اصلی متمرکز بود: نوسازی امکانات و توسعه فناوری. هدف راهبردی این سیاست‌ها، آن‌گونه که در «قانون ترویج عقلانی‌سازی بنگاه‌ها» (۱۹۵۲) تصریح شده، «کمک به قابلیت‌های خودکفایی اقتصاد» بود. دولت ژاپن با ارائه معافیت‌های مالیاتی و حمایت‌های دیگر، شرکت‌ها را به مدرن‌سازی تجهیزات تولیدی خود برای دستیابی به این هدف ملی تشویق کرد. سیاست تمرکز بر صنایع کلیدی به طور خاص در صنایع بنیادی مانند فولاد و معدن زغال‌سنگ به کار گرفته شد. هدف، ساخت یک سیستم صنعتی خودکفا بود که بتواند در عرصه بین‌المللی رقابت کند. دولت با تخصیص منابع و حمایت‌های هدفمند، این صنایع را قادر ساخت با نوسازی تجهیزات و فرآیندها، بهره‌وری خود را افزایش داده و پایه‌های لازم برای رشد سایر بخش‌های اقتصاد را فراهم آورند.

> عقلانی‌سازی صنعتی در تمام اشکال خود -از کارتل‌های آلمانی قرن نوزدهم تا برنامه‌های ارتقای امروزی- نشان‌دهنده یک روند تاریخی پیوسته برای فاصله گرفتن از صرف اتکا به بازار غیرقابل پیش‌بینی و حرکت به سوی برنامه‌ریزی، هماهنگی و کنترل آگاهانه است

اقتصاد ژاپن در آن دوره با «ساختار دوگانه» شناخته می‌شد؛ یعنی همزیستی شرکت‌های بزرگ و مدرن با بنگاه‌های کوچک و متوسط که اغلب دارای ویژگی‌های پیشامدرن بودند. سیاست‌های عقلانی‌سازی MITI تنها به شرکت‌های بزرگ محدود نمی‌شد، بلکه هدف آن مدرن‌سازی کل این ساختار، از جمله سیستم پیمانکاری فرعی (subcontracting system) بود. با این کار، تلاش شد کل زنجیره تولید از کارایی و کیفیت بالاتری برخوردار شود و شکاف فناوری بین بنگاه‌های بزرگ و کوچک کاهش یابد.

مدل ژاپنی نشان داد چگونه دولت می‌تواند با هدایت راهبردی، عقلانی‌سازی را از سطح بنگاه به سطح ملی ارتقا دهد. اما با بلوغ شرکت‌ها، منطق درونی آنها به نیروی محرکه اصلی برای برنامه‌ریزی تبدیل شد.

الزام شرکتی: ظهور فن‌سالاری و منطق برنامه‌ریزی

در دوران معاصر، عقلانی‌سازی برای شرکت‌های بزرگ، کمتر یک سیاست دولتی و بیشتر یک ضرورت ذاتی است که از دل فناوری و سرمایه برمی‌آید. همان‌طور که جان کنت گالبرایت نظریه‌پردازی کرده است، شرکت‌های بالغ برای بقا و رشد خود ناگزیر به برنامه‌ریزی و کنترل محیط اقتصادی خود هستند و نمی‌توانند سرنوشت‌شان را به دست بازار غیرقابل پیش‌بینی بسپارند.

بر اساس تحلیل گالبرایت در کتاب «دولت صنعتی جدید»، «الزامات فناوری»، شرکت‌های مدرن را به سوی برنامه‌ریزی سوق می‌دهد. تولیدات پیچیده امروزی نیازمند سرمایه‌گذاری‌های عظیم و بازه‌های زمانی طولانی است. تعهد سرمایه‌های کلان برای سال‌ها، اتکا به نوسانات بازار را غیرممکن می‌سازد. از این رو، شرکت‌ها باید برای کنترل محیط اقتصادی خود برنامه‌ریزی کرده تا از بازگشت سرمایه و موفقیت پروژه‌های خود اطمینان حاصل کنند.

«شرکت بالغ» تلاش می‌کند با کنترل قیمت‌ها، مدیریت تقاضای مصرف‌کننده و تضمین تأمین سرمایه و نیروی کار، مکانیزم‌های بازار را با برنامه‌ریزی داخلی و خارجی جایگزین کند. این شرکت‌ها دیگر پذیرنده منفعل قیمت‌های بازار نیستند، بلکه خود قیمت‌ها را تعیین می‌کنند و از طریق بازاریابی و تبلیغات، تقاضا را شکل می‌دهند. به عنوان مثال، گزارش سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO) درباره صنعت خودرو نشان می‌دهد شرکت‌های فراملیتی (TNCs) از طریق برون‌سپاری فراساحلی (offshore sourcing) و سرمایه‌گذاری‌های مشترک (JVs)، شبکه‌های تولید جهانی خود را برای بهینه‌سازی هزینه‌ها و کنترل زنجیره تأمین، عقلانی‌سازی می‌کنند. این راهبردهای شرکت‌های فراملیتی، تجلی عملی نظریه گالبرایت است؛ آنها با جایگزینی عدم قطعیت بازار با زنجیره‌های تأمین جهانی برنامه‌ریزی شده، دقیقاً همان منطق کنترل و پیش‌بینی‌پذیری را دنبال می‌کنند.

با این رمزینه مشروح این گزارش را بخوانید.

irannewspaper.ir

چهارشنبه ۲۶ آذر ۱۴۰۴ • سال سی و یکم • شماره ۸۹۱۳
• اذان ظهر ۱۲/۰۰ • اذان مغرب ۱۷/۱۳ • نیمه شب شرعی ۲۳/۱۶ • اذان صبح فردا ۰۵/۳۹ • طلوع آفتاب فردا ۰۷/۰۹

«ایران» را در صفحه‌های مجازی دنبال کنید

ایران

• صاحب امتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی

• مدیر مسئول:
صادق حسین جابری انصاری

• سردبیر:
هادی خسروشاهین

مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران
• رئیس هیأت مدیره: صادق حسین جابری انصاری
• مدیرعامل: علی متقیان
• تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ • نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ • ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵ • امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
• پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی • صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵
• نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸ • توزیع: نشر گستر امروز • چاپ: چاپخانه‌های همشهری، چاپخانه مؤسسه جام‌جم
• سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
• پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ • انتشارات مؤسسه فرهنگی- مطبوعاتی ایران: ۸۸۵۰۴۱۱۳

سخن روز

حضرت امیرالمؤمنین علی (ع):
راه ما اهل بیت، میانه روی و روش ما بالندگی است.

غررالحکم و دررالکلم

نقل قول

دوست دارم مردم ایران اولین شنوندگان کارهایم باشند

مشغول ساخت آثار سمفونیک هستم. مدت‌هاست که چندین کار جدید آماده دارم؛ برخی کارهایم در ایران اجرا شدند و برخی، گاهی در خارج اجرا شدند و اینجا هم روی صحنه می‌رفتند. اکنون هم منتظرم که این آثار جدید را منتشر کنم. سمفونی جدید من یعنی سمفونی شماره ۲۲ بر اساس و الهام‌گرفته از اشعار عطار و «هفت شهر عشق» است و با منتخبی از اشعار عطار بعد از مدت‌ها اثر آوازی می‌سازم یعنی در این اثر، آواز کلاسیک در بستر سمفونی حضور دارد و شنونده می‌تواند آواز کلاسیک را در این کار بشنود. همانند سمفونی خیام و سمفونی خلیج‌فارس، این سمفونی جدید نیز ماهیت آوازی دارد. همیشه دوست دارم کارهایی که می‌سازم نخست در ایران اجرا شود و شنوندگان ایرانی برای اولین‌بار آن را بشنوند. امیدوارم در فصل هنری ارکستر سمفونیک، دست‌کم یکی از کارهایم اجرا شود.

صحبت‌های شاهین فرهت به نقل از انجمن موسیقی ایران

انتشار تک آهنگ جدید محسن چاوشی

محسن چاوشی خواننده تک آهنگ «عجب اومدی» را در قالب موسیقی تیتراژ سریال «بامداد خمار» منتشر کرد. امید روزبه ترانه‌سرا، محسن چاوشی آهنگساز و خواننده، اشکان عرب تنظیم کننده، بهروز میرزایی نوازنده گیتار نایلون، امین عطایی نوازنده سازهای زهی، مهدی کریمی میکس و مسترینگ گروه اجرایی این تک آهنگ را تشکیل می‌دهند. محسن چاوشی خواننده موسیقی پاپ ابتدا تک آهنگ «بامداد خمار» و سپس تک آهنگ «پناه» را به مناسبت پخش سریال «بامداد خمار» منتشر کرده بود. /مهر

آخرین خبر جواد عزتی از «وحشی»

همزمان با آغاز پخش فصل دوم سریال «وحشی» اکران مردمی قسمت اول آن در چند سالن پردیس کورش با حضور هومن سیدی نویسنده و کارگردان و جواد عزتی بازیگر نقش اصلی مرد سریال برگزار شد. طبق اطلاعات ارائه شده از سوی جواد عزتی در این مراسم، «فصل دوم» این سریال به طور کامل آماده شده اما فصل سوم در پیش تولید است و به‌زودی کلید زده می‌شود. «وحشی» دومین تجربه همکاری جواد عزتی و نگار جواهریان با هومن سیدی در قامت بازیگر و کارگردان است.

رونمایی از اثر مشترک شهرام ناظری و دولتمند خالف

تازه‌ترین اثر شهرام ناظری و آخرین اثر زنده یاد دولتمند خالف، با نام «بیای عشق» همزمان با هفتصد و پنجاه و دومین سالگرد درگذشت مولانا در قونیه رونمایی شد. آلبوم «بیا ای عشق» دربرگیرنده آخرین آوازهای ضبط شده از دولتمند خالف، پیش از درگذشت اوست و به عبارتی، این آخرین آلبوم رسمی دولتمند خالف به شمار می‌آید؛ موضوعی که ارزش هنری، تاریخی و عاطفی این پروژه را دوچندان می‌کند. همچنین این اولین اثر شهرام ناظری است که در کشور ترکیه و به‌طور مشخص در شهر قونیه معرفی و رونمایی می‌شود. /ایسنا

در اختتامیه نوزدهمین جشنواره سینمای مستند

راویان «حقیقت» تندیس گرفتند

گزارش

گروه فرهنگی

تالار وحدت در شامگاه ۲۵ آذر میزبان اختتامیه نوزدهمین جشنواره سینماحقیقت بود. دکتر سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و برخی از مستندسازان، رائد فریدزاده رئیس سازمان سینمایی، حبیب ایل بیگی مدیرعامل سینما شهر، همایون اسعدیان مدیرعامل خانه سینما، علیرضا اسماعیلی معاون توسعه فناوری سازمان سینمایی، حامد جعفری مدیرعامل بنیاد فارابی، نصیر حیدریان رئیس ارکستر سمفونیک تهران، مهدی شفیعی معاون توسعه و مدیریت منابع سازمان سینمایی کنار هم جمع شدند تا مراسم پایانی این دوره از جشنواره را برگزار کنند؛ مراسمی که اجرای آن به عهده فرزاد حسنی بود. در این مراسم برگزیدگان جشنواره تندیس‌های خود را از دست میزبانان گرفتند.

سینمای مستند باید پوست‌اندازی کند

محمد حمیدی‌مقدم، دبیر نوزدهمین جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت به عنوان اولین سخنران این مراسم روی صحنه حاضر شد و در بخشی از سخنانش گفت: «این روزها، بزرگان، کنارمان بودند، نام‌های معتبری از چهره‌های علمی، هنری و سیاستمداران در بخش‌های مختلف جشنواره فیلم دیدند. مستند باید از میان مردم بگذرد و به مسئولان و مدیران برسد. مستندسازها به گواهی آثاری که خلق کرده‌اند، همواره یک گام پیش از دیگران، مسائل و مشکلات را دیده‌اند، پس پیوند مدیران و مسئولان با جشنواره و سینمای مستند را به فال نیک می‌گیریم و امیدواریم این ارتباط، تقویت شود.»

او ادامه داد: «از سویی دیگر، سینمای مستند باید پوست‌اندازی کند، به تحول بیندیشد، در شیوه روایت و ساختار، با توجه به مضامین بکرِ بومی، فراتر از قواعد مرسوم و تکراری، «جهانی» روایت کند و درک بهتری از ایرانِ امروز، به تماشاگر بدهد.»

حمیدی‌مقدم تصریح کرد: «سینمای مستند ایران، با وجود کاستی‌ها، یکی از نقاط قوت فرهنگی و سرمایه ملی ماست و می‌تواند فراتر از مرزهای داخلی، قدرت و نفوذ خود را برای دیده شدن در کشورهای همسایه و همسو و افق‌هایی دورتر، افزایش دهد.» دبیر جشنواره سینماحقیقت افزود: «تجربه مشترک تولید فیلم در غزه، در دلِ بحران، این درس بزرگ را به ما آموخت که می‌شود به مسیرهای تازه برای شنیده شدن صداهای مختلف اندیشید. در جهان امروز که پیچیدگی‌ها و بحران‌های خاص خود را دارد، ما به دنبال ثبت واقعیت هستیم؛ برای این هدف، تعامل با کشورهای همسایه و سرزمین‌هایی با ویژگی‌ها و پیوندهای مشترک را در اولویت قرار خواهیم داد.»

امسال در بخشی ویژه به «ایرانِ عزیز، ایرانِ بزرگ» ادای احترام کردیم. پس از تجاوز آشکار رژیم اشغالگر صهیونیستی، قلب ما ایرانیان، زخم خورده از شهادت هموطنانمان و داغدار خانواده‌های آسیب دیده، به‌هم پیوند خورد. همدلی، راهی بود برای عبور از روزهای دشوار، ما تجربه چنین رنجی را داشتیم، پس مانند سال‌های دفاع مقدس، قلب‌هایمان را یکی کردیم و برای «ایران» قدم برداشتیم، با هر دیدگاه و سلیقه، از سرزمینی گفتیم که مادر ماست و پیوندی ناگسستنی میان ما و او پابرجاست. بخش «ایران»، هم تاریخ و فرهنگ‌مان را بازتاب داد و هم انعکاسی از جنگ ۱۲ روزه، بود. با خانواده‌های بزرگوار شهدای آن روزها، به تماشای فیلم‌ها نشستیم و به قربانیان این جنگ، ادای احترام کردیم.»

حمیدی مقدم در پایان تأکید کرد: «امشب و این مراسم را با نام ایران آغاز می‌کنیم، خانه‌ای امن و روشن که آبادی و ماندگاری‌اش آرزوی مشترک همه ماست.»

در ادامه با حضور حسین زارع، رئیس شبکه مستند سیما، جایزه ویژه شبکه مستند به فیلم «ابراهیم، مردی با دوربین فیلمبرداری» به کارگردانی علی‌محمد صادقی اهدا شد. سپس جایزه معاون راهبردی ریاست‌جمهوری با حضور محمدرضا جلایی‌پور به مستند «چهارراه حوادث» به کارگردانی فرشاد اکتسابی تقدیم شد.

توصیه فیلمساز فلسطینی به نامزدها

در بخشی دیگر از این مراسم رشید مشهراوی داور بین‌الملل این جشنواره روی صحنه رفت و گفت: «در ایران تحت تأثیر محبت شما قرار گرفتم و اینکه مرکز گسترش از تولید ۴ مستند حمایت کرد درواقع این کار حمایت از مردم غزه است.»

او افزود: «از مسئولان جشنواره «سینماحقیقت» متشکرم که فرصت دادند عضوی از داوران این رویداد باشم. به عنوان داور جشنواره نکته‌ای را به نامزدهایی که جایزه دریافت نکردند می‌گویم؛ ما ۱۴ مستند بلند، خوب و باکیفیت دیدیم، شرکت در جشنواره خودش یک جایزه است و همه نامزدها برگزیده‌اند.» مشهراوی در پایان اظهار کرد: «از همه شما تشکر می‌کنم و این همکاری را همکاری ایران و فلسطین می‌دانم.»

بیانیه هیأت داوران

پس از آن هیأت داوران بخش دانشجویی محمود اربابی، محمد شکیبانیا و رامتین شهبازی به روی صحنه آمدند و رامتین شهبازی بیانیه این بخش را قرائت کرد.

در بخش‌هایی از این بیانیه آمده است: «هیأت داوران بخش دانشجویی اگرچه از تماشای بسیاری از آثاری که دانشجویان با شرایط و امکانات نسبتاً حرفه‌ای ساخته بودند خوشحال بود و این مسأله را حائزاهمیت می‌داند، اما اولویت انتخاب داوری خود را به آثاری داد که نه فقط توسط دانشجو ساخته شده باشند، بلکه روح دانشجویی اثر نیز در آنها مشهود باشد؛ جسارت، خلاقیت، تفکر باز و خارج از چهارچوب‌های متداول و استفاده بهینه از امکانات و بودجه‌های اندک در اختیار دانشجویان، برخی از ملاک‌های اصلی هیأت داوران بوده است. همچنین هیأت داوران مایل است از فیلم «فصل جدید در خانه مجردی» ساخته مهدی ناصری نام ببرد که اگرچه ساختاری مستندنما دارد و جوهر آن غیرواقعی و نمایشی است و نباید در جشنواره مستند «سینماحقیقت» به آن جایزه‌ای تعلق گیرد، اما با قراردادن این فیلم در فهرست کاندیداها، از تلاش سازندگان برای خلق روایتی جذاب و متأثر از ساختار مستند، تقدیر ویژه به عمل آورده است. امید که در آینده شاهد گسترش بیشتر فیلم مستند در جشنواره باشیم.»

> محمد حمیدی مقدم: مستند باید از میان مردم بگذرد و به مسئولان و مدیران برسد. مستندسازها به گواهی آثاری که خلق کرده‌اند، همواره یک گام پیش از دیگران، مسائل و مشکلات را دیده‌اند

مستند فراتر از ثبت صرف است

رائد فریدزاده، رئیس سازمان سینمایی سخنران بعدی این مراسم بود که به روی صحنه آمد و در سخنانی کوتاه گفت: «من قصد ندارم با توجه به حجم زیاد برنامه‌ها، طولانی صحبت کنم. پارسال در همین جا یک آرزویی کردم، اینکه سینمای مستند بتواند جایگاه خودش را بیش از پیش در سینمای ایران پیدا کند. خوشبختانه در این جشنواره، با همت محمد حمیدی‌مقدم، دبیر جشنواره و ادامه بخش‌های مختلف، شاهد این شور و شوق کم‌نظیر هستیم. این شور را در اصل می‌توانیم در مخاطبان و صاحبان آثار ببینیم که بسیار پرانرژی هستند.»

فریدزاده افزود: «به عنوان یک دانشجوی فلسفه فکر می‌کنم کارکرد سینمای مستند خیلی فراتر از ثبت صرف است. در حقیقت، سینمای مستند وجهی سبز از یک تجربه پدیدارشناختی است. شما در آن، یک «زمان روایی» و یک «هم‌زمانی» را با هم می‌توانید ممزوج کنید. ثبت یک لحظه، هم‌زمان هم انبساط آن لحظه در درون زمان است. اینکه تجربه «درون زمان بودن» برای بشر به تنهایی امکان‌پذیر نیست؛ تجربه زمان ما همیشه در درون زمان محقق می‌شود.»

او در پایان یادآور شد: «سینمای مستند این کارکرد ناب را دارد؛ سینمای مستند، ثبت اکنون، روایت گذشته و حفظ حافظه برای آینده است. گویی سفری حجمی در خط زمان است، وابسته کردن خط خشک زمان به حجم تصویری آگاه.»

> رائد فریدزاده: کارکرد سینمای مستند خیلی فراتر از ثبت صرف است. در حقیقت، سینمای مستند وجهی سبز از یک تجربه پدیدارشناختی است. شما در آن، یک «زمان روایی» و یک «هم‌زمانی» را با هم می‌توانید ممزوج کنید

«رشید مشهراوی» مستندساز فلسطینی در نشست «سینماحقیقت» تأکید کرد

هدف مستند ثبت مرگ نیست، امید به زندگی است

گزارش

گروه فرهنگی

نشست «فیلمسازی در شرایط بحران» از آخرین نشست‌های تخصصی نوزدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» بود؛ نشستی که به جای بحث‌های تکنیکی یا شعارهای کلی، بر یک پرسش ساده اما بنیادین مکث کرد؛ وقتی جنگ و بحران همه‌چیز را فرو می‌ریزد، مستندساز چرا و چگونه باید فیلم بسازد؟ به گزارش ایرنا، حضور رشید مشهراوی، مستندساز فلسطینی و داور این دوره جشنواره، در کنار امین قدمی و محسن اسلام‌زاده، گفت‌وگو را به سمت تجربه زیسته، نگاه انسانی و مسئولیت اخلاقی مستندساز در دل بحران برد؛ جایی که هدف، نه ثبت مرگ، بلکه حفظ معنا، امید و امکان زندگی است.

مستند، روایت زندگی است نه شمارش مرگ

رشید مشهراوی در این نشست تأکید کرد که تجربه فیلمسازی در فلسطین، با بسیاری از نقاط جهان تفاوتی بنیادین دارد. او گفت: «در بسیاری از کشورها دوربین را برمی‌دارند و به دنبال بحران می‌روند، اما در فلسطین خود ما هدف هستیم. اولین هدف نجات جان است؛ اینکه زنده بمانیم تا بتوانیم روایت کنیم.» مشهراوی با اشاره به شرایطی که امکان انتخاب سوژه به معنای مرسوم وجود ندارد، توضیح داد: «ما در وضعیت آرام نیستیم که بنشینیم و موضوع انتخاب کنیم. در دل یک درگیری بزرگ هستیم و خودم را به رویداد می‌سپارم. اول خود رویداد مهم است و بعد موضوعی که از دل آن بیرون می‌آید.» به گفته او، مستندساز در بحران باید بداند چه داستانی را برای آینده حفظ می‌کند.

این مستندساز فلسطینی یکی از اصول اساسی کار خود را فاصله گرفتن از مفهوم قومیت دانست و گفت: «وقتی روایت می‌کنم، نمی‌گویم فلسطینی یا ایرانی؛ از انسان حرف می‌زنم. اگر مسأله انسانی باشد، همه در آن مشترک‌اند.» او با تأکید براین که در بحران، تمرکز صرف بر مرگ، راهگشا نیست، گفت: «شاید صدها شهید داشته باشیم، اما برای من آنهایی که زنده می‌مانند مهم‌ترند. مرگ برای مرده‌ها دردناک نیست؛ برای زنده‌هاست.»

مشهراوی با اشاره به تجربه ساخت بیش از ۳۰ فیلم از رویدادهای پس از هفتم اکتبر گفت: «سینما می‌تواند اعداد را به انسان تبدیل کند. وقتی در خبر می‌گویند ۵۰۰ نفر کشته شدند، فقط یک عدد می‌شنویم. وظیفه سینما این است که این عدد را به آدم‌ها، آرزوها و زندگی‌ها تبدیل کند.»

او با تأکید بر اهمیت صداقت در روایت افزود: «فیلمسازی که با صداقت حرف بزند، پیامش در تمام جهان شنیده می‌شود. شعار در جهان اهمیتی ندارد.» به باور او، گاهی یک جمله یا یک موقعیت ساده می‌تواند به دریچه‌ای بزرگ برای روایت بدل شود؛ مثل مردی که گفته بود «من دیگر از مرگ نمی‌ترسم، از زندگی می‌ترسم»، یا داستان عشق جوانی به دختری که زیر آوار مانده بود: «برایم سؤال است که اگر عشق بمیرد چه چیزی اهمیت دارد.» این نگاه، به فیلم «جاد و ناتالی» انجامید؛ برای اینکه این دو تصمیم گرفته بودند بعد از ازدواج اسم پسرشان را جاد و دخترشان را ناتالی بگذارند.

مشهراوی در جمع‌بندی حرف‌هایش گفت: «هدف ما مستند کردن مردن نیست؛ هدف، امید دادن و انگیزه برای زندگی است. گاهی فقط یک انسان عاشق و یک حس داریم و همین برای فیلم کافی است.»

در بحران، حتی فرصت فکر کردن هم نیست

امین قدمی مستندساز، با اشاره به تجربه شخصی‌اش در انفجار میدان تجریش در جریان جنگ ۱۲روزه، گفت: «در بحران، مستندسازی با شرایط مرسوم قابل اجرا نیست. حتی شاید فرصت فکر کردن هم نداشته باشیم.» او توضیح داد که در آن موقعیت نتوانسته با دوربین حرفه‌ای فیلم بگیرد و ناچار شده با تلفن همراه تصویربرداری کند. قدمی افزود: «بعد از مدتی فهمیدم نمی‌توانم فیلم بگیرم. به خودم گفتم حداقل همه چیز را خوب ببین.» او از مرور ذهنی سوژه‌هایی گفت که هرکدام می‌توانستند یک فیلم باشند و از این پرسش که کدام روایت، فردا اهمیت بیشتری خواهد داشت.

هر انسان، یک سوژه است

محسن اسلام‌زاده نیز با مقایسه تجربه جنگ ۱۲روزه با آنچه غزه دهه‌ها تجربه کرده است، گفت: «در دل بحران، تک‌تک انسان‌ها سوژه‌اند.» او تأکید کرد که مستندساز باید وارد زندگی آدم‌ها شود و روایت را از دل زیست روزمره بیرون بکشد. اسلام‌زاده با اشاره به تجربه فیلمسازی در لبنان گفت که شناخت زمین و آدم‌ها شرط اصلی مستندسازی است و هشدار داد: «اگر جایی را نشناسی، فیلمت تبدیل به گزارش خبری می‌شود.»

> وقتی روایت می‌کنم نمی‌گویم فلسطینی یا ایرانی؛ از انسان حرف می‌زنم. اگر مسأله انسانی باشد همه در آن مشترک‌اند

نگاهی به مستند «در میان درختان انجیر» اکران شده در نوزدهمین جشنواره سینماحقیقت

قصه آزادگی در زیستی زنانه

نقد

رضا صائمی
دبیر گروه فرهنگی

مسعود زارعیان را می‌توان مستندسازی دانست که دغدغه‌ها و باورهای خود را به موضوع آثارش تبدیل می‌کند و به نوعی سوژه‌های او بخشی از سوبژکتیوته اوست.

پیش از این فیلم‌های «خسوف»، «غیرمسکونی»، «علی‌ممد»، «ایمان» و «مرهم» او در جشنواره سینماحقیقت به نمایش درآمده بودند.

زارعیان پیش از این هم تجربه ساخت مستندهای اربعینی را داشته اما این‌بار در مستند «در میان درخت انجیر» با نگاه و فرمی تجربه‌گرا به رابطه میان مادری عراقی و فرزندش که برای دفاع از وطن می‌جنگد و در موقعیت زمانی ایام اربعین، روایت می‌شود. زاویه دید مستندساز، شمایل دیگری از زائر بودن را در مراسم اربعین صورت‌بندی می‌کند. در واقع سوژه فیلم، یک زن عراقی است که یکی از پسرانش شهید شده و جالب اینکه همسری هم داشته که به دلیل امتناع از شرکت در جنگ با ایران، اعدام شده است.

مستندساز با بهره‌گیری از یک تمهید بصری با کیفیت، تجربه این زن را در کانون روایت خود قرار می‌دهد تا رنج درونی او را به تصویر بکشد. از این رو فیلم بیش از آنکه بخواهد نگاهی آیینی و مناسکی به موضوع اربعین داشته باشد، از اربعین به عنوان یک میزانسن معنوی بهره می‌برد تا سیر و تاب‌آوری این زن را در نسبت مفهومی با قصه نینوا گره بزند. زارعیان تا جایی که می‌تواند دوربین خود را از فیلتر عقیدتی دور می‌کند تا با لنز انسان‌گرایانه به سوژه خود بنگرد و رنج ایمانش را به نمایش بگذارد. مثلاً او از نمایش راهپیمایی اربعین چشم‌پوشی می‌کند تا چشم مخاطب را بر سوژه خود متمرکز کند تا «ام کریم» و قصه و غصه‌اش در کانون درام قرارگرفته و امکان همدلی و همذات پنداری با مخاطب تقویت شود. تمام این تمهیدات بصری و روایی و فرمی در نهایت قرار است مفاهیمی مثل زنانگی، مادرانگی و آزادگی را در شمایل «ام کریم» برساخته کند؛ روایت رستگاری در رهایی از تعلقات. او هر آنچه به عنوان روزی درمی‌آورد روزی زائران می‌کند. از ماهی و شیر گاومیش گرفته تا انجیرها و خرماهای درخت کم باری که دارد. در واقع حمایت و پذیرایی از زائران اربعین، سبک زندگی «ام کریم» است.

مستند البته ریتم کندی دارد و بضاعت داستانی آن کم است؛ بیشتر با یک مستند پرتره مواجه هستیم که یک تجربه زیسته را در نسبت با موقعیت خاص سوژه بازنمایی می‌کند. در واقع مفهوم صبر جمیل و شکوه آزادگی یک زن و مادر شهید را شاهدیم که به قصه اربعین گره خورده تا یک زیست قهرمانه از زن را به تصویر بکشد که زندگی‌اش شبیه باورهایش بود.